

СТИВЪН КИНГ

СТРАШНИ
СЪНИЩА
ЗА ПРОДАН

2

Подготвил съм ти разни нещица, Верни читателю — ето ги, подредени под лунната светлина. Момент! Преди да разгледаш изработените собственоръчно от мен съкровища, изложени за продажба, нека си поговорим за тях, става ли? Няма да ти губя времето. Ела, седни до мен. Хайде де, приближи се, аз не хапя.

Само дето... с теб сме стари познайници и май си наясно, че това не е съвсем вярно.

Нали?

Е, стига приказки. Може би ще си купиш нещо, а? Макар да обичам всичките си творби, на драго сърце ще ти ги продам, защото ги сътворих специално за теб. Разглеждай ги колкото искаш, но имай едно наум и внимавай.

Най-хубавите са зъбати.

- [Стивън Кинг](#)

- [Ур](#)

- [I — Експериментиране с нова технология](#)
    - [II — Ур функции](#)
    - [III — Уесли отказва да полудее](#)
    - [IV — Новинарски архив](#)
    - [V — Ур локален \(в процес на изграждане\)](#)
    - [VI — Канди Раймър](#)
    - [VII — Полицията на парадоксалното](#)
    - [VIII — Бъдещето предстои](#)

- [Били блокадата](#)

- [Господин Съблазън](#)

- [1.](#)
    - [2.](#)
    - [3.](#)
    - [4.](#)
    - [5.](#)

- [Малкият зелен бог на жестоката болка](#)

- [Онзи автобус е друг свят](#)

- [Некролози](#)

- [Пияни фойерверки](#)

- [Летен гръм](#)

- [Информация за текста](#)

-

- [notes](#)

- [1](#)
  - [2](#)
  - [3](#)
  - [4](#)
  - [5](#)

- [6](#)
- [7](#)
- [8](#)
- [9](#)
- [10](#)
- [11](#)
- [12](#)
- [13](#)
- [14](#)
- [15](#)
- [16](#)
- [17](#)
- [18](#)
- [19](#)
- [20](#)
- [21](#)
- [22](#)
- [23](#)
- [24](#)
- [25](#)
- [26](#)
- [27](#)
- [28](#)
- [29](#)
- [30](#)
- [31](#)
- [32](#)
- [33](#)
- [34](#)
- [35](#)
- [36](#)
- [37](#)
- [38](#)
- [39](#)
- [40](#)
- [41](#)
- [42](#)
- [43](#)
- [44](#)
- [45](#)
- [46](#)
- [47](#)
- [48](#)
- [49](#)
- [50](#)

- [51](#)
  - [52](#)
  - [53](#)
  - [54](#)
  - [55](#)
  - [56](#)
  - [57](#)
  - [58](#)
  - [59](#)
  - [60](#)
  - [61](#)
  - [62](#)
  - [63](#)
  - [64](#)
  - [65](#)
  - [66](#)
  - [67](#)
  - [68](#)
  - [69](#)
  - [70](#)
  - [71](#)
  - [72](#)
  - [73](#)
  - [74](#)
  - [75](#)
  - [76](#)
-

Стивън Кинг

Страшни сънища за продан

Ралф Вичинанца, близък приятел, който също така продаваше правата за издаване на книгите ми в много страни, умееше да ми подсказва интересни идеи в подходящия момент — разбирайте, когато си почивах между два проекта. Никога не обсъждам с хората това, върху което работя, така че Ралф сигурно е притежавал някакъв специален радар. Именно той предложи да изпробвам силите си в писането на сериен роман а ла Чарлс Дикенс и това семенце постепенно разцъфтя в „Зеления път“.

Ралф ми се обади скоро след като бях завършил „Романът на Лизи“ в чернова и изчаквах книгата да се слегне (превод: седях със скръстени ръце). Каза ми, че „Амазон“ пускали в продажба киндъл второ поколение и се надявали някой нашумял писач на бестселъри да помогне за рекламата на новия им продукт, като напише разказ, в който киндълът играе важна роля. (Тези въздълги художествени и документални произведения по-късно станаха известни като Киндъл сингли). Благодарих на Ралф, но му обясних, че не проявявам интерес по две причини. Първо, никога не ми се е удавало да пиша разкази по поръчка. Второ, не съм заставал с името си зад търговски продукти, ако не броим една реклама на „Американ експрес“ много, много отдавна. Чак ми е неудобно да си спомням колко откачена беше: издокаран в смокинг, с препариран гарван на рамото, позирах в стар замък. Един приятел ми каза, че съм приличал на крупие с фетиши към птиците.

— Ралф — казах, — обичам киндъла си, но нямам никакво желание да ставам рекламно лице на „Амазон“.

Само че новите технологии винаги са ме привличали, особено свързаните с четене и писане, и Ралф ми беше пуснал муха в главата. Един ден, сравнително скоро след обаждането му, идеята за сюжета ме споходи, докато правех сутреината си разходка. Беше твърде добра, за да я пропиляя. Нищо не казах на Ралф, но когато завърших новелата, му я изпратих със съобщението, че от „Киндъл“ могат да я използват, ако я харесат. Дори се явих на представянето и почетох малко.

Станах обект на нападки от определени части на литературната общност, които възприеха действията ми като меркантилни, но по думите на Джон Лий Хукър¹ „Хич не ми пука“. Що се отнася до мен, „Амазон“ беше поредният пазар и една от малкото компании, които ще публикуват произведение с такава дължина. Нямаше аванс, но имаше — и все още има — отчисления от всяка продажба (даунлоуд, ако предпочитате). С удоволствие осребрих чековете; една стара поговорка гласи, че работникът заслужава своята заплата², и според мен е вярна. Пиша от любов,

но едната гола любов не плаща сметките.

Удостоиха ни обаче със специална привилегия: единствен по рода си розов киндъл. Ралф страшно му се изкефи и аз се радвам. Това беше последната ни страхотна сделка, защото преди пет години моят приятел внезапно почина в съня си. Той много ми липсва.

Тази версия на новелата е претърпяла сериозна редакция, но ще ви направи впечатление, че действието се развива във време, когато такива електронни четци бяха новост. Сякаш е било невероятно отдавна, нали? Бонус точки за вас, фенове на Роланд от Гилеад, които хванете препратките към една Тъмна кула.

Когато колегите на Уесли Смит го питаха — някои с иронично повдигната вежда — какви ги върши с тая джаджа (те всички го наричаха джаджа), — той им отговаряше, че експериментира с нова технология. Не беше вярно. Купи киндъла от чиста злоба.

„Чудя се дали маркетинговите анализатори на «Амазон» отчитат точно тази мотивация на крайните си клиенти“ — мислеше си той. Най-вероятно не. Това му доставяше удоволствие, но не колкото се надяваше да изпита при смаяната физиономия на Елън Силвърман, щом го видеше с новата му придобивка. А някой ден тя все щеше да я види. Така де, кампусът беше малък, а той притежаваше новата си играчка (на първо време я наричаше играчка) едва от седмица.

Уесли преподаваше английски в колежа „Мур“, Кентъки. Като всички преподаватели по английски той си въобразяваше, че един ден ще напише роман. Колежът „Мур“ беше от типа, който хората наричат „превъзходно учебно заведение“. Дон Олман, единственият приятел на Уесли в Катедрата по английски, обясни смисъла на този израз.

— Превъзходното учебно заведение — рече Дон — е онова, за което никой не е чувал извън радиус от петдесет километра. Викат му така, защото няма доказателства за обратното, а повечето хора са оптимисти, нищо че твърдят обратното. Хората, които се определят като реалисти, често са най-големите оптимисти.

— Това ли те прави реалист? — попита го веднъж Уесли.

— Мисля си, че светът е населен предимно с тиквеници — отговори Дон Олман. — Ето кое ме прави реалист.

„Мур“ не беше превъзходен колеж, но не беше и лош. Мястото му върху голямата карта на академичните постижения беше съвсем малко по на юг от точката на посредствеността. Повечето от три хилядите му студенти сами се издържаха и много от тях си намираха работа след дипломиране, въпреки че съвсем малко продължаваха (или изобщо се стремяха) към по-висока степен на образование. Имаше страхотни запои и, разбира се, партита, но върху голямата карта на парти колежите Мур се падаше малко по на север от точката на посредствеността. Сред неговите възпитаници имаше политици, но всички без изключение — дребни риби, дори когато нещата опираха до мошеничество и увъртане. През 1978 випускник на „Мур“ бил избран в Камарата на представителите, но починал от инфаркт едва след четири месеца служба. Заместил го випускник на „Бейлър“.

Белези на изключителност колежът показваше единствено с третодивизионния си футболен тим и третодивизионния си женски баскетболен отбор. Футболният тим („Мурските мангусты“) се нареждаше сред най-слабите в Америка с едва седем спечелени мача за последните десет години. Постоянно се говореше за разпускането му. Сегашният треньор беше наркоман, който обичаше да разказва как бил гледал дванайсет пъти „Кечистът“ и всеки път се разплаквал на сцената, когато Мики Рурк признава на охладнялата си дъщеря, че е жива развалина.

Женският баскетболен тим обаче беше изключителен в положителен план, особено като се има предвид, че повечето му състезателки бяха не по-високи от метър и седемдесет и шест и се обучаваха за маркетингови мениджъри, закупчици на едро или (ако извадеха късмет) за секретарки на Мъже с Големи Портфейли. „Женските мангусты“ бяха завоювали осем шампионски титли за последните десет години. Тренираше ги бившата приятелка на

Уесли — бивша от един месец. Елън Силвърман предизвика злобата, мотивирала Уесли да си купи киндъл. Всъщност... Елън и студента Хендерсън в уводния курс по съвременна американска литература на Уесли.

Дон Олман също така твърдеше, че факултетът е посредствен. Не пълна скръб като футболния отбор — най-малкото това щеше да е интересно, — но определено посредствен.

— А ние с теб? — попита Уесли. Бяха в общия си кабинет. Ако дойдеше студент на консултации, единият от двамата излизаше. През по-голямата част от зимния и летния семестър такава опасност не съществуваше, защото студентите никога не идваха на консултации, докато изпитната сесия не похлопаше на вратата. Дори и тогава се появяваха единствено ветераните натегачи: онези, които се подмазваха на учителите още от първи клас. Дон Олман сподели, че понякога си фантазира как при него идва готина студентка, облякла тениска с надпис: „ЩЕ ТЕ ИЗЧУКАМ ЗА ШЕСТИЦА“, но това не се случи.

— Какво за нас? — попита Дон. — Жив зян сме — само ни виж, братле!

— Говори за себе си — възпротиви се Уесли. — Аз ще напиша роман.

Но тукати се почувства потиснат. Всичко го гнетеше, откакто Елън си тръгна. Когато не бе потиснат, кипеше от злоба.

— Да! А президентът Обама ще ме удостои със званието поет лауреат! — възкликна Дон Олман. Сетне посочи една вещ върху претрупаното бюро на Уесли. Киндълът беше отворен на „Американски мечти“, учебника, който Уесли използваше за своя уводен курс. — Оправяш ли се с малката бракма?

— Супер — отговори Уесли.

— Ще замени ли някой ден книгата?

— Никога — заяви Уесли. Но се чудеше.

— Мислех, че ги произвеждат единствено в бяло — подхвърли Дон.

Уесли го погледна отвисоко, както бяха гледали него самия на факултетското събрание, където киндълът беше направил дебюта си в обществото.

— Нищо не се произвежда единствено в бяло — рече той. — Това тук е Америка.

Дон Олман се позамисли, после смени темата:

— Чух, че с Елън сте скъсали.

Уесли въздъхна.

Елън беше единственият му друг приятел — и любовница — допреди четири седмици. Тя не беше от Катедрата по английски, разбира се, но представата да легне със своя колежка — дори и Сюзан Монтанаро, която, общо взето, не бе за изхвърляне, — го смразяваше. Елън беше висока метър петдесет и пет (и синеока!), стройна, с буйни, късо подстригани черни къдрици, които ѝ придаваха вид на елфида. Имаше фигура трепач и се целуваше като дервиш (Уесли не се беше целувал с дервиш, но предполагаше, че усещането е главозамайващо). В леглото енергията ѝ беше неизчерпаема.

Веднъж, задъхан, той се просна по гръб и каза:

— Като любовник не съм ти на нивото.

— Ако продължиш да се вайкаш, няма да ми бъдеш любовник още дълго. Всичко ти е точно, Уес.

Но той не ѝ повярва. Предполагаше, че чисто и просто е... посредствен.

Причината връзката им да приключи обаче не беше нивото на креватните му изпълнения. Не беше и фактът, че Елън е веган и за Деня на благодарността приготвя пуйка от тофу. Не беше и в това, че понякога след любене размишляваше на глас за баскетболна тактика, видове подавания или неумението на Шона Дийсън да научи елементарния трик, известен като „старата градинска врата“.

Всъщност тези монолози помагаха на Уесли да се унесе в дълбок, сладък, освежителен сън. Навярно се дължеше на спокойния ѝ тон, толкова различен от страстното ѝ пъшкане, докато се любеха. Виковете ѝ зловещо напомняха онези, които издаваше по време на мачовете, тичайки като заек покрай очертанятията на игралното поле, насърчавайки момичетата да подадат топката или да не се офлянкват. Няколко пъти Уесли дори беше чувал в спалнята призива ѝ „Цели се в дупката!“.

Пасваха си, поне на първо време: тя беше нажежено желязо от наковалнята, а той — в претъпкания си с книги апартамент — беше водата ѝ за охлаждане.

Проблемът бяха книгите. Както и че Уесли се изпусна да я нарече „жалка неграмотница“. Никога не беше обиждал жена през живота си, но тя беше разпалила у него неподозиран гняв. Възможно беше да е посредствен преподавател, както намекна Дон Олман, и романът да си остане вътре в него (подобно на непоникнал мъдрец, като така поне се избягваше опасността от развиване на кариес, инфекция и скъпо, на всичкото отгоре болезнено лечение), но обичаше книгите. Те бяха ахилесовата му пета.

Елън дойде бясна, което бе нормално, но и адски разстроена — състояние, което той не разпозна, понеже никога не я беше виждал такава. Препрочиташе „Избавление“ на Джеймс Дики, възхищавайки се за пореден път колко умело авторът е впрегнал поетическата си чувствителност в писането на проза, и тъкмо беше стигнал до последните редове, когато злополучните каякари се опитват да прикрият какво са сторили и какво им е било сторено. Нямаше представа, че Елън току-що е била принудена да изрита Шона Дийсън от тима, нито че двете са влезли в шумна препирня в гимнастическия салон пред целия отбор — плюс мъжкия баскетболен тим, който изчаквал ред да упражнява посредствените си подавания, — нито че Шона излязла навън и запокитила голям камък върху предното стъкло на волвото на Елън — простъпка, заради която сигурно щяха да я изключат. Нямаше представа, че Елън жестоко се самообвинява, защото „тя трябвало да бъде възрастният“.

Чу последното — „От мен се очаква да се държа като възрастен човек“, и изсумтя „Аха“ пет-шест пъти, което преля чашата за Елън Силвърман. Тя изтръгна книгата от ръцете му, захвърли я и изрече думите, които щяха да преследват Уесли през следващия месец на самота:

— Не можеш ли да четеш на компютъра като всички нас?

— Наистина ли те е попитала това? — поинтересува се Дон Олман, което събуди Уесли от транса му. Осъзна, че току-що беше разказал цялата история на колегата си по кабинет. При това без да иска. Сега нямаше връщане назад.

— Да. А аз ѝ креснах: „Това беше първо издание, което имам от баща си, жалка неграмотнице!“

Дон Олман загуби дар-слово и се опули като бухал.

— Тръгна си — тъжно завърши Уесли. — Оттогава нито съм я виждал, нито съм я чувал.

— Не ѝ ли се обади да се извиниш?

Уесли се беше опитвал да я набере, но всеки път се включваше гласовата поща. Мислеше

да отиде до къщата, която Елън беше наела от колежа, но се уплаши, че тя може да забие вилица в лицето му... или в друга част от тялото му. Пък и не смяташе, че случилото се е изцяло по негова вина. Тя дори не му беше дала шанс. Плюс това... да не си кривим душата, беше неграмотница. Веднъж в леглото му беше споделила, че от пристигането си в „Мур“ насам единствената книга, която е прочела за удоволствие, е „Стремете се към върха: система от дванайсет безкомпромисни принципа за успех във всяка сфера на живота“ от треньорката на „Доброволките от Тенеси“ Пат Съмит. Гледаше телевизия (предимно спорт) и когато пожелаеше да се задълбочи в някоя новинарска история, влизаше в уебсайта „Дръдж Рипорт“. Определено беше компютърно грамотна. Хвалеше мрежата за безжичен достъп до интернет на „Мур“ (която не беше посредствена, а превъзходна) и не ходеше никъде без лаптопа си, праметнат на рамо. За скрийнсейвър беше сложила снимка на Тамика Кечингс — веждата на баскетболистката беше сцепена и по лицето ѝ се стичаше кръв — с надпис „ИГРАЯ КАТО МОМИЧЕ“.

Дон Олман седеше мълчаливо, потупвайки с пръсти по тесните си гърди. През прозореца се чуваше шумоленето на ноемврийските листа в малкия вътрешен двор. Накрая рече:

— Раздялата ти с Елън има ли отношение към това? — Той кимна с глава по посока на новата електронна приумица на Уесли. — Има, нали? Решил си да четеш на компютъра като всички нас. За да... какво? За да си я върнеш?

— Не — отвърна Уесли, защото не желаше да признае истината: по начин, който самият той не разбираше напълно, беше купил киндъла, за да ѝ го върне. Да ѝ се подиграе. Да ѝ направи напук. — Въобще не е вярно. Просто експериментирам с нова технология.

— Щом казваш — съгласи се Дон Олман. — Аз пък съм Робърт Фрост³, който една снежна вечер спрял край гората.

Колата му беше на паркинг „А“, но Уесли предпочете да извърви пеша трите километра до апартамента си — често постъпваше така, когато искаше да помисли. Вървеше бавно по Мур Авеню — първо подмина къщите на братствата⁴, после общежитията — от всеки прозорец дънеше рок или рап — и накрая баровете и ресторантите, продаващи храна за вкъщи, които са животоподдържащата система на всеки малък колеж в Америка. Имаше и книжарница за учебници втора ръка и миналогодишни бестселъри с петдесет процента отстъпка. Изглеждаше прашна, унила и в нея рядко влизаха клиенти.

Защото хората си четяха вкъщи на компютъра, предположи Уесли.

Кафяви листа се вихреха в краката му. Куфарчето се удряше в коляното му. Вътре имаше учебници, книгата, която в момента четеше за разтуха („2666“ на Роберто Боланьо), и тетрадка с красива подвързия, имитация на мрамор — подарък от Елън по случай рождения му ден.

— Да си записваш идеи за твоите романи — пожела му тя.

Това бе през юли, отношенията им бяха тип-топ и в кампуса имаше място и за двама им. Празната тетрадка беше от двеста листа, но само първата страница бе изпълнена с едрият му равен почерк.

Най-отгоре (с печатни букви) бе написал ИДЕИ ЗА РОМАНА!

По-надолу следваше: *Малко момче открива, че майка му и баща му си изневеряват.*

И:

Малко момче, сляпо по рождение, е отвлечено от побъркания си дядо, който

И:

Юноша се влюбва в майката на най-добрия си приятел и

Най-отдолу бе последната му идея, записана скоро след като Елън захвърли „Избавление“ на пода и излезе от живота му.

Срамежлив, но себеотрицателен преподавател в малък колеж и неговата приятелка — почти неграмотна спортистка — се скарват след

Може би това беше най-доброто му хрумване — експертите единодушно съветват да пишеш за познати неща, — но просто не можеше да го претвори в литература. Беше голяма клизма да се изповяда пред Дон. А и тогава не успя да е честен докрай. Не призна колко силно иска да си я върне.

Когато наближи тристайния апартамент, който наричаше свой дом — и който Дон Олман понякога наричаше „веселата ергенска квартирка“, — мислите му се насочиха към студента Хендерсън. Ричард ли му беше собственото име или Робърт? Уесли блокира — не както когато сядаше да разработи откъслечните си идеи за роман, но вероятно двете бяха свързани. Може би всички подобни блокажи са истерични по своята същност, сякаш мозъкът засичаше (или смяташе, че засича) някакъв гнусен вътрешен звяр и го заключваше в клетка със стоманена врата. Чуваш го как тъпче и подскача вътре като побеснял енол, който ще те ухапе, ако посегнеш към него, но не можеш да го видиш.

Хендерсън играеше във футболния отбор — заемаше позиция опорен бек или пойнт гард, или нещо от този род — и въпреки че на игрището се излагаше не по-малко от другите, беше симпатично момче и доста добър студент. Уесли го харесваше. Но въпреки това щеше да му откъсне главата, когато го зърна на лекция с устройство, което взе за пидией или свръхмодерен мобилен телефон. Бе скоро след като Елън го заряза. В онези първи дни на раздялата Уесли често се будеше в три сутринта и сваляше от рафта малко литературна храна за душата: обикновено потъваше в приключенията на старите си приятели Джек Обри и Стивън Матюрин, разказани от Патрик О'Брайън. Но дори и тогава си спомняше затръшването на вратата, когато Елън излезе от живота му, вероятно завинаги.

Затова беше в лошо настроение и готов за разправия, когато се приближи до Хендерсън и нареди:

— Приберете го. Дошъл сте на лекция по литература, а не да си чатите по интернет.

Хендерсън го погледна и мило му се усмихна. Това не оправи настроението на Уесли, но разсея гнева му. Най-вече защото не беше сръдлив по характер. Вероятно беше депресивен по характер, навярно дори хронично. Не беше ли подозирал открай време, че Елън Силвърман е прекалено добра за него? Не знаеше ли дълбоко в сърцето си, че затръшването на вратата е предстояло от самото начало, когато цяла вечер беше говорил с Елън на досадното факултетско парти? Елън играеше като момиче, той играеше като плужек. Дори не можеше да скастри подобаващо студент, който се беше заглавичкал с джобния си компютър (или нинтендо, или каквото там беше) по време на лекция.

— По темата е, господин Смит — отвърна момчето (на челото му имаше голяма моравина синина от поредното унижение на „Мангустите“). — Това е „Случаят с Пол“. Вижте.

Студентът обърна джаджата към него. Тя представляваше плосък бял правоъгълен панел с дебелина не повече от сантиметър. Най-отгоре бе шампована марката „Амазон-киндъл“ и логото с усмивката, което Уесли добре познаваше. Той самият не беше компютърен невежа и много пъти си беше поръчвал книги от „Амазон“ (въпреки че обикновено проверяваше в книжарницата, донякъде от съжаление: дори котката, която постоянно дремеше на прозореца, изглеждаше недохранена).

Интересното в джаджата на Хендерсън не беше логото отгоре, нито миниатюрната клавиатурка отдолу, а екранът, заемащ почти целия панел. На него не течеше видеоигра, където млади мъже и жени с напомпани тела трепеха зомбита в руините на Ню Йорк, а страница от разказа на Уила Катър за горкото момче с пагубни илюзии.

Уесли протегна ръка, после спря.

— Може ли?

— Заповядайте — разреши му Ричард (или Робърт) Хендерсън. — Страшно готина джунджурия. Може да сваляте книги от нищото и да увеличавате буквите, както ви е удобно. Освен това книгите са по-евтини, защото нямат хартия, нито обложка.

Уесли леко изтръпна. Осъзна, че повечето студенти го наблюдават. Сигурно се затрудняваха да решат дали той, със своите трийсет и пет години, принадлежи към старата школа (като престарелия доктор Уенс, който приличаше на крокодил в костюм от три части), или е от новата школа (като Сюзан Монтанаро, която обичаше да пуска песента „Приятелка“ на Аврил Лавин на лекциите си по Увод в съвременната драматургия). Уесли се досещаше, че реакцията му към киндъла на Хендерсън ще им помогне да се ориентират.

— Господин Хендерсън — рече той, — книги винаги ще има. Което означава, че винаги ще има хартия и обложки. Книгите са *реални предмети*. Книгите са *другари*.

— Да, но с една дребна уговорка! — Сладката усмивка на младежа бе станала лукава.

— И тя е?

— Те са също така идеи и емоции. Казахте го на първата лекция.

— Е, тук ме хванахте — съгласи се Уесли. — Но книгите не са *единствено и само идеи*. Те имат миризма например. С течение на годините тази миризма става по-хубава — по-носталгична. Вашето устройство има ли миризма?

— Не — отвърна Хендерсън. — Няма. Но когато прелиствате страниците... ето така, с това копче... те някак си шумолят като при истинска книга, а аз мога да премина на която си искам страница, а когато четецът е в състояние на готовност, показва снимки на знаменити писатели, батерията му е много издръжлива и...

— Това е компютър — обобщи Уесли. — Значи вие четете на компютър.

Студентът беше взел киндъла си от него.

— Но разказът пак си е „Случаят с Пол“.

— Не сте ли чували за електронен четец, господин Смит? — беше се поинтересувала Джоузи Смит. Сякаш любезен антрополог питаше член на племето комбай от Папуа и Нова Гвинея дали някога е чувал за електрически печки и обувки с дебела подметка.

— Не — каза той, но не защото беше вярно — когато пазаруваше книги от „Амазон“, беше виждал раздел „Купете от киндъл магазина“, — а защото предпочиташе да мислят, че е от старата школа. Новата школа бе някак си... посредствена.

— Трябва да си купите — посъветва го Хендерсън и когато Уесли почти без да се замисля, отговори „Може би ще го направя“, залата спонтанно му изръкопляска. За пръв път след скъсването с Елън Уесли се почувства мъничко ободрен. Защото младежите искаха да си купи четец за книги и защото овациите подсказваха, че го възприемат като представител на старата школа. Отворен към новостите представител на старата школа.

Не възнамеряваше сериозно да си набави киндъл (щом бе от старата школа, значи определено предпочиташе книгите в класическия им вид), докато не изминаха две седмици. Един ден, на път за вкъщи от колежа, си представи как Елън го вижда с киндъл, както се разхожда из вътрешния двор и усилено натиска с пръст копченцето „СЛЕДВАЩА

СТРАНИЦА“.

„Какво правиш, за Бога?“ — щеше да го попита тя. Най-сетне щеше да му проговори.

„Чета на компютъра — щеше да я отреже той. — *Като всички вас.*“

Злобничко!

Но както би се изразил Хендерсън, нима това бе чак толкова лошо? Хрумна му, че злобата е като метадон⁵ за бивши любовници и е за предпочитане пред рязкото и необратимо прекъсване на всякакви отношения.

Когато се прибра, включи настолния си компютър „Дел“ (гордееше се, че не притежава лаптоп) и отиде в сайта на „Амазон“. Очакваше джаджата да струва около четиристотин долара, дори малко повече за някой шик модел, и с учудване констатира, че цената е значително по-ниска. Влезе в киндъл магазина (който успешно игнорираше досега) и се увери, че Хендерсън е прав: цените на книгите бяха абсурдно ниски. Романите с твърда корица (корица ли — ха-ха!) бяха по-евтини от изданията с меки корици, които си беше купил в последно време. Предвид сумата, която отделяше за книги, киндълът щеше да се изплати бързо. А при мисълта за реакцията на колегите му — всички онези повдигнати вежди — Уесли изпита неимоверно удоволствие. Това го доведе до интересно прозрение относно човешката природа, или поне до природата на университетския учен: искаше студентите му да го смятат за част от старата школа, но му харесваше останалите преподаватели да го причисляват към новата школа.

Вървеше да поскромничи: „Експериментирам с нова технология“. Опияняваше го звученето на фразата. Нова школа, откъдето и да го погледнеш!

Разбира се, представяше си реакцията на Елън. Престана да ѝ оставя съобщения на телефона и започна да избягва местата — кафене „Престой в бокса“, ресторант „Пицата на Хари“ — където би могъл да се натъкне на нея, но вече — не. „Чета на компютъра като всички вас“ беше брилянтна реплика и не биваше да остане неизречена.

„Дребнаво е — укори се мислено той, докато седеше пред компютъра и се взираше в снимката на киндъла. — Злобата ми е толкова дребнава, че вероятно няма да отрови дори новородено котенце.“

Самата истина! Но ако това беше единственото злотворство, на което бе способен, защо да не му даде израз?

За това кликна върху раздела „Купи киндъл“ и ден по-късно джаджата пристигна в кутия, щампована с усмихнатото лого и думите „ЕДНОДНЕВНА ДОСТАВКА“. Уесли не беше избрал бърза доставка и щеше да оспори таксата, ако тя цъфнеше в извлечението от неговата „Мастеркард“, но разопакова новата си придобивка с неподправено удоволствие — подобно на удоволствието, което изпитваше при разопаковането на кутия с книги, само че по-изострено. Навярно защото го имаше усещането за впускане в непознатото. Не очакваше четецът да замени книгите или да се окаже нещо повече от поредната му прищявка: ще се позабавлява с него няколко седмици или месеца, след което ще го забрави и ще го остави да събира прах до кубчето на Рубик на полицата с джунджурийки в хола.

Не му се стори необичайно, че киндълът на Хендерсън беше бял, а неговият — розов.

Не и отначало.

С влизането в апартамента си Уесли забеляза, че телефонният секретар примигва. Две съобщения. Натисна копчето, очаквайки да чуе оплакванията на майка си от артритата и язвителни коментари как някои синове се обаждали вкъщи по-често от два пъти месечно. После щеше да изслуша роботизиран глас от мурския „Ехо“, напомнящ му за стотен път, че абонаментът му е изтекъл. Но не беше нито майка му, нито някой от вестника. Чу гласа на Елън точно когато бъркаше за бира в мразовитото сияние на хладилника, и се закова на място.

„Здрасти, Уес — поде тя с непривична несигурност. Последва дълго мълчание и Уесли се зачуди това ли ще е всичко. На заден фон се разнасяха приглушени викове, тупкаха се топки. Тя беше в гимнастическия салон или поне е била там при оставяне на съобщението. — Мислех за нас. Може би трябва да опитаме отново. Липсваш ми. — И тогава, сякаш го беше видяла как хуква към вратата, рязко добави: — Но все още не. Трябва по-добре да си помисля за... онова, което каза. — Пауза. — Не биваше така да хвърлям книгата ти, но бях разстроена. — Нова пауза, дълга почти колкото онази след поздрава. — Този уикенд в Лексингтън има предсезонен турнир. Може би се сещаш, «Блуграс». Много е престижен. Не е зле да поговорим, когато се върна оттам. Ако обичаш, не ми се обаждай дотогава, защото трябва да се съсредоточа върху момичетата. Защитата ни е ужасна, имам само една състезателка, която може да стреля свястно от периметъра и... уф, вероятно правя голяма грешка.“

— Не е вярно — каза Уесли на телефонния секретар. Сърцето му думкаше. Все още стоеше приведен към отворения хладилник и студът лъхаше в пламналото му лице. — Повярвай ми, не е.

„Онзи ден обядвах със Сюзан Монтанаро и тя казва, че си се разхождал навсякъде с електронен четец. Това ми се стори... знам ли, знак, че трябва да опитаме отново. — Тя се засмя и изкрещя толкова силно, че Уесли подскочи: — Хвани свободната топка! Или тичаш, или седиш! — После уточни: — Извинявай. Трябва да затварям. Не ми се обаждай. Аз ще те потърся. Непременно. След турнира. Съжалявам, че игнорирах съобщенията ти, но... ти нарани чувствата ми, Уес. Ако искаш да знаеш, треньорките не са бездушни... Аз...“

Прекъсна я бибипкане. Времето за оставяне на съобщение беше изтекло. Уесли употреби мръсната дума, която издателите на Норман Мейлър бяха отказали да напечатат в „Голите и мъртвите“.

Тогава започна второто съобщение и гласът на Елън отново се разнесе. „Предполагам, че професорите по английски също не са бездушни. Сюзан твърди, че с теб не си подхождаме, че имаме твърде различни интереси, обаче... може би има компромисно решение. Аз... добре трябва да си помисля. Не ме търси. Още не съм готова. Довиждане.“

Уесли извади бирата. Усмиваше се. После се сети за злобата, която таеше в сърцето си през изминалия месец, и усмивката му изчезна. Отиде до стенния календар и написа ПРЕДСЕЗОНЕН ТУРНИР в квадратчетата за събота и неделя. Поспря се и тегли черта върху дните на следващата работна седмица, върху която написа ЕЛЪН???

След като свърши това, седна в любимото си кресло, отпи от бирата и се опита да зачете „2666“. Шантава книга, но в никакъв случай лоша.

Зачуди се дали я има в киндъл магазина.

Същата вечер, след като прослуша съобщенията на Елън за трети път, Уесли включи своя „Дел“ и посети уебсайта на катедра „Спорт“, търсейки подробности за предсезонен турнир „Блуграс“ в Кентъки. Знаеше, че ще е грешка да цъфне там, и смяташе да си кротува, но искаше да знае с кого ще играят „Мангустите“ и кога Елън ще се върне.

Оказа се, че отборите са осем: седем от Втора дивизия и само един от Трета: „Женските мангусти“ от „Мур“. Уесли изпита гордост от Елън, когато видя това, и още веднъж се засрами от злобата си... за която тя (щастливец!) нищо не подозираше. Явно си мислеше, че е купил киндъла, за да ѝ отправи нещо като послание: вероятно си права и вероятно мога да се променя. Вероятно и двамата можем. Ако нещата отново потръгнаха, сигурно щеше да убеди себе си, че действително е било така.

В уебсайта видя, че отборът тръгва за Лексингтън в петък по обед. Същата вечер имаха тренировка в Ръп Арена, а в събота сутринта предстоеше първият им мач срещу „Булдозите“ от университета „Труман“, Индиана. От турнира се отпаднаше при два загубени мача, затова със сигурност нямаше да поемат обратно преди неделя вечерта. Излизаше, че ще се чуят най-рано следващия понеделник.

Очертаваше се дълга седмица.

— А дотогава — сподели Уесли на компютъра си (добър слушател!) — тя може да размисли. Не пречи вътрешно да се подготвя за такъв вариант.

Е, можеше поне да се опита. Също така не бе зле да се обади на онази кучка Сюзан Монтанаро и да я предупреди да не му подлива вода. Какво изобщо я е прихванало? Та нали му беше колежка, за Бога!

Само че Сюзан можеше да го обади на приятелката си (приятелка? кой да знае? кой да подозира?) Елън. Най-добре засега да не предприема нищо. Макар че, изглежда, все още таеше злоба в сърцето си. Сега тя беше насочена към госпожица Монтанаро.

— Няма значение — обърна се към компютъра си.

— Джордж Хърбърт⁶ е грешал. Най-сладкото отмъщение не е да живееш добре, а да обичаш добре.

Понечи да изключи компютъра си и тогава се сети нещо, което Дон Олман беше казал за киндъла му: „Мислех, че ги правят само бели.“ На Хендерсън определено беше бял, но — как беше поговорката? — една лястовица пролет не прави. След няколко фалстарта Гугъл (гъчкан с информация, но иначе тъп като галош) го отведе до фенсайтове на киндъл маниаци. Един се казваше „Киндъл фарове“. Най-отгоре имаше чудата снимка на жена в квакерска носия, която чете от киндъла си на свещ. (Или това трябваше да мине за фар?) Тук прочете няколко публикации — всъщност оплаквания, — че киндълът се произвеждал само в един цвят, който един блогър находчиво определяше като „доброто старо бяло, което само чака мръсните ни ръчички“. Под мнението имаше коментар, че щом блогърът толкова държи да чете с мазни пръсти, трябва да си купи калъф за киндъла. „В който си искаш цвят — добавяше жената. — Порасни и покажи малко творческа мисъл!“

Уесли изключи компютъра си, отиде в кухнята за още една бира и извади киндъла от куфарчето си. Розов киндъл. С изключение на цвета изглеждаше точно като четците в уебсайта.

— Киндъл-фарове, тинтири-минтири — промърмори той. — Просто дефект в пластмасата. — Добре, но защо киндълът му пристигна с експресна доставка вместо с обикновена? Може би някой във фабриката е искал час по-скоро да се отърве от розовия мутант? Пълен абсурд. В такъв случай щяха да го бракуват. Поредната жертва на качествения

контрол.

Можеш ли да ползваш интернет от киндъл? Уесли нямаше представа и се сети за още нещо странно: в пратката липсваше брошура с указания. Реши да не включва отново компютъра, за да провери отговора на своя въпрос в „Киндъл Фарове“. В крайна сметка се занимаваше с глупости, убивайки времето до следващия понеделник, когато може би щеше отново да се чуе с Елън.

— Липсваш ми, малката — прошепна той и изненадващо за него самия гласът му трепна. Наистина се беше затъжил за нея. Не осъзнаваше колко много, докато не чу гласа ѝ. Беше прекалено погълнат от нараненото си его. И от противната си човешка злобичка.

Екранът, титулуван „Уесли-киндъл“, светна. Появи се списък със закупените от него книги — „Пътят на промените“ от Ричард Йейтс и „Старецът и морето“ на Хемингуей. „Нов оксфордски речник на американския английски“ беше предварително инсталиран на джаджата. Започваш да набираш думата и киндълът я довършва вместо теб. И това ако не беше „ТиВо“⁷ за книжни червеи!

Но можеш ли да влезеш в интернет?

Натисна копчето за менюто и разгледа опциите. Първата (разбира се) го приканваше „НАПАЗАРУВАЙ ОТ КИНДЪЛ МАГАЗИНА“. Но по-надолу имаше друга, кръстена „ЕКСПЕРИМЕНТАЛНИ“. Стори му се интригуващо. Премести курсора на нея, отвори я и прочете на екрана: „Разработваме експериментални прототипи. Смятате ли, че са полезни?“.

— Откъде да знам — промърмори Уесли. — Какво представляват?

Първият прототип се казваше „БАЗОВА МРЕЖА“. Ето че получи отговор на въпроса си за интернет. Очевидно киндълът беше много по-компютъризиран, отколкото изглеждаше на пръв поглед. Хвърли едно око на останалите експериментални опции: теглене на музика (голям праз!) и превръщане на текста в реч (удобно, ако си сляп). Натисна копчето „СЛЕДВАЩА СТРАНИЦА“, за да потърси още експериментални прототипи. Имаше един: Ур функции.

Какво, по дяволите, беше това? Доколкото му беше известно, думата „Ур“ имаше само две значения: град от Стария завет и представка със значението „пра-“, „изначален“. Менюто не му помогна да се ориентира: въпреки че имаше описания на другите експериментални функции, за тази не бе посочено нищо. Е, щом планината не иска да отиде при Мохамед, Мохамед ще отиде при планината. Уесли избра „Ур функции“.

Появи се ново меню с три раздела: Ур книги, Ур новинарски архив и Ур локален (в процес на изграждане).

— Ха — удиви се Уесли. — И таз добра!

Маркира „УР КНИГИ“ и насочи пръст към „ИЗБЕРИ“, след което се поколеба. Изведнъж усети хлад по кожата си, както когато гласът на Елън го накара да замръзне на място, докато си вадеше бира от хладилника. По-късно щеше да си помисли: „Това беше моят ур. Нещо изначално и първично дълбоко в мен, което ме съветваше да не натискам копчето.“

Но той не беше ли човек на техническата цивилизация? И не четеше ли сега на компютъра?

Беше. Беше. Затова натисна копчето.

Екранът се изчисти, после надписът „ПРИЯТНО ИЗКАРВАНЕ С УР КНИГИТЕ!“ просветна в горната му част... в червено! По всичко личеше, че потребителите на онзи сайт в интернет имаха нужда не само от фарове, но и от колела: толкова бяха изостанали от технологичната вълна. Киндълът беше цветен. Под надписа имаше снимка — не на Чарлс

Дикенс или Юдора Уелти, а на огромна черна кула. В кулата имаше нещо зловещо. Отдолу, също в червено, светеше покана Избери автор (възможно е да няма в наличност). А най-отдолу примигваше курсорът.

— Какво пък — обърна се Уесли към празната стая. Облиза устни и написа в полето „Ърнест Хемингуей“.

Екранът отново се изчисти. Функцията, каквато и да беше тя, явно не работеше. След десетина секунди Уесли посегна към киндъла да го изключи. Преди да натисне копчето, на екрана най-сетне излезе ново съобщение.

ПРЕТЪРСЕНИ 10 438 721 УР

ОТКРИТИ 17 894 ЗАГЛАВИЯ НА ХЕМИНГУЕЙ

АКО НЕ ЗНАЕТЕ ЗАГЛАВИЕТО, ИЗБЕРЕТЕ УР

ИЛИ СЕ ВЪРНЕТЕ КЪМ МЕНЮТО С УР ФУНКЦИИТЕ

ИЗБРАНОТО ОТ СЕГАШНИЯ ВИ УР НЯМА ДА БЪДЕ ПОКАЗВАНО

— В Божието име, това пък какво е? — обърна се Уесли към празната стая. Под съобщението примигваше курсорът. Над него със ситен шрифт (черен, не червен) имаше още едно указание: „САМО ЦИФРЕНО ВЪВЕЖДАНЕ. БЕЗ ЗАПЕТАЙКИ, ИНТЕРВАЛИ И ТИРЕТА. СЕГАШНИЯТ ВИ УР Е 117586.“

Уесли изпита силно желание (ур желание!) да изключи розовия киндъл и да го пусне в чекмеджето със сребърните прибори. Или за предпочитане — във фризера при сладоледа и полуфабрикатите на „Стоуфърс“. Вместо това набра рождената си дата на мъничката клавиатурка. 1 971 974 не беше по-лошо число от всяко друго. Поколеба се, след което постави показалеца си върху „ИЗБЕРИ“. Този път, когато екранът се изчисти, едва се удържа да не стане от кухненския стол и да се отдръпне от масата. Беше го обзела налудничавата увереност, че от сивия екран на киндъла ще изплува ръка — или може би лапа на хищник, — която ще го хване за гушата и ще го издърпа вътре. Щеше да съществува вечно в компютъризирана сивота, носейки се около микрочиповете сред многото светове на Ур.

Тогава на екрана се появи текст — добре познати букви и думи — и суеверният ужас изчезна. Уесли жадно се вгренчи в киндъла (с размерите на малка тетрадка), въпреки че нямаше представа какво толкова очаква да види.

Отгоре бе изписано пълното име на автора — Ърнест Милър Хемингуей — и датите на раждането и смъртта му. Следваше дълъг списък с произведенията му... само че неправилен. „И изгрява слънце“... „За кого бие камбаната“... разказите — „Старецът и морето“, разбира се, — но освен това имаше три-четири непознати заглавия, а с изключение на няколко маловажни есета Уесли беше изчел целия Хемингуей. Значи...

Отново погледна датите и установи, че тази на смъртта е сбъркана. Хемингуей умира на 2 юли 1961, след като се застрелва с пушката си. Според киндъла той се е записал в голямата

небесна библиотека на 19 август 1964.

— Датата на раждане също е грешна — измърмори Уесли, като рошеше косата си, придавайки ѝ нови екзотични форми. — Сигурен съм почти сто процента. Трябва да е хиляда осемстотин деветдесет и девета, не деветдесет и седма.

Премести курсора на едно от непознатите заглавия: „Кучетата на Кортланд“. Това беше представата за шегата на някой смахнат компютърен програмист, нямаше какво друго да е, но „Кучетата на Кортланд“ поне звучеше като заглавие на Хемингуей. Уесли го избра.

Екранът примигна и се появи корица на книга. На нея — в черно-бяло — лаещи кучета бяха наобиколили едно плашило. На заден план, превил рамене от умора или поражение (или и двете), се виждаше ловец с пушка — вероятно въпросният Кортланд.

„В горите на Мичиган Джеймс Кортланд се изправя пред изневярата на жена си и факта, че е смъртен. Когато трима опасни престъпници се появяват в старата ферма «Кортланд», най-известният герой на Хемингуей се изправя пред ужасна дилема. Изпълнен със събития и символика, последният роман на Хемингуей е удостоен с наградата «Пулицър» малко преди смъртта му. 7,50 долара.“

Под палеца му киндълът питаше: **ЩЕ КУПИТЕ ЛИ КНИГАТА? Д Н**

— Пълна простотия — прошепна Уесли, когато маркира „Д“ и натисна „ИЗБЕРИ“.

Екранът пак примигна, след което светна ново съобщение: Възможно е Ур романите да не се разпространяват съгласно всички приложими Закони на парадоксалното. Приемате ли? **Д Н**

Усмивайки се като човек, който е разбрал шегата, но не възразява тя да е за негова сметка, Уесли избра „Д“. Екранът се изчисти и подаде нова информация:

БЛАГОДАРЯ, УЕСЛИ!

ТВОЯТ УР РОМАН Е ПОРЪЧАН

ОТ СМЕТКАТА ТИ ЩЕ БЪДАТ УДЪРЖАНИ 7,50 ДОЛАРА

ПОМНИ, ЧЕ СВАЛЯНЕТО НА УР РОМАНИТЕ

ТРАЕ ПО-ДЪЛГО — МЕЖДУ 2 и 4 МИН

Уесли се върна обратно към стандартния изглед на Уесли-киндъла. На екрана както и преди се виждаха „Пътят на промените“, „Старецът и морето“ и „Нов оксфордски речник на американския английски“ и нямаше изгледи това да се промени. Не съществуваше роман на Хемингуей „Кучетата на Кортланд“ — нито на този свят, нито на някой друг. Въпреки това стана и отиде до телефона. Отсреща вдигнаха след първото позвъняване.

— Дон Олман — представи се колегата му по кабинет. — И ако искате да знаете, наистина съм голямо плямпало. — Този път липсваха приглушените звуци на спортна зала — чуваха се единствено варварските крясъци на тримата синове на Дон, които явно си бяха наумили да срутят цялата къща.

— Дон, Уесли е.

— А, Уесли! Човече, не съм те виждал от... брей, от цели три часа!

Някъде от лудницата, където колегата му живееше със семейството си, се разнесе нещо, наподобяващо предсмъртен писък. Дон Олман остана невъзмутим.

— Джейсън, не замервай брат си с играчката. Бъди добро малко тролче и върви да гледаш „Спондж Боб“. — После обърна внимание на Уесли: — С какво мога да ти помогна, Уес? Със съвети за любовния живот? С препоръки как да подобриш представянето си в леглото и издръжливостта си? Със заглавие за романа, който пишеш?

— Не пиша никакъв роман, както чудесно знаеш — сонна му се Уесли. — Обаче наистина искам да те питам нещо за роман. Познаваш пълните съчинения на Хемингуей, нали?

— Възбуждат ме мръснишките ти приказки.

— Да или не?

— Естествено. Но не чак колкото теб, надявам се. В края на краищата ти си спецът по американска литература от двайсети век; аз съм се закопал във времето, когато писателите са носели перуки, смъркали са енфие и са ползвали живописни изрази като „Чумата да те тръшне, поразнико“ и „Божке ле“. Защо ме питаш?

— Известно ли ти е Хемингуей да е писал за кучета?

Дон мълча, докато друго момченце не се разпищя.

— Уес, добре ли си? Струваш ми се малко...

— Отговори на въпроса. Да или не? — „Маркирайте Д или Н“ — помисли си той.

— Добре — въздъхна Дон. — Без да се допитвам до верния си компютър, ще дам отрицателен отговор. Спомням си обаче, че на едно място описва как партизаните на Батиста пребили кученцето му до смърт — това върши ли ти работа? Случило се е при престоя му в Куба. Приел го като знак, че с Мери трябва да си омитат крушите, и светкавично отпътували за Флорида.

— Случайно не си ли спомняш името на кученцето?

— По-скоро да. Бих проверил в интернет, за да съм сигурен, но май се казваше Негрита. Според мен името е малко расистко, но кой съм аз, че да кажа?

— Благодаря ти, Дон. — Устните му бяха изтръпнали. — Ще се видим утре.

— Уес, ти наистина ли си... ФРАНКИ, НЕ ПИПАЙ! НЕДЕЙ... Последва трясък. — Мамка му. Май това беше делфтската керамика. Трябва да затварям, Уес. До утре.

— Чао.

Уесли отново седна на кухненската маса. Видя, че в селекцията на киндъла му се е появило ново заглавие. Романът (или опусът), озаглавен „Кучетата на Кортланд“, е бил свален от...

Откъде точно? От друго ниво на реалността, наречено Ур (може би УР) 1 971 974?

Уесли вече нямаше сила да отхвърли тази нелепост. Силата му стигаше колкото да се завлече до хладилника. Една бира щеше да му дойде добре. Отвори я, преполови я на пет бавни глътки, оригна се. Седна, чувствайки се поосвежен. Маркира новото заглавие (7,50 долара са нищо за неоткрит ръкопис на Хемингуей) и се показа титулната страница. На следващата имаше посвещение: „*На Сай и на Мери с обич*“ А после:

Кортланд вярваше, че животът на мъжа е дълъг пет кучета. Първо е кучето, което те дресира. Второ е кучето, което ти дресиращ. Трето и четвърто са кучетата,

с които работиш. Последно е кучето, което те надживява. То е зимното куче. Зимното куче на Кортланд се казваше Негрита, но той мислено го наричаше „кучето плашило“ ...

В гърлото на Уесли се надигна бълвоч. Той изтича до мивката, наведе се и се опита да задържи бирата. Стомахът му се успокои и вместо да пусне водата, за да отмие повърнатото в канала, подложи шепи под течащата вода и напръска потното си лице. Така беше по-добре.

Върна се обратно и се втрени в киндъла.

„Кортланд вярваше, че животът на мъжа е дълъг пет кучета.“

Някъде — в далеч по-амбициозен колеж от кентъкийския „Мур“ — разполагаха с компютър, програмиран да чете книги и да идентифицира авторите по стилистичните им белези, които бяха уникални като пръстовите отпечатъци или снежинките. Уесли смътно си спомняше, че програмата била използвана, за да се установи на авторството на романа „Първични цветове“. За няколко часа или за няколко дена компютърът проучил хиляди писатели и изплюл името на журналиста Джо Клайн, който впоследствие признал литературното си бащинство⁸.

Уесли си мислеше, че ако пусне „Кучетата на Кортланд“ през онази програма, тя ще установи авторството на Ърнест Хемингуей. В интерес на истината изобщо не се нуждаеше от компютър.

Взе киндъла (ръцете му силно трепереха).

— *Какво си ти?* — попита.

III — Уесли отказва да полудее

„А когато над душата тегне истински непрогледна нощ — пише Фицджералд, — часът е вечно три през нощта, ден след ден.“⁹

Вторник, в три през нощта, Уесли лежеше буден, трескав и се питаше дали не преживява нервен срив. Преди час си наложи да изключи розовия киндъл и да го прибере в куфарчето си, но продължаваше да е под обсебващото му въздействие както в полунощ, когато не можеше да се откъсне от менюто с Ур книгите.

Потърси името на Ърнест Хемингуей в двайсет и четири от близо десетте милиона и половина Ур на киндъла и намери поне двайсет романа, за които никога не бе чувал. В един Ур (2 061 949 — рождената дата на майка му) Хемингуей очевидно беше автор на криминални романи. Уесли изтегли „Това е кръв, скъпа моя!“ и установи, че е типично криминале... но написано с бляскави, стегнати изречения, които оформяха нечий характерен стил.

Стила на Хемингуей.

Но дори като автор на кримки Хемингуей беше избягал достатъчно рано от темите за гангстерските войни и продажните мацки, за да напише „Сбогом на оръжията“. Изглежда, винаги създаваше „Сбогом на оръжията“. Други заглавия ту ги имаше, ту ги нямаше, но „Сбогом на оръжията“ се появяваше неизменно, а „Старецът и морето“ — обикновено.

Опита с Фокнър.

Фокнър изобщо не фигурираше в никой Ур.

Уесли провери стандартното меню и откри множество негови произведения. Но както личеше, единствено в тази реалност.

Тази реалност ли?

Ум да ти зайде.

Провери Роберто Боланьо, автора на „2666“, и въпреки че романът му не фигурираше в стандартното меню, Уесли го откри в няколко Ур. Там имаше и други романи на Боланьо, включително (в Ур 101) книга с колоритното заглавие „Мерилин отнася Фидел“. За малко да я изтегли, но размисли. Твърде много автори, твърде много Ур, твърде малко време.

Частица от съзнанието му — малка, но сериозно изплашена — упорито настояваше, че това е хитро скроена шега, чийто замисъл се е родил във въображението на изперкал компютърен програмист. Но доказателствата, които се трупаха с напредването на нощта, говореха друго.

Например Джеймс Кейн. В един Ур той беше загинал изключително млад, създавайки две книги: „Свечеряване“ (нова) и „Милдред Пиърс“ (стара). Уесли би се обзаложил, че константата в неговото творчество — ур-романът му, тъй да се каже, — ще бъде „Пощалонът винаги звъни два пъти“, но нямаше такова нещо. Въпреки че провери Кейн в дузина Ур, откри „Пощалона“ само веднъж. От друга страна, „Милдред Пиърс“ — сравнително слаба творба — неизменно присъстваше. Като „Сбогом на оръжията“.

Введе своето име и опасенията му се потвърдиха: въпреки че Ур се пукаха по шевовете от Уесли Смитовци (един бе автор на уестърни, а друг — на порнороманчета като „Питсбъргското парти на путенцата“), очевидно това бяха други личности. Разбира се, не можеше да е сто процента сигурен, но по всичко личеше, че е открил 10,4 милиона алтернативни реалности и не е успял да се осъществи като писател в нито една от тях.

Напълно буден в леглото си, заслушан в далечния лай на самотно куче, Уесли се разтрепери. В този момент литературните му амбиции изглеждаха доста жалки. Струваше му се, че главното — онова, което хвърляше застрашително сянка върху живота и психиката му, — са съкровищата, скрити в тънкия розов пластмасов панел. Мислеше си за всички писатели, чиято кончина беше оплаквал — като се започне от Норман Мейлър и Сол Белоу и се стигне до Доналд Уестлейк и Еван Хънтър. Танатос беше накарал вълшебните им гласове един по един да замлъкнат и те вече не говореха.

Но сега това можеше да се промени.

Те можеха да говорят с него.

Отметна завивките. Киндълът го зовеше, само че не с човешки глас. Звукът беше като от туптящо сърце, сърцето-издайник на По, само че скрито не под дъските, а в куфарчето му и...

По!

Боже мили, изобщо не беше проверил какво има от По!

Беше оставил куфарчето на обичайното му място до любимото си кресло. Спусна се към него, отвори го, грабна киндъла и го включи в контакта (за нищо на света не би рискувал да изтощи батерията). Бързо отвори „УР КНИГИ“, въведе името на По и от първи опит намери Ур — 2 555 676 — в който По беше живял до 1875, вместо да умре на четирийсетгодишна възраст през 1849. В тази своя версия По беше писал романи! Цели шест! Алчност завладя сърцето на Уесли, докато очите му изпиваха заглавията. Едното беше „Къщата на срама, или цената на падението“. Уесли го изтегли — цената беше само 4,95 долара — и чете до ранни зори. После изключи розовия киндъл, обори глава на ръцете си и два часа спа на кухненската маса.

Засънува. Сън без образи, само от думи. Заглавия! Безкрайни редове със заглавия, много от тях — неоткрити шедьоври. Толкова заглавия, колкото звезди на небето.

Криво-ляво избута вторника и срядата, но на уводния курс по американска литература в четвъртък недоспиването и прекомерната възбуда си казаха думата. Да не говорим, че все по-трудно му се удаваше да запази досег с реалността. Посред лекцията си (която обикновено изнасяше с голяма доза убедителност) за това как Твен произлязъл от Мисисипи; Хемингуей произлязъл от Твен, а почти цялата американска литература на двайсети век произлязла от Хемингуей, се хвана, че обяснява на студентите как Хемингуей така и не бил написал нищо свястно за кучета, но ако бил поживял още някоя година, непременно щял да поправи този пропуск.

— Щеше да създаде нещо по-читаво от „Марли и аз“¹⁰ — завърши той и пресилено се засмя.

Обърна се с гръб към черната дъска и видя двайсет и два чифта очи да го гледат с различна степен на тревога, объркване и насмешка. Дочу шепот — сподавен, но ясен като биенето на сърцето на стареца в ушите на лудия герой на По: „Смити е изкукуруигал.“

Смити все още не беше изкукуруигал, но имаше опасност да се превърне в пълно куку.

„Няма да се дам — помисли си. — Не се давам, не се давам“ С ужас осъзна, че шепне.

Хендерсън, който седеше на първия ред, го беше чул.

— Господин Смит? — Младежът се поколеба. — Сър? Добре ли сте?

— Да — отговори той. — Не. Влязъл ми е бръмбар в главата. — „Може би златният

бръмбар на По“ — помисли си и едва не избухна в зловещ кикот. — Стига толкова за днес. Хайде, свободни сте.

Докато студентите се блъскаха пред вратата, той се опомни, колкото да добави:
— За следващия път — Реймънд Карвър! Не забравяйте! „Откъде се обаждам“!

После се зачуди: „*Какво ли още се намира от Карвър в световите на Ур? Дали пък няма един или дузина, или хиляда, където е престанал да пуши, доживял е до седемдесет и е написал още пет-шест книги?*“

Седна на бюрото си и посегна към розовия киндъл в куфарчето, но в последния миг се дръпна като опарен. Посегна отново и отново спря, сетне изпъшка. Бе като наркотик. Или сексуално вманиачаване. Последното го подсети за Елън Силвърман, която напълно беше изтрил от ума си, след като откри експерименталните менюта в киндъла. За пръв път, откакто тя му би дузпата, Уесли не се беше сещал за нея.

„Не е ли иронично? Сега чета на компютъра, Елън, и нямам спиране.“

— Отказвам до края на деня да се зверя в това нещо — заяви той, — отказвам да полудея. Няма да се зверя, няма да полудея. Отказвам. Не се давам. Отказ...

Само че държеше розовия киндъл! Беше го извадил дори когато отричаше властта му над себе си! Кога беше станало? И наистина ли смяташе да седи в празната аудитория и влюбено да го съзерцава?

— Господин Смит?

Гласът така го стресна, че той изпусна киндъла на бюрото си. Веднага го вдигна и с ужас провери дали не е счупен, но му нямаше нищо. Слава Богу.

— Не исках да ви уплаша. — Хендерсън стоеше на прага с притеснен вид. Уесли не се изненада кой знае колко.

„Ако сега се видех отнякъде, и аз щях да се притесня.“

— О, не си ме уплашил — възрази Уесли. Очевидната лъжа му се стори смешна и той едва не се изкикоти. Затисна уста с ръка, за да сподави смеха.

— Какво ви има? — Студентът пристъпи вътре. — Мисля, че не е обикновен вирус. Направо не сте на себе си. Да не са лоши новини?

Уесли се канеше да го разкара, да му каже да се чупи, пръждосва, омита, но тогава онази изплашена частица от него, която се спотайваше в най-далечното кътче на съзнанието му, настоявайки, че розовият киндъл е лоша шега или начален гамбит на някаква сложна измама, реши да излезе от прикритието си и да действа.

„Ако наистина не искаш да се даваш на лудостта, по-добре направи нещо — каза тя — Не съм ли права?“

— Кое е собственото ви име, господин Хендерсън? Напълно ми избяга от ума.

Младежът се усмихна. Приятна усмивка, но в очите му още се четеше притеснение.

— Робърт, сър. Роби.

— Роби, аз съм Уес. Нека минем на „ти“. Искам да ти покажа нещо. Или нищо няма да видиш — което означава, че халюцинирам и най-вероятно преживявам нервен срив, — или ще видиш нещо, което ще те шашне. Би ли ме придружил до кабинета ми?

Хендерсън се опита да го разпитва, докато пресичаха вътрешния двор на „Мур“. Уесли пресече опитите му, но бе доволен, че Роби Хендерсън се е върнал, и облекчен, че изплашената частица от съзнанието му е поела инициативата и е проговорила. Чувстваше се по-добре — в безопасност — за пръв път, откакто откри експерименталните менюта на киндъла. Ако това беше разказ, Роби Хендерсън нямаше да види нищо и главният герой щеше

да реши, че полудява. Или че вече е загубил разсъдъка си. Уесли почти се надяваше на такъв вариант, защото...

„Защото искам да е халюцинация. Ако е така и този хлапак ми помогне да приема действителността, със сигурност няма да полудея. А аз отказвам да полудея.“

— Говорите си сам, господин Смит — подхвърли Роби и се поправи: — Тоест Уес.

— Извинявай.

— Мъничко ме плашите... плашиш.

— Аз също се плаша от себе си.

В кабинета завариха Дон Олман — беше си сложил слушалки, поправяше курсови работи и си тананикаше за жабока Джеремай¹¹, достигайки неподозирани висоти във фалшивото пеене. Изключи айпода си, когато видя Уесли.

— Мислех, че изнасяш лекция.

— Отмених я. Това е Робърт Хендерсън, един от студентите ми по американска литература.

— Роби — представи се Хендерсън и протегна ръка.

— Здравсти, Роби. Аз съм Дон Олман. Един от недотам известните членове на „Братя Олман“¹². Свиря отлично на туба.

Роби учтиво се засмя и се здрависа с Дон. До този момент Уесли възнамеряваше да помоли колегата си да излезе, предполагайки, че един свидетел на душевния му срив е достатъчен. Но може би това бе един от редките случаи, в които повече наистина означаваше по-весело.

— Ако е нужно, да изляза? — предложи Дон.

— Не — отвърна Уесли. — Остани. Искам да ви покажа една джаджа. И ако за разлика от мен не видите нищо, на драго сърце ще се вдворя в психиатрията. — Той отвори куфарчето си.

— Леле! — възкликна Роби. — Розов киндъл! Боже! Допреди не бях виждал такъв!

— Сега ще ти покажа още нещо, което не си виждал допреди — каза Уесли. — Поне така си мисля.

Пъхна зарядното в контакта и включи киндъла.

Онова, което убеди Дон Олман, беше „Събрани съчинения на Уилям Шекспир“ от Ур 17000. След като го изтегли по молба на Дон — защото в този Ур Шекспир беше починал през 1620 вместо през 1616, — тримата откриха две нови пиеси. Едната се казваше „Двете хемпширки“ — комедия, написана скоро след „Юлий Цезар“. Другата бе трагедия със заглавие „Тъмен субект в Лондон“, създадена през 1619. Уесли я отвори и (с известна неохота) подаде киндъла на колегата си.

Дон Олман беше румен веселяк, който много се усмихваше, но докато прелистваше първо и второ действие на „Тъмен субект в Лондон“, престана да се усмихва и руменината се оттече от лицето му. След двацет минути, в които Уесли и Роби седяха и мълчаливо го гледаха, той побутна киндъла към Уесли. Едва го докосна с крайчеца на пръстите си, сякаш пареше.

— Е? — попита Уесли. — Каква е присъдата?

— Възможно е да е имитация — заяви Дон, — но разбира се, винаги е имало учени, които твърдят, че Шекспировите пиеси не са написани от Шекспир. Поддържат се теории, че

техният автор е Кристофър Марлоу... Франсис Бейкън... дори граф Дарби...

— Да, бе, а пък Джеймс Фрей¹³ е написал „Макбет“ — прекъсна го Уесли. — Интересува ме твоето мнение.

— Мисля, че не е изключено да е автентичен Уили — каза Дон. Малко оставаше да ревне. Или да се разсмее. Може би и едното, и другото. — Едва ли някой би се старал толкова за обикновена шега. А ако всичко е нагласено, нямам идея как са го постигнали. — Той се протегна към киндъла, лекичко го пипна и светкавично дръпна пръста си. — Трябва внимателно да проуча двете пиеси и да се заровя в справочниците, за да бъде по-конкретен, но те... носят неговия почерк.

Оказа се, че Роби Хендерсън е изчел почти всички криминалета на Джон Макдоналд. В списъка на Ур 2 171 753 с произведенията му той намери седемнайсет романа от „поредицата за Дейв Хигинс“. Във всяко заглавие имаше някаква багра.

— Този елемент е верен — обясни Роби, — но всички заглавия са сбъркани. А главният герой на Макдоналд се казва Травис Макгий, не Дейв Хигинс.

Уесли изтегли „Елегия в синьо“, като плати с кредитната си карта 4,50 долара, и избута киндъла пред Роби, когато заглавието бе добавено към нарастващата му електронна библиотека. Докато младежът четеше — отначало всичко, после по диагонала, — Дон слезе в главния офис и донесе три кафета. Преди да седне зад бюрото си, окачи на вратата табелката с надпис „СЪВЕЩАНИЕ, НЕ БЕЗПОКОЙТЕ“.

Роби вдигна поглед, пребледнял почти колкото Дон, след като бе прочел оттук-оттам ненаписаната Шекспирова пиеса за африканския принц, който пристига в Лондон, окован във вериги.

— Много прилича на романа за Травис Макгий „Светлосивото е признание за вина“ — каза той. — Само че Травис Макгий живее във Форд Лодърдейл, а този Хигинс — в Сарасота. Макгий има приятел с фамилията Майер, който е мъж, а Хигинс има приятелка Сара... Той се приведе над киндъла. — Сара Майер. — Оцъкли се към Уесли. — Божичко, и казвате, че има десет милиона от тези... други вселени?

— Десет милиона четиристотин хиляди и нещо според менюто „УР КНИГИ“ — уточни Уесли. — Мисля, че цялостното изследване дори на един писател би отнело повече години, отколкото имаш до края на живота си, Роби.

— Възможно е да се гътна още днес — тихо рече Роби Хендерсън. — Възможно тази джаджа да ми докара инфаркт. — Изведнъж грабна чашката си от бяла пластмаса и изгълта почти всичкото кафе, въпреки че то още димеше.

Уесли, от друга страна, се беше посъвзел. Вече не се страхуваше, че полудява, но изникваха купища нови въпроси. Само един изглеждаше напълно уместен.

— А сега какво да правя?

— Тази тайна — заяви Дон — непременно трябва да си остане между нас тримата. — Обърна се към Роби: — Умееш ли да си държиш езика зад зъбите? Отговори ми с „не“ и ще се наложи да ти светя маслото.

— Умея. Но какво да кажем за хората, които са ти изпратили киндъла, Уес? Дали те ще си държат езика зад зъбите? Или не?

— Как да ти отговоря, когато дори не знам кои са?

— С каква кредитна карта поръча тук розовото сладурче?

— „Мастеркард“. Напоследък използвам единствено нея.

Роби посочи компютърния терминал в кабинета.

— Ако обичаш, влез онлайн и провери извлечението си. Ако тези... тези Ур-книги... пристигат от „Амазон“, много ще се изненадам.

— Откъде другаде да пристигат? — запита Уесли.

— Джаджата е тяхна, продават книги за нея. Освен това пристигна в кутия на „Амазон“. С усмихнатото лого.

— А те продават ли джаджата в искрящо розово?

— Ами не.

— Пич, провери си банковото извлечение.

Уесли барабанеше с пръсти по подложката за мишка с рисунка на Могъщия мишок¹⁴, докато техният остарял компютър мислеше. После изпъна гръб и зачете.

— Е? — поинтересува се Дон. — Кажете.

— Според извлечението — отговори Уесли — последната ми покупка с „Мастеркард“ е била от сако от „Менс Уеърхаус“. Преди седмица. Нямам изтеглени книги.

— Дори и поръчаните по стандартния начин ли? „Старецът и морето“ и „Пътят на промените“?

— Не.

— А самият киндъл? — намеси се Роби.

Уесли превъртя нагоре с мишката.

— Нищо... нищо... нищо... ни... Ей, я чакай малко...

— Той заби нос в екрана. — Брей! Да му се не види!

— Какво? — попитаха Дон и Роби в един глас.

— Излиза, че покупката ми е била анулирана. Основанието е „грешен номер на кредитната карта“. — Той се замисли. — Напълно възможно. Вечно размествам две цифри, понякога дори когато проклетата карта е пред мен до клавиатурата. Имам лека форма на дислексия.

— Но поръчката някак си е била приета — замислено произнесе Дон. — Някак си... до някого. Някъде. В кой Ур сме според киндъла? Припомни ми.

Уесли се върна към съответния екран и прочете числото 117 586.

— Само че за да го въведеш като предпочитание, пропускаш интервала. Също така не бива да слагаш тирета или запетайки.

— Обзалагам се, че киндълът идва от този Ур. В него номерът на кредитната карта, който си посочил, е верен за един Уесли Смит, който съществува там.

— Каква е вероятността да се случи подобно нещо?

— Не знам — отвърна Дон, — но сигурно е по-малка от едно на десет милиона и четиристотин хиляди.

Уесли се канеше да допълни колегата си, но го прекъсна сърдито чукане по вратата. Тримата наскачаха. Дон Олман дори изписка.

— Кой е? — попита Уесли, като притисна киндъла до гърдите си.

— Портиерът — рече раздражен глас от другата страна на вратата. — Абе, вие няма ли да се прибирате вече вкъщи? Седем часът стана, трябва да заключавам.

Не насмогваха, не можеха да насмогнат. Все още не. Особено Уесли гореше от желание да продължават. Въпреки че в последно време не беше спал повече от три часа поред, се чувстваше напълно бодър и свеж. Върна се в апартамента си с Роби, а Дон се прибра да помогне на жена си да приспи момчетата. После щеше да се присъедини към тях, за да си размърдат мозъците. Уесли обеща, че ще поръча нещо за хапване.

— Добре — съгласи се Дон, — но по-полека. Ур-китайската храна не е същата на вкус, а знаеш какво казват за германско-китайската: след час си прегладнял за власт¹⁵.

С почуда Уесли откри, че още може да се смее.

— Значи така изглеждало жилището на един професор по английски — възхити се Роби, докато се оглеждаше. — Боже, заринато е с книги! Впечатлен съм.

— Радвам се — отвърна Уесли. — Давам ги за четене, но само на хора, които връщат. Направи си съответния извод.

— Непременно. Родителите ми никога не са били запалени читатели. Две-три списания, няколко книги за отслабване, наръчник как да си помогнем сами... толкова. Сигурно щях да съм същият като тях, ако не бяхте вие. Щях упорито да търча по футболното поле и най-много да стана учител по физическо в окръг Джайлс. В Тенеси. Иху!

Уесли се трогна. Вероятно защото напоследък преживя толкова много емоционални сътресения.

— Благодаря, но запомни, че няма нищо лошо в малко иху-аху. Футболът е част от теб. Спортът и академичните занимания са еднакво важни.

Сети се как Елън изтръгна „Избавление“ от ръцете му и я захвърли през стаята. И защо? Понеже мразеше книгите ли? Не, понеже не я изслуша както трябва. Големият фантаст Фриц Лайбър не беше ли нарекъл книгите „любовницата на учения“? А когато Елън имаше нужда от него, не беше ли той в обятията на другата си любовница — онази, която не предявяваше претенции (освен към речниковия му запас) и винаги го приемаше с отворени обятия?

— Уес? Какви са другите неща в менюто „УР ФУНКЦИИ“?

Отначало Уесли не разбра какво го пита момчето. После си спомни. Така се беше фиксирал върху подменюто „КНИГИ“, че беше забравил другите два раздела.

— Дай да видим — рече и включи киндъла. Всеки път очакваше експерименталното меню или Ур функциите да са изчезнали — както в епизод от „Зоната на здрача“, — но те все така се появяваха на екрана.

— Ур новинарски архив и Ур локален — прочете Роби на глас. — Ха! Ур локален е в процес на изграждане. По-добре внимавай, глобите по трасето се увеличават.

— Какво?

— Нищо, пошегувах се. Пробвай с новинарския архив.

Уесли го избра. Екранът примигна. След няколко мига се появи съобщение:

**ЗАПОВЯДАЙТЕ В НОВИНАРСКИЯ АРХИВ!
В МОМЕНТА ПРЕДЛАГАМЕ САМО НЮ ЙОРК ТАЙМС
ЦЕНАТА Е 1 ДОЛАР/4 ИЗТЕГЛЯНИЯ
10 ДОЛАРА/50 ИЗТЕГЛЯНИЯ
100 ДОЛАРА/800 ИЗТЕГЛЯНИЯ**

ИЗБЕРЕТЕ С КУРСОРА И ЩЕ ЗАДЪЛЖИМ СМЕТКАТА ВИ

Уесли погледна Роби, който сви рамене.

— Не мога да ти нареждам как да постъпиш, но ако нямаше да плащам с кредитната си карта — поне в този свят, — щях да похарча стотачката.

Уесли реши, че в думите му има смисъл, но се зачуди какво ще си помисли другият Уесли (ако такъв имаше), когато отвореше следващото си извлечение за своята „Мастеркард“. Маркира опцията 100/800 и натисна „ИЗБЕРИ“. Този път не се появи предупреждението за Законите на парадоксалното. Вместо това ново съобщение го приканваше:

ВЪВЕДЕТЕ ДАТА И УР. ПОПЪЛНЕТЕ СЪОТВЕТНИТЕ ПОЛЕТА.

— Давай ти — рече Уесли и бутна киндъла към Роби. Ставаше му по-лесно да даде на друг четеца и това го радваше. Само това му липсваше — така да се вманиачи, че да не изпуска киндъла от ръце. Макар че пристрастяването му беше разбираемо.

Роби се замисли и въведе 21 януари 2009. В полето за Ур попълни 1000000.

— Милионният Ур — рече той. — Защо не? — И натисна копчето.

Екранът се изчисти, след което излезе надпис „ПРИЯТНО ЧЕТЕНЕ“. Миг по-късно се появи началната страница на „Ню Йорк Таймс“. Приведоха се над киндъла и зачетеха в мълчание, докато на вратата не се похлопа.

— Това е Дон — обади се Уесли. — Аз ще му отворя.

Роби Хендерсън не отговори. Беше като онемял.

— Навън се е застудило — изкоментира Дон на влизане. — Излязъл е силен вятър, който съвсем ще обрули листата от... — Взря се в лицето на Уесли. — Какво? Или е по-правилно да попитам какво пък сега?

— Ела да видиш.

Дон влезе в претъпканата с книги дневна-кабинет на Уесли, където Роби продължаваше да се взира в киндъла. Момчето вдигна глава и завъртя екрана към Дон. На мястото на снимките имаше празни правоъгълници, във всеки от които пишеше „Изображението не може да бъде отворено“, обаче заглавието изпъкваше с големи черни букви: „СЕГА Е НЕИН РЕД“. Подзаглавието гласеше:

„ХИЛАРИ КЛИНТЪН ПОЛАГА КЛЕТВА КАТО 44-ТИ ПРЕЗИДЕНТ НА САЩ“.

— Явно в крайна сметка е успяла — въздъхна Уесли. — Поне в милионния Ур.

— Забележи кой е предишният президент — каза Роби и посочи името на Албърт Арнолд Гор.

След час, когато от долу се позвъни, те не подскочиха, а се огледаха объркано, сякаш бяха изтръгнати от съня си. Уесли слезе да плати на разносвача, който беше пристигнал с огромна пица от „Пицата на Хари“ и шест кутийки с „Пепси“. Нахраниха се на кухненската маса, приведени над киндъла. Уесли омете три парчета — личен рекорд, — без да осъзнава какво яде.

Не използваха осемстотинте изтегляния, които бяха поръчали — бяха много далеч от това число, — но през следващите четири часа прехвърлиха толкова вестникарски статии от различни Ур, че получиха главоболие. Уесли имаше чувството, че умът му го боли. По

еднакви вид на двамата си съмишленици — пребледнели бузи, пламнали очи с възпалени клепачи, щръкнала коса — съдеше, че не е единственият. Да надникнеш в една алтернативна реалност, беше достатъчно голямо изпитание, а тук реалностите бяха над десет милиона и макар че повечето си приличаха, не съвпадаха изцяло.

Встъпването в длъжност на четирийсет и четвъртия президент на САЩ беше само един пример, но достатъчно показателен. Провериха го в двайсетина различни Ур, преди да им писне. В броя си от 21 януари 2009 „Ню Йорк Таймс“ цели седемнайсет пъти съобщаваше на първа страница, че Хилари Клинтън е новият президент. В четиринайсет случая Бил Ричардсън от Ню Мексико беше вицепрезидент. В два беше Джо Байдън. В един беше сенатор, за когото никой от тях не бе чувал: Линуд Спек от Ню Джърси.

— Той винаги отказва поста на заместник, когато някой друг спечели — обобщи Дон.

— Кой винаги казва не? — попита Роби. — Обама ли?

— Аха. Всеки път го канят и той всеки път отказва.

— Всичко е въпрос на характер — заяви Уесли. — Очевидно събитията се променят, но характерът — никога.

— Няма как да сме сигурни — отвърна Дон. — Взели сме нищожна проба в сравнение с... с... — Той немощно се засмя. — Ами с всичко това. С всички светове на Ур.

Барак Обама печелеше президентското кресло в шест Ур. Мит Ромни печелеше в един с Джон Маккейн като вицепрезидент. В този Ур Ромни се съревноваваше с Обама, който излиза на сцената, след като Хилари загива в хеликоптерна катастрофа към края на кампанията.

Сара Пейлин не се споменаваше никъде. Уесли не бе изненадан. Смяташе, че ако се натъкнат на нея, ще е повече късмет, отколкото математическа вероятност, и то не защото Мит Ромни по-често фигурираше от Джон Маккейн като претендента на републиканците. Пейлин поначало си беше аутсайдер, играч с минимални шансове за успех, и никой не я бръснеше за слива.

Роби пожела да провери „Ред Сокс“. Според Уесли това бе загуба на време, но Дон взе страната на студента, така че Уесли се съгласи. Дон и Роби провериха спортните страници за октомври в десет различни Ур, въвеждайки дати между 1918 и 2009.

— Адски потискащо — натъжи се Роби след десетия опит. Дон Олман отговори, че споделя чувствата му.

— Защо? — попита Уесли. — Те редовно печелят купата.

— Това означава, че няма проклятие — уточни Дон.

— Което е възтъпичко.

— Какво проклятие? — съвсем се обърка Уесли.

Дон понечи да разкаже, после въздъхна.

— Няма значение. Прекалено увъртяно е да ти обяснявам, пък и бездруго няма да разбереш.

— Гледай положително — намеси се Роби. — „Бомбардировачите“¹⁶ неизменно са в списъка, значи не е изцяло късмет.

— Аха — мрачно промълви Дон. — Шибаните „Янки“. Военнопромишленият комплекс на спортния свят.

— Това е положението. Някой иска ли последното парче?

Дон и Уес поклатиха глави. Роби тутакси изгълта пицата и се примоли:

— Да проверим още един. Да проверим Ур 1 241 989. На тази дата съм роден. Ще ни

провърви с нея.

Стана точно наопаки. Когато Уесли избра Ур и въведе дата — 20 януари 1973 (имаше си нещо наум) — вместо ПРИЯТНО ЧЕТЕНЕ се появи друго съобщение: „В ТОЗИ УР ТАЙМС НЕ ИЗЛИЗА СЛЕД 19 НОЕМВРИ 1962.“ .

Уесли затисна с ръка устата си.

— Боже милостиви!

— Какво? — попита Роби. — Какво е това?

— Май се сещам — промълви Дон и се опита да вземе розовия киндъл.

Уесли, който предполагаше, че е пребледнял (но не като смъртник, какъвто се чувстваше), улови ръката на колегата си.

— Не. Едва ли ще го понеса.

— Да понесеш какво? — почти изкрещя Роби.

— Не учите ли за Кубинската ракетна криза в часовете по съвременна история? — удиви се Дон. — Или още не сте стигнали дотам?

— Каква ракетна криза? Нещо с Кастро ли?

Дон се взираше в Уесли.

— Аз също не искам да погледна — призна той, — но няма да мога да заспя довечера, ако не се уверя с очите си.

— Добре — отстъпи Уесли и за пореден път си помисли, че истинската тежба за човешкия дух е любопитството, а не гневът. — Ти пиши обаче. Ръцете ми треперят прекалено силно.

Дон попълни полетата с „19 НОЕМВРИ 1962“. Киндълът му пожела приятно четене — неосъществимо пожелание в случая. Страшните заглавия изпълваха страниците:

ЖЕРТВИТЕ В НЮ ЙОРК НАДХВЪРЛЯТ 6 МИЛИОНА

МАНХАТЪН УНИЩОЖЕН ОТ РАДИАЦИЯ

РУСИЯ ИЗРАВНЕНА СЪС ЗЕМЯТА

ЗАГУБИТЕ В ЕВРОПА И АЗИЯ — НЕИЗМЕРИМИ

КИТАЙЦИТЕ ПУСКАТ 40 МКБР¹⁷

— Изключи го — прегракнало нареди Роби. — Както се пее в една песен — не искам повече да виждам.

— Бъдете оптимисти — прикани ги Дон. — По всичко личи, че сме избегнали куршума в повечето Ур, включително в настоящия. — Ала тонът му не беше напълно уверен.

— Роби е прав — рече Уесли. Беше установил, че последният брой на „Ню Йорк Таймс“ в Ур 1 241 989 е едва три страници и във всяка статия се говори за смърт. — Изключи го. Ще ми се изобщо да не бях виждал проклетия киндъл.

— Твърде късно е вече — отбеляза Роби.

Оказа се, че е бил напълно прав.

Излязоха на тротоара пред блока на Уесли. По Мейн Стрийт не се мяркаше жива душа. Усилващият се вятър фучеше между сградите и замиташе изсъхналите ноемврийски листа. Трима пияни студенти се клатушкаха по посока на общежитията, пеейки „Парадайз Сити“.

— Не ти казвам какво да правиш — джаджата си е твоя, — но ако беше моя, щях да я разкарам — каза Дон. — Тя ще те обсеби.

Уесли искаше да му каже, че вече е обсебен, но размисли.

— Утре ще говорим за това.

— Не — възрази Дон. — Утре ще заведе жената и децата във Франкфорт¹⁸ на великолепен тридневен уикенд при тъста и тъщата. Сюзи Монтанаро ще поеме лекциите ми. А след малкия тазвечершен семинар с удоволствие ще отпътувам. Роби, да те закарам ли донякъде?

— Благодаря, няма нужда. Живея с две момчета в един блок малко по-нагоре по улицата. Точно над „Сюзан и Нан“.

— Не е ли шумничко? — попита Уесли. „Сюзан и Нан“ беше местното кафене, което отваряше в шест часа всяка Божа сутрин.

— Обикновено не ми пречи да се наспя. — Роби широко се усмихна. — А наемът ме устройва.

— Добра сделка, значи. Лека нощ на двамата. — Дон тръгна към тойотата си, но спря и се обърна. — Смятам преди лягане да целуна децата си. Може би ще ми помогне да заспя. Последният репортаж... — Той поклати глава. — Дойде ми в повече. Не се засягай, Роби, но можеш да завреш рождената си дата там, където слънце не огрява.

Проследиха с поглед избледняващата светлина от задните му фарове и Роби замислено се обади:

— Никой не ми беше казвал къде да си завра рождената дата. Беше ми за пръв път.

— Не го взимай присърце. Дон не искаше да те обиди, а и вероятно е прав за киндъла. Той е смайващ — прекалено смайващ, — но в практическо отношение е безполезен.

Роби се опули насреща му:

— Значи достъпът до хиляди неизвестни романи от най-знаменитите майстори на прозата е безполезен? Майко мила, що за професор по английска литература си?

Уесли не можа да го затапи. Особено когато знаеше, че независимо от късния час ще почете още от „Кучетата на Кортланд“ преди лягане.

— Освен това — продължи Роби — може да не е чак толкова безполезен. Хрумвало ли ти е, че можеш да разпечаташ някоя от тези книги и да я изпратиш на издател — все едно ти си авторът? И да се превърнеш в следващия голям писател. Критиката ще те определи за наследника на Вонегът, Рот или някой от техния ранг.

Идеята поблазни Уесли, особено като се сети за глупавите драсканици в куфарчето си. Все пак той решително поклати глава.

— Вероятно ще наруша Законите на парадоксалното... каквито и да са. Но по-важното е, че такава постъпка ще ме разяде подобно на киселина. Отвътре.

— Поколеба се — не искаше да чете морал, а да изрази истинската причина. — Ще ме е срам.

Момчето се усмихна.

— Добряк си, Уес.

Сега вървяха към блока на Роби, опадалите листа шумоляха в краката им, лунният сърп летеше през облаците, гонени от ветровете.

— Така ли мислиш?

— Да. Както и трениорката Силвърман.

От изненада Уесли се закова на място.

— Какво знаеш за мен и Елън Силвърман?

— В личен план ли? Нищичко. Но нали се сещаш, че Джоузи е в отбора. Джоузи Куин — от курса.

— Сещам се коя е Джоузи. — Момчето, което се беше изказало с тон на любезен антрополог, докато разискваха киндъла. Беше му известно, че тя е в отбора, но като резерва и обикновено влиза в игра, когато победата е в кърпа вързана.

— Джоузи разправя, че трениорката била искрено натъжена, след като сте скъсали. И адски вкисната. Непрекъснато ги карала да правят обиколки и изхвърлила едно момиче от тима.

— Тя изрита Шона Дийсън, преди да се разделим.

„В известен смисъл заради тази пикла скъсахме“ — помисли си Уесли, но на глас добави:

— Хм... целият отбор ли знае за нас?

Роби Хендерсън го погледна така, сякаш не беше с всичкия си.

— Щом Джоузи знае — да.

— Как са разбрали? — Елън не би им казала; работата на трениора не е да осведомява тима за любовния си живот.

— Как жените научават нещо? — риторично попита Роби. — Просто знаят.

— С Джоузи гаджета ли сте?

— Общо взето, натам вървят нещата. Лека, Уес. Ще си отспя — в петък нямаме занятия, — но ако се отбиеш на обяд в „Сюзан и Нан“, качи се да почукаш на вратата ми.

— Ще видя — рече Уесли. — Лека нощ, Роби. Благодаря ти, че беше един от тримата глупаци¹⁹.

— Бих отговорил, че удоволствието е изцяло мое, ама хайде да не прибързвам.

Вкъщи, вместо да чете ур-Хемингуй, Уесли прибра киндъла в куфарчето си. После извади луксозната тетрадка и прокара длан по красивата ѝ мраморна подвързия. „Да си записваш идеи за твоите романи“ — бе казала Елън, а подаръкът явно струваше сума ти пари. Много жалко, че не влизаше в употреба.

„Все още мога да напиша книга — помисли си той. — Това, че не съм го направил в другите Ур, не означава, че няма да го направя тук,“

Самата истина. Можеше да бъде Сара Пейлин на американската книжовност. Понякога играчи с минимални шансове за успех се класираха начело.

За добро или за лошо.

Съблече се, изми си зъбите, телефонира в Катедрата по английски и остави съобщение на секретарката да отмени сутрешната му лекция. „Благодаря ти, Мерилин. Съжалявам, че ти го сервирам в последния момент, но май се разболявам от грип.“ Изкашля се неубедително и

затвори.

Мислеше, че с часове ще лежи буден, размишлявайки за онези безбройни светове, но в тъмното те му се струваха нереални като актьорите от филмовия екран. Образите им бяха големи — и често красиви, — но все пак си оставаха сенки, хвърляни от светлината. Може би с Ур-вселените бе същото.

В среднощния час реален му се струваше звукът на вятъра — прекрасният звук на вятъра, довяващ случки от Тенеси, където беше минал по-рано тази вечер. Омаян от люлчината му песен, Уесли заспа — дълбоко, здраво. Нищо не му се присъни и когато се събуди, слънчевата светлина струеше през прозореца на спалнята. За първи път от дните на студентстването си беше спал до единайсет часа.

Дълго стоя под горещия душ, избърсна се, облече се и реши да навести „Сюзан и Нан“ било за късна закуска, било за ранен обяд — което изглеждаше по-апетитно в менюто. А Роби нека си отспи. Следобед беше на тренировка със злополучния си футболен отбор; заслужаваше да помързелува. Уесли съобрази, че ако седне на маса до прозореца, ще види преминаването на автобуса с баскетболистките, поели към турнира „Блуграс“ на сто и трийсет километра отгук. Щеше да им помаха. Елън най-вероятно нямаше да го види, но той все пак щеше да им помаха.

Взе куфарчето, без въобще да се замисля. Поръча си „Секси бърканицата на Сюзан“ (лук, чушки, моцарела) с гарнитура от бекон, плюс кафе и сок. Докато младата келнерка му донесе храната, той извади киндъла и се зачете в „Кучетата на Кортланд“. Хемингуей си беше Хемингуей, а романът — страхотен.

— Киндъл, нали? — подхвана разговор келнерката. — Подариха ми за Коледа и съм страшно доволна. Решила съм да изчета всички книги на Джоди Пико.

— А, едва ли ще са всички — подхвърли Уесли.

— Моля?

— Сигурно вече е написала още една. Това имах предвид.

— А Джеймс Патерсън сигурно е написал още един трилър, откакто е станал тази сутрин! — отвърна тя и си отиде с кикот.

Уесли беше натиснал копчето за основното меню, докато приказваха, за да скрие Ур-романа на Хемингуей. Защото се чувстваше виновен ли? Защото келнерката би могла да надзърне и да се разпищи: „Това не е истински Хемингуей!“? Безумие. Но розовият киндъл му вдъхваше усещането, че е измамник. В края на краищата четецът не му принадлежеше, произведенията, които беше изтеглил — също, защото не ги бе платил.

„Може би никой не ги плаща“ — помисли си, но не му се вярваше. Житейска истина е, че рано или късно все някой плаща.

Бърканицата не беше кой знае колко секси, но затова пък — вкусна. Вместо да се върне към Кортланд и неговото зимно куче, Уесли влезе в УР менюто. Досега не бе проверил функцията Ур локален, която се намираще в процес на изграждане. Какво беше подхвърлил Роби по този повод снощи? „По-добре внимавай, глобите по трасето се увеличават.“ На момчето му сечеше пипето и можеше да излезе нещо от него, ако се откажеше да бъде ритнитопковец в третодивизионен футболен тим. Усмивайки се, Уесли маркира „УР ЛОКАЛЕН“ и натисна „ИЗБЕРИ“. Появи се следното съобщение:

ДОСТЪП ДО НАСТОЯЩА УР ЛОКАЛЕН

ИЗТОЧНИК? ДН

Уесли избра „Д“. Киндълът помисли още малко и пусна ново съобщение:

НАСТОЯЩИЯТ УР ЛОКАЛЕН ИЗТОЧНИК Е МУРСКИЯТ ЕХО

Уесли обмисли въпроса, докато дъвчеше резенче бекон. „Ехо“ беше мизерно вестниче, специализирано в гаражни разпродажби, местен спорт и градска политика. Навярно хората хвърляха по някое око на тези материали, но купуваха вестника предимно заради некролозите и криминалната хроника. Всеки обича да знае кой от съседите му е гушнал букета или е влязъл зад решетките. Изглеждаше доста отегчително да провериш 10.4 милиона Ур за Мур в Кентъки, но защо пък не? Нима не убиваше време и не удължаваше закуската си, за да види как баскетболистките ще преминат с автобуса?

— Тъжно, ала факт — каза той и маркира „Д“. Появи се съобщение, сходно с едно предишно: Ур локален е защитен от всички приложими Закони на парадоксалното. Приемате ли? ДН.

Странно. Архивът на „Ню Йорк Таймс“ не беше защитен от Законите на парадоксалното, каквито и да бяха те, а тъпото местно вестниче беше, така ли? Нямаше логика, но какво пък? Уесли повдигна рамене и избра „Д“.

ЗАПОВЯДАЙТЕ В ПРЕДАРХИВА НА ЕХО!

ЦЕНАТА Е 40 ДОЛАРА/1 ИЗТЕГЛЯНЕ

350 ДОЛАРА/10 ИЗТЕГЛЯНИЯ

2500 ДОЛАРА/100 ИЗТЕГЛЯНИЯ

Уесли остави вилицата си в чинията и намръщено се загледа в екрана. Не стига че „Ехо“ бе защитен от Законите на парадоксалното, ами и цената му беше кождерска. Защо? И какво, по дяволите, означаваше „предархив“? Предварителен архив ли? Само по себе си това беше парадокс. Или оксиморон.

— Е, нали е в процес на изграждане — промърмори той. — Глобите по трасето се увеличават, както и цената за изтегляне. Това ще да е. Да не говорим, че аз не плащам.

Не, но тъй като го глождеше мисълта, че някой ден може би ще се наложи да плати всичко (някой скорошен ден!), компромисно се спря на средния вариант. Следващият екран приличаше на този за архива на „Таймс“, но не напълно: от Уесли само се искаше да въведе дата. Изглеждаше най-обикновен вестникарски архив, какъвто може да се намери на микрофилм в местната библиотека. Но в такъв случай защо тарифата беше завишена?

Той отново повдигна рамене, напечата 5 юли 2008 и натисна „ИЗБЕРИ“. Киндълът незабавно помести следното съобщение:

ЕДИНСТВЕНО БЪДЕЩИ ДАТИ

В първия момент Уесли не схвана. После му прищрака и светът изведнъж стана свръхярък, сякаш някое свръхестествено създание беше включило на макс реостата за дневната светлина. Всички шумове в ресторантчето — потракването на вилиците в чиниите, неспирното бърбрене на клиентите — му се струваха твърде силни.

— Господи! — прошепна той. — Нищо чудно, че е скъпо.

Това вече беше прекалено. Посегна да изключи киндъла, когато чу радостните възгласи отвън. Вдигна глава и видя жълт автобус с огромен надпис „СПОРТЕН ФАКУЛТЕТ НА КОЛЕЖА МУР“. От отворените му прозорци се подаваха мажоретки и баскетболистки — махаха, смееха се и крещяха „Напред, Мангустите!“ и „Ние сме номер едно!“ Една от младите жени размахваше огромен дунапренов пръст, на който бе щамповано #1. Пешеходците по Мейн Стрийт се усмихваха и махаха в отговор.

Уесли също вдигна ръка и немощно помахаше. Шофьорът наду клаксона. От задницата на автобуса се развяваше чаршаф, върху който със спрей беше, изписано МАНГУСТИТЕ ЩЕ РАЗЛЮЛЕЯТ РЪП АРЕНА. Уесли осъзна, че хората в ресторанта аплодират. Струваше му се, че всичко това се случва в друга реалност. В друг Ур.

Автобусът отмина и Уесли пак се вгренчи в розовия си киндъл. Реши, че все пак ще използва поне едно от десетте закупени изтегляния. Местните недолюбваша студентите — обичайното противопоставяне между примерни граждани и буйни младежи, — но обичаха женските „Мангустите“, защото всички обичат победителите. Резултатите от турнира, пред сезонен или не, щяха да заемат първите страници в понеделнишкия брой на „Ехо“. Ако момичетата победяха, Уесли можеше да купи на Елън нещо специално, а ако загубеха — утешителен подарък.

— И в двата случая печеля — каза си той и въведе дата: понеделник, 23 ноември 2009.

Киндълът дълго мисли, после на екрана се появи началната страница на вестник.

Датата беше от понеделник.

Заглавията бяха с огромни черни букви.

Уесли разля чашата си и дръпна киндъла на безопасно разстояние, въпреки че възтоплото кафе напои чатала му.

Петнайсет минути по-късно крачеше из хола на Роби Хендерсън, докато Роби — който беше буден, когато Уесли задумка с юмруци на вратата му, но все още по тениската и баскетболните шорти, с които бе спал, — четеше от киндъла.

— Трябва да предупредим! — превъзбудено извика Уесли. Така силно удряше с юмрук по дланта си, че кожата се бе зачервила. — Да се обадим на полицията. Не, чакай! На спортната зала! Ще се обадя на „Ръп Арена“ със съобщение тя да ме потърси. Не, не става. Охлювешки бавно! Ще ѝ се обадя сега. Ето това ще...

— Успокойте се, господин Смит — тоест Уес.

— Как да се успокоя? Не виждаш ли статията? Сляп ли си?

— Не, но въпреки това се успокой. Прощавай за израза, но си се размекнал като лайно, а тогава не можеш да мислиш ползотворно.

— Само че...

— Дишай дълбоко. И си припомни, че според статията ни остават почти шейсет часа.

— Лесно ти е да го кажеш. Твоята приятелка няма да е в автобуса, когато поеме обратно за... — Уесли млъкна, понеже това не бе вярно. Джоузи Куин беше член на отбора, а според Роби те ходеха заедно.

— Извинявай. Видях заглавието и ми изгърмяха бушоните. Даже не си платих закуската, а направо изтичах при теб. Не съм подмокрил гащите — само така изглежда, — но без малко и това да се случи. Добре че съквартирантите ти ги няма.

— Аз също откачих — призна Роби и за миг двамата мълчаливо се възряха в екрана. Според киндъла на Уесли понеделнишкото издание на „Ехо“ щеше да е с черен кант на титулната страница и с гръмко заглавие:

ТРЕНЬОРКАТА И 7 МОМИЧЕТА УБИТИ В УЖАСНА КАТАСТРОФА,

ОЩЕ 9 В КРИТИЧНО СЪСТОЯНИЕ

Репортажът не беше никакъв репортаж, само дописка. Въпреки силния стрес Уесли се досещаше защо. Катастрофата се беше случила — поправка, щеше да се случи — в неделя вечер, малко преди 9 часа. Твърде късно, за да описват подробности, но по всяка вероятност ако пуснеха компютъра на Роби да се зарежда и влезе в интернет...

Какво си въобразяваше? Интернет не предсказваше бъдещето; само розовият киндъл бе способен на това.

Ръцете му трепереха твърде силно, за да въведе 24 ноември. Бутна киндъла към Роби.

— Ти го направи.

Роби се справи на втория опит. Статията в „Ехо“ от вторник беше по-изчерпателна, а заглавието — по-ужасно:

ЧИСЛОТО НА ЖЕРТВИТЕ НАРАСТВА ДО 10 ГРАДЪТ И КОЛЕЖЪТ В ТРАУР

— Джоузи дали е... — започна Уесли.

— Да — потвърди Роби. — Преживява катастрофата, умира в понеделник. Боже!

По думите на Антония Бърел (галено „Тони“) — мажоретка на „Мангустите“ и една от щастливките, отървали се от страшната автобусна катастрофа в неделя вечерта само с охлузвания и нагъртвания, празненството било в разгара си, а трофеят от „Блуграс“ преминавал от ръка в ръка. „Пеехме «Ние сме шампиони» Вече не знам за кой път — обяснява тя от болницата В Боулинг Грийн, където са откарани повечето оцелели. — Треньорката се обърна и ни кресна да млъкнем, и точно тогава последва ударът.“

Според капитан Моузес Ардън от щатската полиция автобусът се движел по шосе 139, т. нар. Принстънски път, когато на около три километра западно от Кейдиз джипът, управляван от Канди Раймър от Монтгомъри, се врязал в него.

„Госпожа Раймър пътувала с висока скорост западно по магистрала 80 — уточнява капитан Ардън — и се ударила в автобуса на кръстовището.“

Шофьорът на автобуса Хърбърт Алисън, 58-годишен, от Мур, очевидно забелязал джипа в последния момент и се опитал да завие. Отклонението, съчетано със силата на сблъсъка, запратило автобуса в канавката, където се преобърнал и избухнал в пламъци.

Репортажът продължаваше, но не им се четеше повече.

— Добре — каза Роби. — Да помислим. Първо, сигурни ли сме, че е истина?

— Не — отговори Уесли. — Само че... можем ли да си позволим риска, Роби?

— Не — отсече младежът. — Не, явно не можем. Разбира се, че не можем. Но ако се обадим на полицията, Уес, няма да ни повярват. Прекрасно го знаеш.

— Ще им покажем киндъла! Ще им покажем репортажа! — Но Уесли си даваше сметка колко е неубедително. — Добре де, да разкажа ли на Елън? Дори да не ми повярва, може би ще се съгласи да задържи автобуса с петнайсетина минути или пък да промени маршрута, по който онзи Алисън смята да минат.

Роби се замисли.

— Да. Не е зле да пробваме.

Уесли извади телефона от куфарчето си. Роби отново взе киндъла и натисна копчето „СЛЕДВАЩА СТРАНИЦА“, за да прочете докрай репортажа.

Телефонът извънтя два... три... четири пъти.

Уесли се канеше да остави съобщение на гласовата поща, когато Елън вдигна.

— Сега не мога да говоря с теб, Уесли. Би трябвало да си разбрал, че...

— Елън, чуй ме...

— ... но ако си изслушал съобщението ми, значи си наясно, че ни предстои сериозен разговор. — На заден план се чуваха развълнуваните, дрезгави гласове на момичетата — сред тях бе и Джоузи — и шумна музика.

— Да, изслушах го, само че трябва да поговорим сега...

— Не! — отсече Елън. — Няма. През този уикенд няма да отговарям на обажданията ти, нито ще слушам съобщенията ти. — Тонът ѝ омекна. — Миличък, ако упорстваш, само ще утежниш положението. И за двама ни.

— Не разбираш, Елън...

— Чао, Уес. Ще говоря с теб следващата седмица. Ще ни пожелаеш ли успех?

— Елън, умолявам те!

— Ще приема отговора ти за „Да“. Но да ти призная ли нещо? Май още те обичам, въпреки че си мухльо.

След това затвори.

* * *

Той задържа пръст над бутона за повторно избиране, но не го натисна. Нямахше смисъл. Навиеше ли си нещо, Елън ставаше безкомпромисна. Пълна лудост, но какво да се прави?

— Ще говори с мен, когато го е предвидила в програмата си. Това, което не знае, е, че след неделя вечер тя може би няма да има програма. Налага се да позвъниш на госпожица

Куин. — Заради силния стрес малкото име на момичето му беше излетяло от главата.

— Джоузи ще реши, че я бъркам — каза Роби, без да откъсва поглед от екрана на киндъла. — Всяко момиче ще си помисли същото, ако му сервирам подобна история. Да ти кажа ли нещо? Жената, която причинила катастрофата — която ще я причини — се отървава невредима. Обзалагам се на възнаграждението ти за целия семестър, че е била пияна като мотика.

Уесли не възприе почти нищо от думите му.

— Кажи на Джоузи, че Елън трябва да ме изслуша. Нека ѝ обясни, че не става дума за личните ни отношения, а за нетърпящ отлагане във...

— Приятел — прекъсна го Роби, — седни и се успокой. Чуваш ли ме?

Уесли кимна, но най-ясно чуваше туптенето на сърцето си.

— Точка първа, Джоузи пак ще реши, че я гъркам. Точка втора, нищо чудно да си помисли, че двамата сме се наговорили. Точка трета, едва ли ще отиде при тренинговата предвид настроението ѝ напоследък... а Джоузи казва, че по време на пътувания тя съвсем се вкисвала. — Роби въздъхна. — Разбери: Джоузи е сладка, умна и адски секси, но също така е плахо мишленце. Всъщност това най-силно ми допада у нея.

— Може би това говори добре за характера ти, Роби, но точно в момента ми идва да те удуса. Досега ми обясняваш какво няма да даде резултат; ще предложиш ли какво да правим?

— Стигаме до точка четвърта. С малко късмет няма да се наложи да казваме на никого. Което е целта, защото никой няма да ни повярва.

— Осветли ме.

— А?

— Кажи какво си намислил.

— Първо трябва да изтеглим още един брой на „Ехо“.

Роби въведе датата 25 ноември. Друго момиче — мажоретка с ужасни изгаряния от катастрофата — беше починало, с което жертвите ставаха единайсет. Макар и не директно вестникът съобщаваше, че до края на седмицата броят им ще се увеличи.

Роби прегледа набързо броя. Това, което търсеше, бе статия в долната половина на първа страница:

***КАНДИС РАЙМЪР С МНОГОБРОЙНИ ОБВИНЕНИЯ ЗА ПРИЧИНЯВАНЕ
НА СМЪРТ ПО НЕПРЕДПАЗЛИВОСТ***

В средата на статията имаше сиво квадратче — снимката на Канди, предположи Уесли, явно розовият киндъл не можеше да възпроизвежда снимки. Това обаче нямаше никакво значение, защото се досети каква е идеята на Роби. Трябваше да спрат не автобуса, а жената, която щеше да се вреже в него.

Точка четвърта беше Кандис Раймър.

В пет часа в сивия неделен следобед — докато „Мангустите“ се сражаваха под баскетболните кошове в една недалечна част от щата — Уесли Смит и Роби Хендерсън седяха в скромния шевролет „Малибу“ на Уесли и наблюдаваха вратата на крайпътната кръчма в Едивил, на трийсет и два километра северно от Кейдиз. Настилката на пустия паркинг беше от сбита чакълеста пръст. В „Порутената вятърна мелница“ непременно имаше телевизор, но Уесли предполагаше, че по-придирчивите къркачи ще си гледат мача пред телевизора вкъщи. Отдалеч си личеше, че кръчмата е долнопробна. Първата спирка на Кандис Раймър бе дупка, втората — още по-голяма дупка.

Леко накриво (май блокирайки аварийния изход) беше паркиран мръсен, очукан форд „Експлорър“ с две лепенки на задната броня. Едната беше с надпис: „ДЕТЕТО МИ Е ОТЛИЧНИК ОТ ИЗПРАВИТЕЛНИЯ ДОМ“. Другата бе още по-красноречива: „НАТИСКАМ СПИРАЧКАТА САМО ЗА ДЖАК ДАНИЕЛС“.

— Може би трябва да действаме тук — обади се Роби. — Докато тя се налива вътре и гледа „Титаните“.

Предложението беше изкусително, обаче Уесли поклати глава.

— Ще изчакаме. Тя ще се отбие в още един бардак. В Хопсън, ако не си забравил.

— Хопсън е на километри оттук.

— Точно така — потвърди Уесли. — Обаче имаме време и ще го убием.

— Защо?

— Защото сме решил и да променим бъдещето. Поне ще се опитаме. Нямаме представа колко трудно може да е. Изчакването до последния възможен момент увеличава шансовете ни.

— Уесли, имаме си работа с пияна мадама. Беше пияна, когато излезе от първата кръчма в Централ Сити, и ще бъде още по-пияна, когато излезе от тази съборетина. Не виждам как ще оправи колата си навреме за рандевуто с момичетата на шейсет и пет километра оттук. Ами ако ние претърпим авария, докато се опитваме да я проследим до последната ѝ спирка?

Уесли не беше обмислял такъв вариант.

— Инстинктът ми казва да изчакаме, но ако ти имаш силното усещане, че трябва да действаме сега, ще действаме.

Роби изпъна гръб:

— Вече е късно. Ето я мис Америка.

Канди Раймър излезе от „Порутената вятърна мелница“, слаломирайки. Изтърва си чантата, наведе се да я вземе, едва не се прекатури, изпсува, вдигна я, засмя се и продължи към експлоръра, като междувременно извади ключовете си. Личеше си, че подпухналото ѝ лице някога е било много хубаво. Косата ѝ — руса отгоре, черна в корените — падаше около лицето на провиснали къдрици. Коремът ѝ преливаше от джинсите с еластична талия точно под ръба на туниката, сигурно купена от някоя разпродажба в „Кей Март“.

Качи се в раздрънкания си джип, запали мотора (който се нуждаеше от основен ремонт, съдейки по воя му) и подкара право към аварийния изход на кръчмата. Чу се хрущане. Тогава задните ѝ фарове светнаха и тя толкова бързо даде обратен ход, че за един страшен миг Уесли си помисли, че ще се блъсне в малибуто му, ще го направи на хармоника и ще ги остави без кола, отправяйки се към срещата си в Самара²⁰.

Само че спря навреме и отпраши по магистралата, без дори да се огледа за преминаващи коли. След секунди Уесли я следваше, докато тя се движеше на изток към Хопсън. И към кръстовището, където автобусът на „Мангустите“ щеше да се озове след четири часа.

Въпреки ужасната трагедия, която тази жена щеше да причини, Уесли мъничко я съжаляваше и предполагаше, че Роби чувства същото. Статията, която прочетоха за нея в „Ехо“, описваше колкото позната, толкова и нелицеприятна история.

Кандис (галено Канди) Раймър, четирийсет и една годишна, разведена. Три деца, понастоящем под опеката на баща им. През последните дванайсет години от живота си минала през четири клиники за лечение на зависимости, приблизително по една на три години. Според познат (изглежда, нямаше приятели) се опитала да посещава сбирки на Анонимните алкохолици, но решила, че не са за нея. Били протичали на принципа „ред сълзи, ред сополи“. Десетина пъти я арестували за шофиране в нетрезво състояние. След последните два случая ѝ отнемали книжката, но ѝ я връщали, втория път — след специална молба до съда. Обяснила на съдия Уолънби, че книжката ѝ трябва, за да стига до работното си място — фабриката за торове в Бейнбридж. Пропуснала да му спомене, че са я уволнили преди шест месеца... и никой не се сетил да провери. Канди Раймър беше алкохолна бомба със закъснител, която съвсем скоро щеше да избухне.

В статията не се посочваше домашният ѝ адрес в Монтгомъри, не беше и необходимо. Уесли намери, че хрумването на репортера да проследи спирките от последния запой на Канди — „Златното гърне“ в Централ Сити, „Порутената вятърна мелница“ в Едивил и „Перен и наперен“ в Хопсън — е брилянтен пример за разследваща журналистика (особено за парцал като „Ехо“). В „Перен и наперен“ барманът щял да се опита да ѝ вземе ключовете. Безуспешно. На излизане Канди щяла да му покаже среден пръст и да кресне: „Повече няма да си харча парите в този вертеп!“ Това било в седем часа. Репортерът предполагаше, че Канди се е отбила някъде на шосе 124, за да си дремне, преди да излезе на шосе 80. Малко по-нататък тя щеше да направи последната си спирка. Огнена спирка.

Откакто Роби му пусна тази муха в главата, Уесли непрекъснато очакваше верният му шевролет да го изостави на банкета край асфалтирания двулентов път — жертва на изтощен акумулатор или на Законите на парадоксалното. Задните фарове на Канди Раймър щяха да се скрият от погледа и с Роби щяха да прекарат следващите няколко часа в неистови, но безполезни телефонни обаждания (ако приемем, че телефоните им щяха да имат покритие в тази пустош), проклинайки се, че не са повредили джипа в Едивил, когато все още имаха възможност.

Но малибуто както винаги се движеше гладко, без никаква засечка. Поддържаха дистанция около четиристотин метра от експлоръра на Канди.

— Човече, виж я как криволичи — възкликна Роби. — Може би ще се забие в канавката, преди да стигне до следващата кръчма. Ще ни спести необходимостта да ѝ срежем гумите.

— Според „Ехо“ това не се случва.

— Да, обаче ние знаем, че бъдещето не е твърдо определено, нали така? Може би това е друг Ур или нещо подобно.

Уесли беше уверен, че Ур локален не е устроен както Роби предполага, но нищо не каза.

Във всеки случай беше твърде късно.

Канди Раймър стигна до „Перен и наперен“, без да се обърне в канавката или да блъсне друг автомобил, което бе истинско чудо — Бог знае, че няколко пъти се размина на косъм и с двете. Когато една от колите се отдръпна от пътя ѝ и после мина покрай малибуто на Уесли, Роби рече:

— Това е семейство. Майка, баща и три дечица, които си играят на задната седалка.

В този момент Уесли престана да съчувства на Раймър и започна да изпитва към нея гняв. Чист, изгарящ гняв, пред който злобата, която бе изпитвал към Елън, бледнееше.

— Кучка — процеди през зъби той. Така се вкопчи във волана, че кокалчетата му побеляха. — Гадно пиянде. Ще я убия, ако това е единственият начин да я спра.

— Ще ти помагам — обеща Роби и прехапа устни.

Не се наложи да я убиват, а Законите на парадоксалното ги спряха толкова, колкото законите срещу шофирането в нетрезво състояние спряха Канди Раймър да обикаля западналите кръчми на Южен Кентъки и да се налива.

Паркингът на „Перен и наперен“ беше с бетонна настилка, но толкова напукана, че изглеждаше като ивицата Газа след израелска бомбардировка. Върху един стълб рекламата — голям неонов петел — светваше и угасваше със слабо припукване. В ноктите си петелът стискаше стомна, в каквито едно време контрабандно са пренасяли алкохол.

Експлорърът на Раймър беше паркиран точно под тази знаменита птица и на нейното колебливо оранжевочервеникаво сияние Уесли срязва предните гуми на стария джип с касапския нож, който специално носеха за целта. Усети свистенето на изпускания въздух в лицето си и изпита толкова силно облекчение, че отначало не можа да се изправи и остана коленичил като богомолец. Само съжаляваше, че не направиха това още в „Порутената вятърна мелница“.

— Мой ред е — каза Роби и миг по-късно експлорърът клекна още, когато момчето срязва задните му гуми. После нещо отново изсвистя. За по-сигурно беше пробил и резервната гума. Дотогава Уесли се беше изправил.

— Да паркираме встрани — предложи Роби. — По-добре да я държим под око.

— Аз ще направя нещо повече — заяви Уесли.

— По-кратко, едър. Какво планираш?

— Нищо не планирам. В момента не ми е до това. — Само че гневът, който разтърсваше тялото му, говореше друго.

Според вестничето на изпроводяк Раймър беше нарекла кръчмата „вертеп“, но очевидно истината е била смекчена, за да не шокира читателите. Това, което Раймър извика през рамо, всъщност беше: „Повече няма да си харча парите в този лайнарник.“ Но вече бе толкова пияна, че завали мръсната дума: ла'налник.

Роби толкова се захласна по вестникарските събития, разиграващи се пред очите му, че не понечи да спре Уесли, който закрачи към Раймър. Извика му „Чакай!“, но Уесли не го послуша. Сграбчи жената и започна да я разтърсва.

Устата на Канди Раймър зейна; ключовете, които стискаше, паднаха на напукания бетон.

— Пусни ме бе, тъпак!

Уесли не я пусна. С такава силна я перна през лицето, че ѝ разцепи долната устна, после я удари от другата страна.

— Изтрезней! — кресна той в изплашената ѝ физиономия. — Изтрезней, отрепке мръсна! Оправи си живота и спри да преобаваш живота на другите! Ще убиеш хора! Разбираш ли това? Някой път ще УБИЕШ хора, мамка ти!

Зашлеви я за трети път и звукът отекна като пистолетен изстрел. Тя се олюля към стената на кръчмата и заплака, вдигайки ръце, за да предпази лицето си. По брадичката ѝ течеше кръв. Сенките им, превърнати от неоновия петел в издължени стрелки на кранове, ту се появяваха, ту изчезваха.

Уесли вдигна ръка да я зашлеви за четвърти път — по-добре да я удари, отколкото да я удуши, както всъщност му идваше, — но Роби здраво го улови и го издърпа назад.

— Спри! По дяволите, човече, опомни се! Стига!

Барманът и двама глуповати на вид клиенти бяха застанали на вратата и ги зяпаха. Канди Раймър се беше свлякла до седнало положение. Плачеше истерично, притиснала длани към подутото си лице.

— Защо всички ме мразят? — изхълца тя. — Защо всички са такива гадняри?

Уесли тъпо я погледна, гневът го беше напуснал. На негово място се беше появила безнадеждност. Човек би си казал, че пияна шофьорка, която причинява смъртта поне на единсет души, непременно е зла, но насреща си нямаше злодей. Само една ридеща алкохоличка, седнала върху изкъртения, буренясал паркинг на провинциална кръчма. Жена, която — ако примигващата светлина на неоновата реклама не лъжеше — се беше напикала.

— Можеш да стигнеш до човека, но не и до злото — глухо рече Уесли. — То винаги оцелява. Отлита като страховита птица и каца върху някой друг. Не е ли това безумие? Пълно безумие?

— Да, звучи невероятно философски, но да тръгваме. Преди добре да са видели теб или номера на колата ти.

Роби го водеше към малибуто. Уесли вървеше послушно като дете. Трепереше.

— Злото винаги оцелява, Роби. Във всички Ур. Запомни това.

— Да, абсолютно. Дай ми ключовете. Аз ще карам.

— Ей! — изкрещя някой зад тях. — Защо, по дяволите, пребихте жената? Тя нищо не ви правеше! Я се върнете тука!

Роби изтика Уесли в колата, заобиколи предницата, хвърли се зад волана и бързо подкара. Натискаше педала за газта, докато просветващият неонов петел не изчезна от ползрението им, след което намали.

— А сега накъде?

Уесли прокара ръка над очите си.

— Съжалявам, че я ошамарих — каза той. — И в същото време — не. Разбираш ли?

— Аха — отвърна Роби. — Естествено. Беше заради треньорката. И заради Джоузи също. — Усмихна се. — Мишленцето ми.

Уесли също се усмихна.

— Къде отиваме? Прибираме ли се? — попита Роби.

— Още не.

Паркираха край една житна нива близо до кръстовището на шосе 139 и магистрала 80, на три километра западно от Кейдиз. Бяха подрали и Уесли използва времето да включи розовия киндъл. Когато се опита да влезе в Ур локален, излезе едно някак си очаквано

съобщение: УСЛУГАТА ВЕЧЕ НЕ СЕ ПРЕДЛАГА.

— Сигурно така е най-добре — прошепна той.

Роби се обърна към него.

— Какво казваш?

— Нищо. Няма значение. — Пъхна киндъла обратно в куфарчето си.

— Уес?

— Какво, Роби?

— Нарушихме ли Законите на парадоксалното?

— Несъмнено.

В девет без пет чуха клаксони и видяха фарове. Излязоха от малибуто, застанаха отпред и зачакаха. Уесли забеляза как Роби свива ръце в юмруци и се зарадва, че не е единственият, който все още се страхува, че Канди Раймър някак си ще цъфне тук.

Фарове осветиха най-близкия хълм. Беше автобусът, следван от дузина коли, пълни с фенове на „Мангустите“, които в делириум натискаха клаксоните и включваха и изключваха дългите си фарове. При преминаването на автобуса Уесли чу мелодичен женски глас да пее „Ние сме шампионите“ и по гърба му пролази студена тръпка, от която косата му настръхна.

Вдигна ръка и помахна.

Роби стори същото. После усмихнато се обърна към Уесли:

— Какво ще кажете, професоре? Подреждаме ли се на парада?

Уесли го тупна по рамото.

— Идеята си я бива.

Когато последната кола отмина, Роби се престрои в колоната. Подобно на всички останали, той надуваше клаксона и мигаше с фаровете по целия път до Мур.

Уесли нямаше нищо против.

Когато Роби слезе пред „Сюзан и Нан“ (където на витрината бе изписано с пяна МАНГУСТИТЕ СА ВЕЛИКИ), Уесли се обади:

— Само за секунда.

Заобиколи малибуто и прегърна момчето.

— Страхотен.

Роби се ухили:

— Да разбирам ли, че ще получа шестица за семестъра?

— Не, само съвет. Откажи се от футбола. Никога няма да направиш кариера, а имаш ум за двама.

— Ще го имам предвид — обеща Роби... което не беше равнозначно на съгласие, както и двамата знаеха. — Ще се видим ли на лекция?

— Във вторник — каза Уесли. Но след петнайсет минути имаше основания да се съмнява, че някой ще го види отново. Някога.

Мястото, където обичайно оставяше малибуто, когато не използваше паркинга в колежа, беше заето от друга кола. Уесли можеше да паркира зад нея, но предпочете отсрещната страна. Нещо в този кадилак го притесняваше. Под светлината на уличната лампа изглеждаше прекалено излъскан. Червената боя само дето не крещеше: „Тук съм! Харесваш ли ме?“

Уесли не го харесваше. Не му харесваха затъмнените стъкла, нито тасовете със златната емблема на „Кадилак“. Подходящ автомобил за наркопласьор. При условие че въпросният пласьор е също така маниак-убиец.

„Откъде ми дойде наум?“

— Денят беше стресов, това е всичко — каза си той, докато пресичаше безлюдната улица, а куфарчето се удряше в бедрото му. Уесли се наведе. В колата нямаше никого. Поне така изглеждаше. Заради затъмнените стъкла нямаше как да е напълно сигурен.

„Полицията на парадоксалното. Дошли са за мен.“

В най-добрия случай тази мисъл трябваше да мине за нелепа, а в най-лошия — за параноична фантазия, но сякаш не бе нито едното, нито другото. Отчитайки случилото се, може би изобщо не беше параноична.

Уесли се пресегна, докосна вратата на кадилака и светкавично отдръпна ръка. На пипане вратата беше като метална, но топла. И сякаш пулсираше. Метална или не, но колата, му се стори жива.

Бягай.

Мисълта бе толкова настойчива, че устните му я произнесоха безгласно, но Уесли знаеше, че бягството не е изход. Ако опиташе да се измъкне, човекът или хората, на които принадлежеше омразният червен кадилак, щяха да го намерят. Този факт бе толкова прост, че противоречеше на логиката. Заобикаляше логиката. Затова, вместо да избяга, Уесли отключи входната врата и се изкачи до апартамента си. Стъпваше бавно, понеже сърцето му биеше лудешки, а краката му трепереха.

Вратата на апартамент 2В зееше отворена и светлината от антрето се разливаше в дълъг правоъгълник на горната площадка.

— А, ето те — рече един не съвсем човешки глас. — Влез, Уесли от Кентъки.

Бяха двама. Единият млад, другият стар. Старият седеше на дивана, на който Уесли и Елън Силвърман се бяха прелъстили, изпитвайки наслада (неее, *екстаз*). Младият се беше настанил на любимото кресло на Уесли, в което той винаги завършваше вечерта, когато останалият чийзкейк бе вкусен, книгата — интересна, а светлината от настолната лампа — идеална. Непознатите носеха дълги палта с цвят на горчица и Уесли разбра, без точно да знае как, че палтата са живи. Също така разбра, че хората, които ги носеха, не са никакви хора. Лицата им непрекъснато се меняха и това, което се криеше под кожата им, приличаше на влечуго. Или на птица. Или на двете.

На реверите си, където шерифите от някой уестърн щяха да носят значки, отрепките (в ума му се появи тази дума) носеха копчета с червено око. Уесли си помисли, че и те са живи. Очите го наблюдаваха.

— Как разбрахте, че съм аз?

— Подушихме те — отговори старият и най-страшното беше, че думите му съвсем не прозвучаха на шега.

— Какво искате?

— Знаеш защо сме тук — отговори младият. Старият изобщо не се обади повече до края. Да слуша единия, бе достатъчно неприятно за Уесли. Сякаш гръклянът на отрепката бе натъпкан с щурци.

— Вероятно — рече Уесли. Гласът му беше твърд, поне засега. — Нарушил съм Законите на парадоксалното. — Молеше се да не са научили за Роби и смяташе, че това е възможно — в края на краищата киндълът беше регистриран на името на Уесли Смит.

— Нямах представа какво си направил — замислено рече отрепката с жълтото палто. — Кулата се тресе, световите тръпнат в орбитите си. Розата усеща хладен повей, сякаш зима иде.

Много поетично, ала доста мъгляво.

— Каква кула? Коя роза? — Върху челото му изби пот, въпреки че поддържаше апартамента хладен. „Заради тях е — помисли си. — Тези момчета излъчват жар.“

— Няма значение — отвърна младият гост. — Оправдай се, Уесли от Кентъки. И гледай да си убедителен, ако искаш отново да видиш слънцето.

Уесли се гипсира. Обзе го една-едничка мисъл: „Изправен съм на съд.“ После я отпъди. Помогна му гневът — бледа имитация на онова, което изпитваше към Канди Раймър, но достатъчно осезаем.

— Щяха да загинат хора. Почти кръгла дузина. Вероятно и повече. Това може би не означава много за вас, но за мен означава много — особено когато сред тях е жената, която обичам. Всичко това заради една пияна лигла, която не иска да реши проблемите си. И... — Той едва не каза „И ние“, но успя да нанесе необходимите корекции в курса точно навреме. — И дори не я нараних. Шамаросах я два-три пъти, но не можах да се удържа.

— Вие, момчета, никога не можете да се удържите — отвърна с жужащия си глас съществото в любимото му кресло, което вече нямаше да му бъде любимо. — Деветдесет процента от проблема ви е, че не можете да обуздавате поривите си. Въобще замисли ли се, Уесли от Кентъки, че Законите на парадоксалното не съществуват току-тъй?

— Аз не...

Съществува повиши тон:

— Разбира се, че не си. Знаем, че не си. Тук сме, защото не си. И през ум не ти е минало, че един от пътниците в онзи автобус е можел да стане сериен убиец и да погуби десетки хора, включително и дете, което иначе щеше да порасне и да открие лек против рака или болестта на Алцхаймер. И през ум не ти е минало, че една от онези млади студентки може да роди следващия Хитлер или Сталин, чудовище в човешки облик, което би могло да убие милиони твои човешки братя и сестри от това равнище на Кулата. И през ум не ти е минало, че се намесваш в събития, които не си способен да разбереш!

Да, не се беше интересувал от тези неща. Беше се интересувал от Елън. А Роби — от Джоузи Куин. А двамата заедно бяха помислили за другите. Пищящи девойки — кожата им се превръща в лой и се разтича по костите им — може би най-страшната смърт, с която Господ наказва чедата Си.

— Това ли ще се случи? — прошепна Уесли.

— Не знаем какво ще се случи — отвърна отрепката с жълто палто. — Точно там е работата. Експерименталната програма, която ти неразумно използва, може да провижда шест месеца напред в бъдещето... в един-единствен тесен географски район. След шестия месец ясното виждане се размива. След година е пълна мъгла. Както виждаш, не знаем какво сте предизвикали ти и твоят млад приятел. И понеже не знаем, няма възможност да поправим вредата, ако такава е нанесена.

Твоят млад приятел. Значи все пак знаеха за Роби Хендерсън. Сърцето му се сви.

— Има ли някаква висша сила, контролираща всичко? Има, нали? Първия път, когато влязох в менюто с Ур книги, видях кула.

— Всички същества служат на Кулата — отговори отрепката с жълто палто и почтително докосна гнусното копче на ревера си.

— Тогава откъде знаете, че аз също не ѝ служа?

Те не продумаха. Само го изпиваха с черните си очи на хищни птици.

— Ако искате да знаете, изобщо не съм го поръчвал. Тоест... поръчах киндъл, вярно е, но не съм поръчвал този, който получих. Това ми изпратиха.

Настъпи дълго мълчание и Уесли разбра, че животът му е на кантар. Или поне животът в познатия му вид. Възможно бе да продължи съществуването си, ако отрепките го приберяха в омразната си червена кола, но то щеше да е мрачно, по всяка вероятност затворническо съществуване, и Уесли едва ли щеше да запази дълго здравия си разум.

— Мислим, че е станала грешка при изпращането — изрече накрая младият.

— Обаче не сте сигурни, нали? Понеже не знаете откъде е дошъл. Нито кой го е изпратил.

Отново мълчание. Тогава старият повтори:

— Всички същества служат на Кулата.

Изправи се и протегна ръка. Тя проблесна и се превърна в хищен нокът. Отново проблесна и се превърна в ръка.

— Дай ми го, Уесли от Кентъки.

Уесли от Кентъки не чака втора покана, макар ръцете му да трепереха толкова силно, че сума ти време се пипка с ключалките на куфарчето. Най-сетне капакът се отвори и той подаде розовия киндъл на стария. Съществува се втрени в четеца с налудничав глад, което породило у Уесли желание да запиши.

— Май и бездруго не рабо...

Отрепката го грабна от ръката му. За секунда Уесли докосна кожата му и разбра, че плътта на създанието притежава свои мисли. Виещи мисли, които се движеха по свои незнайни орбити. Този път изпищя наистина... или поне се опита. От гърлото му излезе приглушено, задавено стенание.

Отидоха до вратата, палтата им се развяваха и издаваха противни, жвакащи, кискащи се звуци. Старият излезе, стиснал розовия киндъл в ръцете си-нокти. Другият се поспря и се обърна към Уесли.

— Присъдата е оправдателна. Даваш ли си сметка колко ти провървя?

— Да — прошепна Уесли.

— Тогава кажи „благодаря“.

— Благодаря.

Съществуването безмълвно излезе.

Уесли се гнусеше да седне на дивана или на креслото, което му се струваше — в дните преди Елън — най-добрият приятел на света. Просна се на леглото си и скръсти ръце на гърдите в опит да потисне тръпките, които го разтърсваха. Остави осветлението включено, защото нямаше смисъл да го изключва. Изпитваше увереност, че цели седмици няма да може да заспи. А може би — никога. Тъкмо започваше да се унася и виждаше онези лакомни черни очички, чуваше онзи глас: „Даваш ли си сметка колко ти провървя?“

Не, изключено беше да заспи.

И тогава загуби съзнание.

Уесли спа, докато в девет часа на следващата сутрин музикалната кутийка го събуди с „Канон в ре мажор“ на Пахелбел. Ако му се бяха присънили разни неща (розови киндли, пияни жени в паркингите на крайпътни кръчми или отрепки с жълти палта), не си ги спомняше. Знаеше единствено, че някой го търси по мобилния — може би човек, с когото отчаяно искаше да поговори.

Изтича в хола, но докато извади мобилния от куфарчето си, звъненето престана. Вдигна капачето на телефона и прочете: „ИМАТЕ 1 НОВО СЪОБЩЕНИЕ“. Отвори го.

„Здравей братле — чу гласа на Дон Олман. — Я виж сутрешния вестник.“

Това бе всичко.

Уесли вече не получаваше „Ехо“, но възрастната госпожа Ридпат от долния етаж беше абонатка. Той се спусна надолу, взимайки по две стъпала наведнъж, и видя вестничето да стърчи от пощенската ѝ кутия. Посегна да го вземе, но се поколеба. Ами ако дълбокият му сън не е бил естествен? Ами някак са го упоили, за да го прехвърлят в различен Ур, където катастрофата все пак се беше случила? Ами ако Дон се беше обадил, за да го подготви? Да речем, че разгърне вестника и види черния кант, който е печатна версия на траурния креп?

— Моля ти се — прошепна той, без да е сигурен на Господ ли се моли, или на онази загадъчна тъмна кула. — Моля ти се, нека си е моят Ур.

С вцепенена ръка извади вестничето и го разгъна. Цялата първа страница бе оградена с кант, само че син, а не черен.

Синьото на „Мангустите“!

Снимката беше най-голямата, която бе виждал в „Ехо“ — заемаше половината страница под заглавието „ЖЕНСКИТЕ МАНГУСТИ СПЕЧЕЛИХА БЛУГРАС И БЪДЕЩЕТО ПРЕДСТОИ!“. Отборът се беше скупчил върху дървения под на „Ръп Арена“. Три момичета държаха високо лъскав сребърна купа. Друга баскетболистка — Джоузи — се беше качила на сгъваема стълба и въртеше мрежа над главата си.

Елън Силвърман стоеше най-отпред, облечена със синия анцуг, който неизменно носеше по време на мачове. Усмивваше се и издигаше плакат със саморъчния надпис „ОБИЧАМ ТЕ, УЕСЛИ!“.

Уесли замахна високо с юмруци (в единия още стискаше вестника) и нададе дивашки крясък, който накара няколко деца на улицата да се озърнат.

— Кой вика? — учуди се едното.

— Спортен запаляно! — извика му Уесли и хукна нагоре по стълбището. Трябваше да се обади по телефона.

Мислейки за Ралф Вичинанца

Да, за бейзбол е, но ѝ дайте шанс, а? Не е нужно да сте моряк, за да обичате романите на Патрик О'Брайън, нито жокей — или дори любител на спортните залози, — за да си падате по кримките на Дик Франсис. Техните произведения оживяват благодарение на героите и фабулата и аз се надявам, че ще откриете подобна жизненост тук. Идеята за тази новела ми хрумна, след като гледах мач от плейофите, когато едно спорно отсъждане доведе почти до бунт на стадион „Търнър Фийлд“ в Атланта. Запалянковците засипаха игрището с чашки, шапки, плакати, знаменца и бирени бутилки. След като един от съдиите бе улучен по главата с половинлитрово шише уиски (празно, разбира се), отборите бяха изведени от игрището до възстановяване на реда. Телевизионните коментатори се вайкаха за липсата на спортсменство, сякаш такива изблици на отвращение и гняв не шестват по стадионите на Америка от сто и повече години насам.

Цял живот обичам бейзбола и исках да опиша времето, когато такива енергични изрази на недоволство, придружени от възгласи като „Убий рефера!“ и „Купете му куче водач!“ бяха неразделна част от играта. Време, когато бейзболът беше брутален почти колкото футбола; когато играчите се приплъзваха във втора база с бутонките нагоре и сблъсъците на хоума се очакваха, вместо да се отчитат като нарушение. В онези дни отмяната на съдийско отсъждане въз основа на видеоповторение щеше да бъде посрещната с ужас, защото думата на арбитъра беше закон. Исках да използвам езика на някогашните бейзболисти, за да пресъздам духа и колорита на спортна Америка от средата на миналия век. Исках да си пробвам силите с нещо, което хем да е митично, хем — по един страшен начин — забавно.

Също така ми се удаде да вмъкна себе си в повествованието, което много ми хареса. (В края на краищата първите си хонорари като писател получих в качеството си на спортен репортер за лизбонския „Ентърпрайз“). Синовете ми ще определят крайния резултат като „металитература“. Аз предпочитам по-прости термина „удоволствие“ и с тази новела се надявам да ви доставя именно това — чисто удоволствие, а последното изречение съм забърсал от един страхотен филм — „Дивата орда“.

И се пази от острието, Верни Читателю. Все пак четеш произведение на Стивън Кинг.

Уилям Блейкли ли?

О, Боже, имате предвид Били Блокадата. От години никой не ме е питал за него. Разбира се, тук никой не ме пита нищо, освен дали ще се запиша за музикалната вечеринка с полка в

салона на „Кей енд Пи“ в центъра, или за виртуален боулинг. Играем го точно тук, в общата дневна. Съветът ми към вас, господин Кинг — не че сте ми го искали, ама аз да си кажа: не остарявайте, а ако все пак няма накъде, не допускате вашите близки да ви настанят в такъв хотел за зомбита.

Странно нещо е старостта. Когато си млад, хората винаги искат да чуят разказите ти, особено ако си бил професионален бейзболист. Само че като си млад, нямаш време да разправяш. Сега време — бол, а явно никой не го е еня за отминалите дни. Обаче на мен ми е приятно да си ги спомням. Тъй че — иска ли питане — ще ви разкажа за Уилям Блейкли. Ужасна история, естествено, обаче тъкмо те най-трудно се забравят.

В онези дни бейзболът не беше както сега. Имайте предвид, че Били Блокадата започна да играе за „Титаните“ едва десет години след пробива на Джаки Робинсон — първия негър в Голямата лига, а „Титаните“ отдавна не съществуват. Но не мисля, че Ню Джърси отново ще има друг отбор в Голямата лига, не и когато отвъд реката — в Ню Йорк — бълват звезди на конвейер. Обаче навремето отборът беше голяма работа — ние бяхме голяма работа — и играехме в различен свят.

Правилата бяха същите²¹. Те не са се променили. И малките ни ритуали доста си приличаха. О, никому не се разрешаваше да си накриви шапката на една страна или да си сгъне козирката, а косата ни трябваше да бъде прилично подстригана (как се носят днешните лигльовци, не е истина), ала някои играчи се кръстеха, преди да влязат в зоната на батера или правеха резка в пръстта с опакото на бухалката, преди да се приготвят за удар, или пък прескачаха базовата линия, докато тичаха да заемат позициите си. Всеки внимаваше да не настъпи линията — смяташе се, че носи лош късмет.

Бейзболът беше местно забавление, ясен ли съм? Бяха се появили първите телевизионни предавания, но само през почивните дни. Имахме добър пазар, защото „Дабъл Ю Ен Джей“ излъчваше мачовете и всеки в Ню Йорк можеше да гледа. Някои от тези излъчвания бяха доста комични. В сравнение със сега телевизионните екипи работеха направо на аматьорско ниво. Радиопредаванията бяха по-професионални, по-изпипани, но и те бяха на местни станции. Нямахме сателитни излъчвания, понеже нямаше сателити! Руснаците изпратиха в космоса първия сателит по време на мачовете от шампионата между „Янките“ и „Храбреците“. Доколкото си спомням, го изстреляха в ден, когато не се провеждаше мач, но може и да греша. Сигурен съм, че онази година „Титаните“ отпаднаха рано. Известно време се състезавахме, отчасти благодарение на Били Блокадата, но вие сте осведомен за положението. Затова сте тук, нали така?

Ето накъде бия: понеже мащабите на играта бяха по-малки, играчите не бяха чак толкова важни. Не че нямаше звезди бейзболисти от ранга на Арън, Бърдет, Уилямс, Калийн и, разбира се, Мик, — но повечето не бяха прочути от едното крайбрежие до другото като Алекс Родригес и Бари Бондс (двойка дрогирани манекенчета, ако ме питаш). А повечето играчи? Ще ти го кажа с една дума: бачкатори. Средната заплата тогава беше петнайсет хиляди годишно, по-малко, отколкото изкарва сега един учител първа година в гимназиалния курс.

Бачкатори, чаткаш ли? Точно както го е написал Джордж Уил в онази книга²². Само дето той го изкарваше нещо хубаво. Какво му е хубавото да си трийсетгодишен бейзболист с жена, три деца и може би още седем години до пенсия? Десет, ако ти провърви да не се контузиш. Карл Фурильо накрая работеше като асансьорен техник в Световния търговски център денем и като пазач нощем, знаеше ли го? Знаеше ли? Как мислиш, знаел ли го е онзи писател —

Уил, — или неволно е пропуснал да го спомене?

Негласното споразумение беше такава: ако имаш умения и можеш да играеш дори с махмурлук, те пускат да играеш. Ако не можеш, те изхвърлят на бунището. Съвсем просто. И безпощадно. И така стигаме до положението с нашите кетчъри онази пролет.

Бяхме в добра форма по време на тренировъчния лагер в Сарасота. Нашият стартов кетчър беше Джони Гудкайнд. Навярно не го помните. Ако пък си го спомняте, може би е заради начина, по който завърши кариерата си. Четири години му вървеше, коефициент²³ над 0.300, практически излизаше във всяка игра. Умееше да се оправя с питчърите — добре ги строяваше. Момчетата не смееха да не му подадат, както той им сигнализира. Онази пролет почти достигна коефициент 0.350 с около десетина хоумръна — една от топките беше толкова дълга, колкото никога не съм виждал на стадион „Ед Смит“, където вятърът обикновено е насрещен. Строши предното стъкло на шевролета на един журналист — така му се пада!

Но също така много пиеше и два дни преди отборът да отпътува на север и да открием сезона на домашен терен, блъснал една жена на Пайнепъл Стрийт и я убил на място. Или май почина в болницата? Във всеки случай по-мъртва не можеше да бъде. После проклетият му глупак се опитал да избяга. Но на ъгъла с „Ориндж“ била паркирана полицейска кола и помощник-шерифите видели всичко. Нямало съмнение, че Джони е пиян като кирка. Когато го извадили от колата, така вонял на кръчма, че не се траело. Единият полицай се навел да го закопчае и Джони се издрайфал върху главата му. Бейзболната кариера на Джони Гудкайнд приключила, преди повърнатото да изсъхне. Даже Бейб Рут не би могъл да остане в играта, след като е прегазил домакиня, излязла на сутрешен пазар. Предполагам, че Джони се е заел да командва затворническия отбор. Ако в „Рейфорд“ изобщо се е играло бейзбол.

Заместникът му беше Франк Фарадей. Добър кетчър, но в най-добрия случай посредствен батер. Коефициентът му беше около 0.160. Не беше едър, което го поставяше в риск при стълкновенията. Големи мелета ставаха в онези дни, господин Кинг, майката си тракаше.

Но ние разполагахме с Фарадей. Спомням си как Дипуно разправяше, че той няма да изкара дълго, но дори Джърси Джо не се досещаше колко кратко ще бъде времето му.

Фарадей беше зад хоума, когато изиграхме последния си демонстрационен мач онази година срещу „Ред Сокс“. Те се опитват да отбележат точка. Дон Хоук батира. Един едър поляк — Тед Клушевски — е на трета. Хоук удря топката право към Джери Ръг, който онзи ден бе нашият питчър. Здравеняка Клу се понася към хоума с всичките си сто и двайсет килограма. Нашият Фарадей, тънък като сламка, е стъпил с крак на базата. Веднага става ясно, че лошо му се пише. Ръг подава на Фарадей. Фарадей се завърта да докосне поляка с топката и да го изпрати в аут. Извърнах поглед — не ми се гледаше.

Мъникът успя да изгори оня Клу, не отричам, само че мачът беше приятелски и, общо взето, бе важен за тоя, дето духа. Спортната кариера на Франк Фарадей приключи. Счупена ръка, счупен крак, сътресение — това бе резултатът. Нямам представа какво стана с него. Чух, че за бакшиши миел стъклата на колите на бензиностанция „Есо“ в Тукумари.

Накратко: за четирийсет и осем часа загубихме двамата си кетчъри и на първия си официален мач нямаше кого да сложим да хваща топката освен Ганзи Бърджис, който се беше преквалифицирал от кетчър в питчър малко след края на Корейската война. Онзи сезон Ганзи беше трийсет и девет годишен и чат-пат заместваше титулярния кетчър в средните ининги, но също така подаваше правите топки адски ловко — затова бе изключено Джо

Дипуно да рискува тези стари кокали, като го сложи да спасява. Заяви, че по-скоро ще сложи мен. Знаех, че се шегува — бях само стар треньор на трета база²⁴ с толкова разтежения на слабините, че яйцата ми кажи-речи се удряха в коленете, — но все пак изтръпнах при тази мисъл.

В действителност Джо се обади на главния офис в Нюарк и отсякъл: „Трябва ми играч, който може да улови бързата топка на Ханк Мастърс и филцованата на Дани Ду, без да падне по задник. Не ми пука дали играе за «Таратанците» от Тремонт, просто се уверете, че го бива, и ми го докарайте на «Мочурливото» навреме за националния химн. После се размърдайте и ми намерете истински кетчър. Разбира се, ако искате да имате някакъв шанс този сезон.“ Треснал слушалката и си запалил може би осемнайсетата цигара за деня.

Не е лек животът на мениджъра²⁵, а? На единия ти кетчър му е повдигнато обвинение в непредумишлено убийство, другият лежи в болницата, така омотан в бинтове, че прилича на Борис Карлоф в „Мумията“; питчърите ти или са недорасляци с жълто около устата, или готови за пенсия, а кой ще надене униформата и ще клечи зад хоума в деня на откриването — дявол знае.

Онази година взехме самолет, вместо да пътуваме с влака, но въпреки всичко имахме усещането, че се лашкаме в разбити вагони. Междувременно Къруин Маккаслин, генералният мениджър²⁶ на „Титаните“, запретна ръкави и ни намери кетчър за началото на сезона: Уилям Блейкли, който скоро щеше да се сдобие с прозвището Били Блокадата. Сега не си спомням дали дойде от първа или втора дивизия на Малката лига. Сигурно можете да проверите на компютъра си, понеже не съм забравил името на отбора му: „Царевичарите“ от Девънпорт. За седемте ми години с „Титаните“ в отбора дойдоха няколко бейзболисти оттам, а играчите от редовния състав все ги питаха ядат ли си кочаните. И ако не — къде си ги завират. Бейзболният хумор е дебелашки.

Първият ни мач беше в средата на април срещу „Бостън Ред Сокс“. Някога шампионатът започваше по-късно и спортният календар не беше толкова натоварен. Отидох на стадиона рано — преди Господ да се е дигнал от леглото, както е поговорката, — и на паркинга за играчите зърнах младо момче, седнало върху капака на стар форд пикап. Регистрационният номер от Айова беше прикрепен с тел към задната броня. Пазачът Ник го пуснал, когато малкият му показал писмото от главния офис и шофьорската си книжка.

— Ти сигурно си Бил Блейкли — рекох аз и му стиснах ръката. — Драго ми е да се запознаем.

— Драго ми е да се запознаем — повтори той. — Нося си екипа, ама е доста поочукан.

— Все ще те стегнем някак, приятел — отвърнах и пуснах ръката му. Долната част на показалеца му беше омотана с лейкопласт. — Да не си се порязал при бръснене? — посочих овързания пръст.

— Аха, порязах се при бръснене — вика ми той. Не можех да преценя дали така показва, че е схванал шегичката ми, или е безумно притеснен, че ще се издъни, и затова поне в началото смята да се съгласява с всичко, което му се казва. По-нататък разбрах, че и двете ми предположения са били погрешни: той просто имаше навик папагалски да повтаря каквото му кажеш. Свикнах с това, даже взе да ми харесва.

— Вие ли сте мениджърът? — попита ме момчето. — Господин Дипуно?

— Не, аз съм Джордж Грантам. По прякор — Бабчето. Треньор съм на трета база. Също така отговарям за екипировката. — Самата истина, вършех и двете работи. Нали ви казвам, тогава мащабите на играта бяха по-малки. — Не се безпокой, ще те натъквим като кукличка.

Всичко ще ти е ново.

— Всичко ще ми е ново — повтаря той. — Освен ръкавицата. Искам си старата ръкавица на Били и туй то. С Били младши много сме препатили.

— Щом държиш, няма проблем — казах и излязохме на „Мочурливото“, както едно време спортните журналисти наричаха стадиона.

Двоумях се да му дам ли 19, понеже това беше номерът на горкия Фарадей, но униформата не му стоеше като харизана, затова не му мислих дълго. Докато се обличаше, му подхвърлих:

— Не си ли уморен? Сигурно си карал без почивка. Не ти ли изпратиха малко зелено за самолет?

— Не съм уморен — отговори ми. — Възможно е да са ми пратили малко зелено за самолет, ама не съм го видял. Може ли да огледаме игрището?

Поведох го по пътеката и минахме през навеса за резервните играчи. Той тръгна към хоума покрай фаулнията, издокаран с униформата на Фарадей — синьото 19 блестеше на утринното слънце (часът беше едва осем и отговорниците по поддръжката тъкмо започваха усиления си работен ден).

Съжалявам, че не мога да ви опиша колко самоуверено се движеше, господин Кинг, но вие сте специалистът по думите, не аз. Знам единствено, че в гръб повече от всякога приличаше на Фарадей. Беше с десет години по-млад, разбира се... но в гръб възрастта не си личи много — освен понякога по походката. Плюс това беше слаб като Фарадей, а всеки треньор предпочита стройните играчи за бранители или за втора база, но не и за кетчъри. Кетчърите трябва да са яки като пожарен кран, подобно на Джони Гудкайнд. Този момък си просеше да му строят ребрата в някое меле.

Обаче имаше по-здрavo телосложение от Франк Фарадей: широк задник и силни бедра. От кръста нагоре беше мършав, но си спомням, че както го гледах да се отдалечава, ми хрумна, че прилича на ратайче от Айова (каквото всъщност беше) на ваканция в живописния Нюарк.

Отиде до хоума и се завъртя към идеалния център. Имаше руса коса и един кичур бе паднал на челото му. Той го отбеляза и застана там, попивайки всичко — смълчаните трибуни, където следобед щяха да насядат петдесет хиляди души; знамената, вече окачени по перилата и потрепващи на сутрешния ветрец; прясно боядисани в синьо фаул стълбове. Отговорниците по поддръжката започваха да поливат. Гледката винаги ми се е струвала величествена и можех да си представя какво мисли се въртят в главата на малкия, който допреди седмица сигурно беше стискал кравешки цици, очаквайки „Царевичарите“ да започнат срещите си в средата на май.

Мина ми през ума: „Горкият хлапак най-сетне схвана картинката. Когато се обърне към мен, ще прочета в очите му паника. Сигурно ще се наложи да го вържа в съблекалнята, за да не се метне в разнебитения си пикап и да отпраши към Божията земя²⁷.“

Но когато момъкът се обърна, в очите му нямаше паника. В тях не се четеше дори нервност, каквато всеки играч изпитва при откриването на сезона. Напротив, както беше застанал зад хоума в дънките си „Левис“ и лекото яке от поплин, той изглеждаше невъзмутим.

— Мда — промърмори, сякаш се беше потвърдил факт, в който поначало е бил напълно сигурен. — Били царски ще играе тук.

— Добре — викам му аз. Не се сещам какво друго да кажа.

— Добре — повтаря той. После — кълна се — ме попита:

— Дали да не помогна на ония момчета с маркучите?

Джо Дипуно моментално разбра, че новакът е чалнат. Част от играчите също схванаха каква е работата, но въпреки това харесаха момъка. Може би защото, когато човек говореше с него, чуваше отразен звука на собствения си глас. Като ехо в пещера.

Засмях се. В младока имаше нещо странно, нетипично; нещо, което изнервяше хората... но тъкмо то ги караше да го приемат. Нещо мило и вдъхващо симпатия, макар да ставаше ясно, че момчето не е съвсем в час.

— Били — казах му, — не ти е работа да се занимаваш с поддръжката. Работата ти е този следобед да си облечеш екипа и да уловиш подаванията на Дани Дузън.

— Дани Драхонката.

— Точно така. Миналата години стана на двайсет и шест, трябваше да спечели „Сай Йънг“²⁸, ама не му се отвори парашута. Понеже журналистите не го обичат. Още му е накипяло заради това. Отвори си добре ушите: ако те отреже, не смей отново да му сигнализираш същото подаване. Освен ако не искаш след мача да те изкриви от бой. Четири срещи делят Дани Драхонката от двеста победи и докато не закръгли бройката, ще бъде зъл като дявол.

— Докато не закръгли бройката. — И ми кима с глава.

— Именно.

— Ако ме отреже, сигнализирам друго подаване.

— Да.

— А той майстор ли е на забавената топка?

— А кучетата препикават ли саксиите с мушката? Драхонката има сто деветдесет и шест спечелени мача. Това не става без да усвоиш тази техника.

— Без да усвоиш тази техника — вика младежът. — Ясно.

— И гледай да не се контузиш. Докато от главния офис не договорят друг кетчър, имаме само теб.

— Аз съм кетчърът — обобщава той. — Схванах.

— Ха дано!

Другите играчи вече пристигаха и имах куп неща за вършене. По-късно видях момъка в офиса на Джърси Джо — подписваше необходимите бумажки. Къртин Маккаслин висеше над главата му като лешояд над сгазено на пътя животно и му сочеше къде да сложи името си. Горкото момче, за последните шейсет часа вероятно не беше спало повече от шест, а го караха с няколко подписа да зачеркне следващите пет години от живота си. По-късно го видях с Дузън — обсъждаха списъка с батерите на „Ред Сокс“. По-точно Драхонката говореше, а момъкът слушаше. Доколкото видях, даже не зададе въпрос, и толкова по-добре. Ако момчето го беше прекъснало, Дани сигурно щеше да му откъсне главата.

Около час преди началото на срещата влязох в кабинета на Джо да видя как е разпределил играчите. Малкият щеше да батира осми, което не беше изненада. Публиката беше започнала да се настанява на трибуните и над главите си чувахме говор и скърцането на дъските. За откриването на сезона зрителите винаги пристигат рано. От тропота им както винаги ми настръхна кожата и видях, че Джърси Джо също е нервен. Пепелникът му беше препълнен.

— Не е едър, както се надявах — рече той, почуквайки с пръсти по името на Блейкли в схемата с играчите. — Бог да ни е на помощ, ако днес не издържи.

— Маккаслин намерил ли е друг?

— Знам ли. Говорил е с жената на Хюби Ратнър, но Хюби е на риболов някъде в Майчината си гъзина, Уисконсин. До следващата седмица няма да имаме връзка с него.

— Хюби Ратнър е на четирийсет и три, ако не и на повече.

— Нищо ново не ми казваш. Но както сме го закъсали, не можем да придиряме. Бъди откровен — според теб колко ще изкара момчето в Голямата лига?

— Сигурно ще го издуха първият ветрец — отвърнах аз, — но притежава едно качество, което липсваше у Фарадей.

— И кое е то?

— Нямам си идея. Но ако го беше видял как стои зад хоума и гледа в центъра на полето, щеше да си по-спокоен. Сякаш си казваше наум: „Мислех си, че ще е кой знае какво, а то — нищо и никакво.“

— Ще види, че е нещо и някакво, когато Айк Делок за пръв път метне топката право в носа му — заключи Джо и си запали цигара. Дръпна си и се закашля. — Трябва да откажа тези „Лъки Страйк“. „Няма да се задавите дори да изпусните цял вагон“²⁹ — да, бе, да! Обзалагам се на двайсет кинта, че малкият ще пропусне първата парабола на Драхонката под таратанците си. Дани ще се разстрои — знаеш как се скапва, когато някой му преебе първото подаване, — и „Бостън“ ще изпаднат в екстаз.

— Да ти пикая на оптимизма!

Той ми протегна ръката си:

— Двайсет кинта. Обзалагам се.

Знаех, че така се опитва да прогони злото, затова му стиснах ръката. Спечелих двайсетачката, понеже легендата за Били Блокадата се роди същия онзи ден.

Не може да се каже, че е играл страхотно, понеже няма да е вярно. Страхотно игра Драхонката. Но първата топка — с батер Франк Малзоун³⁰ — беше парабола и момчето я улови блестящо. Не бе единствено това обаче — топката за едната бройка беше в аут, а никога не бях виждал кетчър да реагира с такава светкавична бързина, дори Йоги³¹. Реферът обяви първи страйк и в екстаз изпаднахме ние вместо „Бостън“, поне докато Уилямс не отбеляза хоумрън в петия ининг, като сам обиколи всички бази. Изравнихме в шестия, когато Бен Винсент изгори един от техните играчи. В седмия имаме рънър на втора база — май Барбарино, — и два аута, а на хоума новото ни попълнение за трети път се кани да батира. Първия път само погледна безпомощно топката; втория път замахна, но пропусна. Делок умело го надхитри, направи го за посмешище и момъкът чу единствените освирквания по свой адрес, докато носеше екип на „Титаните“.

Заема мястото си и аз поглеждам Джо. Седеше до водоохладителя, увесил нос, и клатеше глава. Дори ако новият отбиеше топката, идваше ред на Драхонката да батира, а Драхонката не можеше да уцели топка за софтбоул с тенисракета! Като батер този човек беше жива скръб.

Няма да удължавам напрежението, това не е детски спортен комикс. Но който е казал, че понякога животът имитира изкуството, е бил прав: онзи ден именно това се случи. Резултатът стана три на два³².

Тогава Делок метна ниската топка, която първия път жестоко заблуди момчето, и проклет да бъда, ако момъкът не му се върза втори път. Само че този път изиграният се оказа Айк Делок. Новакът я отби почти от носовете на обувките си, подобно на Ели Хауард, и я отпрати в пролуката между двамата бранители във външното поле. Дадох знак на рънъра от

трета база да поеме към хоума и отново поведохме с два на един.

Всички на резервната скамейка наскочаха, крещейки колкото им глас държи, но Били сякаш не ги чуваше. Просто стоеше на втора база и изтупваше задника си. Не остана там още дълго, защото Драхонката пропусна три подавания и гневно захвърли бухалката си, както винаги, когато изгаряше.

Така че може би това все пак е спортен комикс, какъвто сте криели зад учебника по история в прогимназията. Почва деветият ининг и Драхонката проверява в списъка кой ще батира за противника. Малзоун допуска три страйка и е вън от играта. Една четвърт от стадиона се изправя на крака. Клаус допуска три страйка и е вън от играта. Половината стадион се изправя на крака. Тогава излиза Уилямс — старият Теди Ташака. Драхонката бележи два страйка — топките профучават край бедрото на Теди, — но после се издънва: допуска два бола и му „подарява“ първа база. Малкият тръгва към зоната на питчъра, но Драхонката му прави знак — работата ти е да клечиш и да улавяш, слънчице. Слънчицето това и прави. Какво друго му остава? Мъжът, който мята, е един от най-добрите питчъри, а тази пролет момчето зад хоума навярно цял ден е стискало кравешки цици, а привечер се е разгривало с топката зад обора, за да поддържа форма.

Първо подаване, да го вземат мътните! Уилямс хуква към втора база. Трудна топка, ниска, но въпреки това момчето хвърли адски добре. Почти изби Теди, но както знаете, „почти“ не е достатъчно в бейзбола. Сега вече целият стадион се изправи на крака и завика. Драхонката се разкрещява на момъка — сякаш е виновен той, а не шибаното подаване — и докато му обяснява, че е абсолютен мухльо, Уилямс иска таймаут. Наранил си коляното, докато се приплъзвал към базата, в което нямаше нищо чудно: умееше да батира като стой, та гледай, обаче превземаше базите тромаво като слон. Пълна загадка е защо му хрумна да краде база онзи ден. Не се налагаше да рискува при двата аута.

Така Били Андерсън излиза вместо Теди като рънър, а Дик Гърнърт застъпва като батер — коефициентът му е 0.425 или нещо такова. Публиката полудява, знамето се развява, опаковките от хотдог се въргалат по трибуните, жените плачат, мъжете крещат Джърси Джо да изтегли Драхонката и да вкара в игра Стю Ранкин — днес хората биха го нарекли „спасител“, но навремето беше известен просто като кадърна резерва, която закърпва положението в напечени моменти.

Само че Джо стисна палци и остави Дузън.

Резултатът е три на два, нали така? На Андерсън победата му е в кърпа вързана, нали така? Понеже е бърз като вятъра, а момъкът зад хоума е новак от село. Гърнърт, този мъжага, улавя параболата и я курдисва — не отпраща, а курдисва — отвъд кръга на питчъра, точно зад гърба на Драхонката. Той обаче ѝ се мята като котка. Андерсън завзема трета база и Драхонката хвърля топката от нивото на коленете си. Изстрелва я като куршум, мамка му!

Зная какво си мислите, господин Кинг, но жестоко се лъжете. И през ум не ми е минало, че дебютантът ни кетчър ще бъде размазан като Фарадей и славната му кариера в Голямата лига ще приключи с един мач. Едно на ръка, Андерсън не бе някой тромав мечок като Здравеняка Клу, по-скоро бих го оприличил на балетист. Второ... ами... момчето ставаше за разлика от Фарадей. Усетих го още като го зърнах да кибичи върху бронята на очукания си пикап, в който мъкнеше очукания си екип.

Дузън подаде ниска топка, но право в целта. Новакът я улови между коленете си, завъртя се и тогава гледам, че протяга единствено ръката си с ръкавицата. Едва успях да си помисля каква левашка грешка е това, как малкият е забравил старата поговорка „две ръце за

начинаещите“, как Андерсън ще му избие топката и все ще се мъчим да обърнем резултата в последните секунди. Но тогава момъкът отпусна лявата си плешка като футболен нападател. Не обърнах внимание на свободната му ръка, защото се бях втренчил в тази с ръкавицата — досущ като всички зрители на „Мочурливото“ в онзи ден. Затова не разбрах какво точно се случи — никой не разбра.

Видях следното: малкият удари Андерсън в гърдите с ръкавицата, когато му оставаха цели три крачки до хоума. Тогава Андерсън се блъсна в приведеното рамо на момъка, прекатури се и се плъсна зад лявото поле на батера. Съдията вдигна юмрук и отсъди аут. Тогава Андерсън писна като заклан и се хвана за глезена. Чух го от мястото си край трета база: беше толкова гръмогласен, че надвика запаянковците, които вилнееха по трибуните като ураган от десет бала. Видях, че левият му крачол се обагря в червено и между пръстите му се стича кръв.

Може ли чаша вода? Бихте ли ми налели от онази пластмасова кана? Носят ни единствено пластмасови кани в стаите — нали се сещате, стъклените са забранени в хотела за зомбита.

Брей, услади ми се. Отдавна не съм говорил толкова, а има още много, докато се изприкажа. Отегчих ли ви? Не? Добре. И аз не се отегчих. Страшно ми е приятно да ви разказвам, независимо че историята е ужасна.

Андерсън излезе отново на терена чак през 58-а и това беше последната му година — „Бостън“ прекратиха договора си с него посред сезона и той не си намери друго място, защото беше загубил бързината си. А освен бързината той нямаше кой знае какви качества. Докторите казали, че щял да бъде като нов, че ахилесовото сухожилие било само леко разкъсано, но беше получил още и разтежение — предполагам, че именно второто го е довършило. Хората не осъзнават колко нежна игра е бейзболът. Не само кетчърите могат да пострадат при сблъсъците край хоума.

След мача Дани Драхонката награбва момчето под душа и вика: „Ще те черпя едно довечера, новако! Ще те черпя даже десет!“ После произнася върховната си похвала: „Направо му еба майката!“

— Десет питиета, защото направо съм му ебал майката — повтаря момъкът, Драхонката се смее и го тупа по гърба, сякаш е чул някакво невероятно остроумие.

Да, ама тогава Пинки Хигинс ни се изтресе на главите. Онази година той беше мениджър на „Ред Сокс“ — неблагоприятна работа, защото през лятото на 57-а отборът неотклонно вървеше надолу. Пинки гледаше на кръв и така яростно жвакаше тютюн, че сокът се стичаше по брадичката му и цапаше ризата му. Обвини момчето, че нарочно е срязало глезена на Андерсън, когато се сблъскали на хоума. Предположи, че Блейкли е действал с нокти, и заяви, че трябва да бъде дисквалифициран. И това — от устата на човек, чийто девиз беше „С бутонките навред газии, врага накарай да пълзи“.

Седях при Джо в кабинета му на по халба бира, затова заедно изслушахме тирадата на Пинки. Реших, че на човека са му изгърмели бушоните, и съдейки по физиономията на Джо, не бях единствен.

Джо изчака Пинки да млъкне и чак тогава проговори:

— Не гледах крака на Андерсън. Наблюдавах дали Блейкли ще успее да задържи топката и да докосне Андерсън, за да го изгори. Момчето се справи.

— Доведете ми го тука — фучи и пуфти Пинки. — Искам да му го кажа право в лицето.

— Бъди разумен, Пинки — казва Джо. — Аз щях ли да дойда при теб и да ти опявам, ако Блейкли се беше контузил?

— Не е било с бутонките! — крещи Пинки, та се къса. — Бутонките са част от играта! Да одереш някого като... като момиче... не е! Андерсън е в професионалния бейзбол от седем години! И има къща да храни!

— В крайна сметка какво излиза? Че моят кетчър е раздрал глезена на твоя рънър, докато го докосва, за да го изгори — и докато го премята през рамо, моля ти се! — с нокти?

— Така твърди Андерсън — сопва му се Пинки. — Андерсън разправя, че това усетил.

— Може би разтежението му също е от ноктите на Блейкли, а?

— Не — признава Пинки. Лицето му беше червено като цвекло, и то не само от гняв. Даваше си сметка колко нелепо звучат думите му. — То било вследствие на падането му.

— Моля за извинението на почитаемия съд — намесих се аз, — обаче да ми говорите за нокти? По-голяма глупост не съм чул!

— Искам да видя ръцете на момчето — размърдва се Пинки. — Или ще ми ги покажете, или ще подам възражение.

Мислех си, че Джо ще разкара Пинки на майната му, обаче не познах. Джо се обърна към мен:

— Кажи на момчето да дойде. Обясни му, че ще покаже на господин Хигинс ноктите си както едно време на учителката си в първи клас — след клетвата за вярност към американското знаме³³.

Доведох новака. Той охотно ме придружи, въпреки че беше само по хавлия, и показа ноктите си. Те бяха изрязани, чисти, здрави — без следи от счупване или огъване. По пръстите му нямаше кръвонасядания, каквато би трябвало да се появят, ако наистина впиеш нокти в някого и започнеш да дереш. Все пак ми направи впечатление една малка подробност, макар че тогава не ѝ отдадох значение: лейкопластът от показалеца му беше свален, а не забелязах следи от порязване — само чиста кожа, порозовяла след къпането.

— Доволен ли си? — обърна се Джо към Пинки. — Или ще го провериш и за ушна кал?

— Майната ти! — Пинки се изправи, изтопурка до вратата, изплю се в кошчето до нея — плюв! — и се обърна.

— Моят играч казва, че твоят му е срязал глезена. Почувствал го е. А моят играч не лъже.

— Твоят се опита да обере лаврите с игра на линията, вместо да спре на трета и да даде шанс на Пиърсол. Ще ти каже, че лайнната ивица върху гащите му е от шоколад, ако така ще се оневини. Знаеш какво се е случило, аз също. Андерсън се е порязал на собствените си бутонки при преобръщането. А сега се пръждосвай.

— Скъпо ще си платиш, Дипуно.

— О, така ли? Заповядай утре по същото време. Ела рано, докато пуканките са горещи, а бирата — студена.

Пинки си тръгна, като междувременно си откъсна още тютюн за дъвчене. Джо забарабани с пръсти до пепелника и фиксира с поглед момчето.

— Сега, след като останахме само свои хора, ми кажи истината: направи ли нещо на Андерсън?

Момчето не се поколеба и за миг:

— Не. Нищо не направих на Андерсън. Това е истината.

— Добре — рече Джо и стана. — След игра е приятно да седнеш на цигара и сладки

приказки, но сега ще се прибера вкъщи и ще оправя жена си на дивана. Здравата съм се натопорчил — така ми действа победата в първия мач за сезона. — Той потупа новия ни кетчър по рамото. — Момче, ти игра като за последно. Браво.

И си отиде. Момъкът стисна хавлията около кръста си и пое обратно към съблекалнята.

— Виждам, че порязаното при бръснене съвсем е оздравяло.

Той се закова на прага и въпреки че беше с гръб към мен, веднага усетих, че не му е чиста работата. Личеше си по стойката му. Не знам как да го обясня по-ясно... усетих го.

— Какво?

Разбирате ли, правеше се на ударен.

— Порязаното на пръста ти.

— А, онова порязаното ли. Тъхъ, съвсем е оздравяло.

И преспокойно се понесе нататък... въпреки че едва ли имаше представа накъде се е запътил, толкова беше загубен.

Добре, стигаме до втория мач за сезона. Денди Дейв Сислър е питчър на „Бостън“ и нашето ново попълнение едва е успяло да заеме мястото си на батер, когато Сислър изпраща бърза топка към главата му. Щеше да му извади очичките, ако го беше уцелил, но момъкът светкавично отдръпна глава — не се наведе, не! — и изгледа предизвикателно Сислър: „Давай, мъжки, направи го отново, ако толкова ти се ще.“

Зрителите крещят като полудели и скандират: „ИЗГОНИ ГО! ИЗГОНИ ГО!“ Съдията не изгони Сислър, обаче му отправи предупреждение и на стадиона се понесоха одобрителни възгласи. Погледнах към резервната скамейка на противника — Пинки крачеше напред-назад, сключил толкова здраво ръце около гърдите си, сякаш се боеше да не избухне.

Сислър обикаля два пъти кръга на питчъра, къпейки се в народната любов — майко мила, да можеха, щяха да го изкормят и разфасоват!, — после се разходи до торбичката с колофон, накрая отказа два-три сигнала на кетчъра. Нали разбирате, нарочно се бавеше, гледаше да приспи бдителността на момчето. А то е вдигнало бухалката в готовност и хич не дава вид да се изнервя. Денди Дейв праща една бърза топка в центъра на зоната и момчето като я прасна — приземи се чак вляво на трибуните. На базата е Тайдингс и резултатът е две на нула. Обзалагам се, че в Ню Йорк са чули шума от „Мочурливото“ след онзи хоумрън.

Мислех си, че момъкът ще се усмихва широко при пробега до трета, ама изглеждаше сериозен като съдия и си мърмореше под носа:

— Ти успя, Били, натика онзи некадърник в кучи гъз.

Драхонката първи го награби на резервната скамейка и така го завъртя, че се удариха в стойката за бухалки. При това му помогна да окачи обратно изпосъборените бухалки — адски нетипично за Дани Дузън, който смяташе, че е твърде велик да се занимава с дреболии.

След като бихме „Бостън“ два пъти и окончателно смачкахме фасона на Пинки Хигинс, заминахме за Вашингтон и спечелихме три поредни срещи. Момчето батира добре и в трите, отбеляза и втория си хоумрън, но беше голяма мъка да играеш на стадион „Грифит“, братче: можеше да разстреляш с картечница плъх на трибуната зад хоума и да не уцелиш никакъв запаянко. Онази година „Сенаторите“ завършиха сезона с повече от четирийсет загуби. Чак да ти се доплаче!

Момчето беше кетчър при втория старт на Драхонката и за едната бройка да улови всички подавания в петия си мач от Голямата лига. Пийт Рънълс развали серията му в деветия ининг — отби топката и успешно превзе втора база при един аут. След това момчето

отиде в зоната на питчъра и този път Дани не го изпъди. Размениха си няколко думи и тогава Драхонката нарочно „пусна“ на следващия батер — Лу Берберет (виждате ли как лека-полека всичко си спомням?). Така дойде ред на Боб Ашър да батира и двамата буквално го разпердушиниха: два аута и край на играта.

Същата вечер Драхонката и момъкът отидоха да празнуват сто деветдесет и осмата победа на Дузън. На следващата заран новото ни пиленце зверски го цепеше глава, но то го понесе спокойно, както беше понесъл Дейв Сислър да се цели в главата му. Взех да си мисля, че в крайна сметка сме попаднали на играч от класа и няма да се нуждаем от Хюби Ратнър. Или от когото и да било.

— Явно вие с Дани порядъчно сте се отрязали — викам му аз.

— Порядъчно — съгласява се той и разтърква слепоочията си. — Ние с Драхонката сме отрязани порядъчно. Той казва, че Били му е талисман.

— Значи сега такава песен пее?

— Аха. Казва, че ако станем комбина, ще спечели двацет и пет срещи и ще се наложи да му присъдят „Сай Йънг“, нищо че репортерите люто го мразели.

— Хайде, бе?

— Да, тренер: хайде, бе. Бабче?

— Какво?

Обърна към мен ококорени сини очи, които всичко виждаха и почти нищо не разбираха. Вече знаех, че едва умее да срича и един-единствен път е ходил на кино. Отишъл да гледа „Бамби“ с другите деца от „Отършоу“ или „Аутършоу“ — не си спомням точно — и аз реших, че това е името на училището му. Оказа се, че хем съм бил прав, хем не, но друго е важното. Важното е, че той знаеше — някак инстинктивно — как да играе бейзбол, но иначе беше като неизписана черна дъска.

— Ще ми обясните ли пак какво беше туй „Сай Йънг“?

Такъв си беше, разбирате ли?

Преди да се приберем на собствен терен, заминахме за Балтимор за още три мача. Типичен пролетен бейзбол в този град, който не е нито южен, нито северен: първия ден зъзнахме от студ, втория се пържихме като в тиган, третия се къпахме на ситния като втечен лед дъждец. Това не се отрази на момъка, който успешно батира в трите срещи и така докара резултата до осем поредни участия. Отново спря противниковия рънър на хоума. Загубихме играта, но блокадата беше адски зрелищна. Ако не се лъжа, жертвата бе Гъс Трайендъс. Той удари главата си в коленете на Били и се просна зашеметен на метър от хоума. Момчето нежно го докосна по тила — като майка, която маже с олио кожата на бебето си.

Снимка от този момент се появи в нюаркския „Вечерни новини“, а под нея пишеше: „Били Блейкли-Блокадата изгаря още един рънър.“ Прякорът си го биваше и се понрави на запалянковците. Навремето нямаше големи демонстрации на привързаност — през 57-а никой не би дошъл на стадиона на „Янките“ с готварска шапка, за да подкрепи Гари Шефийлд, — но когато изиграхме първия си мач на „Мочурливото“, някои зрители носеха оранжеви плакати, оформени като пътни знаци, с надписи „ОБИКОЛЕН МАРШРУТ“ и „ПЪТЯТ ЗАТВОРЕН“.

Знаците можеха да си останат изключение, ако на въпросния мач двама от кливландските „Индианци“ не бяха изгорели на хоума. По една случайност Дани Дузън беше питчър. И двата аута се дължаха по-скоро на страхотни подавания, отколкото на върховни блокади, само че новакът се окичи с лаврите и в известен смисъл — заслужено. Играчите

започваха да му се доверяват, чатките ли? Освен това искаха той да изгори рънърите. Бейзболистите също са запаянковци и когато някой е в подем, дори и най-закоравелите се опитват да помогнат.

Онзи ден Дузън удържа сто деветдесет и деветата си победа. А при четири батирания момъкът отби три, включително отбеляза и хоумрън, затова не се чудете, че още зрители дойдоха със знаците на втория ни мач с Кливланд.

На третия ден един предприемчив търговец ги продаваше на входа към стадиона — големи оранжеви картонени ромбове с черни букви: „ПЪТЯТ ЗАТВОРЕН ПО ЗАПОВЕД НА БИЛИ БЛОКАДАТА“. Някои фенове ги вдигаха високо, когато Били батираше, както и през цялото време, докато противникът имаше рънър на трета. Стана време да ни гостуват „Янките“ — беше в края на април — и когато имаха рънър на трета база, което редовно се случваше през онзи сезон, целият стадион пооранжевяваше.

„Янките“ направо ни таковаха майката и излязоха на първо място в класирането. Момъкът не бе виновен: той батираше във всеки мач и изгори Бил Скоурон, когато нашите защитници го заклешиха между хоума и трета. Скоурон беше мечка с габаритите на Здравеняка Клу и се опита да смаже малкия на земята, но накрая той се плъосна на задника си, а момъкът го възседна. Снимката във вестника сякаш беше направена на състезание по борба, където Тони Баба „Красавец“ най-сетне бе надвил Джордж „Великолепния“. Зрителите се скъсаха да размахват онези табели „ПЪТЯТ ЗАТВОРЕН“. Изглежда, нямаше значение, че „Титаните“ загубиха: запаянковците се разотидоха щастливи, защото бяха видели как нашият мършав кетчър насади грамадата Скоурон на задника му.

После видях момъка — седеше гол на пейката при душовете. На гърдите си имаше голяма синина, но май не му пукаше. Не беше ревльо. После някои хора разправяха, че бил прекалено тъп, за да изпитва болка — прекалено тъп и побъркан. Но през кариерата си съм се нагледал на тъпи бейзболисти и глупостта им хич не ги спираше да мрънкат къде ги сърби и боли.

— Видя ли всички ония табели, хлапе? — питам го аз и ми се върти мисълта, че така ще го ободря, ако се нуждае от ободряване.

— Какви табели? — вика той и по побърканата му физиономия разбирам, че въобще не се бърза. Такъв беше Били Блокадата. Щеше да застане пред камион, ако шофьорът караше към линията на трета база, за да отбележи точка, но иначе не знаеше на кой свят се намира.

Преди отново да поемем на път, изиграхме два мача с Детройт, като загубихме и двата. На втория подаваше Дани Драхонката, но го смениха преди края на третия ининг и той нямаше как да стовари вината за неуспеха ни върху хлапето. Седеше на резервната скамейка, хленчеше колко студено било времето (не беше студено), колко безобразно Харингтън изпуснал висока топка (Харингтън трябваше да е качен на кокили, за да я хване) и как оня мръсник Уендърс все отсъждал в негова вреда. Възможно е в последното да е имало известна доза истина. Хай Уендърс не обичаше Драхонката повече от спортните журналисти, никога не го беше понасял и миналата година два пъти го беше изгонил от терена. Но онзи ден не видях никакви пристрастни отсъждания, а стоях на по-малко от трийсет метра от съдията.

Момчето батира уверено и в двата мача, отбеляза хоумрън и достигна трета база. Също така Дузън не го изяде с парцалите, както би направил с другите: държеше съотборниците му да знаят, че в „Титаните“ има една голяма звезда и това не е никой от тях. Но той харесваше хлапето; явно наистина го смяташе за свой талисман. А и момчето го харесваше. След мача изпили алкохола на кажи-речи всички кръчми и за капак отишли в бордей да

отбележат първата загуба на Драхонката за сезона. На следващия ден цъфнаха за полета до Канзас бледи и разтреперани.

— Снощи оправи една мацка — подшушна ми Драхонката, докато пътувахме към летището с автобуса. — Личеше си, че му е за първи път. Това е добрата новина. Лошата е, че май нищо не си спомня.

Самолетът доста друсаше, едно време такива бяха повечето самолети. Отвратителни бракми, които се задвижваха с перка — да му се не види, истинско чудо е, че не загинахме като Бъди Холи и Биг Бопър³⁴! Момъкът изкара полета, повръщайки в кенефа, а точно пред вратата няколко от играчите седнаха да шляпат покер и да подхвърлят, както си му е редът, разни духовитости: „Омаза ли се? Искаш ли нож и вилица да раздробиш някоя хапка?“ А на другия ден новакът отбеляза пет от пет³⁵ на стадион „Мюнисипъл“, включително два хоумръна.

Отново показва играта, с която беше заслужил прозвището си — направо можеше да патентова способа си. Поредната му жертва беше Клитъс Бойър. Били отново го пресрещна с лявото си рамо, а господин Бойър изхвърча във въздуха и се просна по гръб в лявото поле на батера. Този път обаче имаше някои дребни различия. Новакът използва двете си ръце и се размина без кръв или разтегнато ахилесово сухожилие. Бойър просто се изправи и отиде на резервната скамейка, изтупвайки прахта от задника си и клатейки глава, сякаш не знаеше къде се намира. О, и въпреки петте попадения на малкия изгубихме срещата. Крайният резултат беше единайсет на десет или нещо от този род. Онзи ден непредсказуемите топки на Ганзи Бърджис не летяха на игрището и „Атлетите“ не пропуснаха да ни накажат.

Спечелихме следващия мач и отстъпихме с минимална разлика в решаващия трети. Момъкът ватираше в двете игри — така направи шестнайсет поредни участия. Плюс девет спирания на хоума. Девет в шестнайсет срещи! Сигурно е рекорд. Щеше да е, ако беше вписан в регистрите.

Отлетяхме за Чикаго за други три мача и момчето батира и в тях — в деветнайсет поредни срещи. Но проклет да съм, ако не ни биха и трите пъти. Джърси Джо ме погледна след последния мач и каза:

— Не вярвам, че ни е бил талисман. Блейкли не ни е на късмет.

— Я не си криви душата — възразих му. — Потръгна ни в началото, сега сме в дупка. Все ще излезем от нея.

— Може би — съгласи се той. — Дузън още ли се опитва да учи момчето да кърка?

— Да. Тръгнаха към „Примката“ с част от другите играчи.

— Но ще се върнат заедно двамата — вика Джо. — Умът ми не го побира. Дузън отдавна трябваше да е намразил малкия. Драхонката е в отбора вече пет години и отлично знам как му работи мозъчето.

Аз също знаех. При загуба Драхонката непременно взимаше някого на мушка за неуспеха: например онзи тъпак Джони Харингтън или онзи изрод в съдийска униформа Хай Уендърс. На момчето отдавна му бе дошъл редът, ала Дани го тупаше по гръба и го уверяваше, че ще стане дебютант на годината. Всъщност дори и да искаше, Драхонката не можеше да обвини момчето за изхода на мача. В петия ининг Дани се осра грандиозно: така запокити една топка, че тя описа висока дъга и се спря чак в мрежата на трибуните. Точка за противника. Дани толкова се разяри, че си изпусна нервите, два пъти допусна по четири бола и противникът превзе служебно базата. После Нели Фокс отби две топки точно по страничната линия. Накрая Драхонката се окопоти, но твърде късно: вече беше проиграл

шансовете ни.

В Детройт се представихме малко по-добре: спечелихме два от общо три мача. Момчето батира във всички и направи още една от тези невероятни блокади зад хоума. После се отправихме към къщи. Дотогава новакът от девънпортските „Царевичари“ беше голямата сензация на Американската лига. Говореше се, че ще му предложат да се снима в реклама на „Жилет“.

— Ще ми се да я видя тая реклама — изкоментира Сай Барбарино. — Почитател съм на комедиите.

— Тогава сигурно обичаш да се съзерцаваш в огледалото — затапи го Критър Хейуърд.

— Абе, ти какво се обаждаш, като не разбираш! — извика Сай. — Искам да кажа, че момъкът няма бакенбарди.

Така и не се стигна до реклама, разбира се. Бейзболната кариера на Били Блокадата беше на финала си.

По график имахме три срещи с „Уайт Сокс“, но първата бе отменена заради дъжда. Хай Уендърс, старият приятел на Драхонката, беше шеф на съдийската бригада и лично ми съобщи новината. Подраних на „Мочурливото“, защото сандъците с пътните ни униформи по погрешка били заминали за Айдълуайлд и държах да се уверя, че вече са ни ги върнали. Нямах да ни трябват през идущата седмица, но нямах да се успокоя, докато не реша проблема.

Уендърс седеше на една табуретка пред съдийската стая и четеше книга с руса мадама по оскъдно бельо на корицата.

— Това жена ти ли е, Хай? — питам го.

— Любовницата ми — отговаря той. — Прибирай се, Бабче. Според метеорологичната прогноза в три часа ще завали като из ведро. Само изчакам Дипуно и Лопес, за да обявя официално, че мачът се отменя.

— Добре — викам. — Мерси. — И си тръгвам, обаче той ме спира:

— Бабче, вашето момче-чудо наред ли е с главата? Понеже си говори самичко зад хоума. Шепне. Изобщо не млъква, да му се не види!

— Не е умник от викторина, обаче не е луд, ако натам биеш — отговарям. Оказа се, че съм грешал, ама кой да знае? — Какво си говори?

— Не чух много, докато стоях зад него при втората ви среща с „Бостън“, но схванах, че приказва за себе си. И то в... как се наричаше... май в трето лице. Например мърмори си: „Мога да го направя, Били.“ Веднъж не успя да хвърли правилно топката към кетчъра, което щеше да бъде трети страйк, и промълви: „Извинявай, Били.“

— Е, и? Докато не навърших пет годинки, имах невидим приятел на име Шериф Пийт. Двамата с него озаптихме лошите в много миньорски градчета.

— Да, но Блейкли не е петгодишен. Освен ако не е на пет ето тук. — Уендърс почука дебелата си глава.

— Възможно е не след дълго пет да стане първата цифра в коефициента му на батиране — изтъквам. — Единствено това ме интересува. Пък и момчето е невероятно на хоума. Признай го.

— Така е — съгласява се Уендърс. — Копелето му недно, не знае що е страх. Кое то още веднъж доказва, че не е наред с главата.

Не смятах да слушам как един съдия се изказва пренебрежително за някой от играчите ми, така че смених темата и го попитах — уж на шега — честно ли ще отсъжда в утрешната

игра, въпреки че питчър ще е неговият любимец Драхонката.

— Винаги отсъждам честно — отсича той. — Дузън е превзета надувка, иска всичката слава за себе си и още отсега си е заплюл място в Купърстаун³⁶ — само че ще оплеска сто неща и нито веднъж няма да поеме отговорност, освен това е нагъл и вечно се опитва да оспорва съдийските решения, но не и моите, защото знае, че няма да му мине номерът. След като изясних това, отговарям — ще отсъждам честно, както винаги. Не е за вярване, че ме питаш.

„Не е за вярване, че си седнал тук, чешеш си задника и обиждаш кетчъра ни, като го изкарваш пълен малоумник — помислих си аз, — но точно това правиш.“

Същата вечер изведох жена си на вечеря и прекарахме много приятно. Потанцувахме, свиреше оркестъра на Лестър Ланън — ако не ми изневерява паметта. После имаше малко цуни-гуни в таксито. Спах добре. След това дълго не можех да спя добре: измъчваха ме страшни сънища.

Дани Дузън подаваше в първия от плануваните за следобеда два мача, но за „Титаните“ сезонът беше отишъл на кино, просто още не го знаехме. Не го знаеше никой освен Джо Дипуно. По мръкване разбрахме, че сме изпортени, защото двайсет и двата ни мача почти със сигурност щяха да бъдат заличени от официалния регистър, както и името на Били Блейкли — Блокадата.

Заради наговареното движение пристигнах късно на стадиона, но не се тревожех, понеже проблемът с объркания багаж беше решен. Повечето от момчетата вече бяха там — обличаха се, шляпаха покер или просто си седяха, пушеха и го бяха ударили на приказки. Дузън и новакът се бяха настанили на два сгъваеми стола в ъгъла до автомата за цигари: момчето по спортен панталон, а Дузън само по гащета — гледката не беше от най-приятните. Отидох да си купя кутия „Уинстън“ и се заслушах в разговора им. Говореше предимно Дани.

— Онзи шибаняк Уендърс ми има зъб.

— Има ти зъб — повтаря момъкът и добавя: — Онзи шибаняк!

— Шибаняк отвсякъде. Как мислиш, иска ли да съдийства на двестата ми победа?

— Не? — предполага новакът.

— Естествено, че не! Но днес ще победея дори само за да му направя напук. А ти, Бил, ще ми помогнеш. Нали така?

— Нали така. Да. Бил ще помогне.

— Само ще гледа да ми открие кусури.

— Наистина ли? Наистина ли само ще гледа да ти открие ку...

— Нали това ти обяснявам. Така че трябва да действаш светкавично.

— Светкавично.

— Ти си моят талисман, момче.

А момъкът, сериозен като свещеник на погребението на важна клечка, повтаря:

— Аз съм твоят талисман.

— Аха. Слушай сега...

Беше хем смешно, хем страшно. Драхонката бе напрегнат до крайност: приведено тяло и пламтящи очи. Драхонката беше боец, разбирате ли? Той искаше да победи като Боб Гибсън³⁷. И той като Гибсън беше готов на всичко за победа. А момъкът попиваше думите му като гъба.

Едва не подхвърлих някоя реплика, за да прекъсна връзката помежду им. Като ви го

разправям, си мисля, че подсъзнателно вече съм се бил ориентирал в картината. Може и да са глупости, но не ми се вярва.

Както и да е, не ги прекъснах — взех си цигарките и си отидох. По дяволите, ако си бях отворил плювалника, Дани тъй или иначе щеше да ми каже да си го затварям. Не обичаше да го прекъсват, когато го слушат в захлас, и въпреки че друг път това не би ме спряло, не исках да закачам човека, чийто ред беше да подава топката пред четирийсет хиляди души, които му плащат заплатата.

Отидох в кабинета на Джо да взема схемата с играчите, но вратата беше затворена, а щорите — спуснати: невиджано и нечувано преди мач. Щорите обаче не бяха спуснати докрай, затова надникнах отдолу. Джо притискаше телефона към ухото си и засланияше очите си. Почуках по стъклото. Той подскочи толкова рязко, че едва не падна от стола, и се огледа. Казват, че в бейзбола нямало място за ревльовци, но Джо плачеше. Само онзи път съм го виждал така. Лицето му беше преbledняло, а рядката му коса — разчорлена.

Отпъди ме с ръка и продължи да говори по телефона. Тръгнах през съблекалнята към треньорския кабинет, който всъщност служеше като склад за екипировката. Насред пътя се спрях. Голямото съвещание между питчър и кетчър се беше разтурило и момъкът си обличаше ризата с големия син номер 19. Забелязах, че лейкопластът отново е залепен върху показалеца на дясната му ръка.

Отидох при него и сложих ръка на рамото му. Той ми се усмихна. Имаше много хубава усмивка.

— Здравсти, Бабче — рече ми. Но усмивката му се стопи, когато видя, че се мръщя.

— Готов ли си за бой? — попитах го.

— Да.

— Добре. Но преди да излезете на игрището, държа да ти кажа едно нещо. Драхонката е страшно добър питчър, но като човешко същество крета в аматьорската дивизия. Ще мине върху строшения гръбнак на баба си, за да си извоюва победа, а за него ти значиш много по-малко от баба му.

— Аз съм му талисман! — скочи момчето.

— Може би, но аз ти казвам друго нещо. Един бейзболист не бива прекалено да се надъхва за мач. Малко е добре, но ако се загуби мярката, напрежението те скапва.

— Не разбирам.

— Ако изгърмиш и издишаш като спукана гума, Драхонката ще си намери чисто нов талисман.

— Не говори така! Той ми е другар!

— Аз също съм ти другар. Но по-важното е, че съм треньор в този отбор. Отговарям за твоето развитие и ще говоря както си искам, особено на новак с мъх над устата. А ти ще си отвориш добре ушите. Слушаш ли?

— Слушам.

За слушането — слушаше, но избягваше очите ми; беше забил поглед в краката си и върху гладките му бузи разцъфнаха гневни алени рози.

— Не знам какво си скрил под лейкопласта и не искам да знам. Знам обаче, че те видях с него на първия мач и един човек сериозно пострада. Оттогава не съм го виждал, не искам да го виждам и днес. Защото ако те хванат, ще загазиш ти, а не Драхонката, дори той да те е подучил.

— Аз само се порязах — нацупи се той.

— Тия ги разправяй на истинската си баба! Порязал се, докато бръснел юмука си! Не желая да виждам лейкопласта, когато излезеш на терена. Мисля ти единствено доброто.

Щях ли да говоря така, ако не бях видял Джо, докаран до плач? Ще ми се да вярвам, че да. Ще ми се да вярвам също така, че мислех за доброто на играта, която обичам и сега. Виртуалният боулинг е умряла работа, честно.

Тръгнах си, преди да успее да продума. Не се обърнах назад. Донякъде защото не исках да видя какво е скрито под лейкопласта, но главно защото Джо стоеше пред кабинета си и ми махаше. Не се заклевам, че косите му бяха побелели още повече, но не се заклевам и в обратното.

Влязох вътре и затворих вратата. Споходи ме ужасна мисъл. Тя не беше пресилена, като се има предвид изражението му.

— Божичко, Джо, да не се е случило нещо с жена ти? Или с децата ти? Да не е нещо с някое от децата?

Той се сепна и примигна, сякаш бях спукал книжна кесия до ухото му.

— Джеси и децата са добре, Джордж. Но... о, Господи! Не мога да повярвам. Кашата е пълна. — Той закри с длани очите си. От гърлото му се изтръгна някакъв звук, но не ридание. А смях. Най-страшният смях, който някога съм чувал.

— Трябва да помисля — каза той, ала не на мен. Говореше на себе си. — Трябва да реша как да постъпя... — Откри очите си и ми се стори, че малко се е посъвзел. — Днес ти си мениджър, Бабче.

— Аз ли? Аз не мога да бъда мениджър! На Драхонката ще му избият чивиите. Той ще се бори за двестата си...

— Това няма никакво значение, не разбираш ли? Вече не.

— Какво...

— Млъкни и попълни картона. Колкото до онова момче... — Той замислено поклати глава. — По дяволите, пусни го да играе, защо пък не? Мамка му, сложи го да батира пети. Бездруго се канех да го изтегля напред.

— Разбира се, че ще играе — съгласих се. — Кой друг ще хваща топките на Дани?

— О, майната му на Дани Дузън!

— Капитане — Джоуи — кажи ми какво се е случило.

— Не — отсича той. — Първо съм длъжен да обмисля всичко. Какво ще кажа на момчетата. И на журналистите! — Той се плесна по челото, сякаш току-що се бе сетил за тях. — Тези хрантутници! Мамка му! — После отново започна да си говори сам: — Нищо, нека момчетата изиграят този мач. Поне толкова заслужават. Новакът — също. Гръм и мълнии, може би сега ще успее да събере пълния комплект удари. — Посмя се още, след което сам се шамароса, за да престане.

— Не разбирам.

— Ще разбереш. А сега се размърдай. Ти решаваш кой кога да батира. Ако искаш, изтегли имената от шапка. Няма значение. Само не забравяй да уведомиш главния съдия, че днес ти дирижираш спектакъла. Предполагам, че това ще е Уендърс.

Като насън тръгнах по коридора към стаята на реферите и съобщих на Уендърс, че аз ще отговарям за игровата схема и ще ръководя отбора от мястото си край трета база. Той ме попита какво му има на Джо и аз отговорих, че му е призляло. И беше самата истина.

Това беше първият ми мач като мениджър, докато не ме взеха в „Атлетите“ от Оукланд през 63-а, и той се оказа кратък — сигурно сте направили справка и знаете, че Хай Уендърс

ме изгони в шестия ининг. Не си спомням добре срещата. Толкова много ми се беше струпало на главата, че сякаш сънувах. Но все пак не пропуснах да проверя дясната ръка на момъка, преди да излезе на полето. Лейкопластът беше свален, а следи от порязване нямаше. Дори не изпитах облекчение. Непрекъснато виждах зачервените очи и изопнатите устни на Джо Дипуно.

Това беше последният мач на Дани Драхонката, който така и не успя да закръгли победите си на двеста. През 58-а опита да се завърне, но не му се получи. Твърдеше, че зрението му се е нормализирало, и сигурно казваше истината, но вече не можеше да подава както преди. В Купърстаун не се намери място за Дани. Джони се оказа пророк: момчето ни провали. Омагьоса ни като някакъв вуду принц.

Но онзи следобед Драхонката беше във върхова форма — бързата му топка летеше, параболата му свистеше като камшик. През първите четири ининга никой не можеше да му се опре. Замахнете и си седнете, момчета, мерси. Отбеляза шест страйкаута³⁸, за останалото се погрижиха бранителите ни във вътрешното поле. Единственият проблем беше, че Кайндър почти не му отстъпваше. Добрахме се само до един шибан удар — при два ауа Харингтън завладя втора база в края на третия ининг.

Та значи, започва петият ининг. Лесно се справяме с първия батер. После идва ред на Уолт Дропо — той отбива надалеч, в левия ъгъл на полето, и хуква, все едно го гонят триста дяволи по петите. Зрителите виждат как Хари Кийн все още търчи подир топката, докато Дропо пердаши към втора, и разбират, че работата отива към хоумрън. Започват да скандират. Отначало само няколко души, но те увеличат още и още. Гласовете набират мощ. Мравки пробягват от цепката на задника ми до тила ми.

— Бло-КАДА! Бло-КАДА! Бло-КАДА!

Появиха се оранжевите табели. Хората се изправяха и ги вдигаха. Не ги размахваха както обикновено, само ги държаха високо вдигнати. Друг път не съм виждал такова чудо.

— Бло-КАДА! Бло-КАДА! Бло-КАДА!

Отначало си мислех, че нямаме дори минимален шанс — Дропо се носеше като вятър към трета и нямаше кой да го спре. Но Кийн връхлита топката като ястреб и прави отличен пас към Барбарино между втора и трета. Междувременно новакът стои край хоума, обърнат към трета база; протяга се, образувайки мишена, и Сай взе че му подаде право в ръкавицата!

Публиката скандира. Дропо се плъзва и вирва крака. На хлапето не му дреме: коленичи и се хвърля под тях. Хай Уендърс е там, където се очаква да бъде — поне този път — и се е навел над играчите. Вдига се облак прах... и от него се показва вдигнатият палец на Уендърс.

— Ти сссси... АУТ!

Господин Кинг, запалянковците откачиха. Уолт Дропо — също. Стана и заподскача като епилептик, опитващ се да танцува хали-гали. Не можеше да повярва откъде му е дошло.

Лявата предмишница на момчето беше окървавена — не много, обикновено ожулване — но старият Боуни Дедиър — нашият треньор — излезе на полето и му залепи лейкопласт. Ето как Били все пак се сдоби с лепенка, но този път честно и почтено. Запалянковците стояха на крака по време на целия медицински консилиум, размахваха знаците „ПЪТЯТ ЗАТВОРЕН“ и скандираха „Бло-КАДА! Бло-КАДА!“ като изоглавени.

Момъкът, изглежда, нищо не забелязва. Намира се в друго измерение. Беше отнесен през целия си престой в „Титаните“. Просто си сложи отново маската, върна се зад хоума и клекна. Работа го чакаше. Буба Филипс зае мястото си, отби към Латроп на първа база и това беше началото на петия ининг.

В края му дойде ред на Били да батира — хлапето отбеляза три страйка, а публиката продължаваше да го аплодира. Този път той забеляза и докосна шапката си, когато се върна на резервната скамейка. Направи го онзи един-единствен път. Не защото беше някоя надувка, а... обясних вече. За другото измерение.

Тъй значи, началото на шестия ининг. Петдесет години са минали оттогава, а още ми накипява, като се сетя. Кайндър батира първи и отбива към трета база — типично за питчър. Тогава идва ред на Луис Апарисио, Малкия Луи. Драхонката замахва и хвърля. Апарисио отбива нагоре и изпраща топката към мрежата откъм трета база. Аз бях от тази страна и видях всичко. Момъкът захвърля маската си и хуква да гони топката, отметнал глава и протегнал ръкавицата си. Уендърс го проследи, но не отблизо, както трябваше да направи. Смяташе, че новакът няма шанс. Мърляшка съдийска работа.

Момъкът е прекосил тревата и е на пистата покрай ниското ограждение между полето и трибуните. Проточил е шия. Погледът му е устремен нагоре. Двайсетина души на първи и втори ред също гледат нагоре, повечето жадно протягат ръце. Едно не разбирам у запалянковците и никога няма да го разбера. Това е една нищичко и никаква топка, мамицата му! Едно време струваше седемдесет и пет цента. Но щом видят топка, която могат да хванат, алчността завладява зрителите. Изобщо не им хрумва да си седят на местата и да оставят играча — техния играч, който се бори със зъби и нокти за тази топка, — да си свърши работата.

Видях всичко, казвам ви. Видях го ясно като бял ден. Онази свръхвисока топка падаше откъм нашата страна на заграждението. Момчето щеше да я хване. Тогава някакъв дългорък идиот, издокаран в тениска с логото на „Титаните“, каквито се продават пред входа на стадиона, се протегна и я закачи, затова топката отскочи от ръкавицата на нашия кетчър и тупна на земята.

Бях толкова сигурен, че Уендърс ще отсъди аут — имаше очевидна намеса, — че не повярвах на очите си, когато той даде знак на хлапето да се върне зад хоума, а на Апарисио — да заеме позиция с бухалката. Щом се опомних, хукнах по фауллинията, размахвайки ръце. Публиката започна да ме аплодира и да освирква Уендърс, което не те прави мил и драг, а враг на рефера, когато оспорваш отсъждането му, но така бях превъртял, че ми дремеше на оная работа. Нямах да спра дори ако Махатма Ганди беше излязъл по гол задник на терена да ни призовава към мир.

— Намеса! — изкрещях. — Ясно е като бял ден, ясно е като две и две!

— Топката падна до трибуните, значи е ничия — казва Уендърс. — Върни се в малкото си гнезденце, за да продължи играта — няма какво да се мотаем.

Момчето не се вълнуваше — разговаряше със своя приятел Драхонката. Прекрасно. Аз обаче се горещях. Всичко, което исках в момента, беше да пробия на Хай Уендърс нова дупка в задника. Поначало не оспорвам съдийските решения — за времето ми като мениджър на „Атлетите“ са ме гонили от игрището два пъти, — но онзи ден Били Мартин³⁹ щеше ряпа да яде в сравнение с мен.

— Ти не видя топката, Хай! Влачеше се отзад като свински черва! Видял си грънци!

— Не се влачех и видях всичко. Сега се прибирай, Бабче. Не се шегувам.

— Щом не си видял как онзи педераст с дългите ръчички (една жена на втори ред запуши ушите на малкото си момченце и се нацупи, гледайки ме злобно) — как онзи педераст с дългите ръчички се протегна и закачи топката, значи си се влачил като свински черва! Боже мили!

Запалянкото с тениската започва да клати глава — кой аз ли? Имате грешка!, — но го издава глупавата му притеснена усмивка. Уендърс я забеляза, изтълкува правилно нейния смисъл и извърна поглед.

— Достатъчно — спокойно ме предупреждава той. Тонът му подсказва, че ако изтърся още някое остроумие, ще ме прати да пия бира в съблекалнята. — Каза каквото каза. Или ще млъкнеш, или ще слушаш играта по радиото. Ти решаващ.

Върнах се на мястото си. Апарисио зае позиция, ухилен до уши. Гадината знаеше, че са ни го турили. И се възползва максимално. Не беше майстор на хоумръните, но когато параболата на Драхонката всъщност не се получи, Малкия Луи отби топката в най-далечната част на полето, описвайки красива висока дъга. Нортън „Гагата“, който играеше център, дори не се обърна.

Апарисио обиколи базите, спокоен като „Кралица Мери“, която акостира в дока, а публиката дюдюкаше, псуваше го на майка и сипеше проклетия по адрес на Хай Уендърс. Уендърс нищичко не чу, което е главното умение на един рефер. Просто извади нова топка от джоба на жилетката си и взе да я проверява за пукнатини и чуквания. Като видях как я зяпа, окончателно си изпуснах нервите. Втурнах се към хоума и заразмахвах юмруци в лицето му.

— Този хоумрън е твое дело, некадърнико! — креснах му. — Домързя те да проследиш както трябва една висока топка и сега можеш да запишеш тази точка в актива си! Този актив си го наври в гъза! Може би ще си намериш очилата!

Публиката се възхити. Хай Уендърс — не чак толкова. Той ме посочи, след това посочи с палец зад рамото си и се отдалечи. Запалянковците почнаха да дюдюкат и да размахват табелите „ПЪТЯТ ЗАТВОРЕН“; някои хвърляха бутилки, чаши и недоядени хотдози на полето. Абе, пълен цирк.

— Не смей да ми обръщаш гръб ти тлъст, сляп, мързелив урод! — креснах аз и хукнах подире му. Някой от резервната скамейка ме спря, преди да успея да сграбча Уендърс, каквото намерение имах. Бях загубил всякакво усещане за реалност.

Запалянковците скандираха „УБИЙ РЕФЕРА! УБИЙ РЕФЕРА! УБИЙ РЕФЕРА!“ . Никога няма да забравя това, защото по същия начин бяха скандирали „БЛО-КАДА! БЛО-КАДА!“

— Ако майка ти беше тук, щеше да ти смъкне сините панталони и да те напляска едно хубаво по задника, сляп некадърнико! — извиках и тогава ме замъкнаха на скамейката. Ганзи Бърджис, нашият спец по правите топки, беше мениджър през последните три ининга на този „филм“. Също така подаваше през последните два. Вероятно ще го намерите в регистрите. Ако са останали регистри от онази пропиляна пролет.

Последното, което видях на терена, бяха Дани Драхонката и Били Блокадата, застанали на тревата между хоума и зоната на питчъра. Момъкът държеше маската си под мишница. Драхонката му шепнеше нещо на ухо. Малкият слушаше — той винаги слушаше, когато Драхонката говореше, — но гледаше към публиката: четирийсет хиляди запалянковци, станали на крака; мъже, жени и деца, които скандираха „УБИЙ РЕФЕРА! УБИЙ РЕФЕРА! УБИЙ РЕФЕРА!“

В коридора от резервната скамейка към съблекалнята имаше кофа с топки. Ритнах я и топките се разпиляха къде ли не. Ако се бях подхлъзнал на някоя от тях и се бях изтърсил по задник, щеше да е идеален завършек на шибания следобед.

Джо седеше на пейката пред душовете в съблекалнята. Изглеждаше на седемдесет вместо на петдесет. С него имаше трима други мъже. Двама бяха униформени полицаи. Третият носеше костюм, но само един поглед към грубоватата му физиономия стигаше да

разбереш, че и той е ченге.

— Рано ли свърши мачът? — пита ме тоя. Седеше на сгъваем стол и раираните му панталони се опъваха по едрите силни бедра. Униформените седяха на една пейка пред шкафчетата.

— За мен — да. — Толкова ми беше накипяло, че не се интересувах какво търсят тук ченгетата. Обърнах се към Джо: — Смотанякът Уендърс ме изгони. Съжалявам, капитане, но очевидно имаше намеса, а проклетият мързеливец...

— Няма значение — прекъсна ме Джо. — Мачът няма да се зачете. Едва ли някоя от срещите ни ще се зачете. Къруин ще обжалва пред Комисаря на лигата, разбира се, обаче...

— Какви ги говориш?

Джо въздъхна. Сетне погледна костюмаря.

— Вие му обяснете, детектив Ломбардаци. Аз нямам сили.

— Нужно ли е да знае? — попита Ломбардаци. Зяпа ме, все едно съм някаква буболечка, каквато досега не е виждал. Само това липсваше на скапания ден, да ме оглеждат така, но премълчах. Понеже три ченгета, едно от които — детектив, нямаше да се появят току-така в съблекалнята на отбор от Голямата лига, освен ако не е нещо адски сериозно.

— Ако искате да задържи останалите играчи достатъчно дълго, за да отведете Блейкли, мисля, че е по-добре да му кажете — отвърна Джо.

От трибуните над нас запаянковците нададоха първо вик, после стенание, после — радостни възгласи. Никой от нас не обърна внимание, а се оказа, че тогава е настъпил краят на бейзболната кариера на Дани Дузън. Викът бил, когато Лари Доуби го уцелил в челото с ниска и бърза топка. Стенанието било, когато рухнал в зоната на питчъра като нокаутиран боксьор. Радостните възгласи били, когато се изправил на крака и дал знак, че е добре. Не бил добре, обаче подавал до края на шестия и в целия седми ининг. При това не допуснал противникът да отбележи точка. Ганзи сменил Драхонката преди осмия ининг, когато го видял, че залита. През цялото време Дани лъжел, че му няма нищо; че моравата цицина над лявата му вежда не го притеснявала, били му излизали къде-къде по-големи, а момъкът папагалски му пригласял: няма му нищо, няма му нищо. Малкият господин Ехо. Ние в съблекалнята не знаехме каква драма се разиграва горе, както и Дузън не е знаел, че макар да са му излизали по-големи цицини, за пръв път е засегната част от мозъка му.

— Той не се казва Блейкли — отсича Ломбардаци. — Името му е Юджийн Катсанис.

— Кац... какво? Тогава къде е Блейкли?

— Уилям Блейкли е мъртъв. Мъртъв е от месец. Както и родителите му.

Зяпнах.

— Какво говорите?

Той ми разказа историята, която вече знаете, господин Кинг, но може би ще успее да запълня някои празноти. Семейство Блейкли живеело в Кларънс, Айова, в голяма ферма на няма и час път с кола от Девънпорт. Удобно за мама и татко, понеже можели да се придвижват до повечето мачове от Малката лига, в които участвало синчето им. Фермата на Блейкли, както казах, била голяма — осемстотин акра — и печеливша. Един от ратаите му бил съвсем младо момче. Казвал се Джин Катсанис — сирак, отраснал в християнския дом за изоставени момчета в Отършоу. Не го бивало за ратай и освен това бил малко чалнат, но за сметка на това — фантастичен бейзболист.

Катсанис и Блейкли играели един срещу друг в двата църковни отбора и заедно в местния отбор от лигата „Бейб Рут“, който за трите години, докато двамата били в него,

печелел щатския турнир, а един път достигнал полуфиналите на националното първенство. Блейкли учел в гимназията, съответно бил звезда и на гимназиалния отбор, а Катсанис не ставал за училището. Бивало го да сипва помия на свинете и да играе бейзбол, макар никога да не предполага, че е добър колкото Били Блейкли. На никого и през ум не му минавало подобно нещо. Докато не се случило.

Бащата на Блейкли го цанил за ратай, понеже щял да му работи евтино — това едно на ръка, но и защото бил достатъчно талантлив, че Били да си поддържа спортната форма с него. Срещу двайсет и пет долара седмично младият Блейкли се подсигурил с бранител и питчър за упражненията си. Стариият Блейкли се подсигурил с ратай, който да дои кравите и да им рине лайната. Нелоша сделка — за тях поне.

Това, което сте открили при проучването си, вероятно представя в добра светлина семейство Блейкли, нали? Те са живели по тези места в продължение на четири поколения и са били богати фермери, а Катсанис е бил подхвърлено дете, започнало живота си в кашон от алкохол, оставен на църковното стълбище; плюс това му е хлопала дъската. Защо ли? Дали защото такъв се е родил, или защото са го пребивали три-четири пъти седмично в дома, преди да порасне достатъчно, за да се отбранява? Известно ми е, че много от побоищата са били заради навика на момчето да си говори само — по-късно вестниците писаха.

Катсанис и Били усърдно тренирали, след като приели Били в юношеския клуб на „Титаните“ — това ще рече извън активния сезон; сигурно са подавали и батирали в хамбара, когато навън навалял сняг — само че Катсанис го изритали от градския отбор и му забранили да ходи на тренировки с „Царевичарите“, докато Били карал втория си сезон с тях. През първия можел да участва в тренировките и дори го пускали в някои приятелски мачове, ако не им достигал човек. Едно време всичко беше по-просто и неформално, не като сега — застрахователните дружества ще пропищят, ако играч от Голямата лига посегне към бухалката, без преди това да си е сложил каска.

Според мен — поправете ме, ако сте по-осведомен, — независимо от всичките си проблеми Катсанис продължил да се развива като бейзболист. А Блейкли — не. Случва се непрекъснато. Две момчета, и двете приличат на Бейб Рут от гимназиалните му години. Същият ръст, същото телло, същата бързина, същото отлично зрение. Но едното се издига до следващото ниво... и по-следващото... и по-по-следващото... а другото изостава. Впоследствие научих, че Бил Блейкли не е бил стартовият кетчър. Преместили го от центъра, когато титулярят си счупил ръката. Подобна смяна не вещае нищо добро. Сякаш треньорът ти отправя послание: „Ставаш... докато не намеря някой по-читав.“

Според мен Блейкли е започнал да завижда, баща му също, а най-вероятно и майка му. Особено майка му, понеже майките на спортистите хич не си поплюват. Според мен са задействали връзки, за да попречат на Катсанис да играе в градския отбор и да участва в тренировките на тия, дето си ядат кочана. Успели са, защото са били богата и уважавана фамилия в Айова, а Джин Катсанис — момче, отраснало в дом за сираци, където сигурно е било ад на земята.

Според мен Били е започнал да унижава момъка твърде често и твърде жестоко. Може да е бил бащата или майката. Намирали са му кусури, че не е издоил добре кравите или че не е изринал бързо лайната, но се обзалагам, че всичко е опирало до бейзбол и най-обикновена завист. Голямо зло е завистта. Доколкото знам, мениджърът на „Царевичарите“ подхвърлил на Блейкли, че не е изключено да го изпратят в отбора на Клиъруотър от Малката лига, а да те понижат, когато си едва на двайсет — когато би трябвало да се издигаш нагоре, — е ясен

знак, че кариерата ти в професионалния бейзбол няма да я бъде.

Но каквато и да е истината, виновникът е допуснал груба грешка. Момъкът бе голям сладур, когато подходиш към него с добро, и това го знаехме всички, но му хлопаше дъската. Можеше да бъде опасен. Бях го разбрал преди пристигането на ченгетата заради онова, което се случи с глезена на Били Андерсън при откриването на сезона.

— Окръжният шериф намерил семейство Блейкли в хамбара — допълни Ломбардаци. — Катсанис прерязал гърлата и на трима им. Шерифът смята, че е използвал бръснач.

Аз само се пулех насреща му.

— Най-вероятно се е случило следното — поде Джо с натежал глас. — Къруин Маккаслин се обадил тук-там, търсейки заместник на нашите кетчъри, след като и двамата закъсаха в Сарасота, и мениджърът на „Царевичарите“ му казал, че има едно момче, с което можем да закърим положението за три-четири седмици, стига да не очакваме от него геройства. Понеже, изрично подчертал той, не бил способен на такива.

— Но момъкът извърши геройства.

— Защото не е бил Блейкли — намеси се Ломбардаци. — Дотогава Блейкли и родителите му са били мъртви поне от няколко дена. Катсанис сам въртял домакинството. Не е бил чак толкова луд. Проявил разума да приема телефонните обаждания. Той разговарял с мениджъра и потвърдил, че Били с радост ще замине за Ню Джърси. А преди заминаването си — преди да се представи за Били — обиколил съседите и магазина за фуражи и зърнени смески в центъра на града. Казал им, че семейство Блейкли било принудено да замине по неотложни дела и че той се грижел за фермата. Доста хитро за откачалник, а?

— Той не е откачалник.

— Прерязал е гърлата на хората, които са го приютили и са му дали работа, и е заклал кравите, за да не чуят съседите мученето им да ги издоят, но както кажете. Знам, че прокурорът ще се съгласи с вас, понеже иска Катсанис да увисне на въжето. Такова е смъртното наказание в Айова.

Обърнах се към Джо:

— Как е възможно да се случи такова нещо?

— Бил е талантлив — рече Джо. — И е копнеел да играе бейзбол.

Момъкът взел личната карта на Били Блейкли, а в онези дни никой не беше чувал за документи със снимка. Пък и младежите доста си приличали: очи сини, коса кестенява, ръст метър и осемдесет и два. Но в общи линии — да, беше се случило, понеже малкият е бил талантлив. И е копнеел да играе бейзбол.

— Толкова талантлив, че е издържал почти цял месец при професионалистите — отбеляза Ломбардаци и в същия миг от трибуните екна радостен възглас. Били Блокадата току-що беше пожънал своя последен успех в Голямата лига: хоумрън. — Но завчера човекът от газовото дружество отишъл във фермата на Блейкли. И други хора минавали оттам, но прочитали бележката, която Катсанис поставил на вратата, и си отивали. Не и този доставчик. Напълнил с газ контейнерите зад обора, а в обора се намирили труповете — на кравите и на семейство Блейкли. Най-накрая времето се било затоплило и той ги подушил. Общо взето, така завършва нашата история. Вашият мениджър желае да го арестуваме без излишен шум и без да се създава опасност за другите играчи от отбора ви. Желанията ни съвпадат. Така че вашата работа...

— Твоята работа е да задържиш момчетата на резервната скамейка — прекъсва го Джърси Джо. — Кажи на Блейкли... Катсанис... да се яви при мен сам. Вече няма да е тук,

когато останалите момчета дойдат в съблекалнята. После ще му мислим как да оправим този бардак.

— Как да задържа останалите, да му се не види? — Разбор на мача. Безплатен сладолед. Не ме интересува. Не ги пускай за пет минути.

Обръщам се към Ломбардаци:

— Никой ли не е бил в час? Никой ли? Нима твърдите, че никой не е слушал радиопредаванията и не се е опитал да звъне на татко Блейкли, за да го поздрави с подвизите на синчето му в Голямата лига?

— Предполагам, че един-двама са се опитали — отвърна Ломбардаци. — Чат-пат някой от селска Айова идва в големия град — тъй са ми казвали — и нищо чудно неколцина гости на Ню Йорк да са чули по радиото за „Титаните“ или да са прочели за тях във вестника...

— Предпочитам „Янките“ — намесва се едното ченге.

— Никой не те пита — скастрия го Ломбардаци. — Налягай си парцалите, докато не ти поискам мнението.

Погледнах Джо и усетих как започва да ми се гади. Това, че отборът е бил ошетен поради съдийско недоглеждане и са ме изгонили от терена, когато за първи път изпълнявах длъжността мениджър, в момента ми се струваше най-малкият проблем.

— Прати го тук сам — повтори Джо. — Все едно как. Момчетата не бива да гледат. — Той помисли малко и добави: — А момъкът не бива да вижда, че те гледат. Независимо какво е извършил.

Ако има някакво значение — а знам, че няма, — изгубихме мача с един на два. Трите ни точки бяха спечелени със самостоятелни обиколки на игрището. Мини Миносото отбеляза победоносния хоумрън след подаване на Ганзи в началото на деветия ининг. Момъкът беше последният изгорен. Той пропусна първото си подаване като батер на „Титаните“, пропусна и последното. В бейзбола всичко е свършено прецизно и всичко се уравновесява.

Не че на момчетата им пукаше за резултата, когато се появих. Всички се бяха насъбрали около Драхонката, който седеше на резервната скамейка и ги уверяваше, че се чувствал отлично, мамка му, само мъничко му се виело свят. Обаче не изглеждаше отлично, а лекарят ни, който отдавна трябваше да се е пенсионира, бе сериозно разтревожен. Настояваше Дани да мине на рентген в Нюаркската окръжна болница.

— Заеби! — отрязва го Драхонката. — Само да си взема въздух няколко минути. Нали ти казвам, че съм добре! Господи, Боунс, хайде стига си ми опявал!

— Блейкли! — извиках го аз. — Иди в съблекалнята. Господин Дипуно иска да те види.

— Треньорът Дипуно иска да ме види? В съблекалнята? Защо?

— Свързано е с наградата за дебютант на месеца — изтърсих аз. Не знам откъде ми дойде на ума. Тогава нямаше такава награда, обаче момъкът не го знаеше.

Той поглежда Дани Драхонката, а Драхонката го гони:

— Хайде, малкия, тръгвай. Игра добре. Не си виновен ти. Талисман си и майната му на всеки, който каже нещо различно. — После добавя: — Всичките — чупката. Дайте ми да си поема въздух.

— Постойте — намесвам се аз. — Джо държи да го види насаме. Предполагам, че за да го поздрави лично. Момче, не се помайвай. Давай... — Щях да кажа „Давай по-живо“, но не се наложи. Блейкли или Катсанис вече беше изчезнал яко дим.

Известно ви е какво се случи след това.

Ако момъкът беше тръгнал по коридора към съдийската стая, щяха да го арестуват,

защото съблекалнята е на път. Вместо това той минал направо през склада, където държим багаж, както и две масажни легла и вана за хидротерапия. Никога няма да узнаем защо е предпочел този маршрут, но според мен е усетил нещо гнило. По дяволите, със сигурност е знаел, че рано или късно ще го разкрият: луд, ама хитър като лисица. Във всеки случай заобиколил съблекалнята, отишъл до съдийската стая и почукал на вратата. Дотогава приспособлението, което очевидно си е бил изработил още в християнския приют за момчета в Отършоу, вече е било на показалеца му. Сигурно е научил този номер от някое по-голямо момче. „Малкия, ако искаш побоищата да спрат, направи си едно такова.“

Излиза, че не го е прибирал в шкафчето си, просто го е пхнал в джоба си. След мача не си е направил труда да го скрие под лейкопласт — значи е бил наясно, че няма какво да крие.

Похлопва на съдийската врата и казва: „Спешна телеграма за господин Хай Уендърс“. Луд, ама хитър като лисица, нали така? Нямам представа какво е щяло да стане, ако беше отворил някой друг от съдийската бригада, но се показал самият Уендърс и бас държа, че е умрял, без да осъзнае, че пред него не стои разносвач от „Уестърн Юниън“.

Било е бръснач, разбирате ли? Цял или парче. Криел го е в тенекиено колелце, нещо като детски пръстен. Само че като свиел десния си юмрук и натиснел колелцето с палец, малкото сребърно острие изскачало. Уендърс отворил вратата и Катсанис му прерязал гърлото. Когато видях локвата кръв, след като го отведоха с белезници — Боже Господи, колко много кръв!, — единственото, за което се сетих, беше как четирийсет хиляди души крещат „УБИЙ РЕФЕРА“, също както скандираха „Бло-КАДА“. Разбира се, те не го мислят наистина, но момъкът не е знаел. Особено след като Драхонката го обработил как Уендърс им е вдигнал мерника и на двамата.

Когато ченгетата изтичаха от съблекалнята, Били Блокадата стоеше като закован, кръвта се стичаше по бялата му униформа, а Уендърс лежеше в нозете му. Не оказа съпротива, не извади острието. Просто стоеше там и си шепнеше: „Очистих го, Драхонке. Били го очисти. Сега няма да отсъжда срещу нас.“

Тук завършва историята, господин Кинг — поне тази част от нея, на която съм бил пряк свидетел. Колкото до „Титаните“, може да направите справка, или както казваше Професора Кейси⁴⁰ — да се дивите на всички онези анулирани мачове и всички двойни срещи, в които ги отигравахме. Как накрая опряхме до стареца Хюби Ратнър за кетчър и как той отбиваше с коефициент 0.185 — доста под нивото, което сега наричат „Линията на Мендоса“⁴¹.

Как Дани Дузън беше диагностициран с „вътречерепно кървене“ и му се наложи да почива до края на сезона. Как се опита да се завърне през 1958 — направо да ти се доплаче. Пет излизания на терена. В три от тях дори не можа да улучи страйк зоната. А другите два пъти... спомняте ли си последния мач между „Ред Сокс“ и „Янките“ от плейофите през 2004? Как Кевин Браун беше титуляр на „Янките“ и през първите два ининга „Сокс“ отбелязаха шест хоумръна заради немошните му хвърляния? Така подаваше Дани Дузън през 58-а, когато изобщо успяваше да улучи страйк зоната. Не му беше останало нищо. И въпреки всичко, изброено дотук, успяхме да се класираме преди „Сенаторите“ и „Атлетите“. Само че Джърси Джо Дипуно получи инфаркт по време на шампионата онази година. Възможно да е било в деня, когато руснаците изстреляха „Спутник“. Изнесоха го от стадиона на носилка. Живя още пет години, но беше сянка на предишното си „аз“ и, разбира се, повече не ръководеше отбора.

Беше казал, че хлапето не ни е на късмет, и излезе по-прав, отколкото предполагаше. Господин Кинг, онова момче беше черна дупка, която изсмуква късмета.

Дори на себе си навреди. Уверен съм, че знаете как завърши историята — как го отведоха в Есекския окръжен затвор и го задържаха там за екстрадиция. Как погълнало един сапун и се задушило. Не мога да си представя по-страшна смърт. Кошмарен беше онзи сезон, няма капка съмнение, и все пак, като ви разprávям, ме връхлитат хубави спомени. Най-вече как „Мочурливото“ пооранжевяваше, когато всички запалянковци вдигаха табелите си: „ПЪТЯТ ЗАТВОРЕН ПО ЗАПОВЕД НА БИЛИ БЛОКАДАТА“. Басирам се, че търговецът, който ги е измислил, е спечелил бая пара. Но който си ги е купил, е сключил изгодна сделка. Като се изправеха и ги вдигнеха високо, хората ставаха част от нещо голямо. Единението може да е лошо — помислете си за германците, които ходели по митингите на Хитлер, — но може и да е добро. Бейзболът е нещо добро. Така е било, така и ще бъде.

Бло-КАДА, Бло-КАДА, Бло-КАДА.

Още изтръпвам, като се сетя как скандираха. Възгласите им още кънтят в главата ми. Онзи момък успяваше да ги изправи на крака и да ги обедини — луд или не, черна дупка за късмет или не.

Господин Кинг, май се изприказвах. А вие наслушахте ли ми се? Добре. Радвам се. Заповядайте отново, когато пожелаете, ама не в сряда следобед: тогава играят тъпия си виртуален боулинг и човек не може да си чуе мислите. Заповядайте в събота, а? Събираме се една групичка и винаги гледаме „Мач на седмицата“⁴². Разрешават ни се по няколко бири и пада голяма веселба. Не е като едно време, но все пак не е зле.

На Флип Томпсън, приятел и кетчър в гимназията

Герой от ранните ми романи, мое художествено превъплъщение (мисля, че беше Бен Миърс в „Сейлъмс Лот“,) твърди, че не бива да говориш за творба, която още не си написал. „Все едно да си хвърляш думите на вятъра“ — така казва. Понякога, особено когато съм въодушевен от темата, нарушавам този принцип. Така беше и с „Господин Съблазън“.

Споделих сюжета с един приятел, той внимателно ме изслуша и поклати глава:

— Стив, надали ще кажеш нещо ново за СПИН — Помълча и добави: — Особено след като си хетеросексуален.

Не! Не и не! Твърдо не!

Ненавиждам теорията, че не можеш да опишеш нещо, понеже не си го преживял; ненавиждам я не само защото предполага ограниченост на човешкото въображение, което на практика е безгранично, и невъзможност за резки промени в самоосъзнаването. Не я приемам, понеже води до заключението, че сме неспособни коренно да се променим и да изпитваме емпатия. И понеже не се базира на доказателства. Отказвам да ми я пробутват, защото промени се случват и ще се случват. Щом британците и ирландците изгладиха недоразуменията помежду си, значи има шанс някой ден палестинците и евреите да се помирят. Няма да отречете, предполагам, че промените се постигат чрез усърдна работа, обаче има още едно задължително условие: максимално налягане на въображението. Необходимост да си представяш какво е да си на мястото на друг мъж или на друга жена.

Така или иначе, нямах намерение да пиша за СПИН или за гейове — те бяха само рамката, външната обвивка. Искях да разкажа за бруталната сила на човешкия нагон. Мисля, че тя господства над хора с всякаква ориентация, особено в младостта им. В някакъв момент — през щастлива или злополучна вечер, на подходящо или на неподходящо място — сексуалното желание възниква и не можеш да му устоиш. Забравяш предпазливостта. Преставаш да мислиш трезво. Рискът вече е без значение.

Това исках да разкажа.

Дейв Калхун помагаше на Олга Глухов да сглоби Айфеловата кула. Нарездаха пъзела вече шест утрини, шест ранни утрини, в общата зала на „Лейквю“ — дом за „лица, нуждаещи се от чужда помощ“. Често заварваха там други обитатели на заведението — старите хора са ранобудни. В пет и половина грамадният телевизор в дъното на залата вече предаваше обичайните влудяващи новини на „Фокс“ и неколцина старци със зинали уста се блещеха в екрана.

— А! Тъкмо това търсех! — Олга старателно намести една подпорна греда в средата на шедьовъра на Густав Айфел, чийто оригинал (според надписа на гърба на кутията) бил построен от метал за скрап.

Зад себе си Дейв чу потропване на бастун и поздрави новодошлия, без да се обърне:

— Добро утро, Оли. Рано си станал.

На младини не би повярвал, че можеш да познаеш някого по тропането на бастуна му, но тогава и през ум не му минаваше, че ще свърши живота си в дом, в който повечето обитатели използват бастуни.

— Добро да е и за теб — каза Оли Франклин. — И за теб, Олга.

Тя вдигна за миг глава, после отново се загледа в пъзела, състоящ се от хиляда елемента, както се твърдеше в надписа на кутията, повечето от които вече си бяха по местата.

— Тия греди са ми кошмарът — промърмори. — Даже да затворя очи, пак ги виждам. Ще изляза да запаля една цигара, та да си разбудя белите дробове.

Официално пушенето беше *verboden* в „Лейквю“, обаче на Олга и на още няколко закоравели тютюнджийки беше разрешено да излизат на товарната рампа зад сградата, където беше оставена кофа за угарките. Тя стана, залитна, изруга на руски или на полски, но се задържа на крака и се затътри към задната врата. Внезапно се спря, обърна се, погледна Дейв и се намръщи:

— Да не вземеш да нареждаш пъзела без мен, Боб. Ще изчакаш да се върна, нали?

Той вдигна ръка:

— Обещавам най-тържествено.

Олга явно се успокои и продължи бавния си път към рампата, ровейки в джоба на размъкнатата си рокля за пакета с цигари и запалката „Бик“.

Оли повдигна вежди:

— Откога си Боб?

— Така се казваше мъжът ѝ. Сигурно го помниш. Дойдоха тук заедно, той почина преди две години.

— Да, сетих се. А сега ѝ хлопа дъската. Горката жена.

Дейв сви рамене:

— През есента ще стане на деветдесет, ако доживее дотогава. Простено ѝ е, че понякога чарковете в главата ѝ се разместват. Само понякога, иначе нямаше да се справи с това. — Той посочи пъзела, заемащ цялата масичка. — Сама го подрежда, аз само ѝ помагам.

Оли, който през „истинския си живот“, както го наричаше, беше работил като графичен дизайнер, намръщено се загледа в почти завършения пъзел.

— Айфеловата кула. Известно ли ти е, че хора на изкуството са протестирали срещу построяването ѝ?

— Не знаех, обаче не съм изненадан. Френска им работа.

— Известният мислител и романист Леон Блоа я нарекъл „жалка и смехотворна улична лампа“.

Калхун се вгледа в пъзела и се засмя, мислейки си колко уместно е сравнението на този Блоа. Кулата наистина наподобяваше старовремска улична лампа — от онези, дето приличат на фенери.

— Един художник — или май пак беше писател, забравил съм му името — пък заявил, че най-хубавият изглед към Париж се разкрива от Айфеловата кула, понеже само тогава тя не е пред очите на хората. — Оли се наведе над масичката, подпирайки се на бастуна, и притисна свободната си ръка до гръбнака си, сякаш да му попречи да се прекърши. Пак се взря в пъзела, после — в оставащите парченца (навярно бяха стотина), след това погледът му се върна на почти сглобената Айфелова кула:

— Хюстън, май имаш проблем.

И Дейв подозираше, че е така.

— Ако си прав, Олга ще е съкрушена — промълви.

— Би трябвало да го очаква. Имаш ли представа колко пъти тази Айфелова кула е била подреждана и разваляна? Старците са небрежни като малки деца. — Франклин се изправи. — Да се поразходим в градината, а? Донесъл съм ти нещо. Освен това искам да поговорим.

Дейв го изглежда:

— Оли, добре ли си?

Франклин не отговори, а повтори:

— Да отидем в градината. Утрото е прекрасно, слънцето ще постопли старите ни кокали.

И тръгна към вратата, потропвайки с бастуна в обичайния ритъм — раз, два три, раз, два три, — махайки любезно на обитателите на дома, които пиеха кафе или гледаха телевизия. Дейв се озадачи, но покорно го последва.

„Лейквю“ беше построен във формата на буквата U, общата зала се намираше между двете крила, в които бяха двустайните апартаменти на „лицата, нуждаещи се от чужда помощ“ — дневна, спалня и баня с помощни перила и с медицински стол под душа. Тези жилища не бяха никак евтини, но високата цена си струваше. Повечето „квартиранти“ честичко се напикаваха (малко след като навърши осемдесет и три, Дейв също започна да се подмокря нощем, затова на най-високата полица в дрешника му бяха наредени кутии с медицински гащи), но в „Леквю“ не се долавяше и следа от миризма на урина и на дезинфектант. Апартаментите бяха със сателитна телевизия, в двата корпуса на сградата имаше лавки, предлагащи закуски и десертчета, два пъти в месеца за обитателите се организираха вечеринки на чаша вино. „Общо взето — казваше си Дейв, — хора като нас, чиито дни са преброени, надали могат да мечтаят за по-добро последно убежище.“

Ранното лято се беше развихрило с почти оргазмена сила в градината между двете крила — същинско райско кътче с лъкатушещи пътеки и с бликащ фонтан в центъра. Цветята бяха избуяли, но благовъзпитано, без ексцесии. Навсякъде имаше телефони, та ако някой, решил да се разходи, внезапно започне да се задъхва или краката му се подкосят, незабавно да повика помощ. По-късно, след като се излюпеха спящите обитатели на дома (или на онези в общата зала им писнеше от новините на „Фокс“), тук щяха да дойдат още мнозина, за да подишат чист въздух, преди слънцето безмилостно да напече, но сега Дейв и Оли имаха на свое разположение цялата градина.

Минаха през двойната врата към павирания вътрешен двор, слязоха по стъпалата (и двамата много предпазливо), Оли се спря, забърника в джоба на широкото си спортно сако и извади сребърен джобен часовник със солидна сребърна верижка. Подаде го на Дейв:

— За теб е. Принадлежеше на моя праядо. Ако се съди по гравирания надпис от вътрешната страна на капака, той е купил часовника (или са му го подарили) през 1890.

Дейв се втренчи в старинния часовник на верижка, полюшващ се като махало на хипнотизатор в леко треперещата ръка на Франклин; напуши го смях, същевременно изпита необяснима тревога.

— Не мога да го приема! — отсече.

Оли каза търпеливо, сякаш поучаваше инатливо дете:

— Можеш, щом ти го давам. Много пъти съм виждал как му се възхищаваш.

— Нямам право. Семейна ценност е.

— Да, точно така. И брат ми ще го вземе заедно с другите ми вещи, след като си отида от този свят. Което ще стане много скоро — ако не довечера, то след няколко дни.

Дейв не знаеше какво да каже, затова не продума.

Оли продължи все така търпеливо:

— Брат ми Том е безполезен глупак; както се казва, не си струва да си хабиш куршумите, за да го застреляш. Никога не съм го мъмрил — жестоко е да се караш на малоумник, — но на теб съм се оплаквал. Нали така?

— Ами... да.

— Дадох му пари и двата пъти, когато бизнесът му се провали с гръм и трясък, подкрепях го и двата пъти, когато браковете му се сгромолясваха. Мисля, че и това съм ти казвал многократно. Нали?

— Да, обаче...

— Печелех добре и инвестирах разумно. — Оли тръгна по алеята, маркирайки с бастуна уникалния си шифър — тап, тап-тап, тап, тап-тап-тап. — Аз се числя към малцинството с доходи от около и над половин милион годишно, към онзи един процент богати американци, ненавиждани от младите либерали. Е, не съм богат като Крез, но притежавам достатъчно средства, за да си позволя да живея тук вече три години и да служа като предпазна мрежа при паданията на по-малкия си брат. За щастие вече не ми се налага да предпазвам дъщеря му; Марта явно печели добре и се издържа сама. Кое е облекчение за мен и ме радва. Написал съм си завещанието и съм го заверил по всички правила. Смятам, че съм постъпил правилно, като съм завещал на Том цялото си имущество. Всичко, освен часовника. Часовникът е за теб. Беше ми верен приятел, затова те моля да го приемеш.

Дейв се замисли, реши, че може да върне скъпия дар след като приятелят му се отърси от предчувствието за скорошната си смърт, и взе часовника. Отвори го и с възхищение се загледа в кристалния циферблат. Стрелките показваха шест и двайсет и две — часовникът беше много точен, доколкото можеше да прецени. Секундарникът се движеше бързо по своята мъничка окръжност над нарисуваната цифра 6.

— Почистван е няколко пъти, но само веднъж е бил на поправка — поясни Оли и отново закрачи бавно. — През 1923 (така разправяше дядо), след като баща ми го изпуснал в кладенеца на старата ни ферма в Хемингфорд Хоум. Представяш ли си? На повече от сто и двайсет години е, а само веднъж се е повредил! Колко души в света могат да се похвалят със същото? Една дузина? Или само шестима? Ако не греша, ти имаш двама сина и една дъщеря, нали?

— Точно така — кимна Дейв. От една година приятелят му линееше, от косата му бяха останали само рехави кичури, през които се провиждаше черепът му, покрит със старчески петна, обаче за разлика от Олга още не беше напълно изкукуруигал. „Умът му е по-бистър и от моя“ — помисли си.

— Часовникът не е споменат в моето завещание, но ти трябва да го включиш в своето. Убеден съм, че обичаш еднакво и трите си деца — такъв ти е характерът, — обаче все някое харесваш повече. И в това съм убеден. Завещай часовника на онова свое дете, което харесваш най-много.

„На Питър“ — помисли си Дейв и се усмихна.

Устните на Оли също се разтегнаха в усмивка (дали защото усмивката на приятеля му беше заразителна, или защото прочете мислите му, които я бяха предизвикали), разкриваща малкото останали му зъби, и той кимна:

— Ела да поседнем. Не ме държат краката. Напоследък се уморявам много бързо.

Седнаха на една скамейка и Дейв се опита да върне часовника. Оли отблъсна ръката му така, сякаш се страхуваше да не се зарази. Жестът беше комичен и Дейв неволно се засмя, макар да си даваше сметка, че става въпрос за нещо сериозно. Много по-сериозно от изгубен елемент от пъзел.

Божественото ухание на цветята беше зашеметяващо. Всеки път, когато Дейв Калхун си мислеше за смъртта (която вече приближаваше), най-много съжаляваше, че ще загуби сетивния си свят и способността да се наслаждава на обикновените неща. Заоблени женски гърди, надничачи от голямо деколте. Изпълнението на Коузи Коул⁴³, който прави чудеса на барабаните в музикалната пиеса „Топси“. Вкусът на лимонов пай с белтъчна глазура. Уханието на непознати цветя, които покойната му жена би могла да назове поименно.

— Приятелю, може би ще си отидеш през тази седмица; бог ми е свидетел, че всички тук сме с единия крак в гроба, а с другия сме настъпили кора от банан, обаче няма как да си сигурен. Не знам дали си сънувал нещо, или черна котка ти е минала път, или друго те е стреснало, обаче предчувствията са бабини деветини.

— Не е само предчувствие — промърмори Оли. — Видях нещо. Видях господин Съблазън. През последните две седмици ми се явява няколко пъти. И всеки път е по-близо. Много скоро ще дойде в стаята ми и това ще е краят. Не се страхувам. Дори с нетърпение очаквам смъртта. Чудесно е да си жив, но ако живееш твърде дълго, започва да ти писва преди настъпването на края.

— Господин Съблазън ли? Да му се не види, кой е пък този?

— Всъщност не е самият той — замислено избърбори Оли, сякаш не беше чул въпроса. — Убеден съм, че виждам олицетворението му. Ще го нарека „свкупност от време и място“, ако така ще ти стане по-ясно. Въпреки че навремето имаше истински господин Съблазън. Така го нарекохме с моите приятели през онази вечер в клуб „Дългуч“. Така и не научих името му.

— Не разбирам...

— Знаеш, че съм гей, нали?

Дейв се усмихна:

— Мисля, че беше приключил със свалките много преди да се запознаем, но да — досещах се.

— Заради шалчето с възел „аскот“ ли?

„Заради походката ти — помисли си Дейв. — Дори когато си с бастун. Заради навика да прокарваш пръсти през вече оредялата си коса и да хвърляш поглед към огледалото. Заради презрителното забелване на очи, докато гледаш жените в предаването «Истински домакини». Издайнически са дори натюрмортите в стаята ти, следващи хронологията на упадъка ти. Навремето си бил страхотен художник, но сега ръцете ти треперят. Да, имаш право — животът започва да ти писва, преди да настъпи краят му.“

— И заради други признаци — отговори.

— Чувал ли си някои мъже да казват, че са били твърде възрастни, за да участват в поредната американска военна авантюра? Във Виетнам? В Ирак? В Афганистан?

— Разбира се. Макар повечето да заявяват, че са били прекалено млади.

— СПИН беше война. — Оли се взираше в изкривените си от ревматизма пръсти, постепенно губещи способността да рисуват. — И не бях твърде стар, за да ме сполети, защото никой не е прекалено възрастен, когато войната се води на родна земя, как мислиш?

— Мисля, че е вярно.

— Роден съм през 1930. Бях на петдесет и две, когато първите случаи на заболяване от СПИН бяха клинично описани в Съединените щати. Живеех в Ню Йорк и работех на хонорар за няколко рекламни агенции. С приятелите ми понякога обикаляхме нощните клубове в Гринич Вилидж. Не стъпвахме само в „Стоунуол“⁴⁴ защото беше гадно заведение под крилото на мафията. Една вечер с приятел стояхме пред „Питър Пепърс“ на Кристофър Стрийт и пушехме джойнт; тъкмо тогава в заведението влязоха неколцина привлекателни млади мъже. Носеха впити клош панталони и ризи по тогавашната мода: вталени и с подплънки на раменете. Плюс велурени ботуши с високи токове. Бяха...

— Съблазнителни момчета — подсказа Дейв.

— Да, но одеve говорех за друго съблазнително момче. Ноа Фриймонт, с когото пушехме

отвън (бяхме първи приятели и когато почина преди година, отидох на погребението му), се обърна към мен и промърмори:

— Май вече не ни забелязват, а?

Кимнах утвърдително. Забелязват те само ако си плащаш, но ние бяхме прекалено... горди. Да си купуваш любов беше унижително, въпреки че някои понякога го правеха. Обаче в края на петдесетте, когато за първи път дойдох в Ню Йорк...

Той сви рамене и се загледа в една точка.

— Говореше за времето, когато за първи път си дошъл в Ню Йорк — подсказа му Дейв, сякаш се страхуваше, че приятелят му си е забравил мисълта.

— Замислих се как да го кажа. В края на петдесетте, когато жените още въздишаха по Рок Хъдсън⁴⁵ и по Либерачи⁴⁶, когато, образно казано, хомосексуалната любов не смееше да си отвори устата, камо ли да се фука като в наши дни, либидото ми беше в пика си. В това отношение — сигурен съм, че има още мнозина — гейовете и хетеросексуалните мъже не се различават. Някъде прочетох, че когато са в компанията на привлекателен „обект“, мъжете мислят за секс всеки два-сет секунди. Ще добавя само, че когато мъжът е на два-сет, мисли за секс непрекъснато, независимо дали е в компанията на привлекателен обект.

— Оная работа ти става даже от подухване на вятъра — промърмори Дейв.

Мислеше си за първата си работа на една бензиностанция и за хубавичката червенокоска, която веднъж зърна да слиза от пикапа на гаджето си. Докато се плъзваше по седалката, полата ѝ се повдигна и Дейв зърна белите ѝ памучни гащички за секунда, най-много за две. Обаче продължи да ги вижда всеки път, когато мастурбираше, и макар че тогава беше само на шестнайсет, и досега споменът беше все така ярък. Надали белите гащички щяха да му направят толкова голямо впечатление, ако беше петдесетгодишен и вече добре запознат с дамското бельо.

— Някои консервативно настроени дописници нарекоха СПИН „хомосексуалната чума“ и в писанията им се долавяше зле прикрито злорадство. Да, наистина беше чума, но докъм 1986 ние от гейобщността вече знаехме, че няма страшно, ако прилагаме две основни предпазни мерки — да правим безопасен секс и да не използваме общи игли. Обаче младежите се мислят за безсмъртни и както казваше баба ми, когато си пийнеш, в надървена глава мозък няма. Това важи с още по-голяма сила, ако надървеният е пиан, надрусан и изпитва неудържимо сексуално привличане.

Оли въздъхна, сви рамене и продължи монолога си:

— Поемаха се рискове. Допускаха се грешки. Дори след като се установиха преносните вектори, тоест начините на заразяване, умряха десетки хиляди мъже. Хората едва сега започват да проумяват мащаба на тази трагедия, осъзнавайки, че гейовете не са избрали сексуалната си ориентация. Велики поети и музиканти, гениални математици и учени — бог знае колко са умрели, преди да разкрият таланта си. Умирали са на улицата, в мизерни жилища, в болници и в приюти за бедни само защото са рискували през една безразсъдна нощ, когато музиката е била гръмка, виното се е леело и наркотиците са били в изобилие. Били ли са погубени от собствения си избор? И до днес мнозина смятат така, обаче са много, много далеч от истината. Нагонът е твърде силен. Твърде първичен. Ако се бях родил два-сет години по-късно, и аз щях да съм сред жертвите. Както и приятелят ми Ноа. Той обаче почина в леглото си от инфаркт, а пък аз ще умра от... все едно от какво. Защото петдесетгодишните мъже не са изложени на толкова много изкушения, а и дори изкушението да е много голямо, често умът обуздава члена — най-малкото достатъчно дълго, че да се

сложи презерватив. Е, мнозина на моята възраст умряха от СПИН. Както се казва, на стари години изкуфяваш и ставаш за резил, нали така? Някои бяха мои приятели. Факт е обаче, че бяха много по-малко от младежите, които всяка вечер висяха в клубовете.

С моята компания — Ноа, Хенри Рийд, Джон Рубин, Франк Даймънд — понякога ходехме по заведенията, за да гледаме как младоците изпълняват ритуала на съешаването. Не точехме лиги, само наблюдавахме. По нищо не се различавахме от хетеросексуалните мъже на средна възраст, които веднъж седмично ходят в „Хутърс“ да си плакнат очите с разголените сервитьорки. Подобно поведение може да е жалко, но не и противоестественно. Съгласен ли си, или си на друго мнение?

Дейв само поклати глава.

— Една вечер с четирима-петима приятели бяхме в „Дългуч“. Тъкмо бяхме решили да си тръгваме, в клуба влезе някакъв младеж. Имаше лека прилика с Дейвид Бауи. Беше висок, носеше бял клин за колоездене и синя тениска без ръкави. Русата му коса беше оформена в прическа помпадур — нелепа, но и сексапилна. По румените му страни — руменината беше естествена, а не постигната с руж — блестяха сребристи люспици. Горната му устна беше като лъка на Купидон. Всички в бара се обърнаха към него и го зазяпаха. Ноа се вкопчи в рамото ми и прошепна:

— Господи, какво парче! Господин Съблазън! Готов съм да дам хиляда долара, за да го заведа у дома.

Засмях се и казах, че красавецът няма да се навие ма хилядарка. И че младок с такава външност иска само да му се възхищават и да го желаят. Както и да прави необуздан секс при всяка възможност. А когато си на двайсет и две, възможностите са почти неограничени.

Господин Съблазън седна при своите познати — млади хубавци, макар и не красиви колкото него; разговаряха, смееха се, пиеха и от време на време ставаха да танцуват модерните по онова време танци, които според мен приличаха на идиотско кълчене. Младежът не поглеждаше четиримата мъже на средна възраст, които седяха далеч от дансинга и пиеха вино. Мъже на средна възраст, които след пет или максимум след десет години щяха да вдигнат бял флаг и да прекратят напъните си да изглеждат по-млади. Че и защо да ни поглежда, след като беше заобиколен от свои връстници, жадуващи за вниманието му?

По едно време Фран Даймънд се обади:

— След една година ще е в гроба. Да видим какво ще остане от красотата му тогава. — Не го каза спокойно, а го процеди през стиснатите си зъби. Сякаш смъртта на младежа щеше да е нещо като... как да се изразя... като утешителна печалба.

Оли, който помнеше гоненията на хомосексуалистите и сега живееше в епоха, когато гейбраковете бяха разрешени в повечето щати, отново повдигна кльощавите си рамене. Жест, означаващ, че всичко това вече е в миналото.

— Та ето какво представляваше нашият господин Съблазън — събирателен образ на всичко красиво, желано и недостижимо. Видях го отново чак след две седмици. Не в „Дългуч“, нито в „Питър Пепърс“, нито във „Високата чаша“, нито в другите ми любими клубове... които посещавах все по-рядко, докато така наречената „епоха на Рейгън“ се изнизваше бавно и мъчително. В края на осемдесетте да отидеш в гейклуб беше като да присъстваш на бала в разказа на Едгар Алан По „Маската на алената смърт“⁴⁷ Все едно да кажеш: „Майната им на проблемите, изпий още една чаша шампанско и забрави, че ближните ти мрат като мухи!“. Гейклубовете бяха удоволствие само за двайсет и две

годишните, които си въобразяваха, че болест не ги лови.

— Сигурно е било трудно...

Оли завъртя ръката си, неприкована към бастуна — жест, сякаш казващ „Comme si comme ça“, и го поясни с думи:

— И да, и не. Приемахме живота такъв, какъвто е, както се изразяват алкохолиците, поели пътя към трезвеността.

Дейв се замисли дали да не прекрати разговора на тази тема и осъзна, че не може. Скъпият подарък още повече го задължаваше да помогне на приятеля си.

— Послушай чичо си Дейв, Оли. Ще ти го кажа кратко и ясно: „Не си видял онзи младеж!“ Може би си зърнал някого, който прилича на него, но ако тогава твоят господин Съблазън е бил на двайсет и две, вече трябва да е чукнал петдесетака. Разбира се, ако спинът не го е убил. Било е само зрителна измама, лоша шега, която ти е изиграл мозъкът ти.

— Старческият ми мозък — усмихна се Оли. — Мозъкът на постепенно изкуфяваш дядка.

— Не съм казал, че си изкуфял. Защото не си. Обаче мозъкът ти наистина е на възрастен човек.

— Безспорно. И все пак твърдя, че беше той. Първия път го видях да излиза от подлез на Мериленд Авеню. След няколко дни стоеше на стъпалата пред главния вход на нашия „приют“ и пушеше индонезийска цигара с карамфил. Два дни по-късно го видях на скамейката пред канцеларията за приемане на новопостъпващите в „Лейквю“. Пак беше със светлосинята тениска без ръкави и с ослепително белия колоездачен клин. Шофьорите на преминаващите коли биха се заплесвали по него, обаче никой не го виждаше. Освен мен, разбира се.

„Оказвам да му играя по свирката — каза си Дейв. — Не бива да го насърчавам, не е заслужил да се държа с него като с откачен човек.“

— Халюцинираш, приятелю.

Оли продължи, все едно не го беше чул:

— Одеве беше в общото помещение и гледаше телевизия с най-ранобудните. Махнах му, той също ми махна. — Усмивка — странно младежка — озари лицето му. — И ми намигна.

— Бял колоездачен клин? Тениска без ръкави? Двайсет и две годишен красавец? Сто на сто щях го забележа, макар да съм хетеро.

— Дошъл е заради мен, затова само аз го виждам. Ясно е като бял ден. — Оли бавно се изправи. — Да се връщаме в кафеза, а? Умирам за едно кафе.

Тръгнаха обратно към вътрешния двор и предпазливо се изкачиха по стъпалата към сградата. Бяха живели в епохата на Рейгън; сега беше настъпила епохата на Трошливите кости.

Спряха пред вратата към общото помещение, за да си поемат дъх. Дейв пръв се съвзе от прехода и подхвърли:

— Какво научихме днес, ученици? Смъртта не е скелет, яхнал бял кон, и с коса, облегната на рамото, а сексапилен младеж с брокат по лицето.

— Предполагам, че всеки човек вижда различно превъплъщение — спокойно каза Оли. — Според повечето литературни източници на тази тема, когато са на прага на смъртта, повечето хора виждат майките си.

— Приятелю, повечето хора не виждат никого! И ти не си на прага...

— Моята майка е починала малко след раждането ми, така че дори няма да я позная.

Оли понечи да отвори двойната врата, но Дейв го хвана за лакътя:

— Ето какво: ще задържа часовника до тържеството по случай Хелоуин, става ли? Обещавам да го пазя и редовно да го навивам. Обаче ако след четири месеца още си жив, ще си го вземеш обратно. Съгласен ли си?

Оли широко се усмихна:

— Дадено. Да видим дали Олга е построила Айфеловата кула.

Олга стоеше до масичката и намръщено се взираше в пъзела.

— Оставих ти последните три парченца, Дейв. — Може да беше ядосана, но този път не го беше взела за покойния си съпруг. — Обаче ще останат четири дупки. Много съм ядосана... защо ли се бяхтих цяла седмица?

— Понякога не можем да предотвратим загубите, Олга. — Дейв седна до масичката и намести трите елемента, изпитвайки задоволството, познато му от реденето на пъзели през дъждовните дни в училищния летен лагер. Ненадейно му хрумна, че тамошното общо помещение много приличаше на това, в което се намираще сега. Животът беше къса полица с две подпори за книги⁴⁸.

— Тъй си е — кимна тя, взирайки се в празните места на липсващите парченца. — Само че загубите са прекалено големи, Боб. Прекалено големи.

— Олга, аз съм Дейв.

Все така намръщена, тя извърна очи към него:

— И аз това казах.

Безсмислено беше да спори с нея или да се опита да я убеди, че деветстотин деветдесет и шест от хиляда е чудесен резултат. „След десет години ще чукне стоте, а още си мисли, че заслужава съвършенство — каза си. — Илюзиите на някои хора са несломими.“

Вдигна глава и видя как Оли излезе от мъничката работилница, намираща се до общото помещение. Държеше лист паус и писалка. Приблужи се до масичката и сложи прозрачната хартия върху пъзела.

— Чакай, чакай, какви ги вършиш? — повдигна вежди Олга.

— Веднъж в живота си прояви търпение, мила. Скоро ще разбереш.

Тя се нацупи като капризно дете:

— Не ме интересува! Отивам да пуша. Пет пари не давам, ако развалиш глупавия пъзел. Прибери картончетата обратно в кутията или ги хвърли на пода. Все ми е едно. Не я харесвам такава... дефектна.

Обърна се и тръгна към вратата, стараяйки се да пристъпва високомерно, доколкото ѝ позволяваше ревматизмът. Оли се тръсна на стола ѝ и облекчено въздъхна:

— Ох, слава богу. Напоследък ми е много трудно да се навеждам. — Очерта върху пауса две от липсващите парченца (за щастие местата им бяха едно до друго), после премести листа хартия, за да очертае и другите две.

Дейв любопитно го наблюдаваше.

— Досещам се какво си намислил — каза. — Смяташ ли, че ще стане?

— Разбира се. В склада видях кашони от куриерските доставки. Ако задигна един, никой няма да забележи. Ще изрежа каквото трябва, ще нарисувам каквото е необходимо. Само не позволявай на Олга да побеснее и да развали пъзела, преди да се върна.

— Ако искаш снимки за сравнение, ще си донеса айфона.

— Не ми трябват. — Оли почука с пръст по челото си. — Вътре има старомоден фотоапарат, а не смартфон, но още работи отлично.

Дори цигарата не беше успокоила Олга — като се върна от „пушалнята“, тя наистина поиска да развали „дефектния“ пъзел, обаче Дейв съумя да го опази, като донесе дъската за крибидж. Изиграха три партии, той загуби и трите, като при последната загубата му беше позорна. Олга понякога го бъркаше с покойния си съпруг, друг път си мислеше, че се е върнала в Атланта и живее в пансиона на леля си, но при играта на крибидж умът ѝ сечеше като бръснач.

„Освен това ѝ върви — негодуващо си помисли Дейв. — Да му се не види, кой печели цели двайсет точки на крибидж?“

Към единайсет без четвърт (вместо новините на „Фокс“ по телевизията вече вървеше предаването „Познай цената“ и водещият Дру Кери раздаваше награди) Оли Франклин отново се появи и тръгна към масичката с дъската за крибидж. Беше се избръснал, носеше спортна риза с къс ръкав и изглеждаше спретнат, дори елегантен.

— Здравсти пак, Олга. Нося ти подарък, любима.

— Не съм ти никаква любима — сопна се тя и за миг в очите ѝ проблеснаха злобни пламъчета. — Главата си режа, ако някога си имал интимна приятелка.

Оли не се обиди, а изрецитира:

— Неблагодарност, твоето име е жена. — И добави:

— Дай си ръката. — Олга се подчини и той сложи на дланта ѝ четирите елемента от пъзела, които току-що беше изработил.

Старицата недоверчиво се вгренчи в шепата си:

— Какви са тия чудесии?

— Липсващите парченца.

— Така ли? От какво липсват?

— От пъзела, който с Дейв нареждахте. Помниш ли го?

На Дейв му се стори, че чува щракането под пухкавия облак от побеляла коса, увенчаваш главата ѝ — износените релета и корозиралите чипове се бяха задействали.

— Естествено, че го помня — почти обидено отговори тя. — Само че тези парченца няма да паснат.

— Все пак пробвай — подкани я Оли.

Дейв ги взе, преди тя да се приближи до пъзела. Според него бяха свършени. На едното беше изобразена част от металната конструкция, на двете, стоящи едно до друго, се виждаше част от розовия облак на хоризонта, а на четвъртото — челото и кокетната шапка на парижанка, разхождаща се по площад „Вандом“. „Невероятно! — помисли си той. — Оли е на осемдесет и пет, но още го бива!“ Пусна парченцата обратно в шепата на Олга и тя едно след друго ги сложи на местата им. Всяко пасна идеално.

— Voilà. — Дейв стисна ръката на приятеля си. — Tout finit. Bravo, Оли!

Олга се наведе толкова близо до пъзела, че носът ѝ почти го докосваше.

— Новото парче с конструкцията не е съвсем същото като другите около него — отбеляза кисело.

— Не ти ли е малко неудобно? — смъмри я Дейв. — Очаквам всичко от теб, но не и чак такава черна неблагодарност.

Олга презрително изпуктя. Оли иронично повдига на вежди — както се беше навела,

нямаше опасност да го види. Дейв направи същата физиономия и му предложи:

— Седни при нас на обяд.

— Май ще пропусна обяда. Доста се уморих след сутрешната ни разходка и последните изстъпления на ревматизма ми. — Наведе се да разгледа пъзела и въздъхна: — Да, малко се различават. Но са почти еднакви.

— „Почти“ не е равно на „съвсем“, любими — тросна се тя.

Оли бавно тръгна към своето крило, отмервайки с бастуна уникалния си такт: раз-два-три, раз-два-три... Не се появи на обяд, а когато не дойде в столовата и за вечеря, дежурната медицинска сестра отиде да го търси: лежал на кревата в спалнята, ръцете му — талантливите ръце на художник, — били скръстени на гърдите. Изглежда, беше умрял така, както беше живял — спокойно, без излишна показност.

Същата вечер Дейв отиде в апартамента на приятеля си и завари вратата отключена. Влезе, седна на леглото (от което вече бяха махнали кувертюрата и чаршафите), отвори сребърния часовник и го сложи на дланта си, за да наблюдава как секундарникът обикаля по краткия си маршрут около цифрата 6. После се загледа във вещите на Оли — книгите на полицата, скицниците на бюрото, рисунките, прикрепени с прозрачни лепенки на стените, и се запита кой ще ги вземе. Вероятно братът непрокопсаник. Как му беше името... да, Том. А племенницата се казваше Марта.

Над леглото имаше рисунка с въглен: красив младеж със сресана нагоре коса, страните му бяха обсипани с люспици брокат. Купидоновите му устни бяха извити в усмивчица — лека, но съблазнителна.

Лятото се развихри с пълна сила, после се заподготвя да стори път на есента. По Мериленд Авеню започнаха да преминават училищните автобуси. Състоянието на Олга Глухов се влоши и тя все по-често бъркаше Дейв с покойния си съпруг. Още беше царица на крибидж, обаче все по-често търсеше думите и трудно ги намираше. По-големият син на Дейв и дъщеря му живееха недалеч, но тъкмо Питър навестяваше по-често баща си (макар да му се налагаше да пропътува сто километра от фермата в Хемингфорд и още сто — обратно) и го водеше на вечеря.

Дойде Хелоуин. Хората от персонала украсиха общото помещение с оранжеви и черни гирлянди. Обитателите на „Лейквю“ ознаменуваха празника с ябълково вино и с тиквен пай, а онези, които още имаха зъби, се почерпиха и с пуканки. Мнозина се маскираха и карнавалните им костюми напомниха на Дейв Калхун нещо, казано от стария му приятел по време на последния им разговор — как в края на осемдесетте да отидеш в гейклуб било като да присъстваш на бала в разказа на Едгар Алан По „Маската на алената смърт“. Хрумна му, че „Лейквю“ е нещо като клуб и понякога там беше весело⁴⁹, но имаше и един недостатък: човек не можеше да го напусне, освен ако някой родственик не го вземе в дома си. Питър и съпругата му Алиша щяха да го приютят, ако ги помолеше, дори щяха да го настанят в стаята на сина им Джером, само че сега те бяха заети със себе си и той не искаше да им се натрапва.

През един топъл ден в началото на ноември отиде във вътрешния двор и седна на най-близката скамейка. Криволичещите пътечки, озарени от слънцето, го мамеха, обаче той вече не смееше да слезе по стъпалата. Можеше да падне и да си счупи нещо, което щеше да е много лошо. Съществуваше и още по-голяма опасност — да не може да стане без чужда помощ, което щеше да е унизително.

Внезапно зърна до фонтана някаква млада жена. Носеше рокля, дълга до прасците, с якичка с къдрички — дреха, каквато сега можеше да се види само в черно-белите филми по ТСМ. Косата ѝ беше яркочервена. Тя му се усмихна. И му помахна.

„Ти пък откъде се взе? — каза си Дейв. — Не те ли видях малко след края на Втората световна война, докато слизаше от пикапа на гаджето си на бензиностанцията «Хамбъл Ойл» в Омаха?“

Красивата червенокоска сякаш прочете мислите му, защото му намигна и повдигна роклята малко над коленете си.

„Здравей, госпожице Съблазън — мислено я поздрави той и все така мислено добави: — Навремето го направи по-добре.“ Засмя се, като си спомни онзи момент. Жената също се засмя, но Дейв не чу смеха ѝ, въпреки че непознатата беше близо, а слухът му още беше остър. След миг тя се скри зад фонтана... и повече не се появи. Дейв обаче знаеше, че пак ще я види. Защото до фонтана беше зърнал жизнената сила. Туптящото сърце на красотата и страстта. Знаеше и още нещо — че следващия път червенокосата ще е по-близо.

Следващата седмица Питър отново дойде да го види и двамата вечеряха в скъп ресторант близо до „Лейквю“. Дейв хапна обилно и изпи две чаши вино, от които настроението му се повиши. Изчака да се нахранят, извади от джоба на сакото си сребърния часовник на Оли, уви около него тежката сребърна верижка, сложи го на масата и го побутна към сина си.

— Какво е това? — попита Питър.

— Подарък от един приятел. Даде ми го малко преди да почине, а сега аз го давам на теб.

Питър се опита да бутне обратно часовника:

— Не мога да приема толкова скъпа вещ, татко.

— Всъщност ще ми направиш услуга. С тези мои пръсти, подути от ревматизма, трудно го навивам, а скоро изобщо няма да мога. Това чудо е отпреди минимум сто и двайсет години; часовник, който е издържал досега, заслужава да работи, докато механизмът му предаде богу дух. Моля те, вземи го.

— Е, щом поставяш въпроса така... — Питър взе часовника и го пусна в джоба си. — Благодаря, татко. Страхотен е!

На съседната маса седеше червенокосата — беше толкова близо, че Дейв можеше да протегне ръка и да я докосне. Пред нея нямаше чиния и прибори, но това сякаш не правеше впечатление на никого. Едва сега той си даде сметка, че тя не е хубавичка, а е зашеметяваща красавица. Да, беше много по-красива от онази девойка в миналото, която слезе от пикапа на гаджето си и полата ѝ се повдигна за секунда, но това нямаше значение. Подобни промени бяха в реда на нещата също като живота и смъртта. Задачата на паметта не е само да възкресява миналото, а и да го разкрсява.

Червенокосата отново повдигна полата си — този път по-нагоре — и показа дългото си бяло бедро. Само за секунда. Може би дори за две. И намигна.

Дейв също ѝ намигна.

Питър погледна назад и видя празна маса за четирима, на която беше поставена табелка с надпис „ЗАПАЗЕНА“. Извърна се към баща си и повдигна вежди.

Дейв се усмихна:

— Нещо ми влезе в окото, но го магнах. Моля те, поискай сметката. Уморен съм, време е да си вървя.

Мислейки за Майкъл Макдауъл

Малкият зелен бог на жестоката болка

През 1999, докато се разхождах недалеч от дома си, ме блъсна микробус. Шофьорът караше с минимум шейсет километра в час, така че не би трябвало вече да съм сред живите. Предполагам, че в последния момент машинално съм отскочил встрани, макар че нямам такива спомени. Помня обаче последиците. Произшествието край междуградския път в Мейн (всичко се случи в разстояние на две-три секунди) доведе до две-три години физиотерапия и бавно възстановяване. По време на дългите месеци, когато се опитвах да възстановя подвижността на десния си крак и се учех отново да ходя, имах предостатъчно време да размишлявам върху това, което философите наричат „проблема на болката“.

Настоящият разказ е за този проблем. Написах го години по-късно, когато силните викове на собствената ми болка бяха заменени от непрестанно тихо мърморене. Подобно на още няколко разказа в този сборник „Малкият зелен бог на жестоката болка“ представлява търсене на отговори на важни въпроси. От друга страна, главната цел на сборника е да развлича. Макар житейският ми опит да е в основата на всички разкази, аз не се изповядвам, а пиша белетристика.

— Беше злополука — каза Нюсъм.

Катрин Макдоналд, която седеше до него и прикачваше един от четирите електрода на електростимулатора към кльощавото му бедро точно под баскетболните шорти, станали му така любими напоследък, не вдигна глава. Лицето ѝ беше безизразно. Беше се превърнала в жива мебел в голямата спалня, където сега прекарваше почти цялото си работно време, но нямаше нищо против. Неразумно беше да привличаш вниманието на господин Нюсъм, както знаеха от опит всичките му служители. Никой обаче не ѝ беше забранил да мисли.

„А сега им кажи, че ти си виновен за катастрофата. Защото си въобразяваш, че като поемаш отговорност, ще се изкараш герой.“

— Всъщност — подхвана Нюсъм — аз съм виновен за катастрофата. Не толкова стегнато, Кат, ако обичаш!

Тя можеше да му обясни, както неведнъж правеше в началото, че апаратът не е ефективен, ако електродите не са прикрепени плътно над раздразнените нерви, но вече знаеше, че ще си хвърля думите на вятъра. Разхлаби леко самозалепващите се ленти, мислейки си:

„Пилотът те предупреди, че в района на Омаха има гръмотевични бури.“

— Пилотът ме предупреди, че в тази област има гръмотевични бури — каза Нюсъм. Двата посетители слушаха внимателно. Дженсън вече знаеше версията му, въпреки това слушаше внимателно, защото човекът на леглото беше шестият по богатство в света. Трима от другите петима свръхбогаташи имаха мургав цвят на кожата, носеха бели одежди и обикаляха пустинните държави с бронирани мерцедеси.

„Обаче аз заявих, че задължително трябва да присъствам на тази среща.“

— Но аз заявих, че задължително трябва да присъствам на тази среща.

Катрин, личната асистентка на Нюсъм, беше заинтригувана от човека, седящ до нея — заинтригувана от антропологична гледна точка. Мъжът се казваше Райдаут. Беше шейсетинагодишен, висок и слаб, със семпъл сив панталон и с бяла риза, закопчана чак до мършавата му шия, протъркана от честото бръснене. Вероятно беше решил да си тегли още една контра преди срещата с шестия най-богат човек в света. Под стола му стоеше единственият предмет, който беше донесъл — дълга черна кутия за храна със заоблен капак, та вътре да се побира и термос. Според Кат беше нелепо да влачи кутия, в каквато работниците си носят обяда, след като беше казал, че е свещеник. До момента не беше обелил нито дума, но тя и така беше разбрала какъв е. От него лъхаше на шарлатанство повече, отколкото на афтьршейв. През петнайсетте години, през които се грижеше за пациенти, измъчвани от жестоки болки, беше попадала на доста подобни типове. Този поне не беше донесъл магически кристали.

„Сега им кажи за прозрението“ — помисли си тя, докато пренасяше стола си от другата страна на леглото. Можеше да го избуга, но Нюсъм се дразнеше от звука на колелцата. Ако се грижеше за обикновен пациент, като нищо щеше да му каже, че пренасянето на столове не е включено в договора ѝ, обаче когато ти дават пет хилядарки на седмица за обикновено обгрижване, гледаш да си държиш езика зад зъбите. Не споменаваши че според договора не си длъжна да слагаш и да изхвърляш подлоги. Само дето напоследък отстъпчивостта ѝ беше на изчерпване. Усещаше го. Както усещаш как блуза, която переш твърде често, е на път да се прокъса.

Нюсъм говореше най-вече на човека с костюм като на фермер, изтупал се за посещението в големия град.

— Докато лежах на обливаната от дъжда писта сред горящите отломки на самолета, струващ четиринасет милиона долара, с разкъсани от търкалянето по асфалта дрехи, получих прозрение.

„Всъщност две прозрения“ — помисли си Кат, докато пристягаше втория електрод към безжизнения му, покрит с белези крак.

— Всъщност две прозрения — рече Нюсъм. — Първото беше, че е прекрасно да си жив, макар да осъзнавах — дори още преди болката, която ми е постоянен спътник през последните две години, да надмогне шока, — че съм пострадал тежко. Второто бе, че думата „задължително“ се използва прекалено често от повечето хора, включително и от мен самия навремето. Има само две задължителни неща в човешкото съществуване. Едното е животът, другото — липсата на болка. Съгласен ли сте, преподобни Райдаут? — Още преди Райдаут да кимне утвърдително (че какво друго би могъл да стори?) Нюсъм добави с дразнещия тон на опак старец: — По дяволите, не толкова стегнато, Кат! Колко пъти да ти повтарям?

— Извинете — промърмори тя и разхлаби лентата.

Прислужницата Мелиса със спретната бяла блуза и бял панталон с висока талия донесе кафе и предложи на гостите. Дженсън взе една чаша и две пакетчета с подсладител. Селякът, наричащ себе си свещеник, само поклати глава. Може би в термоса в кутията имаше някакво свещено кафе.

Мелиса не предложи чаша на Кат. Тя пиеше кафе в кухнята с другите хора от персонала. Или в лятната беседка... само че сега не беше лято. Беше ноември и дъждът, носен от вятъра, биеше по прозорците.

— Да ви включа ли, господин Нюсъм, или да изляза?

Кат не искаше да излезе. Многократно бе изслушвала цялата история — за неотложната среща в Омаха и за катастрофата, при която Андрю Нюсъм изхвърчал от горящия самолет, за счупените кости, раздробения гръбнак, изкълчената тазобедрена става, двете години мъчително възстановяване — и вече ѝ беше писнала. Но Райдаут ѝ беше интересен. Несъмнено щяха да се появят и други шарлатани, след като всички общопризнати средства за облекчаване на болката не бяха дали резултат, обаче Райдаут беше първият и Кат искаше да види с очите си как човекът с вид на фермер ще отмъкне дебела пачка от Анди Нюсъм. Или как ще се опита. Нюсъм не беше глупак, иначе нямаше да забогатее като Крез, но, разбира се, вече не бе същият като преди, колкото и реална да беше болката му. По този въпрос Кат имаше собствено мнение, но работа като тази не беше за изпускане. Най-малкото по отношение на заплащането. А щом Нюсъм иска да удължи агонията си, изборът си е негов, нали така?

— Давай, красавице, включи ме. — Той повдигна вежди към нея. Навремето вероятно е бил женкар (Кат предполагаше, че Мелиса знае нещичко по въпроса), обаче сега похотливеца бяха останали само рошавите вежди, помръдващи благодарение на мускулна памет.

Кат пхна кабелите в устройството и го включи. При правилно свързване електростимулаторът изпращаше слаб електрически ток в мускулите на Нюсъм — терапия, която, изглежда, оказваше положително въздействие... макар че никой не знаеше защо и дали не става въпрос за плацебо. Каквато и да беше истината, тази вечер електростимулаторът надали щеше помогне на Нюсъм. При толкова хлабаво прикрепени електроди апаратът беше като скъп майтапчийски електрошок: криеш го в дланта си и като се ръкуваш с някого, освобождаваш пружината, а жертвата ти изпитва усещането, че я е ударил електрически ток.

— Дали да...

— Остани! — нареди Нюсъм. — Терапия!

„Раненият в битка господар заповядва, аз се подчинявам.“

Тя се наведе, за да измъкне изпод леглото сандъчето си с принадлежности. Мнозина от бившите ѝ клиенти наричаха въпросните принадлежности уреди за изтезания. Дженсън и Райдаут не ѝ обръщаха внимание. Продължаваха да се взират в Нюсъм, който, независимо дали беше получил или не прозрения, променили приоритетите му и възгледите му за живота, все още обичаше да приема гости.

Той им разказа как е дошъл в съзнание в метална клетка с мрежа. На двата му крака и на ръката му имало метални конструкции, наречени външни фиксатори, целящи да обездвижат възстановените „със стотина пирона“ стави (всъщност пироните са били седемнайсет, Кат беше видяла рентгеновите снимки), Фиксаторите били прикрепени към раздробените бедра, пищялите, раменната, лакътната и лъчевата кост. Гърбът му бил стегнат в нещо като корсет — от хълбоците чак до тила. Разказа за безсънните нощи, които сякаш продължавали не часове, а години. И за убийственото главоболие. Обясни, че дори при леко раздвижване на пръстите на краката, болката се стрелвала нагоре към челюстта му и че агонизирал, когато лекарите го карали да си размърда краката заедно с фиксаторите, за да не се изгуби напълно подвижността им. Разказа им за декубитуса и как си е прехапвал устните, за да не изкрещи от болка и от негодувание, когато медицинските сестри се опитвали да го обърнат настрани, за да промият дълбоките рани на гърба му.

— През последните две години претърпях още дванайсет операции — добави с мрачна

гордост.

Кат обаче знаеше, че операциите са само пет, като две бяха за отстраняване на външните фиксатори след зарастването на костите. Да, точно толкова, ако не се брои сравнително леката процедура за наместване на счупените му пръсти. Ако се включеше и тя, то ставаха шест, но според Кат хирургичните намеси, при които се използва само местна упойка, не бяха операции. Иначе щеше да излезе, че е претърпяла повече от десет, седейки на зъболекарския стол и слушайки запис на успокояваща музика.

„А сега кажи за лъжливите обещания — помисли си тя, сложи подложка от гел на свивката на дясното коляно на Нюсъм и хвана с две ръце отпуснатите мускули на бедрото му. — Това следва.“

— Лекарите ме уверяваха, че болката ще намалее — отново подхвана Нюсъм. Погледът му бе впит в Райдаут. — Че след шест седмици ще се нуждая от наркотици само преди и след физиотерапевтичните сеанси с нашата Кралица на болката. Че ще прохода до лятото на 2010. Което отмина преди година. — Той направи драматична пауза. — Преподобни Райдаут, лекарите ми дадоха напразни надежди, подведоха ме с лъжливите си обещания. Почти не мога да си сгъвам коленете, а болката в бедрата и в гърба е неописуема. Лекарите... Ох! Ох! Стига, Кат, стига!

Тя бе вдигнала десния му крак под ъгъл десет градуса, може би малко повече. Което дори не бе достатъчно да се пъхне отдолу възглавничка.

— Свали го! Свали го, да му се не види!

Тя се подчини и кракът му се отпусна на болничното легло. Десет градуса. Или дванайсет. Що за олелия? Понякога го вдигаше до петнайсет (а левия крак, който беше малко по-добре, дори до двайсет и пет градуса), преди той да се разпищи като разглезено хлапе, което е видяло спринцовка в ръката на училищната медицинска сестра. Лекарите, дали лъжливи обещания, не го бяха излъгали за болката — бяха му казали, че го чакат страдания. Кат беше станала безмълвна свидетелка на някои консултации. Бяха му казали, че ще изпитва нечовешка болка, докато скъсените при злополуката и обездвижени от фиксаторите сухожилия не се поразтегнат, възвръщайки гъвкавостта си. Че ще страда жестоко, преди да успее да сгъне коленете си под прав ъгъл. Тоест преди да се „научи“ да седи на стол или зад волана на автомобил. Същото се отнасяше и за гърба, и за врата му. Пътят към възстановяването минаваше през Страната на болката.

Ето какви бяха предсказанията на лекарите, които Андрю Нюсъм предпочете да пропусне край ушите си. Смяташе (така и не го заяви ясно и категорично, макар че ставаше въпрос за фундаментално негово разбиране), че при никакви обстоятелства шестият по богатство човек не бива да стъпва в Страната на болката, а само в Коста дел Сол на Пълното възстановяване. Последваха обвинения към лекарите, както денят идва след нощта. Естествено, той обвиняваше и съдбата. На хора като него не биваше да се случват подобни гадории.

Мелиса донесе поднос с курабийки. Нюсъм раздражено махна с изкривената си, покрита с белези ръка:

— На никого не му е до курабийки, Лиса!

Ето още едно нещо, което Кат Макдоналд бе научила за супербогаташите, тези „деца на златния долар“, натрупали състояние, чийто размер обикновеният човек дори не може да си представи — те не се притесняваха да говорят от името на всички присъстващи.

Мелиса пусна усмивката си а ла Мона Лиза, после се извърна (почти направи пирует) и

излезе. Изхлузи се от стаята. Вероятно беше поне на четирийсет и пет, но изглеждаше по-млада. Не беше секси, би било твърде вулгарно да се употреби подобна дума по отношение на нея. Притежаваше чара на ледена кралица, напомнящ на Кат за Ингрид Бергман. Ледена или не, навярно мъжете често се питаха как ще изглежда кестенявата ѝ коса без шноли и разпусната. Как червилото ѝ с коралов цвят ще се размаже по зъбите ѝ и по едната ѝ страна. Кат, която смяташе себе си за невзрачна и трътлеста, си казваше поне веднъж дневно, че не завижда на Мелиса за гладкото, хубаво лице. Нито пък за стегнатия сърцевиден задник.

Заобиколи леглото и се приготви да вдигне левия крак на Нюсъм. Щеше да го повдига, докато той не изкрещеше: „Спри, мамка му, да не искаш да ме убиеш!“.

„Ако беше друг пациент, щях да ти разясня някои неща от живота — помисли си. — Щях да ти кажа да престанеш да търсиш преки пътища, защото такива няма. Дори и за шестия по богатство в света. Щях да ти кажа: «Ще ти помогна, стига да ми позволиш, но ще те зарежа, ако продължиш опитите да клинчиш».“

Пъхна подложката под коляното му. Сграбчи увисналата плът, която вече трябваше да се постегнала. Започна да сгъва крака. Зачака Нюсъм да ѝ изкрещи да престане. Щеше да се подчини. Защото пет хиляди долара на седмица се равняват на хубавичката сума от четвърт милион годишно. Дали той си даваше сметка, че купува и мълчанието ѝ. Че е съучастница в неговия неуспех да се възстанови. Възможно ли беше да не го осъзнава?

„Сега им кажи за лекарите. От Женева, Лондон, Мадрид, Мексико Сити.“

— Консултирах се с лекари от целия свят — каза той, обръщайки се към Райдаут. Преподобният още не беше обелил нито дума; седеше безмълвно, престърганата от бръснене кожа на шията му беше увиснала над закопчаната догоре свещеническа риза. Носеше груби жълти ботуши. Едната му подметка беше на милиметри от черната кутия за храна. — Предвид състоянието ми конферентната връзка щеше да улесни много нещата, но разбира се, при случаи като моя тя не върши работа. Ето защо посещавах лично всеки лекар, въпреки болките, свързани с пътуването. Обиколихме света, нали, Кат?

— Да — отвърна тя, продължавайки бавно да сгъва крака му. На който Нюсъм вече щеше да стъпва, ако не се страхуваше от болката като някое хлапе. Като много разглезено хлапе. Да, щеше да си помага с патерици, но все пак щеше да ходи. А след година щеше да ги захвърли. Само че след година той пак ще е проснат на свръхмодерното си болнично легло, струващо двеста хиляди долара. И тя още ще е с него. Прибирайки парите за мълчанието. Каква ли сума ще ѝ е достатъчна? Два милиона? Сега си мислеше, че два милиона ще я задоволят, но до неотдавна смяташе половин милион за напълно достатъчен. Оттогава непрекъснато вдигаше летвата. Парите са непреодолима съблазън.

— Посетихме специалисти в Мексико, Женева, Лондон, Рим, Париж... къде още, Кат?

— Във Виена — рече тя. — И в Сан Франциско, естествено.

Нюсъм изпръхтя:

— Тамошният лекар ми каза, че сам пораждам болката си. Хистерична конверсия⁵⁰ се наричало. Нищо ми нямало на тялото, просто съм се бил съпротивлявал срещу тежката работа по възстановяване. Но той беше пакистанец. Освен това обратен. Обратен пакистанец, хубава комбинация, а? — Той се изсмя (смехът му беше като лай) и впери поглед в Райдаут. — Не ви засегнах, нали, преподобни?

Райдаут поклати глава в знак на отрицание. Два пъти. Много бавно.

— Добре, добре. Стига, Кат, достатъчно.

— Още мъничко — опита се да го придума тя.

— Стига, казах. Не издържам повече!

Тя сложи крака на леглото и се зае с лявата ръка. Нюсъм не се възпротиви. Разправяше, че и двете му ръце са били счупени, но лъжеше. Лявата беше само навехнатата. Освен това обясняваше, че е извадил късмет, задето не е на инвалидна количка, но свръхмодерното болнично легло навеждаше на мисълта, че той не възнамерява скоро да се възползва от този късмет. Болничното легло беше неговата инвалидна количка. Беше обиколил с него целия свят.

„Невропатичната болка е голяма загадка — помисли си Кат. — Вероятно неразрешима. Лекарствата вече не му действат.“

— Всеобщото мнение на лекарите беше, че изпитвам невропатична болка.

„И страх.“

— Голяма мистерия е тази болка.

„И удобно извинение.“

— Вероятно неразрешима.

„Особено ако не се опитваш да я преодолееш.“

— Лекарствата вече не действат и лекарите не могат да ми помогнат. Затова ви поканих, преподобни Райдаут. Репутацията ви по отношение на... лекуването... е отлична.

Райдаут се изправи. Кат не очакваше, че е толкова висок. Сянката му на стената зад него беше още по-висока. Стигаше почти до тавана. Очите му, хлътнали дълбоко в орбитите си, мрачно се взираха в Нюсъм. Несъмнено притежаваше харизма. Не беше изненадващо — шарлатаните са за никъде без харизма, — но Кат осъзна силата ѝ чак когато той се изправи, извисявайки се над всички. Дженсън беше вирнал глава нагоре, за да го вижда. С периферното си зрение Кат долови някакво движение. Обърна се и видя Мелиса на прага на стаята. Сега всички бяха налице с изключение на готвачката Тоня.

Вятърът нададе вой. Стъклата на прозорците задрънчаха.

— Аз не лекувам — каза Райдаут. Беше от Арканзас — поне така си мислеше Кат, защото оттам го беше взел новият самолет „Гълфстрийм 4“ на Нюсъм, — но говореше без акцент. И гласът му беше безжизнен.

— Така ли? — Нюсъм изглеждаше разочарован. Раздразнен. И може би малко изплашен. — Изпратих хора, които да ви проучат, и те ме увериха, че в много случаи...

— Аз прогонвам.

Рошавите вежди рязко се повдигнаха.

— Моля?

Райдаут се приближи до леглото и сплете дългите си пръсти на нивото на слабините си. Хлътналите му очи сурово се взираха в човека на леглото.

— Прогонвам напастта, разяждаща нараненото тяло, както унищожителите на вредители изстребват термитите, прояждащи къща.

„Това вече е върхът! — помисли си Кат и погледна Нюсъм, който беше заплепен. — Прилича на дете, което гледа номерата с карти на уличен фокусник.“

— Вие сте обладан, сър.

— Да — потвърди Нюсъм. — Така се усещам. Особено нощем. Нощите са... много дълги.

— Разбира се, всеки, който изпитва болка, е обладан, но при някои злочести хора — вие сте един от тях — проблемът е по-сериозен. Обладаването не е преходно, а устойчиво състояние. И непрекъснато се задълбочава. Лекарите не вярват в това, защото са хора на

науката. Но вие вярвате, нали? Защото болката измъчва вас.

— Точно така — прошепна Нюсъм. Седящата до него Кат едва се въздържа да не забели очи.

— При несретниците болката проправя път на демоничен бог. Той е малък, но опасен. Храни се с особен вид страдание, изпитвано само от определени хора.

„Гениално — помисли си Кат, — Нюсъм много ще хареса думите ти.“

— Щом богът се всели в теб, болката става нетърпима. Той се тъпче, докато не те погълне целия. После те зарязва и продължава нататък.

Изненадвайки самата себе си, Кат промълви:

— Що за бог е това? Със сигурност не е онзи, за когото говорите в проповедите си. Той е Богът на любовта. Поне аз смятам така.

Дженсън я погледна навъсено и поклати глава. Очевидно очакваше шефът да се вбеси... обаче Нюсъм се поусмихна и попита:

— Какво ще кажете по този въпрос, преподобни?

— Ще кажа, че съществуват много богове. Фактът, че нашият Господ Бог ги ръководи и че в деня на Страшния съд ще ги унищожи до един, не променя нищо. Тези малки божества са били почитани в древността, почитат се и сега. Нашият Бог понякога им позволява да упражняват силата си.

„За да ни изпита“ — помисли си Кат.

— За да изпита силата и вярата ни. — Райдаут се извърна към Нюсъм и добави нещо, което я изненада: — Вие сте човек с много сила и с малко вяра.

Макар че не бе свикнал да го критикуват, Нюсъм се усмихна.

— Липсва ми вяра от гледна точка на християнството, но имам вяра в себе си. Вярвам и в парите. Колко искате?

Райдаут също се усмихна, оголвайки зъбите си, напомнящи полуразрушени надгробни плочи. Ако някога беше ходил на зъболекар, то със сигурност е било много отдавна. А и очевидно дъвчеше тютюн. Бащата на Кат, който бе умрял от рак на устната кухина, имаше същите пожълтели зъби.

— Колко бихте платили, за да се избавите от болката, сър?

— Десет милиона долара — отвърна без колебание Нюсъм.

Кат чу как Мелиса ахна.

— Имайте предвид, че всичко, което съм постигнал, не е резултат от глупави решения — продължи Нюсъм. — Ако се справите чрез вашето пропъждане, унищожаване или правене на заклинания — наричайте го както искате, — ще получите парите. В брой. Стига, разбира се, да благоволите да ми отделите време. Провалите ли се, оставате с празни ръце. Като изключим пътуването дотук и обратно с частен самолет. То е безплатно. В края на краищата аз ви потърсих за помощ.

— Не — спокойно каза Райдаут. Стоеше толкова близо до леглото, че Кат усети миризмата на нафталин, лъхаща от официалния му панталон — може би единственият, който притежаваше. Замириса ѝ и на сапун.

— Не? — Нюсъм изглеждаше потресен. — Отказвате ли ми? — Усмихна се отново, този път усмивката му беше лукава и неприятна, както когато говореше по телефона или уреждаше сделките си. — Разбирам. Ето я и изненадата. Честно да си призная, разочарован съм, преподобни Райдаут. Искрено се надявах, че отговаряте на репутацията си. — Извърна се към Кат, която машинално се отдръпна назад. — Вероятно смяташ, че съм си загубил ума.

Но не съм ти споменал докладите на детективите, нали?

— Не.

— Няма нищо изненадващо — отвърна Райдаут. — Не съм извършвал пропъждане от пет години. Вашите копои уведомиха ли ви за този факт?

Нюсъм не отговори; взираше се във високия слаб мъж и погледът му издаваше леко смущение.

Дженсън се намеси:

— Да не сте загубили силата си? Ако е така, защо дойдохте?

— Това е силата на Господ, сър, не моята, и не съм я загубил. Но пропъждането изисква голяма сила. Преди пет години, малко след като се опитах да помогна на момиченце, пострадало при автомобилна катастрофа, получих сърдечен удар. Успях, но кардиологът, с когото се консултирах в Джоунсбъро, ми каза, че ако още веднъж се подложа на подобно напрежение, може да получа втори удар. Който ще ме убие.

Нюсъм с усилие вдигна сакатата си ръка, доближи я до устата си и театрално прошепна на Кат и Мелиса:

— Мисля, че иска двайсет милиона.

— Всъщност, сър, искам седемстотин и петдесет хиляди.

Нюсъм смаяно се ококори. Мелиса зададе логичния въпрос:

— Защо?

— Аз съм пастор на Църквата на свещената вяра в Тайтървил. По-точно бях, защото църквата вече я няма. През лятото в нашия край настъпи голяма суша. Избухна горски пожар, вероятно причинен от пияни туристи. От църквата ми останаха само бетонни основи и няколко обгорели греди. Сега с моите енориаши провеждаме богослужението в магазина на една изоставена бензиностанция близо до Джоунсбъро. През зимата там е доста студено, а никой от нас не притежава толкова голяма къща, че да ни побере всички. Много сме, но сме бедни.

Кат слушаше с интерес. Чудесна мошеническа история, целяща да предизвика съчувствие.

Дженсън, който притежаваше телосложението на колежански спортист и ум на харвардски магистър по бизнес администрация, зададе логичен въпрос:

— Застраховка?

Райдаут заклати глава. Наляво-надясно, наляво-надясно. Извисяваше се над модерното легло на Нюсъм като провинциален ангел-хранител.

— Ние вярваме в Бог.

— По-добре щеше да е, ако вярвахте в застрахователната компания „Олстейт“ — отбеляза Мелиса.

Нюсъм се усмихваше. Беше се вдървил на леглото — явно изпитваше силна болка (трябваше да си е изпил хапчетата преди половин час), но търпеше, защото беше заинтригуван. Фактът, че може да издържа без болкоуспокояващите, беше известен на Кат от доста време. Можеше да надвие болката, стига да поиска. Кат си мислеше, че мекушавостта му само я дразни, но сега, подтикната вероятно от появяването на шарлатанина от Арканзас, откри, че изпитва гняв. Каква загуба на време беше присъствието ѝ тук!

— Консултирах се с един местен строител, който не е от моето паство, обаче се ползва с добра репутация и навремето ремонтираше църквата на приемлива цена. Каза ми, че разходите за повторното изграждане ще възлязат на около седемстотин и петдесет хиляди

долара.

„Аха“ — помисли си Кат.

— Естествено, не разполагаме с толкова много пари. Обаче само седмица след като говорих с господин Киърнан — така се казва строителят, — пристигна вашето писмо, придружено с видеодиска. Който изгледах с голям интерес, между другото.

„Обзалагам се, че ти е било интересно — помисли си Кат. — Особено заключението на лекаря от Сан Франциско, че болката от травмите може да бъде овладяна чрез физиотерапия. Изискваща стриктна дисциплина.“

Почти дузината лекари, консултациите с които бяха записани на видеото, признаваха, че са безсилни, но Кат смяташе, че само доктор Дилауор се е осмелил да говори открито. Беше се изненадала, че Нюсъм е изпратил видеото, без да бъде изтрито въпросното интервю, обаче след злополуката шестият по богатство човек в света често допускаше грешки.

— Ще ми платите ли сумата, необходима за възстановяването на моята църква? — попита Райдаут.

Нюсъм се втренчи в него. По челото му бяха избили капчици пот. Кат смяташе скоро да му даде хапчетата, независимо дали той ги поискаше или не. Беше пресилено да се каже, че той симулира, обаче...

— Значи няма да искате повече? Говоря за джентълменско споразумение, не се налага да подписваме договор.

— Няма — потвърди Райдаут.

— Въпреки че ако успеете да премахнете болка — да пропъдите болката — бих могъл да направя дарение. Щедро дарение. Както казвате вие, волно пожертвувание.

— Това си е ваша работа, сър. Да започваме ли?

— Моментът е идеален. Искате ли другите да излязат?

Райдаут отново заклати глава — наляво-надясно, наляво-надясно.

— Ще ми е нужна помощ.

„Така е при фокусниците, асистентите са част от шоуто“ — каза си Кат.

Навън вятърът нададе вой, утихна за малко, после отново набра сила. Лампите примигнаха. Ултрамодерният генератор зад къщата забуча и след миг се изключи.

Райдаут седна на ръба на леглото:

— Мисля да се възползвам от господин Дженсън. Изглежда силен и енергичен.

— Така е — потвърди Нюсъм. — Играл е футбол в колежа. Обаче и до днес е в страхотна форма.

— Е... не съм същият — заскромничи Дженсън.

Райдаут се приведе над леглото. Мрачните му хлътнали очи се впериха в покритото с белези лице на милиардера.

— Ще ви задам един въпрос, сър. Какъв цвят е болката ви?

— Зелен — отвърна Нюсъм. Гледаше свещеника като омагьосан. — Болката ми е зелена.

Райдаут закима — нагоре-надолу, нагоре-надолу. Без да откъсва поглед от човека на леглото. Сигурно щеше да кима по същия тържествен начин, ако Нюсъм бе казал, че болката му е синя или пурпурна като Пурпурния людоед⁵¹.

Смаяна и едновременно развеселена, Кат си помисли:

„В този момент можех да загубя самообладание. Честна дума. Щеше да е най-скъпоструващият ми изблик на емоции, но все пак... можех.“

— И къде е тя?

— Навсякъде — простена Нюсъм. Мелиса пристъпи напред, като изгледа притеснено Дженсън. Той поклати глава и ѝ направи знак да се върне при вратата.

— Да, създава такова впечатление — обясни Райдаут, — но лъже. Затворете очи, сър, и се съсредоточете. Потърсете болката. Не обръщайте внимание на подвеждащите крясъци, които надава, и я локализирайте. Можете да го направите. Трябва да го направите, ако искате да успеем.

Нюсъм стисна клепачи. В продължение на деветдесет секунди се чуваха само воят на вятъра и шумът от дъжда по прозорците — звучеше така, сякаш някой замерваше стъклата с шепи чакъл. Часовникът на Кат, подарен ѝ от баща ѝ по случай завършването на училището за медицински сестри, беше от старомодните, които се навиват, и когато вятърът утихна, тя чу самодоволното му тиктакане. Чу и още нещо. В другия край на грамадната къща възрастната Тоня Марсдън тихичко пееше, докато шеташе из кухнята: „Жабокът тръгна да си търси жена, яхнал коня, ла-ла-ла.“

Накрая Нюсъм каза:

— В гърдите ми е. Високо горе. Или в долната част на гърлото, под трахеята.

— Виждате ли я? Съсредоточете се!

На челото на Нюсъм се появиха вертикални бръчки, прорязващи белезите от катастрофата.

— Виждам я. Пулсира в такт със сърцето ми. — Устните му се разтегнаха в гримаса на погнуса. — Отвратителна е.

Райдаут се приведе към него:

— Представлява топка, нали? Зелена топка?

— Да, да! Малка зелена топка, която диша!

„Като топката за тенис, която ти, шмекер такъв, несъмнено си скрил в ръкава си или в онази голяма черна кутия за храна“ — помисли си Кат.

Сякаш подчинявайки се на мислите ѝ (тя не го насочваше съзнателно, само се опитваше да отгатне в каква посока ще тръгне нелепата постановка), Райдаут каза:

— Господин Дженсън, под стола, на който седях, има кутия за храна. Донесете я, отворете я и застанете до мен. Засега не искам нищо повече от вас. Просто...

Този път Кат Макдоналд не издържа, нещо се пречупи в нея. Всъщност наистина чу изщракване. Звучеше като изщракването с пръсти на Роджър Милър в интродукцията на „Царят на пътя“⁵².

Приближи се до Райдаут и с рамо го изблъска настрани. Изобщо не се затрудни. Беше по-висок, но тя беше по-силна, защото през половината си живот беше вдигала и обръщала пациенти.

— Отвори си очите, Анди. Веднага! Погледни ме.

Стреснат, Нюсъм се подчини. Мелиса и Дженсън (който държеше кутията за храна) явно се разтревожиха. Един от императивите в тяхната трудова дейност (и неин също, поне досега) беше, че на шефа не бива да се заповядва. Той заповядва. Освен това не бива да бъде подлаган на стрес.

Но на нея ѝ беше писнало. Може би след двайсет минути щеше да пълзи с колата си сред бурята към единствения мотел в околността, но това нямаше значение. Повече не издържаше.

— Не му слушай глупостите, Анди! — заповяда. — Чуваш ли ме? Дрънка врели-некипели!

— Съветвам те да млъкнеш — каза той и се поусмихна. Разполагаше с цял арсенал

усмивки и тази беше от неприятните. — Ако държиш да запазиш работата си. Във Върмонт има много медицински сестри, чиито специалност е терапия на болката.

Може би Кат щеше да се подчини, ако Райдаут не се беше намесил:

— Нека си говори, сър.

Кротостта в гласа му я извади от равновесие. Тя се надвеси над Нюсъм и от устата ѝ се изля водопад от думи:

— През последните шестнайсет месеца, след като дихателната ти система се възстанови дотолкова, че да е възможна физиотерапия, гледах как лежиш в проклетия скъпарски креват и издевателстваш над тялото си. Повдига ми се от теб. Осъзнаваш ли, че извади луд късмет? Ти оцеля, а всички други в самолета загинаха. Същинско чудо — гръбнакът ти не се прекърши, черепът ти не се пръсна, тялото ти не изгоря, не, не се изпече като ябълка! Щеше да живееш в адски мъки четири дни, може би дори две седмици! А ти изхвърча навън и се спаси. Не се превърна в зеленчук. Не се парализира, макар че предпочиташ да се държиш като паралитик. Не желаш да положиш мъничко усилие. Търсиш лесния начин. Искаш да се измъкнеш с помощта на парите си. Ако пукнеш и отидеш в ада, първата ти работа ще е да се опиташ да подкупиш Сатаната.

Дженсън и Мелиса ужасено се взираха в нея. Нюсъм зяпна от удивление. Надали някой беше дръзвал да му говори по такъв начин, поне не и наскоро. Само Райдаут изглеждаше спокоен. Сега той се усмихваше. Като баща се усмихва на своенравната си четиригодишна дъщеря. Това я подлудяваше.

— Можеше вече да ходиш. Бог е свидетел, че се опитах да ти набия това в главата, Бог е свидетел, че непрекъснато ти обяснявах какво е необходимо, за да си стъпиш на краката. Доктор Дилауор от Сан Франциско имаше смелостта да ти го каже — само той, — а ти за благодарност го нарече педал!

— Той е педал — възрази Нюсъм. Ръцете му, покрити с белези, се бяха свили в юмруци.

— Изпитваш болка, да, естествено. Обаче можеш да я овладееш. Неведнъж съм виждала хора, които я овладяват. Но ти не си от тях. Ти си богаташ, който си въобразява, че парите му ще заменят упорития труд и сълзите, свързани с възстановяването. Ти отказваш да се излекуваш. Това също съм го виждала и знам до какви последствия води. Знахари и шарлатани те налазват като пиявици, все едно с порязан крак си нагазил в блато. Понякога знахарите пробутват магически мазила. Друг път — магически хапчета. Често пъти лечителите — като този тук — твърдят, че разчитат на Божията сила. Обикновено при пациентите настъпва известно подобрене. Защото половината от болката е в главите им, породена от мързеливия разум, който разбира само, че за да оздравееш, трябва да изтърпиш болката!

Гласът ѝ се извиси до треперливо детско сопрано, тя се приведе още повече към Нюсъм.

— Тате, боооли! Но облекчението е мимолетно, понеже мускулите нямат тонус, сухожилията са отпуснати, костите още не са се вплътнили дотолкова, че да издържат тежестта ти. А когато телефонираш (ако успееш да му се обадиш) на този тип и му кажеш, че болката се е завърнала, знаеш ли какво ще отговори? Че вярата ти не е достатъчно силна. Ако сега напрегнеш мозъка си, както когато вземаш решения относно предприятията и инвестициите си, ще разбереш, че в основата на гърлото ти няма жива топка за тенис. Мамка му, вече си твърде стар, за да вярваш в Дядо Коледа, Анди!

Тоня беше дошла от кухнята. Стоеше на прага до Мелиса и се кокореше, стиснала кърпа за бърсане на чинии.

— Уволнена си — почти любезно каза Нюсъм.

— Да — отвърна Кат. — Естествено. Но държа да кажа, че най-малко от година не съм се чувствала толкова добре.

— Ако я уволните — намеси се Райдаут, — ще бъда принуден да си тръгна.

Нюсъм извърна поглед към него и недоумяващо се навъси. Започна да разтрива бедрата си, както винаги, когато не си беше изпил навреме обезболяващите.

— Тя трябва да се образова. И Бог да ѝ е на помощ, да славим името Му. — Райдаут се надвеси над Нюсъм и склучи ръце зад гърба си. Кат си помисли, че ѝ напомня на Икабод Крейн от разказа на Уошингтън Ървинг, както беше нарисуван в учебника ѝ. — Тя каза, каквото мисли. Може ли и аз да кажа нещо?

Нюсъм вече се потеше обилно, но отново се усмихваше.

— Давай, разкажи ѝ играта! С удоволствие ще те изслушам.

Кат се извърна към Райдаут. Мрачните му хлътнали очи я тревожеха, но тя впери поглед в тях:

— И на мен ще ми е любопитно, преподобни.

Райдаут я изгледа. Продължаваше да държи ръцете си зад гърба, розовият му череп блестеше под оредялата коса.

— Вие никога не сте страдали, нали? — попита.

Идваше ѝ да се отдръпне или да извърне глава, но успя да се въздържи.

— Когато бях на единайсет, паднах от едно дърво и си счупих ръката.

Райдаут сви тънките си устни и тихо подсвири.

— Счупили сте си ръката, когато сте били на единайсет. Да, сигурно болката е била нетърпима.

Кат усети как пламва и се ядоса на себе си, обаче не можеше да попречи на издайническата червенина да обагри лицето ѝ.

— Подигравай се, колкото си искаш. Всичко, което казах, се основава на дългогодишния ми опит в работата с пациенти, изпитващи силна болка. Изразих мнението си на медицинско лице.

„Сега ще заяви, че е прогонвал демони или малки зелени богове, или каквото и да е там, когато аз още съм била в пелените.“

Райдаут обаче каза нещо друго, и то съвсем кротко:

— Не се и съмнявам. Както не се съмнявам, че сте добра в професията си. Навярно сте се сблъскали с доста мошеници. Знаете що за стока са. А аз знам що за стока сте вие, госпожице, не съм вчерашен. Обикновено тези жени не са хубави като вас (сега в говора му се промъкна лек акцент — „хубави“ прозвуча като „убави“), — но пренебрежителното им отношение към страданието, което никога не са изпитвали, което дори не могат да си представят, винаги е едно и също. Те работят с пациенти в различно състояние — някои с леки болки, други — с нетърпими. След известно време за тези жени всичко започва да изглежда пресилено, дори фалшиво, не е ли така?

— Не е вярно — възрази Кат. Какво ставаше с гласа ѝ? Изведнъж беше изтънял.

— Нима? Когато сгънете краката им леко, на не повече от десет градуса, в главата ви не се прокрадва мисълта, че са мързеливци? Че отказват да положат усилие? Че търсят съчувствие? Когато влезете в болничната стая и лицата им пребледнеят, не си ли казвате с досада: „Пак трябва да се занимавам с този ленивец.“ Вие, падалата от дърво и счупила си ръката — ръката, представяте ли си? — не изпитвахте ли все по-голямо презрение към

страдалиците, когато ви молеха да ги върнете на леглото и да им инжектирате още морфин?

— Не е честно — промълви Кат... вече почти шепнешком.

— Навремето, когато сте били начинаеща, сте разпознавали страданието — продължи Райдаут. — Навремето щяхте да повярвате в това, което ще видите само след няколко минути, защото щяхте да усетите, че в тялото на страдалеца живее нещо зловредно. Настоявам да останете, за да опресня паметта ви... и да събудя чувството ви за състрадание, което постепенно сте загубили.

— Някои от пациентите ми наистина са лигльовци — каза Кат и предизвикателно изгледа Нюсъм. — Сигурно ще прозвучи жестоко, но понякога истината е жестока. Други симулират. Ако не си наясно с това, значи си сляп. Или глупав. А ти не ми приличаш нито на сляп, нито на глупав.

Той леко се поклони, сякаш беше поласкан. Дали пък наистина не му беше направила комплимент?

— Естествено, че съм наясно. Но вие вече сте убедена, че всички са симуланци. Обръгнали сте като войник, участвал в твърде много битки. Господин Нюсъм е обладан, повярвайте. Заразен. В него има демон, който е толкова силен, че се е превърнал в бог, и аз искам да го видите, когато излезе. Мисля, че тогава ще промените мнението си. Със сигурност ще промените отношението си към болката.

— А ако реша да си тръгна?

Райдаут се усмихна:

— Никой не може да ви задържи насила, госпожице Медицинска сестра. Както всички Божии създания вие имате свободата да избирате. Нито аз, нито другите присъстващи тук можем да ви спрем. Но не смятам, че сте страхливка. Просто сте безразлична. Закоравяла.

— Ти си измамник — изръмжа Кат. Беше вбесена, очите ѝ се пълнеха със сълзи.

— Не — благо отвърна Райдаут. — Когато напуснем тази стая — с вас или без вас — господин Нюсъм ще бъде избавен от страданието, което го прояжда отвътре. Е, ще остане някаква болка, но търпима, каквато той може да преодолее. Може би дори с ваша помощ след като сте си взели поука и сте по-смирена. Все още ли желаете да си тръгнете?

— Ще остана! — отсече тя, след което се обърна към Дженсън: — Дайте ми кутията за храна!

— Но... — измънка той.

— Дайте ѝ я — каза Райдаут. — Нека я разгледа. Но нито дума повече. Време е да започнем.

Дженсън подаде на Кат дългата черна кутия. Тя я отвори. Вътре нямаше нито сандвичи, нито пластмасов съд с плодове, само празна стъкленица с широко гърло. Вместо термос под извития капак беше прикрепен с ластик аерозолен флакон. Друго нямаше. Кат се извърна към Райдаут. Той кимна. Тя извади флакона и смаяно изгледа етикета.

— Лютив спрей?

— Точно — кимна Райдаут. — Нямам представа дали е законен във Вермонт, вероятно — не, но в нашия край се продава в железариите. — Извърна се към Тоня: — Вие сте...

— Тоня Марсдън, готвачката на господин Нюсъм.

— Приятно ми е да се запозная с вас, госпожо. И още нещо, преди да започнем. Трябва ми тояга. Бухалка за бейзбол също ще свърши работа.

Тоня поклати глава. Вятърът се усили и лампите отново примигнаха. Външният генератор изхълца.

— Метла?

— О, да, сър.

— Донесете я, моля.

Тоня излезе. Настана тишина, чуваше се само воят на вятъра. Кат искаше да каже нещо, но не измисли какво. Струйки пот се стичаха по тясното, покрито с белези лице на Нюсъм, което също беше пострадало, докато се беше търкалял под дъжда близо до горящите отломки от самолета.

„Никога не съм твърдяла, че не изпитва болка. Само че може да я преодолее, ако прояви поне малко от волята, с която е изградил империята си.“

Ами ако грешеше?

„Дори и да греша, няма начин в него да има жива топка за тенис, изсмукваща болката му, както вампирът смуче кръв.“

Не съществуваха вампири и богове на нечовешката болка... но когато вятърът разтърсва цялата къща, подобни мисли изглеждат правдоподобни.

Готвачката се върна с четка за метене, която сякаш не беше използвана. Влакната бяха от светлосин найлон. Дървената дръжка, дълга около метър и двацет, беше боядисана. Тоня нерешително попита:

— Ще свърши ли работа?

— Мисля, че ще свърши — отвърна Райдаут. На Кат обаче ѝ се стори, че е леко разколебан. Помисли си, че и на друг от присъстващите, освен на Нюсъм, напоследък му хлопа дъската. — Дайте я на нашата скептична медицинска сестра. Не се обиждайте, госпожо Марсдън, но младите хора имат по-бързи реакции.

Тоня не се засегна, даже като че ли изпита облекчение. Подаде метлата на Мелиса, която я връчи на Кат.

— Какво да правя с нея? — попита Кат. — Да я яхна ли?

Райдаут се усмихна, оголвайки за секунда пожълтелите си и разядени зъби.

— Ще се разберете, когато дойде моментът. Ако имате опит с пропъждането на неканени гости, например прилеп или миеща мечка. Запомнете едно — първо с четката, после с дръжката.

— За да го довърша, предполагам. После ще го прибереш в стъкленницата.

— Както кажете.

— После ще я сложиш на рафта, където са другите ти мъртви богове, така ли?

Той не отговори, само каза:

— Дайте флакона на господин Дженсън, моля.

Кат се подчини. Мелиса попита:

— Аз какво да правя?

— Наблюдавайте. И се молете, ако знаете някоя молитва. За мен и за господин Нюсъм. Молете се сърцето ми да издържи.

Кат, която предусещаше, че ще бъде симулиран сърдечен удар, си замълча. Отдалечи се от леглото, стискайки с две ръце дръжката на метлата. Райдаут направи гримаса, докато сядаше до Нюсъм. Коленете му силно изпукаха, сякаш някой стреля с пистолет.

— Слушайте внимателно, господин Дженсън.

— Да, сър.

— Ще разполагате с време — всичко ще се случва на бавни обороти, — но все пак действайте бързо. Като на футболния терен, става ли?

— Искате да го напръскам със сълзотворен газ ли?

Райдаут пак се усмихна, но Кат забеляза, че е доста измъчена. „Пасторът“ изглеждаше зле.

— Не е сълзотворен газ — използването му е незаконно дори в нашия край, — но сте схванали идеята. Сега ще ви помоля за тишина.

— Момент. — Кат подпря метлата на леглото и плъзна дланите си първо по лявата ръка на Райдаут, после по дясната. Напипа само памучен плат и мършава плът.

— Нищо няма в ръкавите ми, госпожице Кат, заклевам се.

— Побързайте — изпъшка Нюсъм. — Много ми е зле. Болката винаги е ужасна, но при тази буря стана нетърпима.

— Тихо! — заповяда Райдаут. — Замълчете всички.

Хората в стаята се подчиниха. Той затвори очи. Устните му мърдаха беззвучно. Кат погледна часовника си. Двайсет секунди... трийсет секунди. Дланите ѝ се бяха изпотили. Избърса ги една по една в пуловера си, после отново стисна дръжката на метлата. „Сякаш сме се събрали край смъртен одър“ — помисли си.

Вятърът фучеше в стрехите.

Райдаут отвори очи и се приведе над Нюсъм:

— Господи, в този човек се е вселило зло същество. То се храни с плътта и с костите му. Помогни ми да го пропъдя, както Твоят син пропъди демоните от бесноватия в Гадаринската страна⁵³. Помогни ми да се обърна с твоя глас към малкия зелен бог на страданието, обладал Андрю Нюсъм.

Наведе се още повече и вкопчи дългите си, изкривени от артрит пръсти в гърлото на Нюсъм, сякаш възнамеряваше да го удуши. Пъхна палеца и показалеца на другата си ръка в устата на милиардера. Сви ги и дръпна надолу челюстта.

— Излизай! — заповяда, но тихо, почти ласкаво. В гласа му имаше нещо толкова страшно, че Кат настръхна. — Излез в името на Исус. Излез в името на всички светци и мъченици. Излез в името на Бог, който ти позволи да се вселиш в този човек, но сега те пъди. Излез на светло. Отречи се от лакомията си и излез.

Не се случи нищо.

— Излез в името на Исус. Излез в името на светците и мъчениците. — Той леко сви длан и Нюсъм захриптя. — Не, не навлизай по-навътре. Не можеш да се скриеш, нищожно зло. Излез на светло. Исус ти заповядва. Светците и мъчениците ти заповядват. Бог ти заповядва да престанеш да гризеш този човек и да излезеш.

Нечия студена ръка се вкопчи в рамото на Кат и тя едва сдържа писъка си. Беше Мелиса — ококорена, зяпнала от изумление. Зашепна, шепотът ѝ беше дрезгав като грачене:

— Погледни!

На гърлото на Нюсъм, на милиметри от ръката на Райдаут, се беше появила бучка, която запълзя към устата на милиардера. Кат никога не беше виждала подобно нещо.

— Точно така — рече напевно Райдаут. Потта, стичаща се по лицето му, беше намокрила яката на ризата му. — Излез. Излез на светло. Яде достатъчно, ти, нищожно творение на мрака.

Воят на вятъра се извиси до писък. Дъжд, примесен със суграшица, барабанеше по прозорците. Лампите примигваха, къщата скърцаше.

— Богът, който те пусна вътре, ти заповядва да излезеш. Исус ти заповядва да се махнеш. Всички светци и мъченици...

Той пусна челюстта на Нюсъм — по-точно рязко отдръпна ръка, сякаш се беше опарил. Но устата на милиардера не се затвори, дори се разшири още повече и зейна в беззвучен стон. Той забели очи и краката му се загърчиха. Рукна урина, чаршафът над слабините му потъмня като подгизналата от пот яка на Райдаут.

— Спри! — изкрещя Кат и се вгурна към леглото. — Той получи пристъп. Трябва да спр...

Дженсън я дръпна назад. Тя се извърна към него и видя, че обичайно руменото му лице е бяло като чаршаф.

Челюстта на Нюсъм се отпусна чак до гърдната му кост. Все едно той се прозяваше — прозявка, от която долната част на лицето му сякаш изчезна. Кат чу как темпоромандибуларните му стави изскърцаха като коленни сухожилия по време на тежка физиотерапия — подобен звук издават несмазаните панти. Лампите в стаята примигнаха няколко пъти.

— Излез! — кресна Райдаут. — Излез!

От тъмнината зад зъбите на Нюсъм се надигна нещо, подобно на мехур. То пулсираше. Чу се страхотен трясък, стъклото на единия прозорец се пръсна на парчета. Кафените чаши паднаха на пода и се счупиха. Клон влетя през дупката в прозореца. Лампите изгаснаха. Генераторът отново се задейства. Този път не просто изхълца, а забоботи равномерно. Осветлението отново се включи и всички видяха, че Райдаут се е проснал в болничното легло — ръцете му бяха разперени, лицето му беше притиснато до чаршафа, намокрен от урина. От широко отворената уста на Нюсъм излизаше нещо, безформеното му, осеяно с къси зелени шипове тяло беше набраздено от зъбите на милиардера.

„Не е топка за тенис — помисли си Кат. — Прилича на рошавите гумени топчета, с които си играят децата.“

Тоня го видя, наведе глава, притисна длани до тила си (лактите ѝ почти се допряха до ушите ѝ) и избяга в коридора.

Зеленото нещо се изтърколи върху гърдите на Нюсъм.

— Напръскай го! — изкрещя Кат на Дженсън. — Напръскай го, преди да е избягало.

Точно така. После щяха да го пхнат в стъкленницата и да затегнат здраво капачката. Много здраво.

Облещените очи на Дженсън лъщяха като стъкло. Приличаше на сомнамбул. Вятърът нахлу в стаята и разроши косата му. Една картина се откачи от кукичката и падна на пода. Дженсън протегна ръка и натисна бутона на флакона. Чу се съскане, той подскочи и изпищя. Понечи да се извърне, вероятно за да избяга като Тоня, но се спъна и падна на колене. Кат се беше встретила и не можеше да помръдне дори ръката си, обаче някакъв елемент от мозъка ѝ явно още функционираше, защото тя разбра какво се е случило. Дженсън беше обърнал флакона наопаки и вместо да напръска нещото, което в момента пълзеше по косата на припадналия Райдаут, беше напръскал себе си.

— Не му позволявайте да ме докопа! — изпищя той. Запълзя слепешката, опитвайки се да се отдалечи от леглото. — Нищо не виждам, не му позволявайте да ме докопа!

Нов порив на вятъра откъсна изсъхналите листа от клона, влетял през прозореца, и те закръжиха из стаята. Зеленото нещо се откъсна от набръчкания врат на Райдаут и тупна на пода. Чувствайки се като под вода, Кат замахна към него с метлата. Не уцели. Нещото се скри под леглото — не се търкаляше, а се плъзгаше.

Дженсън се опитваше да допълзи до вратата.

— Къде съм? Не виждам!

Нюсъм седна в леглото, изглеждаше като замаян.

— Какво става? Какво... — избърбори и избута настрани главата на Райдаут. Преподобният се свлече на пода.

Мелиса се приведе над него.

— Недей! — изкрещя Кат, но беше твърде късно.

Нямаше представа дали зеленото нещо наистина е бог или някакъв особен вид пиявица, но определено беше чевръсто. Изскочи изпод леглото, изтърколи се по рамото на Райдаут и оттам — нагоре по ръката на Мелиса. Тя се опита да го изтръска, но не можа. — „Има нещо лепкаво по шиповете. — Тази мисъл възникна в онази част от мозъка на Кат, която продължаваше да работи. — Като лепилото по краката на мухите.“

Мелиса беше видяла откъде излезе нещото и въпреки че беше завладяна от паниката, машинално притисна длани до устата си. Онова се изтъркаля по шията и по страната ѝ и се настани върху лявото ѝ око. Вятърът изпищя, Мелиса — също. Явно изпитваше болка, която не може да се класифицира по болничната скала от едно до десет. Нейната превишаваше сто — агонизиращата болка на човек, когото варят жив. Политна назад, опитвайки се да отскубне от окото си нещото. А то пулсираше по-бързо, издавайки жвакащ звук, защото отново се хранеше. И мляскаше.

„Все му е едно кого ще гризе“ — помисли си Кат. Осъзна, че върви към пищящата, размахваща отчаяно ръце жена.

— Стой, Мелиса! Не мърдай!

Мелиса не я чуваше. Продължаваше да отстъпва назад. Блъсна се в дебелия клон, влетял преди минути в стаята, и се просна на пода. Кат се отпусна на коляно до нея и замахна с дръжката на метлата към лицето ѝ. Цапардоса нещото, което смучеше окото ѝ.

Чу се плъок и то безпомощно се плъзна надолу по страната на Мелиса, оставяйки слузеста диря. Тупна на пода, обсипан с листа, и продължи да се придвижва, опитвайки се да се скрие под клона. Кат скочи на крака и го настъпи. Нещо изжвака под маратонката ѝ „Ню баланс“. Някакво зелено вещество изригна като фонтан, сякаш бе настъпила балон, пълен със сополи.

Тя коленичи и прегърна Мелиса. Отначало другата жена замаха с ръце, закачайки с юмрука си ухото на Кат. След секунди се успокои и задъхвайки се, попита:

— Няма ли го вече? Няма ли го?

— По-добре ми е — изумено промълви Нюсъм; гласът му сякаш идваше от друг свят.

— Няма го, успокой се. — Кат огледа лицето на Мелиса. Окото ѝ беше кървясало, но май не беше сериозно пострадало. — Как ти е зрението? Виждаш ли ме?

— Да, още малко размазано, но те виждам. Кат... болката... струваше ми се, че е дошъл краят на света.

— Промийте ми очите! — негодуващо извика Дженсън.

— Промий си ги сам — подметна весело Нюсъм. — Имаш два здрави крака, нали така? Аз също ще имам, когато Кат ме вкара във форма. Ей, обърнете внимание на Райдаут. Май нещастникът е мъртъв.

Мелиса се взираше в Кат, едното ѝ око беше синьо, другото — червено и сълзящо.

— Болката, Кат... нямаш представа колко силна беше.

— Вече имам. — Кат я остави да седи до клона и се приближи до Райдаут. Провери пулса му, но не почувства биенето на лудешки туптящо сърце, което прави последни отчаяни

усилия. Изглежда, преподобният никога повече нямаше да страда.

Генераторът се изключи.

— Мамка му! — все така весело възкликна Нюсъм. — Платих седемдесет бона за това японско лайно.

— Промийте ми очите! — изпъшка Дженсън. — Кат!

Тя понечи да му отговори, но се сепна. В мрака нещо пълзеше по опакото на дланта ѝ.

На Ръс Дор

Онзи автобус е друг свят

Не обичам публичните изяви. Застана ли зад катедрата на подиума, неизменно се чувствам като измамник. Не защото съм саможивец... макар че до известна степен наистина съм единак; мога да шофирам от Мейн до Флорида без спътник в колата и да се чувствам превъзходно. Не е и сценична треска, въпреки че още я усещам, когато ми предстои да говоря пред две-три хиляди души. Причината е, че подобни изяви са противоестествени за мен и за повечето ми събратя по перо. Свикнали сме да говорим пред малки групи (състоящи се максимум от трийсет човека) запалени читатели. Усещам се като самозванец, озовал се където не му е мястото — чувство, породено най-вече от увереността, че който (или каквото) е привлякло публиката, не е в залата. Писателят, съчиняващ разкази, вирее само в „изолация“. Онзи, който застава пред публиката (макар и неохотно), разказва вицове и отговаря на въпроси, е само негово нескопосано копие.

През ноември 2011 ме возеха към парижкото кино „Ле Гран Рекс“ (с места за 2800 зрители), където щях да изнеса последната си беседа. Бях нервен, не се чувствах в свои води. Разположил се бях на задната седалка на голям черен джип. Движението беше много натоварено, колите едва-едва пъплеха по тесните улици. На скута си държах папка с десетина листа хартия, на която бях нахвърлял няколко реплики и бях разпечатал кратък откъс от свое произведение, за да го прочета на присъстващите в залата. На един светофар спряхме редом с автобус — двете едрогабаритни превозни средства бяха почти долепени едно до друго. През един прозорец на автобуса зърнах жена с делови костюм — може би се прибираще у дома след работа. За миг ми се прииска да седя до нея и самият аз да пътувам към дома си, където ще вечерям, после час-два ще почета книга, разположен на удобно кресло и под светлината на силна лампа, вместо да ме возят като багаж към зала, претъркана с почитатели, чийто език не разбирам.

Може би *la femme* усети погледа ми. Или (което беше вероятно) вестникът ѝ доскуча. Така или иначе тя вдигна глава и впери очи в мен — дяляха ни само няколко сантиметра. Спогледахме се. Стори ми се, че зърнах в погледа ѝ копнеж да седи в лъскавия джип и да отива някъде, където ще е светло, весело и забавно, вместо в апартамента си — там я чака само оскъдна вечеря, може би извадена от фризера и затоплена в микровълновата фурна, после — гледане на вечерните новини и до болка познатите комедийни сериали. И двамата щяхме да сме по-щастливи, ако можехме да се разменим.

После непознатата отново сведе поглед към вестника, а аз —

към папката на коленете си. Автобусът потегли в една посока, джипът — в друга. За миг обаче с непознатата бяхме дотолкова близо, че всеки да надзърне в света на другия. Още тогава ми хрумна сюжетът за този разказ и като се върнах у дома след презокеанското турне, седнах и го написах на един дъх.

Майката на Уилсън, която не беше сред сияещите от щастие хора⁵⁴, често казваше: „Тръгнат ли нещата на лошо, няма спиране, докато не се пролеят сълзи.“

Уилсън, който помнеше тази поговорка, както и още куп народни умотворения, научени още в детството („Сутрин портокалът е злато, а вечер — олово“ беше сред най-големите бисери), винаги се застраховаше с допълнително време (наричаше предпазливостта си буфер срещу неприятностите) преди важни събития, а това пътуване до Ню Йорк, където щеше да представи проекта си пред големите клечки в „Бъдещето на маркетинга“ беше най-важното в живота му.

Компанията „Бъдещето на маркетинга“ беше сред гигантите в рекламната индустрия в епохата на интернет. Фирмата на Уилсън „Идеите на Юга“ със седалище в Бирмингам беше джудже — в нея работеше само той. Възможността да изложи идеите си пред шефовете на рекламния мастодонт беше като птичето на щастieto, което каца на рамото ти само веднъж, поради което наличието на буфер беше жизненоважно. Ето защо Уилсън пристигна на международното летище „Бирмингам-Шатълсуърт“ в четири сутринта, за да не закъснее за самолета в шест, който щеше да кацне на „Ла Гуардия“ в девет и двамайсет. Срещата му (поточно събеседването) беше насрочена за два и половина. Петчасов времеви буфер му се струваше предостатъчен.

Отначало всичко вървеше като по вода. Служителят от охраната получи разрешение Уилсън да остави портфолиото си в багажното на първа класа, въпреки че билетът му беше за икономичната. В подобни случаи номерът беше да поискаш тази услуга по-рано, преди служителите да се изнервят. На изнервените хора не им пука колко важно е твоето портфолио и че може да е пропуск към светлото ти бъдеще.

Все пак му се наложи да чекира един куфар, защото ако му възложеха рекламата за „Зелен век“ (което беше твърде вероятно — проектът му имаше очевидни предимства пред другите), вероятно щеше да остане в Ню Йорк десетина дни. Нямахше представа колко ще продължи пресяването на кандидатите и не искаше да си дава дрехите в пералнята на хотела също както не възнамеряваше да си поръчва храна в стаята. В големите градове допълнителните хотелски услуги струваха майка си и баща си, а в Голямата ябълка цените бяха още по-кошмарни.

И така, всичко вървеше по план, докато самолетът, който излетя навреме, стигна до Ню Йорк, попадна в обичайното въздушно задръстване и закръжи в сивкавото небе над летището, което пилотите съвсем основателно наричат „Ла Гарбидж“⁵⁵. Пасажерите занервничиха, някои пускаха цинични шегички, други шумно се оплакваха, но Уилсън беше спокоен. Той се беше застраховал, времевият му буфер беше солиден.

Машината се приземи в десет и половина, закъснението беше малко повече от час. Уилсън зачака на конвейера за багажа, но куфарът му го нямаше. Не се появи и след няколко минути. И след още няколко. Накрая останаха само двамата с брадат възрастен човек с барета, а на конвейера — чифт снегоходки и посърнало и прашасало растение в саксия.

— Няма начин да са ни загубили багажа — обърна се Уилсън към стареца. — Полетът

беше директен.

Онзи сви рамене:

— Сигурно в Бирмингам са объркали етикетите. Навярно сега нещата ни пътуват за Хонолулу, да речем. Отивам на гишето за загубен багаж. Ще дойдете ли с мен?

Уилсън кимна; отново се сети за поговорката на майка си и благодари на Бог, че поне портфолиото му е налице.

Тъкмо беше попълнил до половината формуляра, който му бяха връчили на гишето, когато чу мъжки глас зад себе си:

— Господа, този багаж да е на някого от вас?

Обърна се и видя, че служителят държи куфара му от кариран плат, който изглеждаше мокър.

— Паднал е от количката — обясни човекът, докато сравняваше етикета, прикрепен към билета на Уилсън, с лепенката на куфара. — Случва се от време на време. Подайте оплакване, ако има нещо счупено.

— А моят багаж къде е? — попита старецът.

— Засега не мога да ви отговоря, господине. Ще кажа само, че накрая почти винаги намираме загубените куфари и чанти.

— Чудесно, само че краят още не е настъпил.

Наближаваше единайсет и половина, когато Уилсън излезе от терминала, нарамил куфара, портфолиото и ръчната чанта. Междувременно бяха кацнали още няколко самолета и опашката за таксите беше доста дълга.

„Няма страшно — успокоява се той. — Имам време — до събеседването остават цели три часа. Освен това съм на сухо под козирката. Положението не е толкова трагично.“

Докато чакаше да му дойде редът за такси, преговори презентацията си; представяше си как изглежда всеки макет в портфолиото и си повтаряше, че най-важното е да запази спокойствие. Още с влизането в сградата на Парк Авеню 245 ще включи на максимална скорост обаянието си и няма да мисли за евентуалната положителна промяна в живота си.

„Зелен век“ беше международна петролодобивна компания, само дето екологично ориентираното ѝ оптимистично название се беше превърнало в песимистично, след като беше установен силен теч в един от подводните ѝ кладенци в Мексиканския залив недалеч от бреговете на Алабама. Разливът не беше катастрофален като онзи след експлозията на платформата „Дийп Хърайзън“, но пораженията бяха големи. А още по-големи бяха моралните щети. Водещите на хитовите вечерни предавания си правеха гаргара с названието на компанията. Дейвид Летерман например измисли гатанка: „Зелено на мазни черни петна — що е то?“

Отговорът на изпълнителния директор на „Зелен век“ не успокои положението, а тъкмо обратното — наля масло в огъня: „Добиваме нефт, където има находища, нима не разбирате?“ Карикатура на въпросния господин, от чийто задник блика нефт, а отдолу са цитирани думите му, се появи в интернет и беше харесана от хиляди потребители.

Пиарите на „Зелен век“ предложиха на дългогодишните си партньори от „Бъдещето на маркетинга“ идея, която смятаха за блестяща: да възложат на малка южняшка фирма изработването на рекламна стратегия, показваща как от „Зелен век“ се борят за ликвидиране на последствията от екологичната катастрофа; гневът на обикновените американци щял да се

уталожи, като разберат, че този път петролодобивната компания не е прибегнала до услугите на нафуканите тарикати от Ню Йорк. Най-много ги притесняваше реакцията на „обикновените американци“ на юг от границата, която на шикозните си коктейлни партита нафуканите нийоркски тарикати несъмнено наричаха „Линията Зидар-Тъпанар“.⁵⁶

Чакащите на опашката за таксита се придвижиха една-две крачки напред. Уилсън си погледна часовника. Дванайсет без пет. „Няма страшно“ — каза си, въпреки че започваше да му трепери под лъжичката.

В дванайсет и двайсет най-после се добра до такси. Не му се искаше да цъфне с подгизналия от влага платнен куфар в тузарската централа на компанията в тузарски манхатънски бизнесцентър (щеше да изглежда като тъп провинциалист), но вече подозираше, че няма да му остане време да го остави в хотела.

Таксито беше яркожълт миниван, а шофьорът — унил сикх с грамаден оранжев тюрбан. Снимките на жена му и на децата му, пъхнати в прозрачни калъфчета, висяха на огледалцето за обратно виждане и се полюшваха при движението на колата. На всеки двайсет минути от радиото, настроено на 1010 WINS, прозвучаваше заставката — мелодия, изпълнявана на ксилофон и напомняща тракане на зъби.

— Днеска дивигение много лъшо — каза сикхът, докато колата бавно се придвижваше към изхода от летището. Изглежда, речниковият му запас беше доста беден, защото повтори: — Днеска дивигение много, много лъшо.

Таксито запълзя към Манхатън, дъждът се усили. Уилсън чувстваше как запасът му от време намалява с всяко спиране и рязко потегляне на колата, от което стомахът му се преобръщаше. Разполагаше с половин час да изложи идеите си. Само с половин час! Ще го изслушат ли, ако закъснее? Може би ще кажат: „Приятели, от четиринайсетте малки южняшки фирми, които днес се явяват на прослушване за голямата сцена, и то за звездна роля, само една е работила с компании, предизвикали екологична катастрофа, и тя се нарича «Идеите на Юга». Да не изключваме от състезанието господин Джеймс Уилсън само защото той малко закъснява.“

„Може би, но... надали“ — помисли си той.

Единственото им желание беше възможно най-бързо да сложат край на подигравките във вечерните телевизионни предавания. Кое то придаваше още по-голяма важност на представянето му, на номера му пред комисията, така да се каже, само дето всеки тъпак си има номер в живота. (Тази перла на мъдростта беше научил от баща си.) Не, не биваше да закъснява!

Един и четвърт. „Тръгнат ли нещата на лошо, няма спиране — каза си. Не искаше да си го мисли, но фразата непрекъснато се въртеше в ума му. — Докато не се пролеят сълзи.“

Като приближиха тунела, свързващ Куинс с Манхатън, той се приведе към сикха и го попита кога ще стигнат до хотела. Оранжевият тюрбан печално се поклати:

— Не мога кажа, сър. Дивигение много, много лъшо.

— Да речем, след половин час?

Шофьорът се позамисли и отговори:

— Може би.

Грижливо подбраната успокоителна фраза подсказа на Уилсън, че положението е критично и клони към безнадеждно.

„Ще оставя куфара на рецепцията на «Бъдещето на маркетинга» — помисли си. — Ако не друго, поне няма да вляза с него в залата за съвещания.“

Отново се приведе към шофьора:

— Зарежи хотела. Закарай ме на Парк Авеню 245.

Тунелът беше кошмарът на страдащите от клаустрофобия: таксито потегляше и почти веднага спираше, потегляше и почти веднага спираше. Движението в обратната посока също беше пренатоварено. Миниванът беше достатъчно висок, та Уилсън да вижда всички обезкуражаващи препятствия в далечината. Чак когато излязоха на Медисън Авеню, душата му се поотпусна. Щеше да пристигне в последния момент — нещо, което по принцип ненавиждаше, — но щеше да си спести унижението да предупреди по телефона, че малко ще закъснее. Изглежда, беше постъпил правилно, като се отказа да отиде хотела преди събеседването.

Уви, радостта му беше краткотрайна и помръкна, щом стигнаха до дървена преграда — този участък от булеварда беше затворен заради аварийен ремонт на водопровода. Шофьорът завъртя волана, за да заобиколи.

— По-лъшо от визитация на Обама — измрънка, междувременно радио 1010 WINS обеща на Уилсън, че ако им даде двайсет и две минути, те ще му дадат целия свят⁵⁷. Ксилофонът зачатка като клатещи се зъби.

„Не искам целия свят — помисли си той. — Искам само да съм на Парк Авеню 245 в два и четвърт. Най-късно в два и двайсет.“

След малко жълтото такси отново излезе на Медисън Авеню. Придвижи се почти на спринт до Трийсет и шеста улица, после се закова на място. Уилсън сякаш чу гласа на футболен коментатор, който съобщава на слушателите, че макар пробегът да е бил забележителен, приносът му за спечелване на мача е минимален. Чистачките равномерно потракваха по предното стъкло. Репортер разказа накратко за електронните цигари. Последва реклама за матраци „Слийпи“.

„Успокой се, човече! — помисли си Уилсън. — Оттук можеш да отидеш дори пеш — само единайсет пресечки са.“ Само дето валеше като из ведро, отгоре на всичко щеше да тътри и проклетия куфар.

Автобус с нарисуван отстрани Питър Пан се изравни с таксито и въздушните му спирачки изсъскаха. Седалката на таксито беше достатъчно висока, та Уилсън да надникне в автобуса. На около два метра от него седеше привлекателна жена и четеше списание. До нея се беше настанил мъж с черен шифер и ровеше в куфарчето на скута си.

Шофьорът натисна клаксона, после вдигна ръце към небето, сякаш казваше: „Виж какво мен причинява тоз лъош свят!“

Уилсън видя как жената докосна ъгълчетата на устата си — навярно проверяваше дали не ѝ се е размазало червилото. Сега мъжът до нея ровеше във вътрешния джоб на куфарчето. След миг извади черен шал и го помириша.

„Защо го прави? — учуди се Уилсън. — Може би ухае на парфюма на жена му или на пудрата ѝ.“

За първи път, откакто се качи на самолета в Бирмингам, забрави за „Зелен век“ и за „Бъдещето на маркетинга“, както и за коренната промяна във финансовото си положение, ако събеседването, на което го очакваха след по-малко от половин час, минеше добре. За миг беше запленил — не, беше омагьосан — от пръстите на жената, деликатно докосващи устата ѝ, и от мъжа, притиснал до носа си дългия шал. Хрумна му, че наблюдава друг свят. Точно така. Автобусът беше друг свят. Непознатият и непознатата имат служебни ангажименти, от които зависи бъдещето им. Главите им са пламнали от мисли за неплатените сметки. Имат

братя, сестри и играчки от детството си, които никога няма да забравят. Може би жената е направила аборт, докато е била в колежа. Може би мъжът използва пръстен за пенис. Вероятно притежават домашни любимци и тези любимци си имат имена.

За миг Уилсън си представи картина — смътна и безформена, но въпреки това страховита: галактика като часовников механизъм, в който всяко колело и зъбчато колелце изпълнява загадъчно въртеливо движение — или в името на някаква кармична цел, или абсолютно безцелно. Той се намираше в света на жълтото такси, а отвъд беше светът на автобуса с нарисуван Питър Пан. Разделяха ги само два метра и две дебели стъкла. Уилсън беше изумен от този очевиден факт.

— Ужасно дивижение — каза сикхът. — По-ужасно от Обама, тъй да знаете.

Мъжът в автобуса отдръпна черния шал от лицето си, но продължи да го държи. Пъкна свободната си ръка в джоба на шлифера си. Жената до него прелистваше списанието. Непознатият се обърна към нея. Уилсън видя как се движат устните му. Жената вдигна глава и изумено се ококори. Онзи се приведе към нея, сякаш да ѝ прошепне някаква тайна. Уилсън разбра, че непознатият е извадил от джоба на шлифера си нож чак когато онзи преряза с него гърлото на жената.

Очите ѝ се разшириха. Устните ѝ се разтвориха. Тя докосна с длан шията си. Без да изпуска ножа, човекът с шлифера отмести ръката ѝ — внимателно, но решително, — същевременно притисна черния шал до гърлото ѝ и го задържа. После я целуна по слепоочието, надничайки през косата ѝ. Срещна погледа на Уилсън и устните му се разтегнаха в широка усмивка, разкриваща два реда малки, равни зъби. Кимна му, сякаш му пожелаваше успешен ден, или казваше: „Сега с теб си имаме тайна.“ Кръв капна на стъклото. Капката се уголеми и се разтече. Все така притискайки шала до гърлото на жената, човекът с шлифера пъкна пръст в устата ѝ. И продължи да се усмихва на Уилсън.

— Най-последно! — възкликна шофьорът и жълтото такси потегли.

— Видя ли какво стана? — попита Уилсън. Гласът му беше безизразен, равнодушен. — Видя ли мъжа и жената в автобуса?

— Какво видя аз, сър? — избърбори сикхът. Светофарът превключи на жълто, но той натисна газта и се преустрои в другата лента, без да обръща внимание на клаксоните на гневните шофьори. Автобусът с нарисувания Питър Пан остана назад. В замъгленото от дъжда предно стъкло на жълтото такси се появиха очертанията на гара „Гранд Централ“, напомняща затвор.

Едва след като таксито потегли, Уилсън се сети за мобилния си телефон. Извади го от джоба си и се загледа в него. Ако съобразяваше бързо (качество, присъщо само на брат му, както твърдеше майка им), можеше да снима човека с шлифера. Беше пропуснал тази възможност, но още можеше да позвъни на 911. Разбира се, обаждането му няма да е анонимно — при свързването името и номерът му ще се изпишат на монитора на диспечера. Ще му позвънят, за да се уверят, че не е безделник, който си прави глупави шегички, за да убие скуката през дъждовния следобед. После ще го задължат да се яви в най-близкия полицейски участък, за да съобщи за какво става въпрос. Там ще го накарат да повтори версията си поне няколко пъти. Единственото, за което няма да им дреме, е неговата презентация.

Ключовата фраза в нея беше „Дайте ни три години и ще го докажем“. Той си представи как ще протече събеседването. Първо ще изтъкне пред пиарите и големите клечки от компанията, че подходът към проблема трябва да е директен. Петролният разлив е факт —

доброволци още почистват със специален миещ препарат нефта, полепнал по перата на птиците — и не може да се забележи под килима. После ще обясни, че не е задължително изкуплението да е грозно и че понякога истината е красива. „Хората искат да ви вярват, приятели — ще добави. — В крайна сметка те не могат без вас. Без гориво не могат да се придвижват от точка А до точка Б, обаче не искат да изглеждат като съучастници в унищожаването на околната среда.“ След този увод ще отвори портфолиото си и ще извади първата снимка: момиче и момче стоят с гръб към обектива на девствен плаж и гледат водата, която е толкова наситеносиня, че човек го заболяват очите. Надписът под снимката гласи: „ЕНЕРГИЯТА И КРАСОТАТА МОГАТ ДА ВЪРВЯТ РЪКА ЗА РЪКА. ДАЙТЕ НИ ТРИ ГОДИНИ И ЩЕ ГО ДОКАЖЕМ.“

Да позвъни на 911 беше лесно, дори дете щеше да се справи. Всъщност децата често се обаждат на този номер. Например, ако някой влезе с взлом в къщата. Ако по-малката сестра падне по стълбището. Или ако татко посегне на мама.

Той прогони тази мисъл и се върна към въображаемата си презентация. Следва сторибордът⁵⁸ за телевизионен клип, който ще бъде излъчван във всички щати край Мексиканския залив, най-вече по време на местните новинарски емисии и по денонощните кабеларки като „Фокс“ или Ем Ес Ен Би Си. Ще е заснет чрез таймлапс и пред очите на зрителите плаж, изцапан с нефт, отново ще стане чист. „Носим отговорност за действията си — ще каже дикторът (говорещ с лек южняшки акцент). — Така работим и така се отнасяме със съседите си. Дайте ни три години и ще го докажем.“

После ще опише рекламите в печата. И по радиото. А на втория етап...

— Сър? Какво казали вие?

„Мога да се обадя — помисли си Уилсън, — само че докато дойде полицията, вероятно убиецът ще е слязъл от автобуса. Вероятно ли? Почти сигурно.“

Обърна се и погледна през стъклото. Автобусът беше изостанал още повече. „Може би жената е изпищяла — каза си. — Може би другите пътници са се нахвърлили върху убиеца, както пасажерите в самолета, летящ от Париж за Маями, са се нахвърлили върху Ричард Рид, терориста с обувките бомби, щом са разбрали какво е намислил.“

После си спомни зловещата усмивка на човека с шифера. И как той пъкна пръст в раззинатата уста на жената.

„Като стана дума за лоши шеги, може би съм се объркал — каза си. — Може да е било инсценировка, импровизирано представление. Напоследък са много популярни. Наричат ги флашмоб.“

Замисли се върху тази възможност и с всеки изминал миг все повече се убеждаваше, че е било тъкмо това. Мъже прерязват гърлата на жени само в тъмни улички и в криминалните филми по телевизията, а не в автобуси, и то посред бял ден. А самият той е чист пред съвестта си. Изработил е страхотна рекламна стратегия. Най-подходящият човек е за онази компания, освен това пиленцето на късмета каца само веднъж на рамото ти. Тази поговорка не влизаше в репертоара на майка му, но беше вярна.

— Сър?

— Спри на следващия светофар — каза Уилсън. — Ще продължа пеш.

На Хеш Кестин

Като малък изгледах сума филми на ужасите (навярно вече сте го предположили). Всяко дете е боязливо и повечето филми ме ужасяваха. В киносалона беше тъмно, образите бяха прекалено големи и звукът толкова силен, че продължавах да треперя от страх дори когато затворех очи. Разбира се, по телевизията въздействието на филма беше по-слабо. Рекламните нарушаваха ритъма на случващото се на екрана, освен това понякога режисьорите изрязваха най-гадните моменти, за да не се комплексира малчуганите (уви, за мен вече бе твърде късно; в „Диаболично“ бях видял как мъртвата жена се надига от ваната). Пък и ако човек го дострашееше твърде много, можеше да отскочи до кухнята да си вземе безалкохолно от хладилника и да изчака страховитата музика да се замени с виковете на местен собственик на автосалон: „Коли, коли, коли! Без доказване на доходите! Продаваме на ВСЕКИ!“

Обаче един филм, който гледах по телевизията, ми помогна да се отърся от страховете. Най-малкото заради първите шейсет минути (продължителността му беше общо седемдесет и седем); развързката оплеска всичко и до ден-днешен се надявам някой да направи римейк, развивайки качествено страховитото начало. Заглавието му е идеално за филм на ужасите: „Заравям живите“.

Мислех си за този филм, докато пишех настоящия разказ.

Бъдете ясни и директни, придържайте се към главната линия.

Това беше Евангелието от Върн Хигинс, декан на Факултета по журналистика в Родайлъндския университет, в който завърших висшето си образование. Повечето от нещата, които ни преподаваха, влизаха през едното ми ухо и излизаха през другото, но не и това, защото професор Хигинс го наби в съзнанието ми. Казваше, че без яснота и сбитост публиката няма да схване излаганата теза.

— Същинската ви работа като журналисти — обясняваше той на нас, студентите — е да представите на читателите фактите, които ще им позволят да вземат решения и да продължат напред. Така че не развихряйте въображението си. Не използвайте банални или високопарни фрази. Започнете от началото, изложете сбито същината, та фактите от всяко събитие да доведат логично до следващото, по-следващото и оттам до края. Който в репортерската професия (това го подчертаваше изрично) винаги трябва да е логичен. Не бъдете мързеливи, не прибягвайте до клишираните тъпотии от рода на „някои хора вярват“ или „всеобщото мнение е, че...“ Задължително се позовавайте на фактите, това е златното правило. Пишете простичко, без да украсявате и да лустросвате. Изблиците на красноречие са за страницата с мнения на читатели.

Надали някой ще повярва на онова, което следва, още повече, че писанията ми в „Неонов цирк“ нямат почти нищо общо с качествената репортерска работа, но възнамерявам да се постарая — фактите от всяко събитие водят към следващото. Начало, изложение, край.

Най-малкото краят засега.

Добрият репортаж винаги започва с пет въпроса — кой, какво, кога, къде и защо, — на които търсите отговорите. В моя случай въпросното „защо“ беше трудният въпрос.

С „кой“ обаче нямах никакви проблеми — това съм аз, вашият безстрашен разказвач Майкъл Андерсън. Бях на двацет и седем, когато се случиха тези събития. Завърших университета с бакалавърска степен по журналистика. Две години живях при нашите в Бруклин и работех за един от онези вестници с купони за пазаруване с намаление; работата ми се състоеше в преразказване на новинарските емисии. Непрекъснато изпращах автобиографията си (описвайки трудовия си стаж, какъвто беше до момента) в редакциите на вестниците в Ню Йорк, Кънектикът и Ню Джърси, но никой не пожела да ме назначи. Не беше изненада нито за мен, нито за родителите ми, при все че оценките ми не бяха слаби (напротив) и че статиите, които бях писал за студентския вестник „Качествена петцентова пура“, бяха прилични (за две дори бях получил награди) — истината беше, че в редакциите не търсеха хора. Тъкмо обратното — правеха съкращения.

(Ако професор Хигинс види тези скоби, ще ми откъсне главата.)

Нашите започнаха да ме ръчкаат — лекичко — да потърся друга работа.

— В сходна сфера на дейност — подметна дипломатично баща ми. — В рекламата например.

— Рекламата не е правене на новини — отвърнах, — а на антиновини. — Обаче разбрах накъде бие — опасяваше се, че когато стана на четирийсет, все още ще бъркам в техния хладилник. Лентяй от класа.

Неохотно започнах да съставям списък на рекламните агенции, които биха назначили млад и кадърен автор на реклами, но без опит. Вече се канех да разпратя автобиографията си на фирмите в списъка, когато една нощ ми хрумна шантава идея. Понякога — всъщност често — лежа буден през нощта и си мисля колко различен можеше да е животът ми, ако въпросната идея не се бе загнездила в ума ми.

По онова време „Неонов цирк“ беше сред любимите ми сайтове. Ако сте любител на саркастичните коментари и злорадството, със сигурност го знаете — нещо като сайта за „звездни“ клюки TMZ в Ю Тюб, само че с по-добри автори. „Неонов цирк“ обикновено се занимава с местните знаменитости, като от време на време разравят смрадливите клоаки на политиката в Ню Йорк и в Ню Джърси. Като пример за начина, по който гледат на света, бих ви показал снимката, която пуснахме шест месеца след постъпването ми на работа там. На нея беше Род Питърсън (в „Цирка“ винаги го представят като „Бари Манилоу на своето поколение“), застанал пред клуб от веригата „Паша“. Гаджето му се е навело и повръща на улицата. Той е сложил ръка на задника на мацката и се хили като идиот. Надписът под фотографията гласи: „Род Питърсън, определян като Бари Манилоу на своето поколение, изучава Ийстсайд в Ню Йорк.“

По принцип „Цирк“ е електронно издание с множество лесни за достъп рубрики като: „Позорът на звездите“, „Гнусна злоупотреба“, „Съжалявам, че видях това“, „Най-тъпото телевизионно предаване на седмицата“ и „Кой пише този боклук?“. Има и други, но вероятно схващате основната идея. През онази нощ (автобиографиите ми, натрупани на купчина, вече бяха готови за изпращане на фирми, в които не желяех да работя) — влязох в „Неонов цирк“ за живителна доза „вредна храна“. На първата страница грееше новината, че младият актьор Джак Бригс е взел свръхдоза. Имаше снимка отпреди седмица, на която се виждаше как той залитайки излиза от някакво гъзарско заведение в центъра; фотографията

демонстрираше лошия вкус, типичен за сайта; изключение правеше само съпровождащата дописка — изненадващо почтена за „Цирк“. Тъкмо тогава ме обзе вдъхновението. Направих проучване в интернет, по-скоро посърфирах, след което светкавично написах гаден некролог:

„Джак Бригс, чието безобразно представяне в ролята на многознайко, влюбен в Дженифър Лорънс, в излезлия преди година филм «Религиозни куриери», беше намерен мъртъв в хотелската си стая сред пликчетата с любимия си бял прах. Той се присъедини към Клуб 27, в който членуват такива известни наркомани, застигнати преждевременно от смъртта, като Робърт Джонсън, Джими Хендрикс, Джанис Джоуплин, Кърт Кобейн и Ейми Уайнхаус. Бригс започна псевдоактьорската си кариера през 2005, когато...“

Е, разбирате, нали? Инфантилна, дръзка, откровено противна постъпка. Ако въпросната нощ бях проявил мъничко разум, вероятно щях да преместя некролога в кошчето на компютъра, защото написаното беше непристойно дори за този клюкарски сайт — не беше саркастично, а чудовищно жестоко. Обаче аз само се бъзиках (оттогава все се питам колко ли хора са започнали кариерата си със „Само се бъзиках“) и го пратих на „Неонов цирк“.

След два дни (благодарение на интернет всичко става много бързо) получих имейл от някоя си Джерома Уитфийлд. От сайта не само искаха да публикуват некролога, но и да обсъдят с мен възможността да напиша още подобни гадории. Поканиха ме на обяд, за да обсъдим евентуалното ни сътрудничество.

Накиприх се с вратовръзка и със спортно сако, които се оказаха голямо изхвърляне. Офисите на „Цирк“ на Трето Авеню бяха пълни с млади мъже и жени, които повече приличаха на тийнейджъри, до един с тениски на рокгрупи. Две жени бяха по шорти, а някакъв тип носеше работен гащеризон и в пънкарската му прическа беше затъкнат флумастер. Оказа се, че е шеф на спортния отдел и автор на вълнуващата публикация „«Джайънтс» — отново унизени — насраха се в червената зона“. Май не трябваше да се изненадвам. Такава беше (и още е) журналистиката в епохата на интернет и на всеки от хората, намиращи се в офисите през въпросния ден, се падаха по пет-шест дописника, работещи по домовете си. Срещу мизерно заплащане, естествено.

Чувал съм, че в доброто старо време, в мъглявото, мистично минало на Ню Йорк, издателите са обядвали в ресторанти като „Четири сезона“, „Льо Сирк“ и „Руската чайна“. Може и да е било така, но аз обядвах в претъпкания офис на Джерома Уитфийлд — сандвичи и газирана напитка „Доктор Браун“. Джерома беше престаряла по стандартите на „Цирк“ (беше прехвърлила четирийсетте) — и аз от раз се възмутих от предизвикателното ѝ, безцеремонно поведение, обаче тя искаше да списвам ежеседмичната колонка с некролози, така че за мен беше богиня. Дори беше измислила заглавие на новата рубрика — „Оплой мъртвите“.

Попита ме дали мога да се заема. Можех.

Следващият въпрос беше ще кандисам ли да работя за малко пари? Кандисах. На първо време.

След като рубриката изпревари по посещаемост всички други в „Неонов цирк“ и моето име започна да се свързва с нея, започнах да настоявам за повече пари отчасти защото исках да заживея самостоятелно, отчасти защото се дразнех, че получавам само трохите, въпреки че с писанията си докарвах повечето приходи от реклами.

С първото пазарене постигнах незначителен успех може би защото бях плах и абсурдно скромнен. Четири месеца по-късно, когато тръгнаха слухове, че някаква голяма корпорация ще ни купува за сериозна сума, отидох при Джерома и поисках голямо увеличение на

заплата, като този път се държах много по-нахакано.

— Съжалявам, Майк — отвърна тя. — Както пееха навремето „Хол енд Оутс“⁵⁹, не мога да тръгна в тази посока, никой не може. Вземи си бонбонче.

Почетното място на разхвърляното бюро на Джерома заемаше голяма стъклена купа с бонбонки с вкус на мента и евкалипт. На обвивките им бяха отпечатани бодряшки девизи. „Надай бойния си вик!“ пишеше на едната. Друга съветваше (граматикът в мен изтръпва само при споменаването ѝ): „Превърни «Това го не мога» в «Това ще го мога».“

— Не, благодаря. Позволи ми да изложа съображенията си, преди да ми откажеш.

Бомбардирах я с аргументи, опитах се да превърна „Това го не мога“ в „Това ще го мога“. Основната ми идея бе да докажа, че заслужавам надница, съответстваща на приходите от „Опълуй мъртвите“. Особено предвид перспективата „Неонов цирк“ да бъде купен от голям корпоративен играч.

Най-накрая словесният ми поток секна; Джерома си взе бонбонче, пъкна го между устните си с цвят на синя слива и каза:

— Добре! Чудесно! Ако вече ти е олекнало на душата, бъди така добър да се заемеш с Бъмп Дево. Историята е сочна.

Така си беше. Бъмп, вокалистът на „Ракунс“, бил застрелян от приятелката си, докато се опитвал да се промъкне през прозореца на спалнята на къщата ѝ в Хамптънс. Вероятно искал да се пошегува, но тя го помислила за крадец. Историята добиваше допълнителна пикантност от пистолета, използван от нея: подарък за рождения ѝ ден от самия Бъмп, който беше най-новият член на Клуб 27 и вероятно вече сравняваше китарната си техника с тази на Брайън Джоунс от „Ролинг Стоунс“.

— Значи дори няма да ми отговориш — процедих. — Не ме бръснеш за слива.

Тя се приведе и се поусмихна, оголвайки връхчетата на малките си бели зъби. Усетих миризмата на мента. Или на евкалипт. Или и на двете.

— Ще ми позволиш ли да бъда откровена с теб? За човек, който още живее с родителите си в Бруклин, оценяваш твърде високо ролята си в цялостната схема. Въобразяваш си, че друг не може да пикае на гробовете на тъпанарите, които са се надрусали на купоните дотолкова, че да се гътнат? Пак си помисли. Разполагам с половин дузина дописници, които могат да свършат същата работа, предлагайки много по-забавни текстове от твоите.

— Ами, да напусна тогава, че да провериш дали си права! — сопнах се. Бях вбесен.

Джерома се усмихна и схруска евкалиптовия бонбон.

— Твоя воля. Но ако си тръгнеш, „Опълуй мъртвите“ няма да си тръгне с теб. Заглавието е мое и рубриката остава тук, в „Цирк“. Разбира се, безспорно имаш известни заслуги за успеха ѝ. Така че решавай, момчето ми. Можеш да се върнеш при компютъра си и да се заемеш с Бъмп, или да отидеш на интервю в „Ню Йорк Поуст“. Вероятно ще те назначат. Ще публикуват лайнените ти дописки на шеста страница, без да посочват името ти отдолу. Ако това те урежда, прав ти път.

— Ще напиша некролога. Но въпросът си остава, Джери.

— Не и докато аз съм ти шефка. И не ме наричай Джери. Знаеш, че мразя.

Станах да си ходя. Лицето ми гореше. Вероятно приличах на знак „Стоп“.

— И си вземи бонбонче — подхвърли тя. — Две дори. Действат успокояващо.

Презрително изгледах купата и излязох, като едва сдържах детинското желание да тресна вратата.

Ако си представяте гъмжаща от хора новинарска стая като нюзрума на Си Ен Ен зад прочутия водещ Волф Блитцер, или онази в стария филм, в който журналистите от „Уошингтън Поуст“ Удуърд и Бърнстейн приковават Никсън, дълбоко грешите. Както вече казах, повечето от авторите на „Цирк“ работят по домовете си. Нашето новинарско гнезденце (не че сайтът има нещо общо с новините) е приблизително с размерите на двойна каравана. В помещението са натъпкани двайсет училищни бюра, на стените са монтирани телевизори с изключен звук. На бюрата стоят очукани лаптопи, всеки с веселяшки стикер: „Моля, уважавайте тези машини!“

Тази сутрин помещението беше почти безлюдно. Настаних се на задния ред срещу плаката, изобразяващ тоалетна чиния, в която има трапеза с пуйка по случай Деня на благодарността. Под тази симпатична рисунка се мъдреше надпис: „Моля, серете там, където ядете“. Включих лаптопа, извадих от куфарчето си разпечатките с информация за кратката и незабележителна кариера на Бъмп Дево, и започнах да ги преглеждам, докато чаках да се зареди операционната система. Отворих Word, написах в съответното поле „Некролог на Бъмп Дево“ и се вгренчих в празния документ. Плащаха ми да издевателствам над покойници и да ги вземам за мезе, за да правя кеф на младежи, които си мислят, че смъртта спохожда всички други освен тях, но хич не е лесно да измисляш майтапи, когато трепериш от гняв.

— Май ти е трудно да започнеш, а?

Неусетно до мен беше застанала Кейти Къран, висока, стройна блондинка, която много харесвах, макар да си давах сметка, че с нея надали ще ми се отвори парашутът. Тя винаги се държеше мило и внимателно с мен. Смееше се на шегите ми, но това рядко свидетелства за топли чувства. Бях ли изненадан? Никак даже. Тя беше секси, аз — не. Честно казано, аз съм от онези смотаняци с вид на зубрачи, които тийнейджърите редовно вземат на подбив. До третия ми месец в „Цирк“ дори носех типичен смотаняшки атрибут — очила, залепени с тиксо.

— Нещо такова — измънках. Долавях уханието на парфюма ѝ. Имаше плодов аромат. Може би на круши. Във всеки случай беше свеж.

Тя се настани на съседното бюро — дългокрако видение с избелели дънки.

— Когато имам подобен проблем, написвам три пъти много бързо: „Чевръстата кафява лисица прескочи мързеливото куче“. Така се отварят творческите шлюзове. — Разпери ръце, за да покаже как се отварят шлюзовете, и пред очите ми се разкри омайната гледка на гърдите ѝ, стегнати в черно бюстие.

— В случая това едва ли ще помогне — измънках.

Рубриката на Кейти не беше популярна колкото „Оплуй мъртвите“, но все пак с доста читатели; петстотин хиляди души я следваха в Туитър. (Скромността ми пречи да спомена колко души следваха мен по онова време, но ако предположите, че числото е седемцифрено, няма да сгрешите.) Рубриката ѝ се наричаше „Да се насвяткаме с Кейти“. Идеята беше тя да купонясва със знаменитости, които още не сме посекли с балтията (навиваха се дори такива, с които се бяхме подиграли жестоко — невероятно, нали?), и да ги интервюира в „процеса на насвяткването“. Наяве излизаха страхотни пикантерии и Кейти ги записваше със симпатичния си розов айфон.

Тя уж трябваше да се напива заедно с тях, но се беше изхитрила и винаги отпиваше само глътка от чашата си, докато обикаляха заведенията. Знаменитостите рядко забелязваха това. Виждаха само съвършения овал на лицето ѝ, буйната ѝ руса коса и големите ѝ сиви очи,

които винаги излъчваха едно и също послание: „Леле, колко си интересен!“. Образно казано, нареждаха се чинно пред дървника, въпреки че Кейти бе унищожила кариерите на половин дузина леваци след постъпването си в „Цирк“ осемнайсет месеца преди мен. Най-известното ѝ интервю беше с комик, който се беше изказал за Майкъл Джексън по следния мил начин: „Добре че се гътна тая педофилска чернилка, дето само мислеше как да се избели.“

— Предполагам, че не ти вдигна заплата? — Кейти кимна към кабинета на Джерома.

— Как разбра, че ще искам по-голяма заплата? Да не би да съм ти споменал... —

Можеше да съм ѝ казал какво ли не, докато съм зяпал като хипнотизиран разкошните ѝ цици.

— Не, но всички знаеха, че драпаш за още пари и че тя ще ти откаже. Ако се беше съгласила, и другите щяха да поискат. Отхвърляйки молбата на най-заслужилия, тя затръшва вратата пред останалите.

Най-заслужилия. Мед ми закапа на душата от тези думи. Още повече, че ги беше изрекла самата Кейти.

— Значи оставах?

— Засега — прошепнах, сякаш ѝ доверявах голяма тайна (свалячески трик, заимстван от Хъмфри Богарт, на когото героините във филмите не можеха да устоят); Кейти обаче не се впечатли — стана, бръсна несъществуващо мъхче от бюстието си, стигащо до умопомрачително стегнатия ѝ корем, и заяви:

— Оставям те, че трябва да пиша за Вик Албини. Да му се не види, той можеше да го скрие.

— Аха, екшънгероят гей — вметнах.

— Извънредна новина — не е гей. — Тя загадъчно се усмихна и се отдалечи, оставяйки ме в неведение. Не че държах да разбера какво е станало.

Позяпах десет минути празния файл за Бъмп Дево, написах нещо тъпо, изтрих го и мислих още десет минути. Усещах, че Джерома ме наблюдава, и знаех, че ѝ идва да се ухили гадно. Не можех да работя, докато ме зяпаше, дори да си въобразявах, че ме дебне. Реших да се прибера у дома и там да напиша материала за Дево. Може би нещо щеше да ми хрумне в метрото, където винаги ме осеняваха разни идеи. Понечих да затворя лаптопа и тогава вдъхновението отново ме осени като в нощта, когато прочетох дописката за Джек Бригс, който се възнеса на небето за банкет с другите „велики“ покойници. Реших, че ще напусна „Неонов цирк“, като вдигна голяма тупурдия, без да ми пука за последствията.

Зарязах файла за Дево и отворих нов — „Некролог на Джерома Уитфийлд“. На един дъх натраках куп отровни думи:

„Джерома Уитфийлд, наричана Джери от близките си приятели, (говори се, че е имала такива в детската градина), почина днес в... — Погледнах часовника. — ... 10:40 сутринта. Според колегите ѝ тя се е задавила от собствената си жлъч. Въпреки че е завършила Васар, през последните три години от живота си Джери проституираше на Трето Авеню, като същевременно надзираше група от над двайсет чернорботници, до един по-талантливи от нея. Тя оставя съпруг, наричан от сътрудниците на «Неонов цирк» Скопеният жабок, и едно дете — грозна гадина, известна с милото прозвище Пол Пот. Всичките ѝ колеги са на мнение, че Джери компенсирала с властолюбие и с жестокост липсата на талант. Беше всеизвестно, че гласът ѝ, наподобяващ магарешки рев, причинява мозъчни кръвоизливи, а за липсата ѝ на чувство за хумор се носеха легенди. Жабокът и Пот молят всички нейни познати, които са се зараждали на кончината ѝ, да не носят цветя, а да изпратят евкалиптови

бонбонки на гладуващите деца в Африка. Възпоменателната служба ще се състои в офисите на «Неонов цирк», където щастливците, оцелели след тормоза ѝ, ще споделят скъпи спомени за нея и ще изпеят «Дзън-дзън, вещицата се спомина».

Идеята ми бе да отпечатам десетина копия от тази тирада и да ги разлепя навсякъде в сградата на Трето Авеню, включително в тоалетните и в асансьорите, после да кажа „Много ви здраве и сбогом“ на офисите на „Неонов цирк“ и на Евкалиптовата кралица. Вероятно щях да постъпя точно така, ако не бях препрочел написаното и не бях открил, че не е смешно. Никак даже. Беше епистоларен изблик на разгневено дете. Което пък ме накара да се замисля дали всичките ми некролози не са също толкова злобни и глупави.

За първи път (ако щете вярвайте, но е самата истина) ми мина през ума, че Бъмп Дево е реална личност и че някои хора може би скърбят за смъртта му. Вероятно същото важеше и за Джек Бригс... и за Франк Форд, водещ на предаването „Тази вечер“ (когото бях нарекъл „онзи, дето те гепи за топките“) ... и за Тревър Уилс — звезда от риалити шоу, който се самоуби, след като бе заснет в леглото с шурей си. „Цирк“ публикува с голям кеф снимките, като скри с черна лента интимните части на шурей (тези на Уилс не се виждаха, сигурно се сещате защо).

Мина ми през ума и че пропилявам най-плодотворните години от живота си във вършене на калпава работа. Испитах срам — чувство, което беше напълно непознато на Джерома Уитфийлд.

Вместо да разпечатам некролога, затворих файла, прехвърлих го в кошчето и изключих лаптопа. Канех се да отида при Джерома и да ѝ заявя, че повече няма да пиша текстове, равносилни на това да замеряш хората с лайна, но едно предпазливо гласче в ума ми — пътният полицай, какъвто почти всеки от нас има в главата си, — ми нареди да изчакам. Да премисля, за да съм абсолютно сигурен.

„Двадесет и четири часа — постанови пътният полицай. — Изгледай някой филм следобед и се наспи хубаво през нощта. Ако на другата сутрин не си променил решението си, с Бога напред, синко.“

— Толкова скоро? — попита приведената над лаптопа си Кейти и за първи път от постъпването ми в „Цирк“ не се вцепених, когато тя вдигна към мен прекрасните си сиви очи. Просто ѝ магнах и излязох.

* * *

По време на следобедната прожекция във „Филм Форум“ (даваха „Доктор Стрейнджлав“⁶⁰) телефонът ми завибрира. Тъй като салонът с размери на дневна беше полупразен (освен мен вътре киснеха двама дремещи пияници и няколко тийнейджъри, бучащи като прахосмукачки на последния ред), си позволих да погледна екранчето и видях, че Кейти Къран ми е изпратила съобщение: „Каквото и да правиш, зарежи! Обади се веднага!“

Излязох във фоайето, макар малко да съжалявах, че ще пропусна любимия момент, в който Слим Пикенс⁶¹ яхва бомбата, и се обадох на Кейти. Няма да е преувеличено ако кажа, че първите две думи, които тя произнесе, промениха живота ми.

— Джерома умря!

— Какво? — Така се шашнах, че почти изкрещях.

Продавачката на пуканки ме изгледа стреснато иззад списанието си.

— Мъртва е, Майк! Мъртва! Задави се с един от евкалиптовите бонбони, дето все смучеше.

Бях написал: „Почина днес в 10:40 сутринта. Според колегите ѝ тя се задавила от собствената си жлъч.“

Просто съвпадение, разбира се, но нямаше как да не се замисля и за нещо по-гадно. Бог беше превърнал за Джерома Уитфийлд „това го не мога“ в „това ще го мога“.

— Майк? Чуваш ли ме?

— Да.

— Тя няма заместник. Знаеш, нали?

— Ъхъ — измънках. Мислех си как Джерома ми беше предложила бонбонче и как беше пъхнала едно в устата си.

— Ще организирам среща на персонала утре в десет. Някой трябва да свърши тази работа. Ти ще дойдеш ли?

— Не знам. Май не. — Вече вървах към изхода. Обаче преди да изляза на Хюстън Стрийт, осъзнах, че съм си забравил куфарчето на седалката, и се върнах, като машинално си скубех косата. Този път продавачката на пуканки ме изгледа подозрително. — Сутрин се канех да напусна.

— Знам. Разбрах го по изражението ти.

При други обстоятелства фактът, че тя е забелязала изражението ми, щеше да ми върже езика на фльонга, но не и в този момент.

— В офиса ли се случи?

— Да, приближаваше два часът. В помещението бяхме само четирима човека, не бачкахме сериозно, а си споделяхме разни истории и слухове. Знаеш как е.

Знаех. Ключарстването беше една от причините да предпочитам да работя в офиса, а не в дома си в Бруклин. Да не говорим, че така имах възможност да си плакна очите с Кейти.

— Вратата беше затворена, но щорите, бяха вдигнати. — Обикновено бяха вдигнати. Когато нямаше важна среща, Джерома предпочиташе да държи под око подчинените си. — По едно време Пинки каза: „Какво ѝ става на шефката? Май танцува на парчето «Гангнам Стайл».“ Погледнах натам. Джерома се тресеше на стола, беше се вкопчила в гърлото си. После падна, виждах само как краката ѝ барабанят по пода. Робърта попита какво да правим. Дори не си направих труда да ѝ отговоря.

Влезли в кабинета на Джерома. Робърта Хил и Чин Пак Су я хванали под мишниците и я вдигнали. Кейти минала зад нея и приложила метода на Хаймлик. Пинки стоял на прага и размахвал ръце. Първото повдигане на диафрагмата не дало резултат. Кейти извикала на Пинки да се обади на 911 и отново се заела с началничката. При втория опит от устата на Джерома изскочил един евкалиптов бонбон и се изтърколил в другия край на стаята. Госпожа Уитфийлд дълбоко си поела въздух, отворила очи и изрекла последните думи в живота си (много подходящи според скромното ми мнение): „Какво, по дяволите...?“ После се разтресла и престанала да диша. Чин ѝ правил изкуствено дишане до идването на парамедиците, но напразно.

— След като спря да диша, погледнах часовника на стената на кабинета ѝ — каза Кейти. — Нали знаеш, онази ретроизгъзица с образа на Хъкълбери Хрътката. Мислех си... не знам... мислех си, че някой ще ме попита за часа на смъртта както в сериала „Закон и ред“. Разни тъпотии му минават през главата на човек в такива моменти. Беше три без десет. Няма

и час оттогава, да не повярваш.

— Значи вероятно се е задавила с бонбона против кашлица в два и четирийсет — казах. Не в десет и четирийсет, а два и четирийсет. Знаех, че това е още едно съвпадение като факта, че на английски имената на Линкълн и Кенеди са с еднакъв брой букви; двайсет и четири пъти в денонощието часът е еди-колко си и четирийсет. Все пак това не ми хареса.

— Да, но не виждам какво значение има — сопна се Кейти. — Ще дойдеш ли утре или няма? Моля те, ела, Майк, необходим си ми!

Необходим съм на Кейти Къран! Еха!

— Добре. Обаче ще ми направиш ли една услуга?

— Стига да мога.

— Забравих да изпразня кошчето на компютъра, който използвах. Онзи отзад, до плаката с празничната трапеза. Ще изтриеш ли всичко? — Тази молба не ми изглеждаше разумна дори тогава. Просто исках от лошата шега да не остане никаква следа.

— Ти си луд — промърмори тя, — но ако се закълнеш в майка си, че утре в десет ще си тук, ще изпълня молбата ти. Слушай, Майк, това е шанс за нас. Може да станем собственици на дял от златна мина, а не само да работим в нея.

— Ще дойда.

Дойдоха всички с изключение на дописниците от най-забутаните кътчета на Кънектикът и Ню Джърси. Цъфна дори пъпчивият дребосък Ървинг Рамстийн, списваш страница с вицове, наречена (не знам защо, така че не питайте) „Политически некоректни брътвежи“. Кейти председателства уверено срещата, като час по час повтаряше, че шоуто ще продължи.

— Джерома би се зарадвала, ако продължи — каза Пинки.

— На кого му пука какво би зарадвало Джерома — подметна Джорджина Буковски. — Аз искам само все така да си получавам заплатата. И дял от печалбата, ако нещата вървят добре.

Неколцина колеги въодушевено заскандираха:

— Дял от печалбата! Дял от печалбата! — Случващото се заприлича на бунт в затворническа столова като в старите филми. Кейти поизчака, след което въдвори ред.

— Не проумявам как така тя умря от задавяне — помърмори се Чин. — Та нали дъвчащият бонбон изскочи?

— Не беше дъвчащ бонбон — възрази Робърта, — а от онези смрадливи бонбонки против кашлица, които тя непрекъснато смучеше. Говнолиптовите.

— Това няма значение, приятелко, важното е, че изскочи, когато Кейти натисна диафрагмата ѝ. Всички го видяхме с очите си.

— Не и аз — намеси се Пинки. — Бях на телефона. Отсреща ме превключиха на изчакване, докато говорят по другата линия. Представете ли си какво нахалство?

Кейти сподели, че е поразпитала един от парамедиците — вероятно бе вкарала в действие големите си сиви очи — и той ѝ казал, че задавянето може да е предизвикало сърдечен удар. Съобразявайки се с евангелието на професор Хигинс относно директното излагане на фактите, бързам да ви осведомя, че аутопсията потвърди това предположение. Ако смъртта на Джерома беше отразена в „Неонов цирк“, то заглавието на дописката вероятно щеше да е „Голяма клечка хвърли топа от много смучене“.

Съвещанието продължи дълго и беше доста шумно. След като покажа, че е напълно способна да замени шефката (казано на жаргон — да наследи обувките „Джими Чу“ на Джерома), Кейти позволи на евентуалните си подчинени да изразят чувствата си (най-вече чрез налудничав, почти истеричен смях), после им нареди да се захващат за работа, защото времето, приливът и интернет не чакат никого. Добави, че до края на седмицата ще говори с основните инвеститори на „Цирк“, после ме покани в кабинета на Джерома.

— Май вече се виждаш в шефското кресло, а? — подхвърлих, след като затворих вратата. — А може би се целиш още по-високо.

Тя ме изгледа някак обидено. Или може би се изненада.

— Мислиш ли, че искам тази работа? Аз си имам рубрика, Майк, журналист съм като теб.

— Би могла да се справиш обаче. Знаем го и те го знаят. — Кимнах към жалкото подобие на новинарска стая. Някои колеги кълвяха бавно с два пръста по клавиатурите, други говореха по телефона. — Самият аз съм само съчинител на смешни некролози. По-скоро бях. Смятам да се оттегля в заслужена почивка.

— Струва ми се, че знам каква е причината. — Тя извади лист хартия от задния джоб на джинсите си и го разгъна. Знаех какво е още преди да ми го подаде. — Любопитството върви ръка за ръка с нашата работа, затова като ме помоли да изпразня кошчето на компютъра ти, първо прегледах съдържанието му. Ето какво намерих.

Взех листа и го сгънах, без да го погледна (не исках да виждам разпечатката, камо ли да я чета), после го пхнах в джоба си.

— Текстът изтрит ли е?

— Да, и това е единственото копие. — Тя отметна косата си и ме погледна. Хубостта ѝ беше такава, че надали щеше да стане причина за начало на световна война, но като нищо можеше да предизвика регионален конфликт. — Знаех, че ще ме попиташ. Работим заедно от половин година и знам, че си параноик.

— Благодаря.

— Не исках да те обидя. В Ню Йорк параноята е средство за оцеляване. Чуй още нещо — глупаво е да напуснеш работа, която в близко бъдеще може да стане много доходоносна. Дори и ти би трябвало да си наясно, че едно странно съвпадение — а това определено бе странно, — си остава само съвпадение. Майк, държа да останеш. Необходим си ми.

„Необходим си ми, а не необходим си ни.“ Твърдеше, че не се кани да седне на шефското място, но според мен беше тъкмо обратното.

— Не разбираш. Мисля, че вече няма да съм способен да водя тази рубрика, дори и да искам. Най-малкото вече няма да е смешна. В крайна сметка ще се получи... — Позамислих се и в паметта ми възкръсна фраза, заради която в детството си бях патил. — Едно рядко лайно.

Кейти свъси вежди и се замисли, накрая промърмори:

— Предполагам, че Пени ще може да те замести.

Пени Лангстън беше нещатна дописничка от някакво градче на задника на географията, наета по предложение на Кейти. Доколкото ми е известно, двете се познаваха от колежа. Бяха съвършено различни. По време на редките си посещения в Ню Йорк Пени идваше в офиса на „Неонов цирк“ с вехта бейзболна шапка, сякаш залепена за главата ѝ, и със зловеща усмивка, сякаш залепена за лицето ѝ. Франк Джесъп с пънкарската прическа, който списваше спортната рубрика, все повтаряше, че Пени изглежда така, сякаш се кани да

извърши масово убийство.

— Но няма да е забавна колкото теб — добави Кейти. — Отказваш да пишеш некролози, тогава какво искаш да правиш? При положение, че останеш в „Цирк“, както искрено се надявам.

— Може би рецензии. Предполагам, че ще са смешни.

— Ще правиш знаменитостите на бъз и коприва ли? — обнадеждено попита тя.

— Ами... да. Вероятно. Някои от тях. — Все пак бях добър в заяждането и смятах, че в тази област мога да победея по точки или даже с нокаут Джо Куинан от „Ролинг Стоун“. Понещях да се занимавам с живи хора, които могат да отвръщат на нападите.

Тя сложи длани на раменете ми, повдигна се на пръсти и нежно ме целуна по ъгълчето на устата. Дори и сега, когато стисна клепачи, усещам целувката ѝ. Кейти впери в мен грамадните си сиви очи, напомнящи море през облачна утрин. Сигурен съм, че професор Хигинс щеше да завърти очи, ако видеше това лигаво описание, но готините гаджета рядко целуват аутсайдери като мен.

— Все пак си помисли дали да не продължиш с некролозите. — Дланите ѝ все още бяха на раменете ми. Долавях уханието на парфюма ѝ, а когато тя дълбоко си пое въздух, гърдите ѝ се допряха до моите. И този допир усещам още. — Не става въпрос само за двама ни. Следващите шест седмици ще са критични и за сайта, и за служителите. Така че си помисли, става ли? Дори ако само още един месец пишеш некролози, пак ще е от полза. Така Пени или друг твой заместник ще има време да навлезе в работата, следвайки напътствията ти. Пък и може да не умре нито една знаменитост.

Само че това щеше да се случи и двамата го знаехме.

Май обещах да си помисля. Не помня какво казах. Мислех само как да впия устни в нейните, без да ми пука кой ще ни види през остъклената врата. Обаче не го сторих. Само в романтичните комедии смотаняци като мен дръзват да нагрябят готините мацки. Избърборих още нещо, после явно съм си тръгнал, защото не след дълго се озовах на улицата. Бях като треснат с мокър парцал.

Едно си спомням много добре — когато стигнах до контейнера за смет на ъгъла на Трето и Петнайсето Авеню, накъсах на парченца майтапчийския некролог, който вече не беше смешен, и го хвърлих в боклука.

Вечерях с нашите, после отидох в стаята си, където се затварях след загубите на любимия си отбор от Малката лига (голям кретен съм, нали?) и седнах зад бюрото. Струваше ми се, че най-лесно ще преодолеем безпокойството, ако напиша некролог за жив човек. Нали препоръчват ако конят те хвърли на земята, веднага да го възседнеш пак. Или да се качиш на върха на кулата за скокове във вода, ако „лястовичката“ не се е получила и си се плъоснал по корем. Трябваше само да докажа това, което вече знаех: живеем в рационален свят. Забиването на игли във вуду кукли не убива хора. Врагът ти няма да умре, ако напишеш името му на лист хартия, който после ще изгориш, докато казваш „Отче наш“ отзад напред. Шеговитите некролози също не убиват хора.

Въпреки това в списъка на евентуалните кандидати включих само доказани злодеи като Фахим Дарзи, поел отговорност за взривяването на автобуса в Маями, и електротехника Кенет Уондърли, изнасил и убил четири жени в Оклахома. От седмината изброени Уондърли ми се струваше най-подходящ и вече се канех да скалъпя нещо за него, когато се

сетих за музикалния продуцент Питър Стефано — едно от най-гадните копелета на този свят.

Стефано беше удушил приятелката си, защото отказала да изпее композирана от него песен. Сега изтърпяваше наказанието си в затвор с лек режим, макар да заслужаваше да е в зандан в Саудитска Арабия, да се храни с хлебарки, да пие собствената си пикня и в малките часове на нощта да слуша парчета на „Антракс“ на уредба, надута до дупка. (Разбира се, това е само мое мнение.) Убитата се казваше Анди Маккой и беше сред най-любимите ми певици. Ако по времето на смъртта ѝ се занимавах със съчиняване на майтапчийски некролози, за нищо на света нямаше да пиша за нея. Фактът, че невероятният ѝ глас, сравним с този на младата Джоан Баез, замлъкна завинаги заради някакъв си властен идиот, ме изпълва с гняв, макар оттогава да са изминали пет години. Бог дарява с такива гласни струни само малцина свои избраници, а дрогираният Стефано я беше затрил в изблик на болно честолюбие.

Отворих лаптопа, написах в съответното поле „Некролог на Питър Стефано“ и се загледах в мигащия курсор. Думите отново се заизливаха като вода от спукана тръба.

„Вчера призори тираничният и бездарен продуцент Питър Стефано беше открит мъртъв в килията си в затвора в град Гоуанда и всички ликуваме. Все още няма официално съобщение за причината за смъртта, но наш източник от затвора ни даде следната информация: «Изглежда, онази негова жлеза, произвеждаща омраза, се е спукала и разпространилата се отрова е поразила тялото. Казано с по-прости думи, той е получил алергична реакция от собствената си проклетия.»

Макар че беше стъпил на врата на много групи и солови изпълнители, той е известен най-вече със съсипването на кариерата на «Гренадирите» и на «Палавите млекопитаещи», на Джо Дийн, който се самоуби, след като той отказа да поднови договора му, и разбира се, на Анди Маккой. Сякаш не му стигаше, че е спрял професионалното ѝ развитие, Стефано я удуши с кабел от лампа, намирайки се под въздействието на голяма доза метамфетамини. Той оставя три благодарни бивши съпруги, петима бивши съдружници и двете звукозаписни компании, които не успя да вкара във фалит.“

Следваха още стотина думи в същия дух, но този некролог не беше сред най-добрите ми творения. Не ми пукаше, понеже се чувствах удовлетворен, и то не само защото Питър Стефано беше гадняр. Изпитвах удовлетворение и като писател, макар текстът да беше калпав и да осъзнавах, че постъпвам гадно. Не мислете, че се отклонявам от темата, защото смятам, даже съм сигурен, че това е в основата на настоящата история. Работата на писателя е трудна. Поне за мен е така. Да, знам, че повечето бачкатори се оплакват колко им е трудно, без значение дали са касапи, пекари, майстори на свещници или автори на некролози. Понякога обаче работата е лесна. Тогава се чувстваш като на пътеката за боулинг: виждаш, че още при първия удар топката ще събори всички кегли и че ще направиш страйк.

След като виртуално убих Стефано, изпитах удовлетворението на човек, отбелязал страйк.

През нощта спях като къпан. Отчасти защото бях направил нещо, чрез което бях дал воля на гнева и на възмущението си от смъртта на горката Анди, от убийството, погубило по нелеп начин нейния талант. От друга страна, аз се чувствах по същия начин, докато пишех некролога на Джерома Уитфийлд, а тя не ми беше сторила зло, само беше отказала да ми вдигне заплатата. Май всичко опираше до самото писане. Чувствах, че притежавам власт, и това ме омайваше.

Докато закусах на другата сутрин, първото ми посещение за деня не беше в страницата на „Неонов цирк“, а на „Хъфингтън Поуст“. Не си направих труда да преглеждам статиите за звездите и снимките тип ВЦПР (виж ми цицата през ръкава) — честно казано, „Цирк“ се справяше много по-добре и в двете направления, — а преминах към основните теми, които винаги са интересни, сбити и актуални. Първата статия беше за губернатор, привърженик на Чаената партия, който според сайта беше направил възмутително изявление. Погледнах следващата и ръката ми, поднасяща чашата с кафе към устните ми, застина. Дъхът ми също застина. Заглавието гласеше: „Питър Стефано убит при спречкване в библиотека“.

Оставих пълната чаша на бюрото — много внимателно, без да разлея дори капчица — и прочетох дописката. Стефано се скарал с библиотекаря, защото по уредбата звучала песен на Анди Маккой. Продуцентът казал на библиотекаря да не се ебава и „да разкара този боклук“. Служителят отказал, заявил, че не се ебава с никого и че е избрал диска на случаен принцип. Кавгата се разраснала. После някакъв тип се промъкнал зад Стефано и го намушкарал с много остър нож — от самоделните, използвани от затворниците.

Доколкото можах да преценя, убийството беше станало по времето, когато приключих с писането на некролога. Погледнах чашата, после я вдигнах и отпих. Кафето беше изстинало. Изтичах до мивката и повърнах. След това се обадох на Кейти и ѝ казах, че няма да присъствам на съвещанието, но искам да поговорим по-късно.

— Каза, че ще присъстваш — промърмори тя. — Нарушаваш обещанието си!

— Имам причина. Да се видим на кафе следобед и ще ти разкажа.

След кратко колебание Кейти каза:

— Пак се е случило. — Констатираше, не задаваше въпрос.

Потвърдих. Казах ѝ, че съм съставил списък с хора, които заслужават да умрат, после съм избрал Стефано.

— Написах некролога му просто за да докажа, че нямам нищо общо със смъртта на Джерома — добавих. Приключих приблизително по времето, когато Стефано е бил намушкан в библиотеката. Ако искаш, ще ти донеса разпечатка, на която е отбелязан часът.

— Не я искам. Вярвам ти. Ще се видим, но не на кафе. Ела у дома. И донеси некролога.

— Ако смяташ да го качиш в интернет...

— Боже, не, да не си луд! Само искам да го видя с очите си.

— Добре. — Повече от добре. Покани ме у тях! — Но... Кейти?

— Да?

— Не бива да казваш на никого.

— Естествено. За каква ме смяташ?

„За жена с красиви очи, дълги крака и свършени гърди“ — помислих си, след като прекъснах връзката. Трябваше да се досетя, че съм загазил, но не бях на себе си. Мислех си за онази нежна целувка по ъгълчето на устните ми. Исках още една, но не по ъгълчето. А после още... каквото дойде.

Тристайният ѝ апартамент в Уест Сайд беше много чист и подреден. Тя ме посрещна на вратата по шорти и почти прозрачно бюстие — и двете определено НЗРМ⁶². Прегърна ме и възкликна:

— Боже, Майк, изглеждаш ужасно. Много съжалявам.

Притиснах я до себе си. Кейти се притисна до мен. Потърсих устните ѝ, както се казва в любовните романи, и тя ги впи в моите. След около пет секунди — и безкрайни, и недостатъчно дълги — тя се отдръпна и впери в мен онези ми ти грамадни сиви очи:

— Имам да ти казвам страшно много неща. — Усмихна се и добави: — Но това може да почака.

Последва нещо, което рядко се случва на смотльовци като мен, а когато им се случи, обикновено не е даром. Само че в подобни моменти смотльовците като мен не разсъждават. В подобни моменти загубеняците са като всички мъже — голямата глава временно отсъства, управлява малката.

* * *

Седяхме в леглото.

Пиехме вино вместо кафе.

— Преди година-две прочетох в един вестник... — подхвана Кейти. — Някакъв пич, май живееше на майната си — в Айова, Небраска, там някъде, — на връщане от работа си купил лотариен билет от онези, дето се изтриват, и спечелил сто хиляди долара. Седмица по-късно си купил фиш за „Пауърбол“ и спечелил сто и четирийсет милиона.

— Накъде биеш? — Знаех накъде бие, но не ми пукаше. Чаршафът се беше смъкнал надолу и виждах гърдите ѝ — стегнати и свършени, както си ги бях представял.

— Два пъти би могло да е съвпадение. Искам да го направя още веднъж.

— Надали ще е разумно — измънках и усетих колко неубедителен е тонът ми. На сантиметри от мен седеше прелъстително момиче, но внезапно престанах да мисля за него. Представих си, че съм на пътеката за боулинг и че виждам как още при първия удар топката ще събори всички кегли и ще направя страйк.

Кейти легна по хълбок и ме изгледа:

— Ако наистина се случва, Майк, това е върховно! Все едно да имаш власт над живота и над смъртта!

— Ако смяташ да го използваш за сайта...

Тя заклати глава:

— Не, не! Прекалено е невероятно. А и дори читателите да ни повярват, каква ще е ползата за „Цирк“? Да направим анкета? Да помолим хората да ни изпратят имената на гаднярите, които заслужават да умрат?

Не беше права. Хората с удоволствие щяха да гласуват за класацията „Смърт 2016“. Щеше да е сто пъти по-интересно от „Американ Айдъл“.

Кейти се надигна и обви ръце около шията ми:

— Кой бяха в списъка на жертвите ти, преди да набележиш Стефано?

Потрепнах:

— Предпочитам да не наричаш така въпросния списък.

— Добре де, само ми кажи.

Заизброявах имената. Когато стигнах до Кенет Уондърли, тя ме спря. Големите ѝ сиви очи вече не изглеждаха като забулени от облаци, а напомняха бушуващ океан.

— Да! Напиши неговия некролог! Ще изровя повече подробности от Гугъл, за да изпипаш нещата, после...

Неохотно отместих ръцете ѝ:

— Защо избра него, Кейти? Скоро ще го екзекутират. Нека държавата му бере грижата.

— Държавата няма да си мръдне пръста! — Тя скочи от леглото и закричи напред-назад.

Едва ли е необходимо да споменавам, че гледката беше хипнотизираща. Ах, тези дълги крака!

— Властите в Оклахома си налягат парцалите след онази провалила се екзекуция преди две години! Кенет Уондърли е изнасилвил и убил четири момичета — изтезавал ги е до смърт, — обаче ние, данькоплатците, ще го храним до шейсет и пет, после той ще умре в съня си! — Тя се върна, качи се на леглото и коленичи:

— Направи го заради мен, Майк! Моля те!

— Защо е толкова важно за теб?

Кейти помръкна. Седна до мен, наведе глава и косата ѝ закри лицето ѝ. Постоя така десетина секунди, а когато отново ме погледна, красотата ѝ беше... не заличена, но някак накърнена. Белязана. По страните ѝ се стичаха сълзи, думите едва се процеждаха от устните ѝ, стиснати от яд и от срам.

— Защото знам какво е. Бях изнасилена в колежа. След един купон. Щях да те помоля да напишеш некролог за онзи гад, но така и не му видях лицето. — Пое си треперливо дъх. — Промръкна се отзад и ме просна по корем, после... Обаче Уондърли ще си плати вместо него.

Отметнах чаршафа и промърморих:

— Включи си компютъра.

„Страхливият плешив изнасилвач Кенет Уондърли, можещ да вдигне самолета само когато жертвата му е вързана, спести на данькоплатците много разходи, като се самоуби в затворническата си килия рано тази сутрин. Надзирателите откриха Уондърли (в жаргонния речник снимката му илюстрира изрече «безполезен боклук») увиснал на примка, направена от панталона му. Директорът Джордж Стокет незабавно разпореди организирането на празничен банкет с танци в затворническата столова. Попитан дали «самоубийственият панталон» ще бъде сложен в рамка и подреден при другите затворнически трофеи, директор Стокет само намигна на репортерите, присъстващи на импровизираната пресконференция.

Уондърли, заразно зло с човешки облик, идва на бял свят на 27 октомври 1972 г. в Данбъри, Кънектикът...“

Беше поредното катастрофално писание на Майкъл Андерсън! Дори най-тъпите ми некролози от рубриката „Оплюй мъртвите“ бяха по-забавни и язвителни (ако не ми вярвате, хвърлете им едно око), обаче това нямаше значение. Отново го написах на един дъх, думите избликваха, отново се усещах всемоушен. В един момент осъзнах, че съчиняването на некролози не е като игра на боулинг, а повече прилича на хвърляне на копие. На копие с много остър връх. Кейти явно беше на същото мнение. Седеше до мен и ми се струваше, че чувам пукане на статично електричество като от наелектризирана четка за коса.

Трудно ми е да опиша какво последва, защото ми навява мисълта, че във всеки от нас има по нещо от Кен Уондърли, но тъй като няма два начина за излагане на истината, ще бъда откровен: изпитахме сексуална възбуда. Щом написах некролога, наградих Кейти като истински мачо, а не като задръстеняк, и я занесох обратно на леглото. Тя обвини крака около кръста ми и сложи ръце на тила ми. Мисля, че „втората серия“ продължи не повече от

петдесет секунди, но и двамата стигнахме до оргазъм. Сеизмичен оргазъм. Хората понякога са гадни.

Кен Уондърли беше чудовище, нали? Не беше само мое мнение — той използва същата дума, за да опише себе си, докато признаваше престъпленията си в опит да избегне смъртната присъда. Така можех да намеря оправдание за стореното от мен — от нас, — само че имаше и нещо друго.

Писането на неговия некролог ми достави по-голямо удоволствие от последвалия полов акт.

Искаше ми се да го направя отново.

При събуждането си на следващата сутрин видях, че Кейти седи на канапето и лаптопът е в скута ѝ. Изгледа ме мрачно и потупа възглавницата до себе си. Седнах и прочетох водещото заглавие на „Неонов цирк“: „Още едно лошо момче гризва дървото. «Гадния Кен» се самоубива в килията си.“ Само че не се бе обесил. Беше натъпкал в гърлото си парче сапун, което беше странно, защото затворниците получават само течни миешки препарати.

— Мили Боже! — възкликнах. — Каква ужасна смърт!

— Добре! — Тя сви юмруци и победоносно вдигна ръце. — Отлично!

Щеше ми се да я попитам това-онова. Първо, дали е преспала с мен само за да убия някакъв тип, играещ ролята на заместител на насилника ѝ. Задайте си следния въпрос (аз си го зададох): имаше ли смисъл да я питам? Може би щеше да отговори искрено, но въпреки това нямаше да ѝ повярвам. При това положение връзката ни надали щеше да е отровна, но със сигурност щеше да е някак перверзна.

— Повече няма да се повтори — обях.

— Добре, разбирам. (Не ме разбираше.)

— Така че не настоявай.

— Няма. (Тя настоя.)

— И не бива да казваш на никого.

— Нали обещах? (Вече беше казала.)

Нещо ми подсказваше, че разговорът е безсмислен и безполезен, обаче промърморих „Добре“ и млъкнах.

— Майк, не те пришпорвам, но ме чака страшно много работа и...

— Нямаш грижа, приятелко. Веднага се изнасям.

Всъщност исках да си тръгна. Исках да бродя безцелно трийсетина километра и да обмисля с какво ще се занимавам в бъдеще. Кейти ме награби, преди да изляза, и ме целуна страстно.

— Не си тръгвай ядосан.

— Не съм ядосан. — Не бях наясно точно какви чувства изпитвам.

— И не си и помисляй да подаваш оставка. Необходим си ми. Прецених, че Пени не е подходяща за „Оплюй мъртвите“, но разбирам нежеланието ти да продължиш с некролозите. Питам се дали... Джорджина?

— Може би — отвърнах. Според мен Джорджина беше най-некадърната дописничка, но вече не ме беше грижа. В момента мислех само как завинаги да приключа с некролозите; не исках да ги виждам, камо ли да ги съчинявам.

— А ти пиши каквито си искаш гадни рецензии. Няма я Джерома да ти откаже, нали?

— Няма я.

Тя ме раздруса:

— Не повтаряй като робот, ако обичаш. Покажи малко въодушевление, онази типична за „Неонов цирк“ живина. И обещавай да не напускаш. — Тя зашепна. — Ще провеждаме частни съвещания. Само ние двамата. — Забеляза, че погледът ми се стрелва към деколтето на халата ѝ, и доволно се усмихна. После ме побутна към вратата. — Тръгвай. Чупката!

Мина една седмица, а когато работиш за сайт като „Неонов цирк“, една седмица се равнява на три месеца. Знаменитости се напиваха, знаменитости постъпваха в клиники за рехабилитация и след изписването незабавно се напиваха, знаменитости попадаха в ареста или при слизането от лимузината се виждаше, че са sans гащички, знаменитости танцуваха по цели нощи, женеха се, развеждаха се, разделяха се. Една прочута личност падна в басейна си и се удави. Джорджина написа удивително скучен некролог и сайтът беше затрупан с туйтове и имейли с въпроса „Къде е Майк?“ Едно време това щеше да ме зарадва.

Не посещавах апартамента на Кейти, защото не ѝ беше до гушкане. Всъщност рядко се вясваше в офисите на сайта. Ходеше на съвещания — две в Ню Йорк и едно в Чикаго. В нейно отсъствие аз някак неусетно поех задълженията ѝ. Не се кандидатирах за мястото ѝ, не проведох кампания, не ме избраха за шеф. Просто се случи. Утешавах се с мисълта, че нещата ще се нормализират, когато Кейти се върне.

Не ми се стоеше в кабинета на Джерома (имах чувството, че там има духове), но като изключим тоалетната, само там можех да говоря на спокойствие с пашнатите колеги. А те постоянно се пашкаха. Електронните сайтове пак са издания и служителите в тях също се тресат от комплекси и неврози. Джерома щеше да разкара набързо всеки от тях (подканяйки го да си вземе бонбонче), но аз не можех да постъпвам така. Когато усетих, че започвам да полудявам, си рекох, че в скоро време ще се върна на старото си място до стената и ще се захвана с писането на заядливи рецензии. Ще съм само „редови“ пациент в лудницата.

Спомням си, че единственото твърдо решение, което взех през онази седмица, беше относно стола на Джерома. Не можех да си настаня задника там, където беше седяла при задушаването си от гибелно бонбонче против кашлица. Избутах стола ѝ в общото помещение и взех онзи, който възприемах като свой — стоящият под плаката с надпис „Моля, серете там, където ядете.“ Не беше много удобен, но поне не бъкеше от призраци. Тъй и тъй вече не пишех много.

Късно следобед в петък Кейти нахлу в офиса, облечена с блестяща рокля до коленете — коренна противоположност на обичайните ѝ джинси и бюстиета. Косата ѝ бе накъдрена и подредена в сложна прическа. Приличаше ми на... по-красива версия на Джерома. Бегло си спомнях съдържанието на „Фермата на животните“ от Оруел и как девизът „Четири крака — добре, два крака — лошо“ е заменен от „Четири крака — добре, два крака — още по-добре“.

Кейти ни събра и обяви, че нашият сайт ще бъде купен от чикагската компания „Пирамид Медия“ и че заплатите на всички ще бъдат повишени малко. Това предизвика бурни аплодисменти. Когато шумотевицата затихна, тя добави, че Джорджина Буковски поема за постоянно „Оплюй мъртвите“, а Майкъл Андерсън ще е новият „културен критик“.

— Което означава — продължи тя, — че разперил криле, ще прелита бавно над терена, като сере, където му скимне.

Присъстващите отново заръкопляскаха. Станах и се поклоних, стараяйки се да

изглеждам весел и дяволит. Справих се наполовина. Не бях изпадал във весело настроение след внезапната смърт на Джерома, но пък наистина се чувствах като дявол.

— А сега всички на работа! Напишете нещо безсмъртно! — Блестящите ѝ устни се разтегнаха в усмивка. — Майк, може ли да поговорим насаме?

Насаме означаваше в кабинета на Джерома (всички още го възприемахме като такъв). Кейти се намръщи, когато видя кой стол е зад бюрото.

— Какво прави тук това грозилище?

— Не желая да седя на стола на Джерома — отвърнах. — Ако искаш, ще го донеса обратно.

— Да, но първо... — Приблужи се до мен, обаче забеляза, че щорите са вдигнати и всички са вперили погледи в нас, затова само сложи длан на гърдите ми. — Ще дойдеш ли у дома довечера?

— Разбира се — казах, макар че не бях въодушевен от перспективата, както вероятно си мислите. Тъй като малката глава не беше зад кормилото, съмненията ми относно мотивите на Кейти все повече се усилваха. А и да си призная, стана ми кофти, задето пожела да върна стола на Джерома.

Понижавайки глас, въпреки че бяхме сами, тя продължи:

— Предполагам, че не си писал други... — Блестящите ѝ устни се размърдаха беззвучно, оформяйки думата „некролози“.

— Дори не ми е минавало през ума.

Беше нагла лъжа. Писането на некролози беше първото, за което си помислях сутрин, и последното, за което си помислях, преди да заспя. Спомнях си как се изливаха думите. И съпровождащото усещане, че още при първия удар топката ще събори всички кегли; че копие, хвърлено от теб, ще попадне право в целта.

— Нещо друго да си писал? Някакви рецензии? Чух, че „Парамаунт“ пускат новия филм на Джек Бригс, който бил още по-скапан от „Религиозни куриери“. Би трябвало да си изкушен.

— Всъщност не съм писал нищо. Следях какво пишат другите. Бърках се в работата им, така да се каже. Но не ме бива за редактор. Това е твоя работа, Кейти.

Този път тя не възрази.

По-късно през деня погледнах от бюрото си на задния ред, където се опитвах (безуспешно) да напиша рецензия за някакъв музикален диск, и я видях да седи в кабинета, приведена над лаптопа. Устните ѝ помръдваха и си помислих, че говори по телефона, обаче мобилният ѝ го нямаше. Хрумна ми (вероятно идеята беше абсурдна, но не можех да се отърся от нея), че е открила в горното чекмедже на бюрото кутийка с евкалиптови бонбони и премята един в устата си.

Пристигнах в апартамента ѝ малко преди седем с два плика храна от китайския ресторант „Фън Джой“. Тази вечер Кейти не носеше шорти и прозрачно бюстие, а торбест панталон и пуловер. Освен това не беше сама. В единия край на канапето седеше (по-точно се беше сгушила) Пени Лангстън. Този път обичайната бейзболна шапка я нямаше, но зловещата усмивка сякаш казваща „Само посмей да ме пипнеш и ще те убия!“ си беше на обичайното място.

Кейти ме целуна по страната и обяви:

— Поканих и Пени.

Беше повече от очевидно, но казах:

— Здравсти, Пенс.

— Здравсти, Майк. — Гласът ѝ беше като писукане на мишле, тя не посмя да ме погледне в очите, но все пак направи неуспешен опит да превърне страховитата си усмивка в по-приемлива гримаса.

Погледах Кейти. Вдигнах вежди.

— Казах ти, че не съм споменала на никого какво можеш да правиш — подхвана тя. — Е... не беше съвсем вярно.

— Така и предполагам. — Сложих на масичката белите хартиени пликове, по които бяха избили мазни петна. Бях загубил апетита си, а и не очаквах следващите минути да са забавни и радостни⁶³. — Ще бъдеш ли така любезна да обясниш за какво става въпрос, преди да те обвиня, че не си спазила тържественото си обещание, и да си тръгна?

— Не си отивай. Моля те, остани. Изслушай ме. Пени работи в „Неонов цирк“, защото придумах Джерома да я назначи за дописничка. Когато се запознахме, тя все още живееше тук, в града. Членувахме в една група, нали така, Пенс?

— Да — изписука Пени. Беше се вторачила в ръцете си, отпуснати на скута ѝ; беше сплела пръсти толкова силно, че кокалчетата им бяха побелели. — Наричаше се „В името на Пресветата Дева“.

— И какво по-точно правехте в името ѝ? — попитах, макар да не беше необходимо. Понякога парченцата от пъзела се нареждат сами и дори ги чуваш как тракат при наместването си.

— Оказвахме подкрепа на изнасилени жени — обясни Кейти. — Аз не видях моя насилник, но Пени е видяла нейния. Нали така, Пенс?

— Да, много пъти. — Пени вече ме гледаше, освен това гласът ѝ набираше сила с изричането на всяка следваща дума. Към края тя почти крещеше и по страните ѝ се стичаха сълзи. — Чичо ми, той го направи. Бях на девет. Сестра ми беше на единайсет. И нея изнасили. Кейти казва, че можеш да убиваш хора посредством некролози. Искам да напишеш неговия.

Няма да ви преразказвам какво сподели Пени, стискайки ръката на Кейти и бършейки сълзите си с хартиени носни кърпички. Чували сте тази история, освен ако не живеете в някое от седемте места в тази страна, в които още не са навлезли средствата за масова информация. Важно е да знаете, че родителите на Пени загинали при автомобилна катастрофа и че двете със сестра ѝ били изпратени да живеят с чичо Еймъс и с леля Клодия. Леля Клодия не вярвала, че съпругът ѝ е извършил нещо лошо. Сами ще се сетите за останалото.

Исках да го направя. Първо, защото историята беше ужасна. Второ, понеже хора като чичо Еймъс заслужават куршум в главата, задето посягат на най-слабите и най-уязвимите. Трето, защото Кейти го искаше. Но в крайна сметка го сторих заради красивата рокля на Пени, която ме натъжи. И заради обувките ѝ. И заради неумело сложения ѝ грим. За първи път от много години, може би за първи път, откакто чичо Еймъс беше започнал да ляга до нея нощем, шепнейки ѝ „Това е нашата малка тайна“, тя се беше опитала да се разкраси за човешко същество от мъжки пол. Направо ми късаше сърцето. Кейти беше преодоляла

травмата от изнасилването. Някои момичета и жени успяват, други — не.

Изчаках Пени да завърши разказа си и я попитах:

— Заклевах ли се в Бог, че чичо ти е виновен?

— Да. Отново и отново, и отново. Когато пораснахме и вече можехме да имаме деца, той ни караше да се обръщаме и го вкарваше в... — Тя не довърши. — Мисля, че освен на нас двете с Джеси е посягал и на други.

— И никога не са го хващали?

Тя поклати глава и косата около лицето ѝ, овлажнена от сълзите, се полюшна.

— Добре. — Извадих айпада си от куфарчето. — Обаче искам да ми разкажеш още подробности за него.

— Имам по-добра идея. — Тя пусна ръката на Кейти и грабна чантата си, по-грозна дори от онези, които бях виждал на витрините на магазини за стоки втора ръка. Извади смачкан лист хартия дотолкова пропит с пот, че беше станал мек и полупрозрачен. Текстът, написан с молив и с детински почерк, беше озаглавен „Еймъс Кълън Лангфорд: неговият некролог“.

„Това жалко подобие на човек, което изнасилваше малки момичета при всяка възможност, умря бавно и мъчително от рака, чиито метастази бяха плъзнали в меките тъкани на тялото му. Преди седмица от очите му започна да тече гной. Беше на 63 и в предсмъртните му часове виковете му и молбите му за още морфин огласяха цялата къща.“

Имаше и още. Още много. Почеркът на Пени беше детински, но речникът ѝ беше страхотен, и този текст беше по-добър от всичко, написано от нея за „Неонов цирк“.

— Не знам дали ще свърши робата — казах и понечих да ѝ върна листа. — Мисля, че трябва да го напиша лично.

— Нищо не пречи да опиташ, нали? — обади се Кейти.

Съгласих се. Вперих поглед в Пени и казах:

— Дори не съм виждал този човек, а искаш да го убия.

— Да — отвърна тя и този път ме погледна право в очите. — Точно това искам.

— Сигурна ли си?

Пени кимна.

Седнах на бюрото на Кейти, сложих до айпода си ръкописния некролог, отворих празен документ и започнах да преписвам. Моментално разбрах, че ще се получи. Чувството за могъщество беше по-силно от всякога. Чувството за прицелване. Престанах да поглеждам листа след второто изречение и почуквайки по екранчето, нахвърлях основното. Завърших по следния начин:

„Присъстващите на погребението — предвид отвратителните наклонности на господин Лангстън няма как да ги наречем опечалени — са предупредени да не носят цветя, обаче заплюването на ковчега е желателно.“

Двете жени се взираха, не, блещеха се в мен.

— Ще стане ли? — попита Пени, после си отговори сама. — Да, ще стане. Почувствах го.

— Мисля, че вече е станало. — Насочих вниманието си към Кейти. — Ако поискаш още една такава услуга от мен, ще се изкуша да напиша твоя некролог.

Кейти се насили да се усмихне, обаче си личеше, че е изплашена. Нямах намерение да ѝ

изкарам ангелите (поне така си мисля), затова ѝ стиснах ръката. Тя трепна, понечи да се дръпне, но се отказа. Дланта ѝ беше студена и лепкава.

— Шегувам се. Да, лоша шега, но държа на думите си. Това трябва да приключи.

— Да. — Тя преглътна шумно като героиня от анимационен филм. — Абсолютно.

— И си дръжете езика зад зъбите. Не споделяйте с никого.

Те отново се съгласиха. Понечих да се изправа, но Пени се спусна към мен, прегърна ме и ме бутна обратно на стола. За една бройка сякме да се проснем на пода. Прегръдката ѝ не беше нежна, повече приличаше на вкопчване на удавник. Пени беше плувнала в пот.

— Благодаря ти — прошепна прегракнало. — Благодаря, Майк.

Излязох от кабинета, без да ѝ кажа: „За мен беше удоволствие.“ Копнеех да се махна оттам. Не знам дали изядоха китайското, което бях донесъл; не вярвам да са го докоснали. „Фън Джой“ ли? Забавно, ама друг път.

Не мигнах цяла нощ, и то не заради Еймъс Лангфорд. Имах си други грижи.

Едната беше вечният проблем с пристрастяването. Бях напуснал апартамента на Кейти твърдо решен никога повече да не упражнявам тази ужасяваща власт, но и преди се бях заричал да не го правя, а и не знаех дали ще устискам, защото всеки път, когато напишеш некролог на жив човек, копнежът да го направя отново се засилваше. Сякаш бях на хероин. Употребил ли веднъж-дваж, може и да успееш да спреш. След известно време обаче си принуден да си взимаш дозата. Вероятно все още не бях стигнал до този момент, обаче бях на ръба на пропастта и го осъзнавах. Бях пределно искрен с Кейти — трябваше да спра, докато все още можех. Но дали не беше твърде късно?

Другото ми притеснение не беше толкова сериозно, но не биваше да го пренебрегвам. Докато пътувах с метрото към Бруклин, наум ми дойде една много подходяща за случая мисъл на Бенджамин Франклин: „Двама души могат да пазят тайна само ако единият е мъртъв.“ Моята тайна вече беше известна на трима души и тъй като няхах намерение да убия с некролози Кейти и Пени, от тях зависеше да опазят опасната тайна.

Бях сигурен, че ще устискат известно време, най-вече Пени, ако на сутринта някой ѝ се обади, че милият чичо Еймъс е ритнал камбаната. Но времето щеше да отслаби табуто. Имаше и още един фактор. Двете не бяха просто дописнички, а дописнички в „Неонов цирк“, което означаваше, че работата им е да разкриват тайни. Разкриването на тайни може и да не е чак така пристрастяващо като убиването на хора чрез некролози, но определено има притегателна сила, както знаех от опит. Рано или късно щеше да има напиване в някой бар, а после...

„Искаш ли да чуеш нещо адски шантаво? Обаче първо обещавай да не казваш на никого.“

Представях си как седя в новинарската стая с гадния плакат с храната в тоалетната чиния и съчинявам поредната заядлива рецензия, Франк Джесъп се приближава, сяда до мен и пита дали ми е минавало през ума да напиша некролог на Башар Асад — сирийския диктатор с малката глава, или — хей, това ще е дори по-яко — на корейската лоена топка Ким Чен Ун. Доколкото познавах Джесъп, като нищо можеше да поиска да очисти новия старши треньор на „Никс“.

Опитах се да си внуша, че последното е пълен абсурд, но не ми се удаде. Отговорникът за спорта с шантавата прическа беше луд фен на „Никс“.

Съществуваше дори още по-ужасяваща възможност (до този извод стигнах към три

сутринта). Ами ако информацията за моя необичаен талант стигне до някое злонамерено правителствено ухо? Изглеждаше невероятно, но някъде бях чел, че през петдесетте правителството е експериментирало с ЛСД и с други средства за контролиране на разума, използвайки като опитни зайчета нищо неподозиращи граждани. Хората, извършили подобно нещо, са способни на всичко. Ами ако някой тип от Агенцията за национална сигурност цъфне в „Цирк“ или тук, в къщата на родителите ми в Бруклин, и получа едностранен билет за частен самолет, който ще ме отведе в тайна база; там ще ме настанят в строго охраняван луксозен апартамент, ще ми предоставят списък с лидерите на „Ал Кайда“ и „Ислямска държава“, както и информация, която да ми позволи да пиша изчерпателни некролози. Вероятно благодарение на мен снабдените с ракети дроне ще станат излишни.

Смахнато? Да. Обаче в четири сутринта много неща изглеждат възможни.

Към пет часа, тъкмо когато дневната светлина пропълзя в стаята ми, за пореден път се запитах отново как се сдобих с този нежелан от мен талант. Откога ли го притежавах? Нямах как да разбера, защото по принцип никой не пише некролози на живи хора. Дори в „Ню Йорк Таймс“ нямат подобна практика, те просто събират необходимата информация, за да им е под ръка, когато някой известен се гътне. Може би цял живот съм притежавал тази способност и ако не бях написал онази скапана шега за Джерома, щях да си остана в неведение. Замислих се за причината да постъпя на работа в „Неонов цирк“ — доброволно написания от мен некролог. Да, на човек, който вече беше мъртъв, но некрологът си е некролог. А талантът винаги се стреми към едно, нали? Стреми се да излезе наяве. Стреми се да облече фрак и да затанцува на сцената.

Заспах с тази мисъл.

Телефонът ми ме събуди в дванайсет без петнайсет. Обаждаше се Кейти и по гласа ѝ разбрах, че е разтревожена.

— Ела в офиса! — нареди. — Веднага!

Надигнах се в леглото:

— Какво е станало?

— Ще ти обясня, като дойдеш, само запомни, че повече не бива да го правиш.

— Хм, това вече го обсъдихме. И то няколко пъти.

Не знам дали ме чу, но продължи да повтаря:

— Никога повече, никога! Дори и да става въпрос за Хитлер. Дори и баща ти да опре нож в гърлото на майка ти, пак не бива.

Прекъсна връзката, преди да я бомбардирам с въпроси. Запитах се защо не предложи да проведем тази важна среща в нейния апартамент, който предлагаше уединение за разлика от претъпканите офиси на „Неонов цирк“, после сам стигнах до единствения възможен отговор: Кейти не искаше да остава насаме с мен. Бях опасен. Само бях изпълнил онова, за което ме помолиха с изнасилената ѝ приятелка, обаче фактът си оставаше.

Сега бях опасен тип.

Посрещна ме с усмивка и с прегръдка, за да заблуди неколцината колеги, които, вече обядвали, пиеха „Ред Бул“ и неохотно тракаха на лаптопите си, но днес щорите на кабинета бяха спуснати и усмивката ѝ помръкна веднага щом затворихме вратата.

— Ужасена съм — промълви. — Още снощи се стреснах, но когато ти наистина...

— Усещането е приятно. Да, знам.

— Сега обаче не съм на себе си от страх. Непрекъснато мисля за онези джаджи с пружини, които хората стискат, за да напомнимат мускулите на ръцете и предмишниците си.

— Какво имаш предвид?

Не ми каза. Веднага.

— Започнах от средата, от детето на Кен Уондърли, и...

— Гадният Кен е имал дете?

— Да, син. Престани да ме прекъсваш. Наложил се да започна от средата, защото първо попаднах на статията за сина му. Тази сутрин в „Таймс“ излезе материал за смъртен случай. Този път изпревариха интернет. Някой от „Хъфингтън Поуст“ и „Дейли Бийст“ ще опере пешкира, защото те публикуват само „пресни“ новини, а това се е случило преди известно време. Предполагам, че семейството е решило да изчака погребението и чак след това да съобщи новината.

— Кейти...

— Не говори и слушай. — Тя се приведе напред. — Има косвени жертви. И положението се влошава.

— Не разбирам...

Тя притисна длан до устните ми:

— Затвори си устата, да му се не види! Млъкни!

Млъкнах. Тя отдръпна ръката си.

— Всичко започна с Джерома Уитфийлд. Доколкото можах да преценя, използвайки Гугъл, тя е единствената на света. Беше. Има много мъже на име Джером Уитфийлд, затова благодаря на Бог, че шефката ти беше първата, иначе онова щеше да налети на другите Джеромовци. Поне на някои от тях. Които се намират най-близо.

— Онова ли?

Тя ме изгледа така, все едно си имаше работа с идиот.

— Силата. Твоята втора... — Замълча, вероятно защото се канеше да каже „жертва“. — Твоят втори обект беше Питър Стефано. Рядко срещано име, но не и от най-редките. Сега погледни това.

Извади от чекмеджето на бюрото няколко листа хартия. Измъкна първия от клипса и ми го подаде. На него имаше три некролога, всичките от местни вестници — един от Пенсилвания, един от Охайо, един от Удсток в северната част на щата Ню Йорк. Пенсилванският Питър Стефано беше умрял от инфаркт. Онзи от Охайо беше паднал от стълба. Човекът от Удсток беше получил удар. Бяха умрели в един и същ ден с техния съименник, лудия музикален продуцент.

Отпуснах се на стола и промърморих:

— Не е истина.

— Напротив, истина е. Добрата новина е, че открих в други щати двајсетина мъже на име Питър Стефано, които са живи и здрави. Според мен причината е, че живеят далеч от затвора в град Гоуанда. Там е епицентърът. Оттам се разпръсват шрапнелите.

Гледах я втрещено.

— После дойде ред на Гадният Кен. Още едно необичайно име, слава богу. В Уисконсин и Минесота живеят доста хора с фамилия Уондърли, но тези щати са твърде далеч. Само...

Подаде ми втората разпечатка. Най-отгоре беше новината, публикувана в „Таймс“, „Загина синът на сериен убиец“. Съпругата му твърдеше, че Кен Уондърли младши се е прострелял по случайност, докато е чистел пистолета си. В статията се посочваше и че

„злополука“ е станала по-малко от дванайсет часа след смъртта на бащата. Читателят сам трябваше да прецени дали става въпрос за самоубийство или не.

— Не мисля, че е самоубийство — каза Кейти. Въпреки че се беше гримирила, беше бледа като платно. — И злополука не е. Всичко опира до имената, Майк. Ясно ти е, нали? На всичкото отгоре онова не е наясно с правописа, което допълнително влошава нещата.

Некрологът (вече бях намразил тази дума) под материала за сина на Гадният Кен беше на някой си Кенет Уондърлий от Парамус, Ню Джърси. Подобно на Питър Стефано от Пенсилвания (невинната жертва, която едва ли някога беше убивала друго освен време) Уондърлий от Парамус беше умрял от инфаркт.

Също като Джерома.

Задъхвах се и се потях. Топките ми се бяха свили и ми се струваше, че вече са колкото костилки от праскови. Виеше ми се свят и ми се повдигаше, но някак си се сдържах. По-късно обаче си изповръщах червата. Карах така повече от седмица и свалих пет килограма. (Обясних на разтревожената си майка, че съм пипнал грип.)

— А това вече е връхът на сладоледа. — Кейти ми подаде последния лист, съдържащ списък на седемнайсет човека на име Еймъс Лангфорд. Най-много бяха от района Ню Йорк — Ню Джърси — Кънектикът, но имаше една жертва от Балтимор, една от Вирджиния, две от Западна Вирджиния и три от Флорида.

— Не! — прошепнах.

— Да! — поправи ме тя. — Вторият, от Амитивил, е лошият чичо на Пени. Благодарим се, че в днешно време името Еймъс не се среща често. Ако беше Джеймс или Уилям, жертвите щяха да са стотици. Вероятно не хиляди, защото онова не стига по-далеч от Средния запад, но пък Флорида е на петнайсет хиляди километра оттук. Обхватът е по-голям от този на станция в средни вълни през деня.

Листовете се изплъзнаха от ръката ми и с плавно въртене се понесоха към пода.

— Сега разбра ли защо направих сравнение с онези джаджи, с които хората тренират ръцете си? В началото успяваш да събереш дръжките веднъж-два пъти. Но ако упорстваш, мускулите стават силни. Нещо такова се случва с теб, Майк. Сигурна съм. Всеки път, когато напишеш некролог на жив човек, силата се увеличава и стига по-далеч.

— Идеята беше твоя — прошепнах. — Твоя, мамка му!

Но тя не се върза на приказките ми.

— Не съм те карала да пишеш некролог на Джерома. Сам го направи.

— Беше прищявка — възразих. — Глупава шега, да му се не види. Нямах представа, че ще стане така!

Само че истината май беше друга. Спомних си моя първи оргазъм в банята, осъществен с помощта на шепа соли за вана. Не осъзнавах какво правя, когато се наведох и хванах оная си работа... само нещо в мен, нещо дълбоко в съзнанието ми, беше наясно. Една стара поговорка (не е мисъл на Бенджамин Франклин) гласи: „Когато ученикът е готов, ще се появи учителят.“. Понякога учителят е в нас.

— Уондърли загина заради теб — настоях. — Мръсникът Еймъс — също. Ти вече знаеше какво ще се случи.

Кейти седна на ръба на бюрото — нейното бюро — и ме погледна право в очите, което вероятно не ѝ беше лесно.

— Така е. Но... не знаех, че ще се разпространи.

— Нито пък аз.

— Наистина е пристрастяващо. Седях до теб, когато го направи. Беше като смъркане на кокаин.

— Мога да спра — заявих.

Надявах се, че ще мога.

— Сигурен ли си?

— Почти. А ти? Ще можеш ли да си държиш устата затворена? До края на живота си?

Тя беше така любезна да се замисли. После кимна:

— Принудена съм. Очаква ме блестяща кариера в „Цирк“ и не искам да прецаквам нещата, преди да съм си стъпила на краката.

Мислеше само за себе си. Колко глупаво беше да очаквам друго. Може би грешах, че смуче евкалиптовите бонбонки на Джерома, но седеше на стола на Джерома, зад бюрото на Джерома. А и тази нова прическа тип „гледай, но не пипай“... Както биха казали свинете на Оруел: „Джинси — добре, нова рокля — още по-добре“.

— Ами Пени?

Кейти не отговори.

— Защото ми се струва, че на Пени — другите явно също мислят така — със сигурност ѝ хлопа дъската.

Очите на Кейти проблеснаха.

— Изненадан ли си? Имала е много тежко детство, ако случайно не си разбрал. Кошмарно детство.

— Разбирам я, защото в момента живея в кошмар. Така че спести си приказките за емпатия, на които са ви учили в онази група. Просто искам да знам дали ще си държи езика зад зъбите. Мълчание до гроб? Дали?

Последва дълга, много дълга пауза. Накрая Кейти каза:

— При положение, че насилникът ѝ е мъртъв, тя вероятно ще престане да посещава срещите на групата.

— Ами ако продължи?

— Предполагам би могла... в определен момент... да каже на някоя изтормозена жена, че има познат, способен да реши проблемите ѝ. Не би го направила този месец, вероятно не и догодина, обаче...

Не довърши изречението. Спогледахме се. Бях сигурен, че погледът ми издаде мислите ми — имаше само един сигурен начин да накарам Пени да си мълчи.

— Не! — отсече Кейти. — Дори не си го и помисляй, и то не само понеже заслужава да живее и да се наслаждава на хубавите неща, които я очакват в бъдеще. Защото няма да умре само тя.

Беше права, проучванията ѝ го доказваха. Пени Лангстън не беше често срещано име, но в Америка живеят над триста милиона души и жените с имена Пени или Пенелопи Лангстън щяха да извадят късата клечка, ако включех лаптопа или айпада си и напишех нов некролог. Пък и трябваше да се съобразявам с ефекта „в съседство“. Силата беше поразила освен Уондърли и Уондърлий. Ами ако започнеш да убива жените на име Петула Лангстън? Патси Лангфорд? Пени Лангли?

А моето положение? На Майкъл Андерсън вероятно му трябваше само още един некролог, за да се предаде напълно пред онова чувство за могъщество. Само като си помислех за него, ми се приискваше да действам, защото то щеше да заличи, макар и временно, усещането за ужас и смайване. Представих си, че да се разведря, пиша

некролозите на Джон Смит и Джил Джоунс, и топките ми се свиха още повече при мисълта за масовият мор, който ще последва.

— Какво ще правиш? — попита Кейти.

— Ще измисля нещо — отвърнах.

Наистина измислих.

През нощта отворих пътния атлас, намерих картата на Съединените щати, затворих очи и посочих с пръст. Ето причината, поради която сега живея в Ларами, Уайоминг. Работя като бояджия. Предимно. Занимавам се и с други неща като мнзина, живеещи в малки градове — онези, които до неотдавна презрително наричах глуха провинция. Поработвам в една фирма за озеленяване — кося ливади, изгребвам шума, засаждам храсти. През зимата почиствам алеи и поддържам пътеките в скикурорта „Заснежена планина“. Не съм богат, но успявам да си държа главата над водата. Всъщност се справям по-добре, отколкото в Ню Йорк. Подигравайте се на дълбоката провинция колкото си искате, но тук е доста по-евтино за живеене, а и се случва дни наред никой да не ми покаже среден пръст.

Родителите ми не разбират защо зарязах всичко, а баща ми не се опитва да скрие разочарованието си. Понякога казва, че ще съжалявам, задето съм живял като Питър Пан, когато чукна четирийсет и косата ми се прошари. Майка ми също е озадачена, но не мърмори. Тя не харесваше „Неонов цирк“, мислеше, че там пропилявам писателската си дарба. Вероятно беше права, но пък напоследък използвам тази дарба предимно за съставяне на списъци за покупки. Колкото до косата ми, видях първите бели нишки още преди да напусна големия град, а тогава не бях навършил трийсет.

Обаче още сънувам писането и сънищата са неприятни. В един седя пред лаптопа си, макар че вече не притежавам лаптоп. Пиша некролог, без да мога да се спра. А и не искам да спирам, защото усещането за власт е непреодолимо. Стигам до „Тъжни новини: миналата нощ умряха всички мъже на света, носещи името Джон“, после се събуждам я на пода, я омотан в завивките и крещейки. На няколко пъти за малко не събудих съседите.

Не си оставих сърцето в Сан Франциско, както се казва в онази стара песен, изпълнявана от Тони Бенет, но си оставих лаптопа в добрия стар Бруклин. Не можах да се откажа от айпада обаче (май не се бях отърсил напълно от пристрастяванията). Не го използвам за пращане на имейли — искам ли да се свържа с някого, звъня по телефона. Ако не е спешно, използвам онази древна институция, наречена Пощенска служба на Съединените щати. Ще се изненадате колко бързо човек може да се върне към навика да пише писма и да изпраща пощенски картички.

Все пак си харесвам айпада. Има много игри и записи на шума на вятъра, които ми помагат да заспя нощем, както и аларма да ме буди сутрин. Качил съм тонове музика, няколко аудиокниги и доста филми. Когато ми доскучае, сърфирам из интернет. Както може би знаете, мрежата предлага милиони възможности за убиване на времето, а в Ларами то тече бавно, когато не съм на работа. Особено през зимата.

Понякога посещавам сайта „Неонов цирк“ — ей-така, заради старите времена. Кейти се справя добре като редактор (много по-добре от Джерома, която беше с доста ограничен мироглед) и сайтът неизменно е в първата петица на класациите за посещаемост. Понякога изпреварва с малко „Дръдж Рипорт“, често е по-назад. Има много реклами, което означава, че по този параграф „Неонов цирк“ е сред отличниците в интернет пространството.

Наследницата на Джерома още води рубриката „Да се насвяткаме с Кейти“. Франк Джесъп още отговаря за спорта; неговата не особено оригинална статия за използването на стероиди във футбола доби известност и му осигури собствено предаване в канала за спорт ESPN. Джорджина Буковски написа пет-шест скучни некролога за „Оплюй мъртвите“, после Кейти закри тази рубрика и я замени с нова, наречена „Смъртоносни залози“, където читателите печелят награди, предсказвайки кои известни личности ще се гътнат през следващите дванайсет месеца. Води я Пени Лангстън и всяка седмица различни снимки на усмихнатото ѝ лице се появяват над танцуващ скелет. Това е най-популярната рубрика на „Цирк“ и коментарите заемат десетки страници. Хората обичат да четат и да пишат за смърт.

Знам го от собствен опит.

Ами... това е всичко. Не очаквам да ми повярвате, не сте и длъжни; все пак живеем в Америка. Така или иначе се постарях да изложа събитията възможно най-точно. Както ме учеха във Факултета по журналистика — без сладникави и помпозни фрази. Опитах се да бъда ясен и директен, да се придържам към главната линия. Изложих сбито същината, та фактите от всяко събитие да доведат логично до следващото, по-следващото и оттам до края. Старата школа, загревате ли? Контролирай се, увери се, че всичко върви гладко. Ако завършекът на историята ви се струва малко блудкав, ще цитирам още една мисъл на професор Хигинс. Той казваше, че в репортажа крайт е нещо относително, а в реалния живот е на страницата с некролозите.

На Стюарт О'Нан

Хрумна ми да споделя с вас забавна житейска случка, която години наред разказвам по време на публичните си изяви. По принцип у нас жена ми се занимава с пазаруването (твърди, че иначе семейството ни няма да познава вкуса на зеленчуците), но понякога ми възлага спешни поръчения. Ето защо един следобед обикалях местния супермаркет, за да купя батерии и тиган с незалепащо покритие. Докато вървях през проходите между стелажите към отдела за домашни потреби, след като вече бях сложил в кошницата другите неща от жизнена необходимост (кифлички с канела и пакети с чипс), срещу мен се зададе електрическа количка, управлявана от жена — типична прелетна птица, както наричат пенсионерите, които през зимата се преселват във Флорида. Беше на около осемдесет, трайно накъдрената ѝ коса беше подредена в съвършена прическа, лицето ѝ, загоряло от слънцето, беше добило цвета на кордовска кожа. Погледна ме, извърна глава, после пак ме погледна.

— Познавам ви — каза. — Вие сте Стивън Кинг. Пишете страшни разкази и романи. Няма лошо, някои хора ги харесват, но не и аз. Допадат ми оптимистичните истории като „Изкуплението Шоушенк“.

— Аз съм автор и на „Изкуплението“ — отвърнах.

— Не, не сте! — отсече тя и ме отмина с количката си.

Епизодът с възрастната дама е доказателство, че авторът на страховити разкази и романи е като момиче, което живее в каравана на края на града — и двамата се ползват с определена репутация. Не ми пука; важното е, че парите ми стигат да си покривам разходите, а и писането още ми доставя удоволствие. Както се казва, наричайте ме както щете, само не и закъсняващ за вечеря⁶⁴.

Понятието „жанр“ не представлява особен интерес за мен. Да, харесвам хоръра. Също и мистериите, съспенса, морските истории, класическите романи и поезията... изреждам само част от предпочитанията си. Обичам да чета и да пиша смешни разкази и това не бива да учудва никого, защото хуморът и ужасът са сиамски близнаци.

Неотдавна чух един човек да разказва за състезание по изстрелване на фойерверки край някакво езеро в Мейн и ми хрумна тази история. И ако обичате, не я възприемайте като

„повествование с местен колорит“ става ли? Този жанр също не ми е по сърце.

Полицейско управление окръг Касъл

Протокол за разпит от 5 юли 2015

11:15-13:20 ч.

Дал показанията: господин Олдън Маккозланд

Снел показанията: полицейски началник Андрю Клатърбък

Извършил ареста: полицай Ардел Беноа, също присъстваща на разпита

Да, може да се каже, че след смъртта на татко ние с майка често киснехме в къщичката край езерото и се натряскахме до козирката. Не е престъпление, нали? Стига да не сядаш пиян зад волана, а ние стриктно спазвахме тази забрана. Можехме да си позволим да прекарваме там с дни, защото вече бяхме богати безделници, така да се каже. До скоро и през ум не ми минаваше, че ще живея толкова нашироко, защото бях син на дърводелец. Татко наричаше себе си „квалифициран дърводелец“, а майка винаги добавяше: „Малко квалифициран, повечко интоксикаран.“. Беше любимата ѝ шегичка. Тя работеше на половин ден в цветарницата „Ройс“ на Касъл Стрийт, само през ноември и декември оставаше два пъти по-дълго в магазина; беше специалистка по коледните венци, но и с погребалните се справяше добре. Да ви кажа, тя направи венеца и за татко. Украсен беше с жълта лента с надпис: „О, КАК ТЕ ОБИЧАХМЕ!“. Почти като цитат от Библията, не мислите ли? Хората се разплакаха, като го прочетоха, дори и онези, на които тате дължеше пари.

След завършване на гимназията започнах работа в гаража на Сони. Отстранявах вибрации във волана, сменях масло, лепях спукани гуми. Естествено, пълнех и резервоарите на клиентите — така беше навремето, а сегашните бензиностанции са на самообслужване. Да си призная, шитках и по малко трева. Отдавна съм зарязал тоя занаят, затова няма как да ме опандизите, ама през осемдесетте с продажбата на марихуана се изкарваха добри пари, особено по нашите места. Винаги разполагах с достатъчно мангизи за купонясване в петък или в събота вечерта. Ходех по жени, но бягах от обвързване и досега нито една не е успяла да ме заведе пред олтара. Ако изобщо имам някакви мечти, те са две: да видя Гранд Каньон и да си остана стар ерген. Тъй проблемите са по-малко. Пък и трябва да се грижа за майка. Нали знаете, най-добрият приятел на момчето е неговата...

Ще стигна до онуй, задето ви интересува, Ардел, ама ме остави да разказвам по моя си начин. Мисля, че тъкмо ти ще ме разбереш, щото все не млъкваше в училище. „Дърдориш като картечница“ — така те кореше госпожа Фич. Помниш ли я? Нашата даскалица в четвърти клас. Голяма чешитка беше! Сещаш ли се как залепи дъвка на обувката ѝ? Голям смях падна!

Докъде бях стигнал? А, да, до къщичката, нали? Край езерото Абенаки.

Обикновена къщурка с три стаи, с малък плаж и с малък пристан. Ако не греша, татко я купи през деветдесет и първа, когато получи процент от някаква поръчка. Парите не стигаха за първата вноска, ама като добавих приходите от моите „билкови илачи“, се сдобихме с къщичката. Която е доста скапана, право да ви кажа. Майка я нарече Развъдник на комари; така и не успяхме да я стегнем, обаче татко плащаше вноските сравнително редовно. Пропуснеше ли някоя, двамата с майка помагахме. Тя мрънкаше, че хвърля на вятъра

заплата си от цветарския магазин, но всъщност не се сърдеше; обичаше да ходи там въпреки буболечките и течашия покрив. Често си устройвахме пикници на малкото пристанище и зяпахме минаващите хора. Още тогава майка не се отказваше от стек бира или от бутилка бренди с кафе, макар че гледаше да пие само през уикендите.

Изплатихме къщичката в началото на столетието и не е чудно, че ни излезе доста евтино. Намира се на западния бряг на езерото, а и двамата знаете какво е там — низина, обрасла с тръстики и с хрусталаци. На източния бряг е по-хубаво — там са ония ми ти скъпарски вили на летовниците; представях си как паралиите гледат нашите бедняшки къщурки и каравани и си казват, че е жалко, защото местните са принудени да живеят така мизерно, даже без тенискортове в дворовете си. Да си мислят каквото щат. Според мен не им отстъпвахме по нищо. Татко често сядаше на пристана и хвърляше въдицата, после майка пържеше уловените риби на печката на дърва, а през 2001 (или 2002) ни прокараха водопровод и канализация и не се налагаше посред нощ да търчим до кенефа на двора. Точно така, по нищо не отстъпвахме на тюзарите.

Мислехме, че след изплащането на къщата ще имаме пари за ремонти, обаче не ни се получи; кинтите сякаш се изпаряваха, въпреки че по онова време се отпускаха много заеми на желяещите да строят и татко постоянно имаше работа. Когато през 2002 умря от инфаркт на един строеж в Харлоу, с майка си рекохме, че яко ще закъсаме.

— Ще се справим някак си — опита се да ме успокои тя, — а пък ако си е пръскал парите за курви, не ща да знам. — После добави, че трябва да шитнем къщичката край езерото, стига да намерим луд, който да я купи. — Ще я обявим за продажба през пролетта! — отсече. — Преди да са се пръкнали гадните комари. Навит ли си, Олдън?

Навих се и веднага се заех да пооправя къщурката. Тъкмо бях сменил покривните плочи и изгнилите греди на пристана, когато за първи път ни излезе късметът.

От една застрахователна компания в Портланд се обади на майка и тогава разбрахме защо мангизите все бяха кът дори и след изплащането на къщичката и прилежащите два акра земя. Татко не беше ходил по курви, а беше внасял парите за застраховка „Живот“. Може да е имал някакви предчувствия. Светът бѣка от чудесии като например дъжда от жаби, двуглавата котка, която видях на панаира в окръг Касъл (дълго сънувах кошмари заради нея), и чудовището от Лох Нес. Така или иначе важното беше, че седемдесет и пет бона ни паднаха от небето. Вкарахме ги в нашата сметка в „Кий Банк“.

Това бе първият голям късмет. Две години след онова обаждане, почти на същата дата, щастието пак ни се усмихна. Майка имаше навика веднъж седмично след обичайното пазаруване в магазина на Норми „Супершоп“ да си купува лотариен билет от онези, дето се изтриват. Години наред триеше на поразия, ама тъй и не спечели повече от дващсетачка. И не щеш ли, през 2004 в горното и долното поле на билета от „Големите мейнски милиони“ се появи числото 27 и тя видя (чудо на чудесата!), че печели двеста и петдесет хиляди долара.

— За малко да се подмокрят — каза ми по-късно.

Изтипосаха печелившия ѝ билет на витрината на „Супершоп“. Може би сте го виждали, висят там най-малко два месеца.

Цели двеста и петдесет бона! Всъщност след данъците за нас останаха сто и дващсет, ама кой ти ги дава? Вложихме ги в акции на компанията „Съни Ойл“, защото майка каза, че нефтът винаги ще е доходоносна инвестиция поне докато не свърши, а тогава нас няма да ни има. Навих се. И в това отношение извадихме късмет. Бяха силни години за фондовата борса, както може би си спомняте, и ние заживяхме безгрижно.

Тогава взехме да се напиваме здравата. Освен край езерото попейвахме и в градската ни къща, но без да се оливаме. Нали знаете какви клюкари са съседите, та затуй се пазехме. Чак когато заживяхме почти целогодишно в Развѣдника на комарите, му отпуснахме края. Майка напусна магазина за цветя през 2009, година по-късно аз казах „чао“ на лепенето на гуми и сменянето на автомобилни гърнета. Вече нямахме причина да живеем в града поне докато не захладнееше; в къщурката край езерото няма отопление, нали знаете? До 2012, когато започнаха проблемите ни с онези жабари от другата страна на езерото, отивахме там седмица-две преди Деня в памет на загиналите във войните, отбелязван през последната седмица на месец май, и оставахме до Деня на благодарността в края на ноември.

Майка понапълня (вече гонеше осемдесет кила), според мен по вина на брендито с кафе; неслучайно за него казват „Една чаша изпий и със задник мощен се сдобий“. Но тя все повтаряше, че никога не е била претендентка за мис Америка, нито дори за мис Мейн.

— Аз съм си пухкавичка — шегуваше се, а доктор Стоун ѝ обясняваше (докато тя не престана да ходи на прегледи при него), че ще гушне букета млада и зелена, ако не престане да се налива с „Алан“.

— На крачка си от инфаркта, Холи — гълчеше я. — И от цирозата. Вече имаш диабет тип 2, не ти ли стига? Ще ти го кажа с прости думи: трябва да престанеш да пиеш и да започнеш да посещаваш срещите на Анонимните алкохолици.

— Пфу! — изсумтя майка, когато се върна от поредното посещение при него. — Припи ми се от бръщолевенията му. Ще удариш ли и ти едно, Олдън?

Отвърнах, че ще ми дойде добре, затова, както ни беше обичай, изнесохме сгъваемите си столове на пристана и се насвяткахме до козирката, любувайки се на залеза. Тъй де, живеехме си добре, даже по-добре от мнозина. А и всеки ще умре от нещо, нали така? Лекарите го забравят, ама не и моята майка.

— Оня смотан приятел на дълголетието мож да е прав — изфъфли тя, докато към десет часа вечерта се кандилкахме към къщичката; бяхме здравата нахапани от проклетите комари, въпреки че се бяхме наплескали с репелент. — Обаче като си тръгна от тоя свят, ще знам, че съм си поживяла. Пък ѝ не пафкам, а всеки знае, че туй най вреди. Кат не пуша, ще се крепя още известно време, ами ти, Олдън? Кво ще правиш, кат хвърля топа и мангизите свършат?

— Нямам представа — отвърнах. — Знам само, че искам да видя Гранд Каньон.

Тя се засмя и ме смушка с лакът в ребрата:

— Тъй те искам, момчето ми. Който е скромен в желанията си, никогаж няма да хване язва. А сега да поспим.

Тъй и направихме. Събудихме се в десет сутринта и към пладне взехме да си лекуваме махмурлука с коктейли „Ръди Уотър“. Не се тревожех за майка колкото доктор Стоун; мислех си, че се забавлява прекалено добре, за да гушне букета. И тя надживя добрия чичо доктор, който една вечер беше блъснат от пиан шофьор, докато карал по моста Пиджън. Наречете го ирония, трагедия или просто съдба. Не си падам по философията. Просто си рекох, че за щастие семейството му не е било в колата му. И че се надявам близките му да са получили тлъста застраховка.

Това ви го разказах, за да добиете обща представа. Сега преминавам по същество.

Семейство Масимо. И онзи *шибан* тропет... да ме прощавате за лошата дума.

Последвалите събития бяха нещо като надпревара във въоръжаването по случай Деня на независимостта и макар патакмата да стана през 2013, неприятностите започнаха година по-рано. Имотът на Масимо беше точно срещу нашия — голяма бяла къща с колони и с

моравата, простираща се до брега, който беше покрит с бял пясък, а не каменист като нашия. Стаите сигурно бяха повече от десет. Може би даже двайсетина, ако броим онези в къщичката за гости. Жабарите бяха кръстили имота „Бивак «Дванайсетте бора»“ заради дърветата около голямата къща.

Бивак ли! Мили Боже, та това си беше истинско имение. С тенискорт, разбира се. Плюс игрище за бадминтон и поляна зад къщата, на която ония ми ти богаташи се състезаваха в хвърляне на подкови. Идваха в края на юни, оставаха до първата седмица на септември, после пускаха кепенците. Такова грамадно имение, а да пустее девет месеца в годината! Да не повярва човек. Майка обаче вярваше. Викаше, че ние сме случайни богаташи, а Масимо — истински.

— Обаче техните пари са спечелени нечестно, Олдън — казваше. — А и не става въпрос за мижав парцел от един декар. Всички знаят, че Пол Масимо е връзка. — Тя винаги натъртваше на думата *връзка*.

Предполагаше се, че оня е натрупал мангизите от компанията си „Масимо Кънстръкшън“. Поразрових се из интернет и всичко ми се стори законно, само дето те бяха италианци и седалището на „Масимо Кънстръкшън“ беше в Род Айленд. Вие сте ченгета, навържете нещата. Както казваше майка, като събереш две и две, никога не получаваш пет.

Като пристигаха, се настаняваха във всички стаи в голямата бяла къща, да, точно така. Даже и в тези в къщичката за гости. Майка често поглеждаше към отсрещния бряг, вдигаше чашата си с коктейл „Сомбреро“ или „Ръди Уотър“ и казваше, че такива боклуци като Масимо се продават на кило.

Ама ги биваше да купонясват, спор няма. Правеха си барбекюта, стреляха се с водни пистолети, тийнейджърите караха джетове — имаха половин дузина красавци, боядисани в толкова ярки цветове, че като ги погледнеш, очите те заболяват. Вечер играеха футбол (обикновено в „Дванайсетте бора“ се събираха толкова членове на фамилията, че да направят два отбора по единайсет човека), а като притъмнееше и топката вече не се виждаше, подхващаха песни. Всъщност се деряха прегракнало, нерядко на италиански, което говореше, че са ударили по няколко питиета.

Единият имаше тромпет и акомпанираше с него всяка песен — непрестанно *уа-уа-уа*, от което да ти се насълзят очите.

— Тоя със сигурност не е Диззи Гилеспи⁶⁵ — викаше майка. — Ще ми се някой да намаже с олио гадния тромпет и да му го навре в задника, та да изпърди с него „Бог да благослови Америка“.

Някъде към единайсет той изсвирваше „Тапс“ — военния сигнал за отбой — и „концертът“ приключваше. Не знам дали някой съсед щеше да се оплаче, дори ако певците и тромпетистът беснееха до три през нощта, защото повечето жители на западния бряг на езерото смятаха Масимо за първообраза на Тони Сопрано от мафиотския филм „Семейство Сопрано“.

За Деня на независимостта — говоря за 2012 — се бях снабдил с няколко искрящи свещи, с два-три фишека „Черна котка“, плюс няколко „черешки“. Купих ги от магазина „Веселата бълха“ на Татенцето Андерсън — оня, дето е край пътя за Оксфорд. Не ви лъжа. Само тъпаци биха си го помислили, а вие не сте тъпаци. Да му се не види, всеки знае, че от „Веселата бълха“ можеш да си купиш бомбички. Обаче Татенцето продаваше само от по-безопасните, защото по онова време фойерверките бяха забранени.

И тъй, през този ден тузарите Масимо се кефеха на отсрещния бряг на езерото: играеха

футбол и тенис, правеха си тъпи шегички, като завираха банските в задниците на който им падне, по-малките се плацикаха във водата до брега, а по-големите скачаха от закотвения в езерото сал и се гмуркаха. С майка си седяхме кротко на сгъваемите столове на пристана, сложили бяхме наблизко нашия „арсенал“, с който щяхме да се включим в проявите на патриотизъм. Щом се смрачи, аз ѝ подадох една искряща свещ, запалих я, после запалих своята от нейната. Размахаме ги в сумрака и не след дълго дребосъците оттагък ги видяха и взеха да вдигат врява — и те искаха същите. Две от по-големите момчета Масимо им дадоха и те ги размахаха към нас. Техните бяха по-големи и горяха по-дълго, а горната им част беше обработена с някакви химикали, затова хвърляха разноцветни искри, докато нашите бяха само в жълто и бяло.

Жабарят с тропета изсвири *уа-уа*, сякаш искаше да каже: „Такива са истинските искрящи свещи.“

— Хич да не ти пука — каза майка. — Техните са по-големи, ама хайде да гръмнем два фишека, та да видим тогава кой е по-голямата работа!

Запалихме ги един по един и ги хвърлихме нагоре, за да гръмнат, преди да са паднали в езерото. Хлапетата в „Дванайсетте бора“ видяха проблясъците и пак взеха да опяват. Неколцина от мъжете Масимо изнесоха кашон от къщата. Беше пълен с фишеци. Не след дълго големите момчета започнаха да ги палят на пакети. Сигурно имаха над двеста пакета, така че трещенето беше като на картечница. В сравнение с него нашето си беше направо мижаво.

— *Уа-уа* — изблея тропетът, сякаш за да каже: „Опитайте пак“.

— Ей, рожбо — обърна се към мен майка, — дай ми една „черешка“. Не се стискай, Олдън.

— Добре, обаче много внимавай. Вече си подпийнала, а няма да е зле утре сутринта всичките ти пръсти да са на местата си.

— Дай една и не ми хитрей — изръмжа тя. — Не съм вчерашна, освен това оня тропет ме вбесява. Обзалагам се, че нямат „черешки“, защото Андерсън не продава на приходящи. Като им види регистрационните табели на автомобилите, вика, че е свършил фойерверките.

Подчиних се и поднесох към фитила запалката си „Бик“. Избухна пламък и майка хвърли високо бомбичката. Гръмна с ярък проблясък, който раздражни очите ни и ехото се понесе из езерото. Запалих друга и я хвърлих като прочутия бейзболист Роджър Клеменс. *Бам!*

— А така! — възкликна майка. — Да знаят кой е голямата клечка тук!

После обаче Пол Масимо и двамата му големи синове застанаха в края на техния пристан. Единият — едър красавец с ръгбистка фланелка — държеше тропета на колана си в нещо като кобур. Помахаха ни, после дъртият подаде на момчетата някакви неща. Те ги вдигнаха и баща им запали фитилите. Хвърлиха ги над езерото и... мили Боже! Не *бам*, ами гръмовно *бум!* Две избумтявания, мощни като взрив на динамит, и големи белезникави проблясъци.

— Не са „черешки“ — отбелязах, — а експлозиви М-80.

— Откъде ли са ги взели? — зачуди се майка. — Татенцето не продава такива неща.

Спогледахме се. Нямахме грам съмнение — от Род Айлънд. Там човек може да се сдобие с какво ли не. Стига фамилията му да е Масимо, нали се сещате?

Дъртият даде на момчетата си още по една бомба и ги запали. После реши да се изрепчи и той. Последваха три гърмежа — толкоз силни, че да подплашат рибите в Абенаки. Пол ни

махна, а хубавият му син извади тропета от кобура, все едно беше револвер, и го наду три пъти: *уааа... уааа... уааа*. Все едно казваше: „Дадохме ви да се разберете, гологъзи янки, късмет догодина!“.

Нищо не можехме да направим. Имахме пакет фишеци „Черна котка“, обаче те са детска радост в сравнение с М-80. Жабарите на отсрещния бряг ръкопляскаха и надаваха радостни викове, момичетата — всички със секси бански — подскачаха. След малко запяха „Бог да благослови Америка“.

С майка се спогледахме. Поклатихме глави. Тя каза:

— Догодина.

— Да — повторих. — Догодина.

Тя вдигна чашата си (спомням си, че се наливахме с бира „Бъкет Лък“), аз вдигнах своята. Пихме за победата през 2013. Ето така започна надпреварата във въоръжаването по случай Деня на независимостта. Най-вече заради оня *шибан* тропет. Да ме прощавате за лошата дума.

Следващия юни отидох при Татенцето Андерсън и му обясних каква е работата; рекох му, че честта на хората от западния бряг на езерото трябва да бъде защитена.

— Е, Олдън — промърмори той, — не виждам какво общо има гърменето с честта, но бизнесът си е бизнес и ако дойдеш след седмица, може и да те огрее.

Отидох, естествено. Татенцето ме заведе в канцеларията си и сложи на бюрото някакъв кашон с китайски йероглифи отстрани.

— По принцип не продавам такива неща — подхвана, — но с майка ти бяхме съученици в прогимназията, където тя ме сменяше при зареждането на печката и ми помагаше да науча таблицата за умножение. Осигурих ти яки бомбички; наричат се М-120 и гърмят като динамит. Имам и дузина от тези. — Извади цилиндър, прикрепен към червена пръчка.

— Прилича ми на ракета, дето се пъха в бутилка — подхвърлих, — само дето е по-голяма.

— Да речем, че е модел *делукс*. На тия ракети им викат „Китайски ратай“. Излитат двойно по-високо от другите, после блясват силно — някои в червено, някои в лилаво, някои в жълто. Пъхаш ги в шише от кока-кола или от бира като обикновените ракети, обаче трябва да се дръпнеш доста назад, защото при излитането от фитила летят искри. Гледай да имаш пешкир под ръка, че като нищо можеш да запалиш тревата и храсталациите.

— Леле, жестоко! — възкликнах. — Като ги видят, ония ще забравят да надуват тропета!

— Ще ти продам целия кашон за трийсет долара — каза Татенцето. — Знам, че е скъпо, но съм ти сложил и малко „Черни котки“, както и няколко искрящи свещи. Можеш да ги затъкнеш в парче дърво и да ги пуснеш да плават. Адски са красиви.

— Не се обяснявай — рекох. — Даже да ми беше поискал двойно, пак щеше да е евтино.

— Олдън, никога не казвай на човек с моята професия, че продава евтино.

Занесох кашона в нашата къщичка и майка тъй се въодушеви, че поиска веднага да пробва бомбата М-120 и „ратаите“. Обикновено не спора с нея, защото е доста дръпната, обаче този път не се сдържах:

— Ако онези Масимо разберат какво сме приготвили, ще изнамерят нещо още по-добро.

Тя се позамисли, после ме целуна по страната:

— Знаеш ли, Олдън, пипето ти сече, въпреки че едва успя да завършиш гимназия.

И ето че настъпи паметният 4 юли 2013. Както обикновено целият клан Масимо се беше

събрал в „Дванайсетте бора“; сигурно бяха над двайсет и пет човека, а ние с майка седяхме на съгваемите си столове на пристана. Кашонът с хубавините стоеше помежду ни до грамаданска кана с коктейл с водка и портокалов сок „Ориндж Драйвър“.

По някое време Пол Масимо излезе на техния пристан. Носеше кашон, който бе по-голям от нашия, ама туй хич не ме притесни. Нали знаете, че при борбите не е важно колко едро е кучето, а колко е зло. Двете големи момчета бяха с него. Те ни помахаха, ние също им помахаме. Падна мрак и с майка взехме да изстрелваме „черните котки“, този път не една по една, а на пакети. От другата страна хлапетата правеха същото, а като им писна, запалиха искрящите свещи и ги размахаха. Хубавецът наду два пъти тропета, като че ли го настройваше.

Щом чува познатия вой, дребосъците довтасаха на пристана на „Дванайсетте бора“ и след кратък пазарлък Пол и двамата му синове връчиха на всяко хлапе по една голяма сива топка — М-80. Звукът се носи надалеч, особено когато няма вятър, затуй чух как Пол предупреди хлапетиите да внимават и им показа как да хвърлят. После със синовете му запалиха фитилите.

Три малчугани хвърлиха високо, както им беше казано, обаче най-малкият (едва ли беше на повече от седем), същински Нолан Райън⁶⁶, запрати бомбичката право в краката си. Тя подскочи и щеше да му откъсне носа, ако Пол не го беше дръпнал назад. Няколко жени изпищяха, обаче Масимо и синовете му се скъсаха от смях. Сто на сто бяха ударили по няколко питиета. Вино най-вероятно, щото жабарите с това се наливат.

— Писна ми от тия! — изсумтя майка. — Край на глезотиите. Да им разкажем играта, преди она, високият, да надуе проклетата тръба.

Да, край на глезотиите, затуй извадих две М-120 — черни и приличащи на бомбите, с които злодеите в старите анимационни филми взривяват железопътни линии, златни мини и тем подобни.

— Внимавай, майко — предупредих я. — Ако държиш прекалено дълго тая хубавица, ще ти откъсне и друго освен пръстите.

— Не бери грижа за мен. Да им разкажем играта на макаронаджиите.

Запалих фитилите, хвърлихме топките и... бум, бум! Два бумтежа един подир друг! Толкоз силни, че сигурно са се разтресли прозорците чак в Уотърфорд. Капитан Хорнблouw⁶⁷ се панира и не успя да долепи мундшука до устните си. Няколко хлапета ревнаха. Всички жени изтичаха на брега да видят какво става — терористи ли са се появили, що ли? — Това ги разби! — Майка вдигна чашата си към младия тръбач, който стърчеше отсреща, стискаше инструмента си и се блещеше, все едно се е насрал в гащите. Всъщност не беше, ама нали така се казва?

Пол Масимо и двамата му синове изтърчаха до края на пристана и взеха да се съвещават като бейзболисти, когато всички бази са заети. Подир туй вкупом се юрнаха към къщата. Рекох си, че са си опукали арсенала, а майка потвърди мисълта ми. Използвахме искрящите свещи ей-така, за кеф, за да отпразнуваме победата. Нарязах на квадратни парчета стиропора, който бях намерил в контейнера за смет зад къщичката ни. Забихме свещите в тях и ги пуснахме във водата. Настъпил беше часът на тъмнопурпурния здрач, предшестваш падането на мрака мрак — майко мила, колко беше красиво! Вечерницата вече беше изгряла, скоро на небето щяха да заблещукат и посестримите ѝ. Ако питате мене, тия минути между деня и нощта са най-хубавите, тъй си мисля. А ония ми ти фойерверки бяха повече от хубави. Бяха знаменити — хвърляха червени и зелени искри, които ту се смаляваха, ту се уголемяваха като

пламъчета на свещи, и се отразяваха във водата.

Пак беше настанала тишина — толкова беше тихо, че се чуваше думкането на фойерверките в Бриджтън и крякането на жабите край брега. Пустите му жаби сигурно си рекоха, че тая вечер няма да има повече пукотевици. Само че сбъркаха, защото Пол и двамата му големи синове излязоха на пристана и впериха погледи в нас. Пол държеше нещо като топка за софтбоул, а онзи без тропета (струваше ми се по-акъллия от брат си може би защото не се правеше на музикант) запали фитила. Без да се колебае, Масимо хвърли нещото високо над водата и преди да извикам на майка да си запуши ушите, то изтрещя. Мили Боже, блясъкът все едно изтри небето, а гърмът беше силен като оръдеен изстрел. Този път не само жените и момичетата Масимо излязоха да гледат, ами и почти всички, живеещи край езерото. И макар че половината сигурно бяха подмокрили гащите, когато онова чудо експлодира, всички заръкопляскаха! Иди че ги разбери, а?

С майка се спогледахме, защото се сетихме какво ще последва. Не бъркахме — Капитан Хорнблоубър вдигна шибания тропет и го наду: едно протяжно *уааааааааа!*

Всички от клана Масимо се засмяха и изръкопляскаха, същото сториха и местните. Беше унижително. Ясно ви е, нали? Анди? Ардел? Бяхме надгърмени от банда макаронаджии от Род Айлънд. Не че и аз не похапвам макарони от време на време, ама всеки ден? Как не!

— Така. — Майка изпъна рамене. — Май ни надгърмяха, но ние имаме „китайски ратаи“ (тя им викаше „китайки“). Да видим как ще им се сторят. — Изражението ѝ обаче издаваше опасението ѝ, че и по този параграф ще ни спукат гъона.

Сложих на края на пристана десетина бутилки от бира и от газирано и пъгнах във всяка по една „китайка“. Мъжете Масимо ни погледаха, после оня, дето не умееше да свири на тропет, изтича в къщата за още амуниции.

През това време прокарах пламъчето на запалката си над фитилите на „китайките“ и те излетяха една подир друга, нямаше дефектни. Адски красиво беше, макар шоуто да не продължи дълго. Изстреляните ракети блестяха с всички цветове на дъгата, както ме беше уверил Татенцето. Зрителите нададоха одобрителни възгласи (дори неколцина от клана Масимо ахнаха от възторг, не мога да си кривя душата), после младежът се появи с още един кашон.

Оказа се, че е пълен с ракети подобни на нашите „китайки“, само че по-големи. Всяка беше с картонена установка за изстрелване. Виждахме ги много добре, защото сега отсрещният пристан беше осветен от електрическите лампи, направени тъй, че да приличат на факли. Пол запали ракетите, те излетяха високо в небето и при взривяването си избухваха в златисти звезди, двойно по-големи и по-ярки от нашите. При падането си примигваха и трещяха като картучници. Всички въодушевено заръкопляскаха, ние с майка — също, за да не ни обвинят в неспортсменско поведение. Тропетът победоносно затръби *уааа-уааа-уааа!*

След като изстреляхме всичките си боклуци, майка отиде в кухнята и закрачи напред-назад. Беше по нощница и с платнени чехли, а очите ѝ хвърляха мълнии.

— Откъде са се сдобили с такова въоръжение? — попита, но това беше риторичен въпрос, както се вика, затуй не ми даде време да отговоря. — От приятелчетата си гангстери от Род Айлънд, ето откъде. Защото тоя Масимо е връзкаря. И защото е от ония, дето искат да печелят винаги и във всичко! Само като го погледнеш и ти става ясно!

„Също като теб, мамо“ — помислих си, ама си затряях. Понякога мълчанието наистина е злато, особено когато майка се е насвяткала с бренди „Алън“ и са я хванали лудите.

— Леле, как го мразя тоя скапан тропет! Мразя го с цялата си душа! — разгорещено

добави тя.

По този въпрос бяхме на едно мнение.

Майка ме сграбчи за ръката и последното ѝ питие за вечерта се изплиска върху ризата ми.

— Догодина! — просъска. — Догодина ще им покажем кой е голямата работа! Олдън, обеща ми, че през 2014 ще накараме гадния тромпет да млъкне!

Обещах да се опитам, нищо повече не можех да направя. Пол Масимо имаше връзки в Род Айлънд, а какво имах аз? Татенцето Андерсън, собственик на крайпътно дюкянче за вехтории в съседство с магазин за преоценени маратонки.

Все пак отидох при него на следващия ден и му обясних какво е станало. Той ме изслуша и прояви учтивостта да не се изсмее, въпреки че устните му трепнаха няколко пъти. Признавам, че тая история си има смешна страна — поне до снощи имаше, — само не и когато Холи Маккозланд ти диша във врата.

— Да, разбирам защо майка ти се е разбесняла — промърмори Татенцето. — Много се дразни, ако някой се опита да я надвие. Но за бога, Олдън, та това са само фойерверки. Когато изтрезнее, ще ѝ дойде умът в главата.

— Едва ли — отвърнах. Не ми се щеше да уточнявам, че на практика майка вече не изтрезнява, а преминава от едно състояние в друго — подпийнала, насвяткана, заспала, махмурлия, после пак подпийнала. Не че аз бях по-свестен. — Нещата става дума само за фойерверките, а най-вече за тромпета, нали разбираш? Мисля, че ако на следващия Четвърти юли майка накара скапания тромпет да замлъкне, ще се кротне.

— Е, не мога да ти помогна — заяви Татенцето. — Продават се и по-мощни фойерверки, обаче няма да ги вкарам в магазина си. Не искам да си загубя разрешителното, това първо. Второ, страх ме е някой да не пострада. Пияници, взривяващи експлозиви... ето ти рецепта за злополуки. Но ако си твърдо решен, вземи се разходи до Индиан Айлънд. Ще търсиш един от местните, исполин от племето пенобскот на име Хауард Гамаш. Най-едрият индианец в Мейн, може би и в целия свят. Кара „Харли Дейвидсън“, на лицето му са татуирани пера. Той има връзки.

Човек с връзки! Тъкмо такъв ни трябваше! Благодарих на Татенцето, записах си в бележника името Хауард Гамаш и през април следващата година отидох с пикапа до окръг Пенобскот, като предварително пъгнах в жабката петстотин долара.

Гамаш киснеше в бара на хотел „Харвест“ в Олдтаун. Наистина беше исполин — сигурно ръстът му надвишаваше два метра, а килограмите му бяха над сто и осемдесет. След като изслуша историята ми и изпи за по-малко от десет минути каната с бира „Будвайзер“, с която го почерпих, каза:

— Е, господин Маккозланд, да се поразходим до моя вигвам и там да обсъдим подробно проблема.

Караше „Харли Софтейл“, който си е бая як мотоциклет, ама под него изглеждаше като ония детски велосипедчета, дето ги карат клоуните в цирка. Двете половини на задника му увиснаха чак до страничните чанти. „Вигвамът“ му се оказа симпатично двуетажно ранчо с басейн в задния двор за децата, които бяха цяла сюррия.

Да, Ардел, моторът и басейнът не са от особена важност за историята, но ако искаш да я чуеш, ще проявиш търпение. А и на мен това ми се струва интересно. В сутерена даже имаше домашно кино. Леле, направо ми идеше да се преместя да живея там.

Фойерверките бяха в гаража в завити с брезент дървени касети — някои ми се видяха

адски интересни.

— Ако те спипат с тия сладурчета — предупреди ме той, — никога не си чувал за Хауард Гамаш. Ясно?

Отвърнах, че ми е ясно, а понеже той изглеждаше свестен пич, който не би ме прецакал — поне не нарочно, — го попитах какво може да се купи с петстотин долара. В крайна сметка накупих най-вече „торти“ — гроздове ракети с общ фитил. Палиш ги и те излитат заедно. Взех три, наречени „Пиромаймуна“, две — „Декларация за независимост“ и една „Психоделика“, при взривяването на която в небето пламват ярки цветя.

Имаше и една суперспециална, обаче за нея ще ви разкажа след малко.

— Мислиш ли, че с тия благини ще разкажем играта на жабарите? — попитах.

— Готов съм да се обзаложа. Обаче като човек, който предпочита да бъде наричан коренен жител, а не червенокож, не одобрявам пренебрежителни определения като жабари, чифути и чернилки. Те са американци също като нас двамата и не бива да им се подиграваме.

— Разбрах те — отвърнах — и ще взема думите ти присърце, но въпреки това Масимо ме дразнят и ако това те обижда, много съжалявам.

— Ясно, разбирам емоционалното ти състояние. Но позволи ми да ти дам един съвет, бледолики. На връщане спазвай ограниченията на скоростта. Нали не искаш да те спипат с такава стока в багажника?

Когато видях какво съм купил, майка заканително размаха юмруци, после наля в две чаши коктейл „Дърти Хъбкапс“, за да празнуваме.

— Като ги видят, газ ще пикаят! — провикна се тя. — Може и бензин! Ще видим!

Само че се случи друго. Май се досещате какво, нали?

Вечерта на Четвърти юли миналата година по бреговете на езерото Абенаки почти нямаше къде игла да падне. Беше се разчуло, че янките Маккозланд и жабарите Масимо ще се борят за първо място по гърмене. От нашата страна на езерото сигурно имаше шестстотин човека. От другата не бяха чак толкова много, но пак бяха доста повече отпреди. Вероятно всички Масимо, живеещи източно от Мисисипи, бяха пристигнали да наблюдават сблъсъка. Вече не ни се занимаваше с дреболии като фишеци и „черешки“, само чакахме да падне мрак, за да гръмнем големите фойерверки. Бяхме сложили китайските кашони на пристана, кашоните на жабарите също бяха приготвени. На източния бряг малките Масимо размахваха искрящи свещи — светлините им приличаха на звезди, паднали на земята. Понякога си мисля, че тия ми ти свещи са предостатъчни, а днес ми се иска да бяхме използвали само такива, а не онези яки бомби.

Пол Масимо ни помахаше, ние отвърнахме на поздрава му. Кретенът с тропета изсвири едно дълго *уааааа*. Пол ме посочи, сякаш ме подканяше да започвам. Изстрелях онова чудо, наречено „Пиромаймуна“. Небето се озари и всички ахнаха. После един от синовете Масимо гръмна нещо подобно, което обаче беше по-ярко и издържа малко по-дълго време. Зяпачите нададоха възторжени възгласи, гадният тропет затръби победоносно.

— Махни ги тия „Пиромайни“ или както там се казват — изсумтя майка. — Гръмни „Декларацията за независимост“. Тя ще им разкаже играта.

Гледката беше величествена, обаче проклетите Масимо пак успяха да ни надвият. Каквито и фойерверки да изстреляхме, техните бяха по-ярки и по-шумни, после оня задник надуваше тропета. С майка се вбесихме — даже папата би се вбесил от подобно нещо. През онази нощ стотиците зрители се радваха на страхотно светлинно шоу, което вероятно не паднаше по-долу от фойерверките в Портланд. Хората сто на сто бяха доволни и радостни,

обаче на пристана на Развѣдник на комари радост нямаше, категорично мога да го заявя. Майка обикновено е на кеф, когато е на градус, но не и през онази нощ. Мракът вече се беше сгъстил, небето беше обсипано със звезди, над езерото се носеше барутен дим. Беше ни останал един-единствен фойерверк — най-големият.

— Гръмни го — настоя майка. — Да видим дали ще го надминат. Нищо чудно и тоя път да ни надвият. Ама ако оня нахал пак надуе скапания тромпет, главата ми ще се пръсне.

Последният, най-специалният, беше наречен „Демон на гнева“ и Хауард Гамаш се скъса да го хвали.

— Прекрасна бомбичка — каза ми. — И абсолютно незаконна. Отдръпнете се назад, след като запалите фитила, защото искрите ще изригнат като фонтан.

Фитилът беше дебел колкото китката ти. Запалих го и отскочих назад. В продължение на няколко секунди нищо не се случи, затова си помислих, че джаджата е дефектна.

— Е, това ми разгони фамилията — измънка майка. — Сега оня гад ще надуе тъпия си тромпет.

Обаче преди „гадът“ да вдигне тръбата, „Демон на гнева“ се задейства. Отначало от него изригна фонтан от бели искри, а като се извиси, порозовя. Заизстрелва ракети, които се взривяваха в безброй звездички. Искрящият фонтан на нашия пристан беше яркочервен и искриците летяха поне на четири метра височина. От него право нагоре излетяха още повече ракети, които избумтяха като ескадрила изстребители, преминаващи звуковата бариера. Майка си запусти ушите, но се тресеше от смях. Фонтанът се сниши, после изригна за последно (като старец в публичен дом, така каза майка), — изстрелвайки в небето великолепни червени и жълти цветя.

За миг настъпи тишина, защото зрителите се бяха втрещили, после всички заръкопляскаха като побъркани. Неколцина туристи надуха клаксоните на кемперите си, но звуците почти бяха заглушени от трещенето. Онези от клана Масимо също аплодираха и аз се изненадах от спортменското им отношение, защото знаете какви са хората, които гледат да са първи във всичко. Този път тромпетистът даже не извади от кобура проклетия си инструмент.

— Успяхме! — изкрещя майка. — Олдън, дай целувчица!

Мляснах я по страната, после погледнах към отсрещния бряг; Пол Масимо стоеше на техния пристан, осветен от електрическите факли. Вдигна показалеца си, сякаш казваше: „Чакай малко!“. Стомахът ми се сви от лошо предчувствие.

Синът без тромпета — оня, дето според мен имаше капчица мозък в главата — монтира платформа за изстрелване; работеше бавно и със страхопочитание като църковен прислужник, изнасящ хляба и виното за Светото причастие. Толкова голяма ракета бях виждал само по телевизията, и то на военния космодрум на нос Канаверал. Пол се отпусна на коляно и поднесе запалката си към фитила. Щом захвърчаха искри, сграбчи момчетата и ги изтласка далеч от пристана.

Нямаше пауза, както при нашия „Демон на гнева“. Ракетата излетя като „Аполо 19“, оставяйки подир себе си огнена дияра в синьо, което стана лилаво, а после червено. След секунда звездите изчезнаха, скрити от грамадна огнена птица, разперила криле от единия до другия бряг на езерото. Заблестя ярко, после експлодира. Да пукна, ако от огненото кълбо не излетяха малки птички и се стрелнаха в различни посоки.

Зрителите направо превъртяха. Младите Масимо прегръщаха баща си, тупаха го по гърба и се смееха.

— Да се прибираме, Олдън — промълви майка. Не бях я виждал толкова тъжна от смъртта на татко. — Победиха ни.

— Ще им го върнем догодина — подхвърлих и я потупах по рамото.

— Няма. Масимо винаги ще са една крачка пред нас. Щото са *връзкари с дебели пачки*. Ние сме обикновени хорица, извадили късмета да им паднат пари от небето, и това трябва да ни е достатъчно.

Докато се качвахме по стълбите на нашата малка скапана къщурка, от отсрещната голяма и хубава къща долетя победоносното тръбене на тропета: *уаа-аа-ааа!* Направо ме заболя сърцето, честно.

След един месец Хауард Гамаш ми обясни, че последният фойерверк на Пол Масимо е наречен „Петелът на съдбата“. Познат му бил от демонстрационните клипове в Ютюб, където обаче коментарите винаги били на китайски.

— Изненадвам се, че ония жабари са успели да го вкарат в страната — добави Хауард. Разговорът ни беше към края на миналото лято, когато най-послед събрах кураж да отида в двуетажния му вигвам на Индиан Айлънд и да му разкажа, че сме се представили достойно, но в крайна сметка сме загубили.

— На мен пък не ми е чудно — заявих. — Приятелчетата му от Китай вероятно са го добавили като бонус към пратка с опиум. Сещаш ли се? Подаръче за благодарност, задето прави бизнес с тях. Нямах ли нещо още по-яко? Майка е в пълен потрес, господин Гамаш. Не ще да се състезаваме догодина, обаче ако се докопаме до нещо... нали се сещаш, върхът на всички върхове... готов съм да се изръся с хилядарка. Хич няма да ми е жал за парите, стига майка да се усмихне вечерта на Четвърти юли.

Хауард седна на задното стълбище (коленете му щръкнаха като канари край ушите му — толкова едър мъжага беше той ми ти индианец) и се замисли. Заразсъждава върху думите ми, прецени всички *за* и *против*, накрая рече:

— Чувал съм разни слухове.

— За какво?

— За нещо много специално, наречено „Близки срещи от четвърти вид“. — Спомена ми го един познат, с когото си кореспондирам във връзка с бизнеса с фойерверки. Индианското му име е Сияен път, обаче е по-известен като Джони Паркър. От племето каюга е и живее близо до Олбани, щата Ню Йорк. Мога да ти дам неговия имейл, само че той няма да ти отговори, ако не му пиша, че аз съм ти дал адреса му.

— Ще му пишеш ли?

— Естествено, ама първо ще пуснеш нещичко на големия индианец, бледолики. Ще ти направя отстъпка — дай петдесетачка и смятай, че си уреден.

Подадох му банкнотата, която мигом изчезна в голямата му лапа, в сравнение с която дланта ми изглеждаше като на джудже. Той спази обещанието си и когато се върнах в къщичката край езерото и изпратих своя имейл, незабавно получих отговор от Джони (Сияен път) Паркър. Искал да поговорим на четири очи за онова, на което викаше К4. Правителството шпионирало кореспонденцията на коренните жители. Нямах основания да споря с него; убеден съм, че ония скапаняци четат *всички* имейли. Уговорихме се да се видим и на първи октомври миналата година заминах да се срещна с него.

Естествено, майка попита по каква работа ще ходя в най-задръстения район на щата Ню Йорк, пък аз хич не си направих труда да я лъжа, защото тя винаги ме хваща, още от времето, когато бях запъртък. Тя ме изслуша и само поклати глава:

— Иди, ако ще ти олекне. Обаче да знаеш, че макаронаджиите ще изнамерят още помощна бомбичка и пак ще слушаме тропета на оня духач.

— Може би, но Сияен път ме увери, че след този фойерверк други няма да има.

Както виждате, това се оказа самата истина.

Пътуването мина идеално, а Джони „Сияен път“ Паркър се оказа свестен пич. „Вигвамът“ му беше на Грийн Айленд, където всички къщи са големи колкото „Дванайсетте бора“ на Масимо, а жена му прави страхотни енчилади по мексикански. Изядох три с лют сос и по обратния път се продрисках, ама тъй като туй не е от значение за историята, а и гледам, че Ардел пак взе да се изнервя, ще пропусна подробностите. Ще кажа само, че се благодарих на Бог за влажните кърпички.

Джони ми обясни, че К4 означава „четвърта категория“ — фойерверки с висока степен на опасност, които се използват само от спецове.

— Трябва да се поръчат — добави. — Китайците произвеждат само три-четири парчета годишно, във Външна Монголия или някакво подобно забутано място, където снегът се задържа девет месеца в годината и — както разправят — децата израстват заедно с вълчетата. Тези експлозивни обикновено се доставят в Торонто. Мисля, че ще мога да поръчам един и да ти го докарам от Канада, само че ще ми платиш за времето и за бензина, а пък ако ме спипат, нищо чудно да ме обявят за терорист и да ме тикнат в пандиза във Форт Левънуърт.

— Олеле, не искам да те забърквам в такива неприятности — промърморих.

— Е, може би леко преувеличавам, но К4 е страховит фойерверк. Няма друг като него. Не мога да ти върна парите, ако оня тип от другия бряг на езерото извади още по-як експлозив, но ще ти дам процента си от сделката. До такава степен съм сигурен в стоката.

Синди „Сияен път“ Паркър се намеси:

— Джони обича предизвикателствата. Искате ли още една енчилада, господин Маккозланд?

Отказах (хубаво, че се въздържах, иначе стомахът ми сигурно щеше да гръмне някъде във Върмонт) и за известно време забравих разговора, но малко след Нова година — вече съм към края, Ардел, успокой се! — Джони ми се обади:

— Ако още искаш стоката, за която говорихме през есента, имаш я, обаче ще ти струва две хилядарки.

Изпъшках:

— Множко ми идва.

— Няма да споря с теб, но погледни нещата от този ъгъл — вие, бледоликите, купихте остров Манхатън за двайсет и четири долара, и оттогава търсим сгоден случай да ви отмъстим. — Засмя се и добави: — А сега сериозно: ако не искаш стоката, няма проблеми. Може би твоето приятелче от отсрещния бряг на езерото ще се заинтересува.

— Не си и помисляй! — процедих.

Той отново се засмя, този път още по-силно:

— Да знаеш, това чудо кърти мивки. Продавал съм какви ли не фойерверки, но толкова нещо не съм виждал.

— Какво е? — попитах.

— Трябва да го видиш с очите си. Няма да ти пратя снимка по интернет. Освен това на външен вид не е нещо особено... но когато влезе в действие... Ако благоволиш да ме посетиш, ще ти пушна видео.

— Ще дойда. — Така и направих. След два-три дена цъфнах при него — трезвен, избръснат и прилежно сресан.

Чуйте ме сега вие двамата. Няма да се извинявам за това, което сторих — и не закачайте майка, защото аз купих проклетия фойерверк и аз го задействах, — но да знаете, че К4, което Джони ми показва на видео, и онова, което взривих снощи, не бяха едно и също нещо. Онова на видеото беше много по-малко. Още докато с Джони качвахме дървената каса в пикапа, ми се стори, че е бая голяма.

— Сигурно са сложили много опаковъчен материал — казах му.

— Да, сигурно за да не гръмне при превозването — отвърна.

Както виждате, и той не беше наясно. Жена му попита дали не искам да отворя касата, за да се убедя, че всичко е наред, обаче пущината беше здраво закована, пък и бързах да се прибера по светло, щото очите ми вече не са като едно време... Всъщност... тъй като дойдох тук, твърдо решен да направя пълни самопризнания, ще кажа, че истината е друга. Вечер започвам да пия и не ми се щеше да изпусна нито един ценен миг. Това е. Кофти е да живееш така и знам, че трябва да се върна на правия път. Сигурно ако ме вкарат зад решетките, ще се поправа, а?

На следващия ден с майка разковахме дървената каса и хвърлихме едно око на „стоката“. Бяхме в градската къща, защото беше януари и навън беше студено като вечерска цица. Да, наистина отвътре касетата беше уплътнена с хартии (най-вече с някакви китайски вестници), обаче изолацията не беше обемиста, колкото очаквах. К4 приличаше на кашон, опакован в кафява хартия, но не обикновена, а импрегнирана и напомняща брезент, фитилът стърчеше отдолу.

— Мислиш ли, че ще излети? — попита майка.

— Ами, ако не литне, кое е най-лошото, дето може да се случи?

— Ще олекнем с две хилядарки, но не това е най-лошото. Най-лошото ще е да се вдигне само на метър, после да се плъосне в езерото. И онзи млад макаронджия, дето мяза на Бен Афлек, да надуе тромпета.

Прибрахме К4 в гаража, а в Деня в памет на загиналите във войните го закарахме в къщичката край езерото. Не купих други фойерверки, нито от Татенцето Андерсън, нито от Хауард Гамаш. Бяхме заложили на една карта. Или К4, или нищо.

Добре, добре, сега ще разкажа за снощи. Четвърти юли 2015. Такова нещо не се бе случвало на езерото Абенаки и дано никога не се повтори. Знаехме, че през това лято сушата е голяма, разбира се, но други неща ни бяха в главите. А и защо да му мислим? Все пак щяхме да изстреляме К4 над водата. Тъй де, нямаше опасност от пожар, нали така?

Всички от клана Масимо бяха се събрали за празника и се забавляваха — слушаха музика, играеха тенис, печеха кренвирши на цели пет барбекюта, плуваха край брега, скачаха от сала. Местните се бяха струпали край езерото, хора имаше даже на северния и на южния бряг, където са мочурищата. Бяха дошли да наблюдават поредния етап от надпреварата във въоръжаването по случай Четвърти юли. Жабарите срещу Янките.

Падна здрач и както винаги по това време Вечерницата изгръ на небето, същевременно се включиха електрическите факли на отсрещния бряг и блеснаха като прожектори. Пол Масимо, съпроводен от двамата си големи синове, наперено се изтъпанчи на пристана и да пукна, ако не се бяха барнали като за бал в скъпарски кълтриклуб! Дъртият беше със смокинг, синовете — с бели официални сака с червено цвете на ревера. Онзи, дето мязаше на Бен Афликт⁶⁸, беше провесил калъфа с тромпета на бедрото си, както стрелците носят

оръжията си.

Огледах се и видях, че край езерото са се събрали много повече хора в сравнение с предходните години. Сигурно бяха най-малко хиляда души. Бяха дошли да гледат представление и тримата Масимо се бяха издокарали както подобава за шоу, докато ние с майка го раздавахме небрежно — тя беше по пенъоар, аз носех протъркани джинси и тениска с надпис „Цуни ме отзад, ще се видим в Милинокет“.

— Не виждам кашони отсреща, Олдън — промърмори майка. — Защо ли?

Само поклатих глава, защото не знаех какво да отговоря. Нашият единствен фойерверк вече беше на пристана — изнесли го бяхме рано сутринта и го бяхме скрили под вехта завивка.

Вежлив както винаги, Масимо ни махна, подканяйки ни да започнем. Поклатих глава и го посочих с пръст, все едно казвах: „Не, тоя път вие сте първи, сеньори Мафиатори.“ Той сви рамене и завъртя длан като бейзболен съдия, маркиращ хоумрън. След около четири секунди в тъмното небе полетяха комети с искрящи опашки и над езерото заизбухваха фойерверки — водопади от звезди, придружавани от гърмежи, след които на черния фон на нощта бликваха фонтани, разцъфваха цветя и бог знае какво още.

Майка ахна:

— Този мръсник! Наел е цял екип пиротехници! *Професионалисти!*

Да, тъкмо това беше станало. Дъртият Масимо сигурно беше хвърлил десет-петнайсет бона за двайсетминутното небесно шоу, завършило с „Двоен Ескалибур“ и „Глутница вълци“. Хората около езерото крещяха колкото им глас държи, натискаха клаксоните на автомобилите си и възторжено поздравяваха жабарите. Онзи, дето приличаше на Бен Афликт, така надуваше тромпета, че като нищо щеше да получи мозъчен кръвоизлив, ама тръбенето не се чуваше заради пукотевицата в небето, което сияеше във всички цветове на дъгата.

Над плажа, от който пиротехниците изстрелваха фойерверките, се вдигаха димни стълбове, но пушекът не се носеше към езерото, а към „Дванайсетте бора“. Ще кажете, че е трябвало да го забележа, ама на! Майка също не се усети. Никой не се усети. Бяхме толкова слисани, че си бяхме глътнали граматиката. Масимо ни бяха натрили носовете и ни даваха знак: „Състезанието приключи. Не си и помисляйте да се пробвате догодина, гологъзи янки.“

Гърмежите стихнаха; тъкмо си рекох, че ония са свършили фойерверките, не щеш ли, в мрака се издигнаха две колони от искри и небето сякаш се изпълни от грамаден горящ кораб с две мачти, с платна и други такъми! Хауард Гамаш ми беше разказвал за този фойерверк, наречен „Великолепната джонка“. „Джонката е китайски плавателен съд“, тъй ми рече. Най-накрая тя изгасна и стотиците хора около езерото престанаха да крещят като луди; тогава Масимо даде сигнал на пиротехниците и на брега заискри американското знаме. Пламна в червено, бяло и синьо, от него заизскачаха огнени кълбета, същевременно по уредбата звучеше патриотичната песен „Красивата Америка“.

Накрая знамето догоря и от него остана само оранжева пепел. Масимо, който още стоеше в края на пристана, отново протегна ръка към нас и се усмихна. Все едно казваше: „Изстреляйте мизерната си пиратка, господин Маккозланд, и да приключим. Не само за тази година, а завинаги.“

Погледнах майка. Тя се вторачи в мен. Изля във водата каквото беше останало в чашата ѝ (снощи пиехме коктейли с кафеено бренди, ром и лимонов сок) и нареди:

— Давай! Ще е като да направим дупка в морето, ама тъй и тъй се изръсихме за проклетото нещо, защо да не го гръмнем?

Спомням си, че беше много тихо. Жабите все още не се бяха разкръжали, а горките гмурци май си бяха вдигнали чукалата за тази вечер, може би и до края на лятото. Около езерото още имаше доста хора, любопитстващи какво сме приготвили, повечето обаче бяха потеглили обратно към града като фенове на отбор, който изостава сериозно в резултата и няма шанс за победа. Виждах фаровете на колите им по езерния път, който води до шосе 119 и до Прити Бич, а оттам — до TR-90 и Честърс Мил.

Рекох си, че щом ще го правя, ще се постарая да е зрелищно, пък ако стане засечка, нека зяпачите, които бяха останали, да се пръснат от смях. Щях да преживея даже блеенето на противния тромпет, знаейки, че няма да го чувам догодина, защото бях победен, защото това беше краят. Изражението на майка подсказваше, че и тя се чувства по същия начин. Дори циците ѝ бяха провесили носове, но може би защото не носеше сутиен. Разправяше, че много я стягал, затуй го махнала.

С театрален жест отметнах завивката като илюзионист, който прави фокус, и показах на зрителите големия куб, за който бях дал два бона (вероятно Масимо беше платил двойно повече само за „Великолепната джонка“), обвит с плътна кафява хартия, със стърчащ отдолу къс дебел фитил.

Посочих го, после вдигнах пръст към небето. Тримата изтупани Масимо се засмяха, тромпетът протръби *уааа-ааа!*

Запалих фитила и от него заизскачаха искри. Сграбчих майка и я дръпнах назад, защото се опасявах, че проклетото нещо може да експлодира на стартовата площадка. Фитилът догоря... и не се случи нищо. Смотаният куб не помръдна. Младият Масимо вдигна тромпета, но преди да го надуе, изпод хартията блъвна огън и големият кубичен кашон се заиздига, отначало бавно, после по-бързо, когато все повече реактивни двигатели (предполагам, че това чудо беше с реактивни двигатели) се запалваха.

Нагоре и все по-нагоре. Три метра, шест, дванайсет... кубът вече приличаше на квадрат на фона на звездното небе. Извиси се на петнайсет метра (зяпачите щяха да си изкривят вратовете, за да го наблюдават) и експлодира като във видеото, което ми показва Джони „Сияен път“ Паркър. С майка нададохме радостни възгласи. Зрителите също възбудено закрещяха. Жабарите Масимо обаче май само бяха озадачени и може би (трудно ми беше да преценя от това разстояние) малко надменни. Все едно си казваха: „Експлодиращ кашон, какво толкова?“

Само че това беше само началото. Когато зрението на хората се приспособи към тъмнината, те удивено ахнаха, защото хартията започна да се разгъва и да гори във всевъзможни и в невъзможни цветове. Нещото в небето се превръщаше в същинска летяща чиния. Продължи да се уголемява, сякаш Бог разпъваше свещения си чадър, отвори се докрай и във всички посоки полетяха огнени топки. Всяка експлодира, изстрелвайки още топки, и над чинията грейна нещо като дъга. Знаем, че сте гледали видеото, защото мнозина зяпачи заснеха с мобилните си телефони клипове, които ще послужат като доказателство в съда, ама който не е бил там, за да види с очите си случващото се в небето, няма как да оцени красотата му.

Майка се вкопчи в рамото ми и прошепна:

— Прекрасно е! Обаче мислех, че диаметърът му е само три метра. Нали тъй рече твоят приятел, индианецът?

Да, така бе казал, но нещото, което бях пуснал на свобода, беше с диаметър поне седем метра и продължи да се разширява — в един момент изхвърли десетина малки парашута,

чиято цел явно беше да го държат във въздуха, докато продължава да изстрелва още искрящи цветове и фонтани от огнени струи. Може би гледката не беше величествена като цялото шоу на онези Масимо, но определено беше по-забележителна от „Великолепната джонка“. А най-забележителното беше, че това беше финалът. Хората винаги помнят онова, което са видели последно, не мислите ли?

Майка забеляза, че жабарите смаяно се блещят в небето и че ченетата им са увиснали като врати на счупени панти (изглеждаха като кръгли идиоти), и затанцува. Тромпетът се полюшваше в ръката на Бен Апликт, сякаш хубавецът беше забравил за него.

— Разбихме ги! — изкрещя майка и размаха юмруци. — Най-накрая успяхме, Олдън! Виж ги само! Размазахме ги, парите ни не отидоха на вятъра.

Протегна ръце към мен, за да танцуваме заедно, но в този момент забелязах нещо, което хич не ми хареса. Вятърът тласкаше летящата чиния на изток към „Дванайсетте бора“.

Пол Масимо също видя какво става и ме посочи с пръст, като че ли казваше: „Ти го изстреля, сега го свали, докато още е над водата.“

Само дете не можех, както вероятно се сещате. А междувремежно проклетото нещо продължаваше да бълва ракети и огнени фонтани, сякаш нямаше намерение да спре. После — нямаше представа какво ще стане, защото видеото на Джони беше без звук — засвири музика. Непрекъснато повтаряне на пет тона: *ду-ди-до-дум-ди*. Мелодията на космическия кораб във филма „Близки срещи от третия вид“. Както си пееше, идиотската чиния се подпали. Нямам представа дали стана случайно, или беше специален ефект, запазен за края. Парашутите също се подпалиха и чинията започна да пада. Помислих си, че ще се сгромоляса в езерото, вероятно върху сала на Масимо, което щеше да е лошо, но не и трагично. Само че изведнъж вятърът се усили, сякаш на майката природа ѝ бе писнало от жабарите. Или пък ѝ беше писнало само от проклетия тромпет.

Е, знаете откъде е дошло името на имението, а пустите му дванайсет бора бяха бая изсъхнали. От двете страни на дългата предна веранда се издигаше по едно дърво и тъкмо върху тях се стовари К4. Боровете лумнаха веднага — приличаха на електрическите факли на пристана на Масимо, само дете бяха по-големи. Първо пламнаха игличките, после клоните, накрая стволите. Жабарите се разбягаха, като мравки, чийто мравуняк е бил настъпен. Един горящ клон падна на покрива на верандата и не след дълго и тя се подпали. А песничката не спираше: *ду-ди-до-дум-ди*.

Космическият кораб се разполови. Едната половина падна на моравата (за щастие), но другата кацна на покрива на голямата къща, продължавайки да изстрелва ракети, едната от които счупи прозореца на горния етаж и подпали завесите.

Майка се извърна към мен:

— Ей, това не ми харесва.

— И на мен — отвърнах, — даже ми се струва доста кофти.

— Обади се на пожарната, Олдън. Кажи им да пратят две-три коли, иначе ще изгори гората чак до съседния окръг Касъл.

Понечих да се втурна към нашата къщурка, за да си взема телефона, но майка ме хвана за рамото. Усмиваше се, обаче в усмивката ѝ имаше нещо особено.

— Я погледни! — Посочи отсрещния бряг. Вече цялата къща беше в пламъци и беше станало светло като ден, така че видях какво ми показва. На пристана нямаше жива душа, жабарите си бяха плюли на петите, зарязвайки проклетата свирка.

— Кажи на пожарникарите, че идеята за фойерверките е била моя — добави майка. —

Ще ме тикнат в затвора, ама хич не ми пука. Ако не друго, накарахме идиотския тропет да млъкне.

Ей, Ардел, може ли малко вода? От толкова дърдорене ми пресъхна устата.

Полицай Беноа донесе чаша вода на Олдън, после с Клатърбък го загледаха, докато пиеше жадно — дългуч с памучен панталон и с потник, с оредяла прошарена коса и с лице, посърнало от недоспиване и от снощните силни коктейли.

— Добре че никой не пострада — промърмори той. — Радвам се. А и не изгорихме гората. Това също ме радва.

— Извади късмет, че вятърът утихна — подметна Анди.

— Извади късмет и че пожарните на три града бяха в готовност — добави Ардел. — Разбира се, те са длъжни да са нащрек на Четвърти юли, защото тогава винаги се намират тъпацы, които да пускат пияни фойерверки.

— Вината е само моя — заяви Олдън. — Държа да сте наясно. — Аз купих проклетото нещо и аз му запалих фитила. Майка няма нищо общо. — Замълча за момент, после добави: — Дано Масимо да го разберат и да я оставят на мира. Тоя тип има връзки с важни клечки, нали разбирате? И не му е чист косъмът.

— Семейството летува край езерото Абенаки повече от двайсет години, а и доколкото знам, бизнесът на Пол Масимо е законен — отбеляза Анди.

— Законен — дръжки — изсумтя Олдън. — Като на Ал Капоне.

Полицай Елис почука на стъклото на стаята за разпити, посочи Анди и му направи знак, че го търсят по телефона. Полицаят въздъхна и излезе.

Ардел Беноа се втренчи в Олдън:

— Откакто работя в полицията, се нагледах на какви ли не простотии, но тази счупи тъпомера.

— Знам. — Олдън наведе глава. — Нямам оправдание. — После изведнъж се оживи. — Ама шоуто беше страхотно. Хората никога няма да го забравят.

Ардел изсумтя. Някъде в далечината зави сирена.

Анди се върна и седна на стола си. Мълчеше, забил поглед в стената.

— Нещо във връзка с майка ли? — попита Олдън.

— Тя се обади — промърмори Анди. — Искаше да разговаря с теб, а когато ѝ казах, че си зает, ме помоли да ти предам нещо. Обядвала в закусвалнята „Лъки“ заедно с вашия съсед от отсрещния бряг на езерото. Държеше да ти съобщя, че той още бил със смокинг и че платил сметката.

— Заплашвал ли я е? — изкрещя Олдън. — Да не би този гад да...

— Седни и се успокой!

Олдън бавно се отпусна на стола, но беше свил юмруци. Големи юмруци, които могат да направят големи бели, ако някой предизвика гнева на притежателя им.

— Холи каза да ти предам още нещо: господин Масимо немало да повдигне обвинения. Смятал, че двете семейства са започнали глупава надпревара и че вината е и на едните, и на другите. Искал да сложи точка на миналото.

Адамовата ябълка на Олдън заподскача и напомни на Ардел маймунката на пръчка, с която си играеше като малка.

Анди се приведе напред. Усмиваше се кисело като човек, на когото не му е до смях, но

не може да се въздържи.

— Каза още, че Масимо съжалява за случилото се с *другите* ви фойерверки.

— Други фойерверки ли? Нали ви обясних, че тази година купих само...

— Млъкни, за да не пропусна да ти предам най-важното.

Олдън млъкна. Отвън зави втора сирена, след това и трета.

— За онези в кухнята. *За тях* говоря. Според майка ти сте сложили кашоните прекалено близо до печката. Това помниш ли го?

— Ами...

— Подканям те да си спомниш, Олдън, защото нямам търпение да спусна завесата, слагайки край на това лайнено шоу.

— Може би... сигурно да — измънка Олдън.

— Няма дори да те питам защо печката е горяла в топла юлска вечер, тъй като от трийсет години съм полицаи и знам, че на пияниците им щукват какви ли не тъпотии. Така ли е?

— Ами... да... Пияниците са непредвидими. А и онези коктейли са смъртоносни.

— Тъкмо затова къщичката ви край езерото Абенаки в момента догаря.

— Исусе Христе!

— Не смятам, че Синът Божи ти е виновен, Олдън. Застрахован ли си?

— О, да! Застраховането е голяма благина. Разбрах го, когато татко умря.

— Масимо също е застрахован. Майка ти ме помоли да ти предам и това. Твърди, че докато с господин Масимо хапвали в закусвалнята, стигнали до извода, че са квит. Съгласен ли си?

— Е, неговата къща беше много по-голяма от нашата.

— Вероятно и застраховката му е много по-голяма. — Анди се изправи. — Сигурно пак ще се наложи да те разпитаме, но сега можеш да си вървиш.

Олдън благодари. И се изнесе на бърза ръка, опасявайки се да не размислят.

Анди и Ардел седяха в стаята за разпити и се взираха един в друг. Ардел попита:

— Къде беше госпожа Маккозланд, когато избухна пожарът?

— Преди Масимо да я заведе „Лъки“ да я черпи сандвичи с омар и картофки ли? Тук, в управлението. Искаше да провери дали момчето ѝ ще бъде задържано до съдебното дело, или ще го пратят направо в затвор. Надяваше се Олдън да е задържан, та да го измъкне под гаранция. Елис каза, че на излизане от закусвалнята Масимо я прегръщал през кръста. Явно бая са му дълги ръцете, като се има предвид каква ѝ е обиколката на талията.

— Според теб кой е запалил къщурката на Маккозланд?

— Едва ли някога ще разберем, но бих заложил на момчетата на Масимо. Преди изгрев-слънце. Просто са сложили своите неизползвани фойерверки до печката или направо върху нея, после са добавили подпалки, за да подсилят огъня. Като се замислиш, това си е чисто и просто залагане на бомба със закъснител.

— Мамка му! — възкликна Ардел.

— Човек може да си направи следния извод: лошо е, когато пияници пускат фойерверки, хубаво — когато и двете страни имат полза.

Ардел се позамисли, после сви устни и изсвири мелодията от филма „Близки срещи от третия вид“. Опита се да повтори, но не успя, защото я напуши смях.

— Не е зле — ухили се Анди. — А можеш ли да я изсвириш на тромпет?

Мислейки за полицейския началник Додж

Има ли по-уместен завършек на този сборник от разказ за свършека на света? Написал съм доста дълъг роман на тази тема („Сблъсък“), но тук фокусът е толкова стеснен, че е колкото точица. Няма нещо особено, свързано с тази история, освен че докато я съчинявах, си мислех за моя любим „Харли Софтейл“ модел 1986, който вече е прибран в гаража, вероятно завинаги — рефлексите ми са толкова забавени, че ще съм опасен и за себе си, и за другите участници в движението, докато летя по шосето със сто километра в час. Колко обичах този мотоциклет! След като завърших „Безсъние“, го яхнах и потеглих от Мейн за Калифорния; спомням си как една вечер в Канзас слънцето се спускаше към хоризонта на запад, а на изток изплуваше луната, грамадна и оранжева. Отбих на банкета и се загледах в небето, мислейки си, че това е най-красивият залез, който съм виждал. Вероятно наистина е бил.

И още нещо — „Летен гръм“ написах на място, напомнящо онова, на което заварваме Робинсън, съседа му и едно бездомно куче на име Гандалф.

Докато Гандалф беше добре, и Робинсън се чувстваше така. Добре не в смисъл, че всичко е наред, а че живее ден за ден. Продължаваше да се буди нощем (често по лицето му се стичаха сълзи заради ярките сънища, в които Даяна и Елън още бяха живи), но обикновено отново заспиваше, щом вземеше Гандалф при себе си. На кучето му беше все едно дали ще спи на одеялото в ъгъла или на леглото, не се зъбеше и когато Робинсън го притискаше прекалено силно до себе си. Беше на топло, сухо и безопасно място. Бяха го спасили. Само това имаше значение.

Робинсън се почувства по-добре, след като имаше за кого да се грижи. Един ден измина с пикапа — „Шевролет Силверадо“ — осемте километра до смесения магазин край шосе 19 (Гандалф седеше до него, беше вирнал уши, очите му блестяха), за да вземе храна за кучета. Магазинът беше изоставен и, разбира се, ограбен, но никой не беше посегнал към пакетите „Юкануба“. Робинсън предположи, че след случилото се на шести юни на хората не им е до домашните им любимци.

Иначе двамата живееха в къщата край езерото. В килера имаше достатъчно провизии, на долния етаж бяха складирани кашони с консерви. Навремето той често се майтапеше с Даяна, задето се запасява така, сякаш очаква края на света, но шегата се оказа за негова сметка. Всъщност за сметка и на двамата, понеже Даяна не би предположила, че когато апокалипсисът наистина настъпи, тя ще е в Бостън с дъщеря им, за да проучат специалностите, изучавани в колежа „Емерсън“. След като беше останал сам, храната не само щеше да му стигне, ами и да остане след смъртта му. Знаеше, че няма да живее дълго. Тимлин беше казал, че са обречени.

Не беше предполагал, че обречеността ще е толкова прекрасна. Времето беше топло, небето — безоблачно. Преди в езерото Покумтук бръмчаха моторни лодки и джет ски

(кореняците се оплакваша, че те унищожават рибата), но през това лято тишината се нарушаваше само от гмурците... само дете сега нощем се чуваха крясъците на много по-малко птици. Отначало Робинсън го отдаваше на въображението си, покосено от мъката като цялата му мисловна дейност, обаче Тимлин го увери, че не греши.

— Не си ли забелязал, че почти всички горски птици са изчезнали? Няма ги утринните концерти на синигерите, няма го и обедното разпяване на гарваните. До септември ще изчезнат и гмурците с безумните си крясъци, и безумците, виновни за случилото се. Рибите ще поживеят още малко, но накрая и те ще загинат. Също като сърните, зайците и катериците.

Съдбата на тези представители на животинския свят беше ясна. Робинсън видя десетина умрели сърни край езерото и още повече край шосе 19, докато пътуваше с пикапа към смесения магазин „Карсън Корнърс“, чиято фирмена табела с надпис „ПРЕДЛАГАМЕ СИРЕНЕ И КЛЕНОВ СИРОП ОТ ВЪРМОНТ!“ беше паднала и лежеше преобърната до празните бензинови колонки. Обаче най-масово беше изстреблението на горските животни. Когато източният вятър задухаше към езерото вместо към сушата, вонята беше нетърпима. Горещините през деня само влошаваха положението и веднъж Робинсън, ужасен от смрадта, възкликна:

— Къде е прословутата ядрена зима?

— Не бой се, няма да ни се размине — промърмори Тимлин; седеше на люлеещия се стол и гледаше светлите петна, образувани от лъчите на слънцето, проникващи през клоните на дърветата. — Земята още поглъща взрива. Освен това в последните съобщения се казва, че южното полукълбо и по-голямата част от Азия са покрити с гъста облачна пелена, която може никога да не се разкъса. Питър, радвай се на слънцето, докато го има.

Сякаш можеше да се радва на каквото и да било. С Даяна планираха пътуване до Англия веднага щом Елън постъпеше в колежа. Щеше да е първата им дълга отпуска след медения месец.

„Елън — помисли си той. — Тъкмо се беше свързала от раздялата с първото си сериозно гадже и беше започнала отново да се усмихва.“

През всеки от тези слънчеви следапокалиптични дни на късното лято Робинсън закачваше каишка за нашийника на Гандалф (нямаше представа как се е казвало кучето преди; на нашийника му беше прикрепена само малка табелка от ветеринарните власти в Масачузетс, свидетелстваща, че животното е ваксинирано) и те изминаваха петте километра до квартала на богатите, чийто единствен обитател сега беше Хауард Тимлин.

Веднъж Даяна каза, че тази отсечка прилича на снимка от рая. Вървящите по пътя виждаха стръмните скали, надвиснали над езерото, в далечината, на седемдесет километра разстояние, се очертаваше силуетът на Ню Йорк. На едно място, където шосето завиваше рязко, имаше табела с надпис „КАРАЙТЕ ВНИМАТЕЛНО!“ Разбира се, децата на летовниците го наричаха „Завоя на мъртвеца“.

На километър и половина оттам се намираще Удланд Ейкърс — частен курорт, в който преди свършека на света летуваха само богатаци. Притегателната точка беше облицованият с недялани камъни хотел с ресторант — гледката от терасата беше невероятна, готвачът — достоен за петзвездно заведение, „бирената изба“ — заредена с хиляда различни марки. („Повечето не стават за пиене — беше заявил Тимлин. — От мен да го знаеш“) В гористите

долчинки наоколо бяха разпръснати двайсетина живописни къщички, някои от които бяха корпоративно притежание, преди случилото се на шести юни да ликвидира корпорациите. В деня на апокалипсиса повечето вили още не бяха заети, а през последвалите дни на безумие малцината обитатели на селището избягаха в Канада, където според слуховете нямаше радиация. Тогава все още имаше бензин и бягството беше възможно.

Джордж и Елън Бенсън, собствениците на Удланд Ейкърс, останаха. Както и Тимлин, който беше разведен, нямаше деца, за чиято гибел да тъгува, и който знаеше, че слуховете за Канада не отговарят на истината. В началото на юли семейство Бенсън изгълтаха куп сънотворни и си легнаха в спалнята под звуците на музика от Бетховен, звучаща от грамофона на батерии. Сега там живееше само Тимлин.

— Всичко, което виждаш, ми принадлежи — каза той на Робинсън и разпери ръце като крал, гордеещ се с владенията си. — Някой ден, синко, то ще е твое.

По време на тези ежедневни разходки до Ейкърс мъката на Робинсън и усещането за дезориентация понамаляваха; слънчевата светлина го омайваше. Гандалф душеше из храстите и се опитваше да препикае всеки. Лаеше смело, щом чуеше шум в гората, но винаги се приближаваше до новия си господар и защитник. Робинсън го водеше на каишка само заради умрелите катерици и дребните гризачи. Гандалф не ги препикаваше, но искаше се овъргала в останките им.

До курортното селище се стигаше по тесен път, отклоняващ се от второкласното шосе до езерото, където Робинсън водеше самотния си живот. Навремето пътят беше преграден, та в курорта да не влизат зяпачи и работници от простолудието като Робинсън, но сега голямата врата винаги беше отворена. Тесният път криволичеше около километър през гората, където косата, прашна светлина изглеждаше стара почти колкото величествените смърчове и борове, през чиито клони се процеждаше; после минаваше край четири тенискорта, край игрище за голф и завиваше зад конюшните, където състезателните коне лежах мъртви в отделенията си. Къщичката на Тимлин беше зад хотела и представляваше скромно за тукашните стандарти жилище с четири спални, четири бани, джакузи и сауна.

— Защо са ти четири спални, след като живееш сам? — попита веднъж Робинсън.

— Не знам и никога не съм знаел — отвърна Тимлин, — но всички вили са с четири спални. С изключение на „Напръстника“, „Бял равнец“ и „Лавандула“. Те са с по пет. В „Лавандула“ има и писта за боулинг. Накратко — всички съвременни удобства. Но когато идвах тук като дете заедно с нашите, ходехме по нужда във външна тоалетна. Честна дума.

Обикновено Робинсън и Гандалф заварваха Тимлин на един от люлеещите се столове на широката веранда на къщичката си (наречена „Вероника“) — понякога четеше книга, друг път слушаше айпода си. Робинсън откачваше каишката от нашийника и Гандалф — куче от „превъзходна улична“ порода с изключение на ушите на кокер шпаньол — източваше нагоре по стъпалата, за да му обърнат внимание. Тимлин го погалваше, после леко подръпваше на няколко места сиво-бялата му козина и щом не се отскубнеше нито косъм, той винаги казваше:

— Невероятно!

През този хубав ден в средата на август Гандалф само се приближи до човека на люлеещия се стол, подуши голите му глезени, после се втурна надолу по стъпалата и се шмугна в гората. Тимлин вдигна ръка за поздрав като индианец от старомоден филм.

Робинсън стори същото.

— Искаш ли една бира? — попита Тимлин. — Леденостудена. Тъкмо извадих бутилките от езерото.

— Каква е днешната пиячка — от онази, дето прилича на пикня, или „Маунтин Дю“?

— Нито едното, нито другото. В склада на хотела намерих каса „Будвайзер“. Царицата на бирите, както я наричат. Аз я освободих от плен.

— В такъв случай с удоволствие ще ти правя компания.

Тимлин се изправи, изпъшка, и олюлявайки се, влезе в къщичката си. Беше споделил, че преди две години артритът предприел изненадващо нападение на тазобедрените му стави, обаче не се задоволил само с това, ами предявил претенции и към глезените. Робинсън така и не го попита за възрастта му, но предполагаше, че сигурно е на около седемдесет и пет. Явно беше водил здравословен живот и доскоро е бил в добра форма, но вече започваше да я губи. Физически самият Робинсън се чувстваше по-добре от всякога, в което имаше известна ирония предвид малкото, за което си струваше да живее. Без съмнение не беше необходим на Тимлин, макар че онзи беше много любезен с него. Всъщност в разгара на необикновено красивото лято май само Гандалф се нуждаеше от грижите му. Засега това му беше достатъчно.

„Едно момче и неговото куче“ — мислеше си.

Кучето се появи в средата на юни; дойде от гората, мършаво и мръсно, с бодили, заплетени в козината му, и с дълбока драскотина на муцуната. Робинсън лежеше в стаята за гости (непоносимо му беше да използва леглото, което някога споделяше с Даяна), скръбта и отчаянието не му позволяваха да заспи; мислеше си, че наближава моментът, в който ще се предаде и ще сложи край на живота си. Само преди няколко седмици щеше да каже, че постъпката му ще е признак за малодушие, но оттогава осъзна няколко безспорни факта. Скръбта нямаше да си отиде. Мъката нямаше да изчезне. Пък и той нямаше да живее много дълго. Вонята от разлагащите се животни в гората беше напомняне за очакващата го съдба.

Чу шумолене и в първия момент си помисли, че до къщата се е приближил човек. Или случайно оцеляла мечка, надушила храната му. Тогава генераторът още работеше и сензорните лампи, които осветяваха алеята за коли, се бяха включили; Робинсън погледна през прозореца и видя малко сиво куче, което ту драскаше по вратата, ту се свиваше на кравай на верандата. Щом му отвори, животинчето отстъпи назад, присви уши и подви опашка.

— Я влез — подкани го и кучето веднага се подчини.

Жадно излочи водата, която Робинсън му наля, после излапа на пет-шест големи хапки телешката яхния от консерва, изсипана в купичка. Робинсън го изчака да се нахрани и го погали, надявайки се да не бъде ухапан. Кучето не оголи зъби, а облиза ръката му.

— Ще те нарека Гандалф. Сивият Гандалф — каза Робинсън и зариде. Искаше му се да си мисли, че вече е на ръба на лудостта, но не беше така. Плачеше от облекчение, че вече не е сам в къщата.

— Какво стана с твоя мотоциклет? — попита Тимлин.

Вече бяха на втората си бира. Щом Робинсън изпиеше своята, заедно с Гандалф щяха да изминат петте километра обратно до къщата. Не му се искаше да се заседява, с падането на мрака комарите ставаха още повече.

„Ако Тимлин е прав — помисли си, — то не кротките⁶⁹, а кръвопийците ще наследят земята. Ако открият някаква кръв, която да смучат.“

— Акумулаторът си е отишъл — обясни, после добави: — Жена ми ме накара да обеща, че ще продам мотора, когато стана на петдесет. Казваше, че след петдесет рефлексите се забавят и ще е опасно да се придвижвам на две колела.

— А ти кога ще навършиш петдесет?

— Догодина — отвърна Робинсън. И се изсмя на абсурда.

— Тази сутрин ми падна зъб. На моята възраст е нормално, но...

— Има ли кръв, като ходиш по нужда?

Тимлин му беше казал, че това е един от първите признаци за напреднала лъчева болест, а той знаеше много повече по въпроса. Робинсън знаеше само че съпругата и дъщеря му бяха в Бостън на пети юни, когато напрегнатите мирни преговори в Женева се провалиха с гръм и трясък; бяха там и следващия ден, когато светът се самоуби. Сега източното крайбрежие от Хартфорд до Маями представляваше пустощ, покрита с радиоактивна шлака.

— Ще се възползвам от Петата поправка⁷⁰ — поусмихна се Тимлин. — Ето го и кучето ти. Разгледай му лапите — накуцва. Май проблемът е в задния ляв крак.

Не откриха трън в лапите на Гандалф, а когато Тимлин леко подръпна козината му, в ръката му останаха няколко кичура. Кучето сякаш не усети нищо. Двамата мъже се спогледаха.

— Може да е краста — промърмори Робинсън. — Или да е от стрес. Козината на кучетата пада, когато са стресирани, нали знаеш?

— Вероятно. — Погледът на Тимлин се зарея на запад. — Залезът ще е много красив. Естествено, сега залезите винаги са красиви. Както след избухването на Кракатау⁷¹ през 1883 г. Само че сега взривът беше десет хиляди пъти по-силен от чудовищната експлозия, заличила онзи остров. — Той се наведе и погали Гандалф по главата.

— Индия и Пакистан — подхвърли Робинсън.

Тимлин се изправи:

— О, да. После обаче всички останали решиха да покажат мускули нали? Дори и чеченците не останаха по-назад. Сякаш светът нарочно забрави колко много държави — и групировки, шибани групировки! — разполагат с ядрени бойни глави.

— И на какво са способни — допълни Робинсън.

Тимлин кимна:

— Да. Бяхме твърде загрижени за тавана на държавния дълг, а нашите приятели отвъд океана се бяха съсредоточили върху забраната на детските конкурси за красота и стабилизирането на еврото.

— Сигурен ли си, че Канада е засегната от радиацията, колкото и другите щати? Изключвам Аляска и Хавай.

— Предполагам, че е въпрос на степенуване на заразата. Върмонт не е засегнат колкото северния район на щат Ню Йорк, а Канада не е засегната колкото Върмонт. Но скоро ще бъде. Освен това повечето хора, които са се отправили натам, вече са болни. Болни за умирање⁷², ако перифразирам Киркегор. Искаш ли още една бира?

— Благодаря, но ще тръгвам. — Робинсън стана. — Хайде, Гандалф, да изгорим малко калории.

— Ще се видим ли утре?

— Вероятно привечер. Сутринта имам малко работа.

— Мога ли да попитам каква?

— Ще пътувам до Бенингтън, докато още имам достатъчно бензин в резервоара, за да стигна дотам и да се върна.

Тимлин повдигна вежди.

— Ще потърся акумулатор за мотоциклета — поясни Робинсън.

Гандалф криво-ляво докуца до Завоя на мъртвеца, но щом стигнаха дотам, седна на пътя, сякаш да се наслади на залязващото слънце, отразено в езерото — яростно оранжев диск, набразден от тъмноревени ивици, напомнящи артерии. После заскимтя и заоблизва едната си задна лапа. Робинсън поседя до него, но щом първите комари-разузнавачи повикаха подкрепление, той го взе на ръце и отново тръгна към къщи. Докато стигне дотам, ръцете му трепереха, изпитваше силни болки в раменете. Ако животното тежеше с пет килограма повече или дори само с два, надали щеше да го донесе чак дотук. Главата също го болеше — от жегата или от втората бира, а може би и от двете.

Алеята за коли, от двете страни на която се издигаха дървета, се беше превърнала в океан от сенки, къщата тънеше в мрак. Генераторът отдавна беше предал богу дух. Слънцето беше залязло и на западния небосклон се виждаше само лилаво петно, напомнящо кръвоизлив. С последни сили Робинсън се изкачи по стъпалата и остави кучето на верандата, за да отвори вратата.

— Влизай, момче — подкани го. Животното с мъка се надигна, после пак се просна на дъските.

Робинсън се наведе да го вдигне, но Гандалф отново се опита да стане. Този път пропълзя през прага и падна по хълбок в коридора, дишайки тежко. На стената над него бяха закачени двайсетина снимки на любими на Робинсън хора, които сега по всяка вероятност не бяха между живите. Вече дори не можеше да набере номерата на Даяна или на Елън, за да чуе поне гласовете им, записани на секретаря. Неговият мобилен телефон сдаде багажа малко след генератора, но преди това клетките за мобилни комуникации бяха престанали да работят.

Взе от килера бутилка вода „Поланд Спринг“, напълни купичката на Гандалф, после сложи в друга чинийка шепа суха кучешка храна. Гандалф пийна малко вода, но не хапна нищо. Робинсън клекна да го почеше по коремчето и ръката му се напълни с косми — козината на животното падаше с шепи.

„Разболя се толкова внезапно — помисли си. — Сутринта му нямаше нищо.“

Взе фенерче и отиде до бараката зад къщата. От езерото долетя крясък на гмурец, един-единствен гмурец. Мотоциклетът беше покрит с брезент. Робинсън вдигна покривалото и насочи фенерчето към лъскавия корпус на мотоциклета — „Фет Боб“, модел 2014; беше купен преди няколко години, но беше почти нов; времето, когато Робинсън навърташе с него по седем-осем хиляди километра през периода от май до октомври, безвъзвратно беше отминало. За него този „Боб“ беше мотоциклетът-мечта, макар че през последните две години го караше само в мечтите си. Имаше въздушно охлаждане. Два разпределителни вала. Шест скорости. Обем на двигателя — почти 1700 кубика. А как ревеше по пътя! Само „Харли“ може да издава подобен звук, напомнящ летен гръм. Когато спреш с него до някой шевролет на светофара, човекът в клетка⁷³ зад волана на бърза ръка заключва вратите.

Робинсън плъзна длан по кормилото, после яхна мотоциклета и сложи крака на стъпенките. Напоследък Даяна все му опяваше да го продаде, а когато той го яхваше въпреки възраженията ѝ, всеки път му напомняше, че неслучайно във Вермонт каските са задължителни... за разлика от Ню Хемпшир и Мейн, където местните идиоти не са въвели този закон. Сега можеше да го кара и без каска, ако пожелае. Нямаше я Даяна, за да му натяква, нямаше ги пътните полицаи, за да го спрат. Можеше да кара и чисто гол, ако му скимнеше.

— Само трябва да внимавам с ауспуха, като слизам — каза и се разсмя. Върна се в къщата, без да сложи покривалото на мотоциклета. Гандалф беше на леглото от одеяла, измайсторено от Робинсън; отпуснал беше муцуна на предните си лапи, храната в купичката беше недокосната.

— Хапни си — каза му Робинсън и го помилва по главата. — Ще ти поразмине.

На сутринта на одеялата под Гандалф имаше кръв и той не можа да стане, макар че се опита. След втория му опит Робинсън го изнесе навън; кучето първо легна на тревата, после се поизправи колкото да клекне и да се изходи, по-точно — да изхвърли фонтан от кървави изпражнения. Изпълзя по-далеч от гадостта, сякаш се срамуваше, пак легна и отчаяно погледна единствения си приятел на този свят.

Робинсън отново го взе на ръце; този път Гандалф изскимтя от болка и се озъби, но не го ухапа. Робинсън го занесе в къщата и го сложи на леглото от одеяла. Погледна си ръцете — по дланите му бяха полепнали кичури козина. Потърка ги една в друга и снопчетата полетяха надолу като пух от глухарчета.

— Ще се оправиш — каза на Гандалф. — Имаш стомашно разстройство, нищо повече. Сигурно без да видя, си докопал някоя умряла катерица. Лежи си и си почивай. Бас държа, че като се върна, ще си много по-добре.

Половината резервоар на пикапа беше пълен — бензинът беше достатъчен за стоте километра отиване и връщане до Бенингтън. Робинсън реши първо да се отбие в Удланд Ейкърс и да провери дали Тимлин не иска да му донесе нещо.

Последният съсед, който му беше останал, седеше на люлеещия се стол на верандата на „Вероника“. Беше блед, под очите му имаше морави торбички. Кимна, като научи какво е състоянието на Гандалф, и каза:

— Почти не мигнах тази нощ от тичане до тоалетната. Сигурно с твоя приятел сме пипнали един и същ вирус. — Усмихна се, за да покаже, че това е шега... макар и не особено забавна. Каза, че не иска нищо от Бенингтън, и помоли Робинсън отново да се отбие на връщане. — Искам да ти дам нещо, което може би ще ти е от полза — добави.

Пътуването до Бенингтън продължи по-дълго от очакваното заради множеството коли, изоставени на магистралата. Наближаваше обяд, когато Робинсън вкара пикапа в паркинга пред „Царството на «Харли Дейвидсън»“. Витрините бяха изпочупени, изложените модели ги нямаше, но зад сградата беше пълно с мотоциклети. Не ги бяха откраднали, защото бяха защитени със стоманени кабели в пластмасови обвивки и със заключващи скоби.

Робинсън не търсеше мотоциклет, трябваше му само акумулатор. Моделът, който си избра, беше с две години по-нов от неговия „Фет Боб“, но акумулаторът изглеждаше същият. Той донесе от пикапа кутията с инструменти, провери акумулатора с тестера „Импакт“ (подарен му преди две години от дъщеря му по случай рождения му ден) и с радост видя как се включи зелената лампичка. Свали акумулатора, отиде в шоурума и взе няколко пътни карти. Разгледа ги и с помощта на най-подробната на връщане мина по второкласните шосета; въпреки заобикалянето в три часа се върна при езерото.

По пътя видя много мъртви животни, сред които беше много голям лос, проснат до бетонните стъпала на каравана, в която са живеели хора. На неокосената моравя беше забита табела, на която някой беше написал само три думи: „РАЯТ Е БЛИЗО.“

Не завари приятеля си на обичайното му място на верандата на „Вероника“, но когато почука на вратата, Тимлин му извика да влезе. Седеше във всекидневната, обзаведена в стил рустик, лицето му беше още по-бледо. Държеше голяма ленена салфетка, по която се виждаха капки кръв. На масичката пред него имаше илюстриран албум, озаглавен „Красотите на Върмонт“, спринцовка, пълна с жълтеникава течност, и револвер.

— Радвам се, че дойде — промълви. — Не исках да си отида, без да се сбогуваме.

Робинсън машинално понечи да каже „Да не прибързваме“, осъзна колко абсурдна е тази фраза и не продума.

— Паднаха ми шест зъба — продължи Тимлин, — но това не е най-важното. През последните дванайсетина часа май изходих повечето си вътрешности. Най-страшна обаче е липсата на болка. Хемороидите, дето ме мъчеха на петдесет, бяха много по-болезнени. Чел съм достатъчно по въпроса и знам, че болката ще ме връхлети, обаче не възнамерявам да чакам, докато я усетя в пълната ѝ сила. Намери ли акумулатор?

— Да. — Робинсън седна на стола. — Боже, Хауард, адски съжалявам.

— Благодаря за съчувствието. А ти как си?

— Физически ли? Добре — излъга Робинсън. Над лактите му се бяха появили няколко червени петна, които не бяха от слънчево изгаряне, а и на гърдите имаше още едно, точно над дясното зърно. На тези места много го сърбеше. Освен това... не беше повърнал закуската си, но стомахът му се бунтуваше.

Тимлин се приведе и почука с пръст по спринцовката:

— Демерол. Щях да си го инжектирам, но се загледах в снимките от Върмонт и... и се отказах. Реших да използвам револвера. Ти вземи спринцовката.

— Още не съм подготвен за... — промърмори Робинсън.

— Не е за теб, а за кучето — прекъсна го Тимлин. — Не бива да страда. В крайна сметка не кучетата, а хората направиха онези бомби.

— Може да е излял някоя катерица и скоро да се оправи — неубедително възрази Робинсън.

— И двамата знаем, че не е така. Умрелите животни са радиоактивни и изяждането дори на едно е равнозначно на поглъщането на капсула с кобалт. Цяло чудо е, че Гандалф живя толкова дълго. Бъди благодарен за времето, през което бяхте заедно. Приеми го като благословия. Да, вярното и добро куче е дар Божи. — Тимлин впери поглед в приятеля си и добави: — Ей, да не вземеш да хленчиш, че и аз ще се разцивря! Стегни се, ако обичаш. В хладилника има още шест бири „Будвайзер“ Не знам защо си направих труда да ги сложа там,

но навиците трудно се изкореняват. Ще донесеш ли по една за двама ни? Топлата бира е за предпочитане пред никаква бира, мисля, че Удроу Уилсън го е казал. Ще прием за Гандалф. И за новия ти акумулатор. Междувременно аз ще пусна една вода. Или нещо по-голямо, знае ли се какво ще излезе?

Робинсън отиде в кухнята. Като донесе бирата, Тимлин го нямаше; върна се чак след пет минути — вървеше бавно и се подпираше на мебелите, за да пази равновесие. Беше си свалил панталона, около кръста му беше увита голяма хавлиена кърпа. Седна, изпъшка от болка, но взе кутийката с бира, която Робинсън му подаде. Вдигнаха поздравница за Гандалф и отпиха. Да, бирата беше топла, обаче ставаше за пиене. Все пак „Будвайзер“ беше царицата на бирите. Тимлин взе револвера.

— Самоубийството ми ще е в класически викториански стил — заяви с усмивка, сякаш го очакваше приятно изживяване. — Дулото е допряно до слепоочието. Свободната ръка закрива очите. Сбогом, жесток свят.

— Аз ще постъпя в цирка⁷⁴ — каза Робинсън, без да се замисли.

Тимлин гръмка се засмя, устните му се разтегнаха и оголиха малкото зъби, които му бяха останали.

— Би било хубаво, но надали ще се случи. Споменава ли съм, че в юношеството ми ме блъсна камионетка? От онези, които английските ни братовчеди наричат „млекарки“.

Робинсън поклати глава.

— Струва ми се през 1957. Бях на петнайсет и вървах по един селски път в Мичиган по посока на магистрала 22 — надявах да стигна на стоп до Травърс Сити, където човек можеше да изгледа два филма с един билет. Мислех си за едно момиче от нашия клас — страхотно гадже с дълги, прекрасни бедра и със стегнати гърди — и така се отплеснах, че не забелязах как съм слязъл на платното. Камионетката ненадейно се появи иззад хълма (шофьорът караше като луд) и ме блъсна. Ако беше натоварена, щях да загина, но беше празна и много по-лека, благодарение на което доживях до седемдесет и пет години и разбрах какво е да си изсереш червата в тоалетна, чието казанче вече не работи.

Надали съществуваше уместен коментар на тази история, затова Робинсън си замълча.

— Видях отблясъка от слънцето по предното стъкло, докато камионетката превалеше хълма, после... празнота. Предполагам, че ще изпитам приблизително същото, когато куршумът пръсне мозъка ми и заличи мислите и преживяванията ми. — Той поучително вдигна пръст. — Само дето този път празнотата ще е завинаги. Проблясък като от слънчев лъч, отразен от предното стъкло на камионетка, после... нищо. Струва ми се страхотно, но и ужасно потискащо.

— Не избързвай — промърмори Робинсън. — Може би ще ти...

Тимлин повдигна вежди и учтиво зачака.

— Мамка му, дрънкам врели-некипели — измънка Робинсън, после изненада дори себе си, като кресна: — Какво направиха? Какво направиха тези шибаняци?

— Много добре знаеш какво направиха, а сега им сърбаме попарата. Разбирам, че обичаш кучето, Питър. Прехвърляш върху него обичта си към другото — психиатрите наричат това хистерична конверсия, — но ние вземаме от живота каквото можем и ако имаме малко мозък в главата, ще сме благодарни. Така че не се колебай. Забий иглата във врата му и я забий здраво. Хвани го за нашийника, ако започне да се дърпа.

Робинсън остави бирата. Вече не му се пиеше.

— Преди да потегля към Бенингтън беше много зле. Може вече да е умрял.

Само че не беше.

Вдигна поглед, когато Робинсън влезе в спалнята и два пъти тупна с опашка по одеялата, подгизнали от кръв. Робинсън седна до него. Погали го по главата и се замисли за опасностите от любовта⁷⁵, които бяха толкова разбираеми, ако се вгледаш в тях. Гандалф сложи глава на коляното му и го погледна. Робинсън извади спринцовката от джоба на ризата си и махна предпазителя на иглата.

— Добро момче — каза и хвана кучето за нашияника, както го беше посъветвал Тимлин. Докато събираше сили да продължи, чу изстрел в далечината. Звукът беше слаб, но край езерото беше толкова тихо, че нямаше съмнение откъде е дошъл. Гандалф наостри уши, а на Робинсън му хрумна мисъл — едновременно успокояваща и нелепа. Ами ако Тимлин грешеше за празнотата? Защо не? Всичко е възможно в свят, в който поглеждаш нагоре и виждаш безкраен небесен свод, обсипан с безброй звезди. Може би...

Може би.

Гандалф още го гледаше, когато той вкара иглата където трябваше. За момент очите на кучето останаха отворени и ясни и в безкрайния миг, преди светлината в тях да помръкне, Робинсън беше готов да го върне към живота, ако можеше.

Дълго седя на пода, надявайки се отново да чуе крясъка на онзи последен гмурец, но птицата я нямаше. След известно време отиде в бараката, взе лопата и изкопа дупка в цветната градина на съпругата си. Не беше необходимо да е дълбока; животните бяха измрели и нямаше опасност някое да изрови Гандалф.

На другата сутрин усети метален вкус в устата си. Вдигна глава и страната му се отлепи от възглавницата. През нощта от носа и венците му беше текла кръв.

Беше поредният прекрасен ден и макар лятото да не беше свършило, листата на някои дървета бяха обагрени в есенни цветове. Робинсън изкара мотора от бараката, извади изтощения акумулатор и го смени с новия, работейки бавно и внимателно сред мъртвешката тишина.

После завъртя стартера. Зеленият датчик за неутрална скорост светна, но няколко пъти примигна. Робинсън изключи двигателя, затегна кабелите и опита отново. Този път лампичката не примигна. Той завъртя стартера и звукът, напомнящ летен гръм, раздра тишината. Беше почти светотатствено, но (колко странно!) много приятно.

Робинсън не се изненада, че си спомни първото си и единствено пътуване за ежегодния събор на мотоциклетисти, провеждащ се през август в Стърджис, Южна Дакота. Беше 1998 — годината, преди той да се запознае с Даяна. Спомни си как бавно се движеше по Джънкшън Авеню със своята хонда „Джи Би 500“ — един от двете хиляди участника в парада — и как ревят на мотоциклетите беше толкова силен, че сякаш бе осезаем. Вечерта накладоха голям огън, от грамадните тонколони „Маршал“, напомнящи стълбовете в Стоунхендж, се лееше безкраен поток от парчета на „Стоунс“, Ей Си/Ди Си и „Металика“. Татуирани полуголи момичета танцуваха около кладата; брадати мъже пиеха бира от шлемове със странни форми; деца с налепени ваденки-татуировки тичаха като мухи без глави и размахваха бенгалски огньовете. Беше ужасяващо, невероятно и прекрасно: всички плюсове и минуси на съвременния свят на едно място и на ясен фокус под безкрайния,

обсипан с безброй звезди небосвод.

Робинсън даде газ, после я отпусна. Даде газ и отпусна. Даде газ и отпусна. Силната миризма на горещ бензин изпълни алеята за коли. Светът беше умиращ великан, но тишината беше прогонена — поне засега — и това беше хубаво. Чудесно. „Майната ти, тишина — помисли си той. — Майната и на коня, с който дойде. Това е моят кон, моят кон от стомана⁷⁶, харесва ли ти, а?“

Той завъртя съединителя и с крак включи на първа. Понесе се по алеята, зави надясно и превключи на втора, после и на трета. Вече се движеше по черен път, изровен на места, но мотоциклетът с лекота преодоляваше неравностите, подхвърляйки Робинсън нагоре-надолу. От носа му отново шурна кръв, която се стичаше по страните му и продълговатите капки отлитаха назад. Той взе първия завой, после следващия, все повече накланяйки машината встрани, а щом излезе на права отсечка, смени на четвърта. „Фет Боб“ нямаше търпение да зафучи по шосето. Твърде дълго беше събирал прах в бараката. С крайчеца на окото си Робинсън виждаше вдясно езерото Покумтук — гладко като синьо стъкло, върху което слънцето оставяше златиста диря. Той изкрещя и се закани с юмрук на небето — на вселената, — после отново хвана кормилото. Наближаваше опасното място и табелата с надпис „КАРАЙТЕ ВНИМАТЕЛНО“, обозначаваща Завоя на мъртвеца.

Насочи се към право към нея и даде газ до дупка. Миг преди времето му да свърши, превключи на пета.

На Кърт Сътър и Ричард Чизмар

Информация за текста

Информация за текста

\$orig_author=Stephen King
\$orig_lang=en
\$orig_title=The Bazaar of Bad Dreams
\$year=2015
\$translator=Весела Прошкова, Павел Боянов, Стефан Георгиев, Денис Апов
\$trans_year=2016
\$pub_year=2016
\$category=трилър, хорър

Сканиране, разпознаване и корекция: filthy, 2016 г.

Издание:

Стивън Кинг
Страшни сънища за продан — 1
Американска

Превод Весела Прошкова, Павел Боянов, Стефан Георгиев, Денис Апов
Редактор Стела Зидарова
Художник Димитър Стоянов — ДИМО

Издателска къща ПЛЕЯДА
E-mail: pleiad@tea.bg
www.pleiadbooks.com
Печат Симолини'94

Stephen King
The Bazaar of Bad Dreams
Copyright © 2015 by Stephen King

© ИК ПЛЕЯДА®, 2016
© Весела Прошкова, преводач, 2016
© Павел Боянов, преводач, 2016
© Стефан Георгиев, преводач, 2016
© Денис Алов, преводач, 2016
Редактор Стела Зидарова
© Димитър Стоянов — ДИМО, художник на корицата, 2016

ISBN 978-954-409-362-4

Американски блус музикант (1917-2001). — Б.пр.

Евангелие на Лука, 10:7. — Б.пр.

Робърт Фрост (1874-1963) е знаменит американски поет, а „Спирайки край гората в снежна вечер“ — негово прочуто стихотворение. — Б.пр.

Къщи или комплекси от къщи, в които заедно живеят и работят членове на колежанските братства и сестринства в САЩ. — Б.пр.

Синтетично вещество, подобно на морфина, използвано при наркотична детоксификация. — Б.пр.

Джордж Хърбърт (1593-1633) е английски поет, оратор и свещеник. Крилатата фраза не е негова. — Б.пр.

Дигитален видеорекодер, който може да записва едновременно две или повече програми по телевизията и да прави автозаписи на предавания, които има вероятност потребителят да харесва. — Б.пр.

Primary Colours, публикуван през 1996 г., е роман с ключ, т.е. описващ като белетристика действителни лица и събития, в случая — президентската кампания на Бил Клинтън от 1992. — Б.пр.

Фицджералд, том 1 Избрано, С., 1986, прев. Рада Шарланджиева. — Б.пр.

Бестселър на Джон Гроган от 2005, по който през 2008 е създаден филм с Дженифър Анистън. — Б.пр.

От хита „Радост за целия свят“ на рокгрупата Three Dog Night. — Б.пр.

Американска рокгрупа, основана през 1969 г. от братята Дуейн и Грег Олман. — Б.пр.

Джеймс Фрей (р. 1969 г.) е американски писател на бестселъри. На български са издадени няколко негови фантастични романа под псевдонима Питакъс Лор. — Б.пр.

Анимационен герой, създаден през 1942 за 20th Century Fox. — Б.пр.

Заигравка с прочута реплика на американския комик Дик Кавит: „Отидох на китайско-германски ресторант. Храната е страхотна, но само след час си гладен за власт.“ — Б.пр.

„Бомбардировачите от Бронкс“ — прозвище на бейзболният тим „Ню Йорк Янкис“. —
Б.пр.

Съкращение за междуконтинентална балистична ракета. — Б.пр.

Столицата на щата Кентъки. — Б.пр.

„Тримата глупаци“ — американска комедийна група, добила огромна популярност с късометражните си филми за „Колумбия Пикчърс“, снимани от 30-те до 50-те години на миналия век. — Б.пр.

Метафора за срещата със смъртта — заглавие на книга от Джон О'Хара, заето от стара приказка. — Б.пр.

За по-пълноценно възприемане на новелата ни се струва уместно да посочим някои основни понятия в бейзбола. Играта е разделена на девет етапа, като всеки етап се нарича ининг. Отборите са два, всеки с по деветима играчи. Отборът, който подава топката, е в защита, той брани полето, а другият е в нападение, стреми се да отбие топката и да завладее повече бази. Полето е ромбовидно, като в първия му, най-близо до трибуните ъгъл е разположена първа база (хоум), следват първа, втора и трета база. Извън ромба следва дълга около трийсет метра ивица пръст (вътрешно поле, инфийлд), а отвъд нея има трева (външно поле, аутфийлд), накрая са загражденията около трибуните. Линиите на ромба се наричат базови линии. Линиите от първа и трета база до външното поле се наричат фаул линии. В центъра на ромба се намира зоната на питчъра. Питчърът хвърля (подава) топката към свой съотборник (кетчъра), който се намира на хоума, на около метър зад батера. Батерът е играч от противниковия отбор, чиято цел е да отбие с бухалка топката, която питчърът е хвърлил към кетчъра, и тя да попадне у негов съотборник. Кетчърът защитава хоума, като лови топките, които батерът изпуска. Питчърите разполагат с широк набор от техники за хвърляне, като четирите основни вида са бърза топка, забавена топка, парабола (падаща топка) и слайдър (плъзгаща топка, която неочаквано променя посоката си настрани или надолу).

Обикновено съдията стои зад хоума; т.е. зад кетчъра и батера и преценява дали подаването е успешно — сиреч, дали е било в зоната, ограничена между коленете и гърдите на кетчъра. Успешното подаване се нарича страйк, а неуспешното — бол. — Б.пр.

Джордж Уил (р. 1941) е американски журналист и политически коментатор, носител на „Пулицър“, а книгата е Men at Work: The Craft of Baseball (Работещи мъже: бейзболният занаят). — Б.пр.

В бейзбола коефициентът на батиране се определя, когато броят на успешните отбивания се раздели на броя на подаванията. — Б.пр.

Треньорът на трета база нарежда на рънърите кога да се придвижат от втора към трета база и по-важно — кога да заобиколят трета и да поемат към хоума. Рънърът е офанзивен играч, достигнал поне първа база. — Б.пр.

Длъжност, еквивалентна на старши треньор. Мениджърът решава кои бейзболисти ще играят, кога да даде почивка, кога да извърши смяна (независимо дали на питчър, батер или рънър), кога да оспорва съдийско решение. — Б.пр.

Генералният мениджър се занимава с административни въпроси, трансфери на играчи, назначава и освобождава мениджъра и треньорите. — Б.пр.

Щат Айова. — Б.пр.

Награда, учредена през 1955 на името на легендарния питчър Дентън Йънг, по прякор Сай. — Б.пр.

Реклама от 1928 на цигарите „Олд Голд“. — Б.пр.

Франк Малзоун (1930-2015) — прочут играч на „Бостън Ред Сокс“. — Б.пр.

Йоги Бера (1915-2015) — знаменит американски кетчър. — Б.пр.

В бейзбола първата цифра обозначава броя на боловете, а втората — броя на страйковете. — Б.пр.

Клетва, която от края на XIX век традиционно произнасят американските ученици преди началото на учебния ден. — Б.пр.

Прочути рокендрол музиканти, които загиват в самолетна катастрофа на 3 февруари 1959 г. — Б.пр.

Батирал е пет пъти и пет пъти е ударил топката. — Б.пр.

Градче в щата Ню Йорк, известно най-вече със своята „Национална бейзболна зала на славата“. — Б.пр.

Гибсън (р. 1935) е знаменит питчър, който седемнайсет години е играл в Голямата лига.
— Б.пр.

Аут (изгаряне) на противниковия батер, когато питчърът отбележи три страйка. — Б.пр.

Били Мартин (1928-1989) е прочут бейзболист и талантлив мениджър на „Янките“, известен също така с избухливия си нрав и склонността си към юмручна саморазправа. — Б.пр.

Кейси Стенгъл, по прякор „Стария Професор“ (1890-1975) — бейзболен мениджър. — Б.пр.

Коефициентът на Марио Мендоса е 0.215 и се смята за минимум, под който е недопустимо да слиза играч от Голямата лига. — Б.пр.

Телевизионно предаване, отразяващо бейзболните мачове, изиграни в Голямата лига през седмицата. — Б.пр.

Коузи Коул (1990-1981) има дълга и успешна кариера като барабанист с най-великите джазмузиканти; през 1953 заедно с Джийн Крупа основава професионална школа по барабани в Ню Йорк; през петдесетте години сформира своя група, наречена „Коузи Коул Комбо“, с която записва „Топси“ — едно от най-известните инструментални парчета от ерата на рокендрола. — Б.пр.

Стоунуолските бунтове в Ню Йорк, избухнали през 1969, слагат началото на съвременните движения за защита правата на хомосексуалистите. Яростните сблъсъци между хора от гейобщността и нюйоркски полицаи продължават няколко дни. Повод е нахлуването на полицията в един след полунощ в бар „Стоунуол“ и опитът всички присъстващи да бъдат арестувани, тъй като по онова време в Ню Йорк хомосексуалността се наказва от закона. — Б.пр.

През петдесетте и шейсетте години на миналия век Рок Хъдсън е сред най-популярните холивудски актьори. Става любимец на зрителите най-вече с участието си в романтични комедии, в които си партнира с Дорис Дей. Умира през 1985 (едва на петдесет и девет години) вследствие усложнения, предизвикани от СПИН. — Б.пр.

През периода 1950-1970 виртуозният пианист и вокалист, известен с кичозните си костюми, е най-добре платеният изпълнител в шоубизнеса в целия свят. Последните му сценични изяви са през 1986. В началото на следващата година умира от пневмония, вследствие от СПИН. — Б.пр.

Принц Просперо кани своите рицари и семействата им в едно от своите абатства, преустроено като замък, и нарежда да се зазидат всички врати и прозорци като предпазна мярка срещу върлуващата чума. За да разсее мрачното настроение на присъстващите, принцът устройва пир и маскарад, на който всеки гост се облича като най-големия си кошмар. Неочаквано на бала се появява непознат с кърваво наметало, маскиран като мъртвец, увит в саван. Оказва се, че това е самата чума. — Б.пр.

Вероятно Стивън Кинг има предвид книгата на Джери Бриджис и Боб Бевингтън, в която авторите казват следното: „Повечето от нас са се уверили колко трудно е да се подредят книги на полица, без да ги придържат подпори. След като на няколко пъти книгите се изплъзват и падат, слагаме от двете страни на полицата солидни подпори и решаваме проблема. Представете си, че животът ви е дълга полица, а книгите на нея олицетворяват всичките ви дейности...“ — Б.пр.

Непреводим каламбур: английската дума *gay* означава и хомосексуалист, и веселие. —
Б.пр.

Историята на съвременната психосоматика започва с психоаналитичната теория на Фройд, който заедно с Бройер доказва, че чрез конверсия потиснатите емоции и психическата травма могат да се проявят в соматични симптоми, водещи до неврологични усложнения. — Б.пр.

Герой от едноименния забавен научнофантастичен филм, заснет по популярна през петдесетте песен на Шиб Ули — космическо чудовище и тийнейджъри земляни основават рокгрупа. — Б.пр.

Много известен хит от 1965 на Роджър Милър (1936-1992) — американски кънтрипевец и композитор. — Б.пр.

Евангелие от Матей, 12:22 — „Тогава доведоха при Него един хванат от бяс... и Той го изцели.“ — Б.пр.

Заигравка с едноименната песен на групата P.E.M Shiny Happy People, която започва така: „Сияещи от щастие хора радостно се смеят...“ — Б.пр.

LaGarbage — букв. „Боклукчарника“. — Б.пр.

Визира се прословутата Линия „Мейсън-Диксън“, маркирана от топографите Чарлс Мейсън и Йеремя Диксън при разрешаване на граничния спор между Мериленд, Пенсилвания и Делауеър в колониална Америка. До ден-днешен тя е разграничителната линия между Севера и Юга. Стивън Кинг използва фразата Mason-Dumbass Line, която в свободен превод означава линията Зидар-Тъпанар. — Бел прев.

Тази станция, създадена преди 50 години, излъчва само новини и информация, отнасящи се за мегаполиса Ню Йорк. Позната е по света с рекламния си слоган „Дай ни 22 минути и ние ще ти дадем целия свят“. — Б.пр.

Метод за скициране на историята, разказана в презентацията, рекламния клип или в анимационния филм чрез комбинация от рисунки и думи. Създаден е още през 1920 от самия Уолт Дисни. Основната му цел е била да се представи копие на филма на хартия, преди да бъде заснет. — Б.пр.

„Хол енд Оутс“ — дуетът на филаделфийците Дарил Хол и Джон Оутс е сред най-успешните в историята на американския шоубизнес; от 1977 до 1984 дуетът е начело в класацията „Билборд Хот 100“ с песни, написани от двамата изпълнители. Парчетата им, изпълнявани от певци от по-младото поколение, нееднократно са излизали на първо място в хитпарадите. — Б.пр.

„Доктор Стрейнджлав или как престанах да се страхувам и обикнах атомната бомба“ — филм на Стенли Кубрик от 1964, осмиващ студената война и стремежа на великите сили към взаимно унищожение. Списание „Емпайър“ го класира сред първите петдесет в списъка с петстотинте най-велики филми за всички времена. — Б.пр.

Луис Бъртън Линдли (1919-1983), известен със сценичния си псевдоним Слим Пикенс, е американски филмов и телевизионен актьор. Като специалист по родеото често са му възлагали роли на каубои, но коронната му роля е в „Доктор Стрейнджлав“. — Б.пр.

NSFW — Not Safe For Work (англ.) — популярен акроним за: а) интернет сайт, който не бива да се гледа на работното място; б) облекло, неподходящо за работното място. — Б.пр.

Непреводима игра на думи: названието на китайския ресторант „Фън Джой“ е съставено от английските думи fun и joy, означаващи съответно забавление и радост. — Б.пр.

В епохата на добрите маниери закъснението за вечеря се е смятало за висша проява на невъзпитание. Оттам е произлязла и фразата *Call me anything, but don't call me late for dinner*, влязла в говоримия език в началото на XVIII век. Идеята е следната: всеки предпочитал да му лепнат дори грозен прякор, но не и да бъде отхвърлен от обществото заради закъсненията му за вечеря. — Б.пр.

Знаменит американски джазмузикант, тромпетист и композитор, един от основателите на стила бибоп. — Б.пр.

Лин Нолан Райън по прякор Райън Експрес (1947-) е обявен за най-добрия питчър за всички времена и държи рекорда за най-много страйкаута. — Б.пр.

Капитан Хорнблоуър, прочутият герой в романите на английския писател Сесил Скот Форестър (1899-1966), е офицер от Британския военноморски флот по времето на войните с Наполеон. Хорнблоуър (в буквален превод английската дума *hornblower* означава „човек, който тръби с рог, тръбач“) се радва на такава популярност, че става главен герой и в поредица от филми, в радио и телевизионни програми. — Б.пр.

Непреводима игра на думи: вместо Афлек Олдън нарича младия италианец Афликт (Afflict), което в буквален превод от английски означава „страдалец“. — Б.пр.

Има се предвид Евангелие от Матей, 5:5, където се казва: „Блажени кротките, защото те ще наследят земята.“ — Б.пр.

Една от най-известните поправки в конституцията на САЩ е Петата, влязла в сила през 1791 г. Тя забранява издаването на осъдителна присъда, основана единствено на самопризнанията на обвиняемия. — Б.р.

Силата на експлозията, разрушила вулканичния остров Кракатау, намиращ се близо до Индонезия, е била четири пъти по-голяма от тази при взривяването през 1961 на най-мощната водородна бомба — съветската „Цар Бомба“. — Б.пр.

Перифраза на заглавието на книгата „Болка за умирање“ от датският философ Сьорен Киркегор. — Б.пр.

Стивън Кинг използва думата *eager*, с която мотоциклетистите наричат всеки зад волана на превозно средство на четири колела — шофьор, впримчен в клетката си (*cage*). — Б.р.

Препратка към песента „Сбогом, жесток свят“, изпълнявана от Джеймс Дарън (род. 1936 — телевизионен и филмов актьор, режисьор и певец), първият куплет на която гласи: „О, сбогом, жесток свят, аз ще постъпя в цирка; ще съм клоун с разбито сърце и с изрисувано лице, с усмивка лицемерна, защото една празноглава жена света ми преобърна.“ — Б.р.

The Dooms of Love — стихотворение от Едуард Естлин Къмингс — авангарден американски поет, художник, есеист и драматург, автор на повече от 900 стихотворения, два романа и много рисунки и скици; известен е с ексцентричния начин, по който изписва името си — е. е. къмингс. — Б.р.

Коне от стомана наричат мотоциклетите — съвременна версия на конете, яздени от каубоите в Дивия запад. В песента на Бон Джоуви „Търси се: жив или мъртъв“ се казва: „Аз съм каубой, язда кон от стомана...“ — Б.р.